

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

αντι

Περίοδος Β', Τεύχος 65, Σάββατο 19 Φλεβάρη 1977

Δρχ. 20



Ο 2 ΣΕΠ. 2005

ΥΠΕΑ:
*ή πολιτική
του ΚΚΕεσ
Άστυνομία
καί
συγκάλυψη*

κυκλοφορεῖ σέ λίγες μέρες

HEINZ RICHTER

1936-1946: δύο ἐπαναστά-
σεις καί
ἀντεπαναστάσεις στήν
Ἑλλάδα

Ἐξάντας

PYLARINOS

**ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΟΝΑΔΙΚΟΣ
ΣΤΑ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΑ**



**ΜΙΑ ΝΕΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΗΣ
CBS ΣΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ**



ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΡΕΜΠΕ-
ΤΙΚΑ

(ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ
1900-1913)

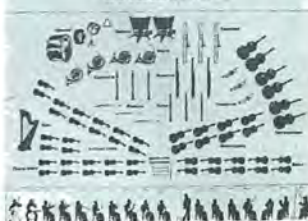
Οἱ πρῶτες ἱστορικές
ἡχογραφήσεις ρεμ-
πέτικων τραγουδιῶν
πού πραγματοποιή-
θηκαν στήν Ἀμερική
τό 1900-1913.



ΓΕΙΑ ΧΑΡΑ

Ἕνα σύγχρονο προο-
δευτικό ἀντιμοναρ-
χικό παραμῦθι πού
«ἀντί νά κοιμίζει, ξυ-
πνᾷ τά μικρά παιδιὰ».

ΤΑ
ΟΡΓΑΝΑ
ΤΗΣ
ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ



ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΟΡ-
ΧΗΣΤΡΑΣ

Μιά εἰσαγωγή στή
λειτουργία τῆς συμ-
φωνικῆς ὀρχήστρας
καί τῶν ὀργάνων τῆς,
παρουσιασμένη ἀπό
τόν Χάρη Ξανθουδά-
κη.

ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ, ΑΔΙΚΗ ΚΥΡΙΑΤΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΟΣΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΔΑΛΟΧΙΑ

ΕΞΟΡΜΗΣΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΟΡΓΑΝΟ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ



Ἐβδομαδιαῖο
ὄργανο ἀρχῶν τοῦ ΠΑΣΟΚ



Περίοδος Β
Χρόνος 4ος
Τεύχος 65

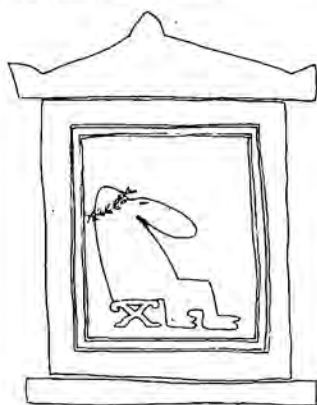
ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ Δημοχάρους 60,
Αθήνα 601. Τηλ. 732-713 - 732-819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Β. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ: Τό «Πρίμ»	7
ΤΑ ΕΚΤΡΟΠΑ τής κηδείας Μάλ- λιου ή πώς «κουκουλώνεται» μία ύπόθεση	8



Υ.Π.Ε.Α.: 'Η πολιτική του ΚΚΕ έσ.	17
ΑΘΗΝΑΣ ΚΑΚΟΛΥΡΗ: 'Ο θεσμός τής έδρας	26



Θ. ΧΑΤΖΗ: 'Η πανελλαδική του '42	31
Δ. ΜΑΡΚΟΥ: 'Ενας σύγχρονος «Ιάσων»	35
Σ. ΠΕΠΟΝΗ: Περιοδικός τύπος καί κοινή γνώμη	39
Ν. ΑΓΓΕΛΗ: Συζήτηση γιά τόν τύπο	41
Δ. ΚΥΡΙΑΖΗ: Πολιτικός τύπος ...	42
Καλλιτεχνικές σελίδες	44
ΔΙΑΛΟΓΟΣ	51

ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΚΡΑΤΟΥΣ

Τίς μέρες αυτές γίνεται ένα κυνηγητό: τό κυνηγητό του παρακράτους. Διωκτες είναι ο τύπος καί μερικοί δικαστικοί, χωρίς - ή παρά - τήν βοήθεια των ύφισταμένων του κ. Σταμάτη. Φοβόμαστε πώς πολύ λίγο θά αποδώσει.

Δέν απέδωσε ούτε πριν 14 χρόνια όταν όμοιες προσπάθειες έγιναν από μέρους του τύπου καί του δικαστικού σώματος μετά τήν "μεγάλη επίδειξη" του παρακράτους - τό τροχαίο δυστύχημα" του Γρηγόρη Λαμπράκη. Καί μερικές "προσωπικότητες" του μεγαλούργησαν στά χρόνια που ακολουθήσαν. Τώρα καινούργια φυντάνια έχουν έμφανιστεῖ. Τώρα, όπως καί τότε ή κυβέρνηση Καραμανλή μάς λέει νά μήν άνυσηχοῦμε καί νά μήν υπερβάλουμε, γιατί πρόκειται γιά "άστεῖα άνθρωπάκια". Δέν έχει καί τελείως ἄδικο. 'Η ιδεολογία τους, ο φαναρισμός τους, δικαιώνουν τόν χαρακτηρισμό. 'Αλλά αυτά τά "άστεῖα άνθρωπάκια" ρίχνουν βόμβες, δέρνουν, έχουν διασυνδέσεις μέ ανθρώπους του κρατικού μηχανισμού καί του διεθνούς φασισμού, ἔχουν ὅπλα καί ἄν δέν σκοτώσαν ακόμα είναι μάλλον θέμα τύχης ... Καί όπωσδήποτε είναι παράλογο νά χρησιμοποιεῖται κάτι τέτοιο σάν "έπιχείρημα" γιά ἀπόδειξη ὅτι τό παρακράτος δέν είναι επικίνδυνο, όπως ο' άλλες χώρες.

'Η παρουσία του παρακράτους είναι ένεργητική, ἴσως ασυντόνιστη ακόμα, αλλά όπωσδήποτε ἰδιαιτέρα, πάντα επικίνδυνη ὅχι μόνο στίς πόλεις αλλά καί στά χωριά. Μή μάς πεί κανείς ὅτι δέν ξέρει ποιός, γιατί καί μέ ποιούς ἄσκειται χρόνια τώρα ή τρομοκρατία στήν ὑπαιθρο. 'Εκεῖ δέν ὑπάρχει ούτε τό "κόμμα τής 4ης Αύγούστου", ούτε ή "Νέα Τάξη", ούτε ο "Όμιλος Φίλων τής ΕΣΑ" καί όλα τά συναφή ... συνάψια. Καί όμως ὑπάρχει καί λειτουργεῖ ἕνας καταθλιπτικά έκφοβιστικός μηχανισμός. Μήπως είναι φαντασία μας τά "φακελωμένα χωριά" μέ τούς πληροφοριοδότες καί τίς αναφορές "πρός πᾶσαν ἀρχήν"; Αὐτά όλα πώς θά εξαλειφθοῦν; Μέ τόν προσκοπικό έννουσιασμό μερικῶν δημοσιογράφων καί τίς πρωτοβουλίες δυό - τριῶν ἀνακριτῶν;

"Όλοι ξέρουμε πώς ή ελληνική πολιτική ζωή είναι δηλητηριασμένη από τόν έπεμβατισμό καί τήν αστυνόμευση μιᾶς διχτύωσης που χρόνια τώρα έχει ὑφάνει τό κράτος τής Δεξιᾶς. Μιᾶς δεξιᾶς που - σ' αὐτή τή φάση - προσπαθεῖ νά μάς πείσει ὅτι μπορούμε νά τήν θεωροῦμε "πεφωτισμένη". Πολύ καλά. Μόνο που δέν βλέπουμε ... φῶς."

Ποιό τό τίμημα του «συμβιβασμού»; Καί ένα πρόσφατο δείγμα τουρκικής γραφής

ΤΑ «ΣΥΝ» καί τά «ΠΛΗΝ» δέν ἔλειψαν οὔτε ἀπό τήν κλειστή συνεδρία τοῦ περασμένου Σαββάτου στή Βουλή, μέ ἀφορμή τήν πρόταση τοῦ ΠΑΣΟΚ γιά μιᾶ κεκλεισμένων τῶν θυρῶν συζήτηση πάνω στό Κυπριακό καί στό Αἰγαιακό...

Στά «πλήν» ἀνήκει, ἀσφαλῶς, τό ὅτι τό ΠΑΣΟΚ κατέθεσε τήν πρότασή του, χωρίς νά συνεννοηθεῖ μέ κανένα ἀπό τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης. Στά ἀρνητικά ἐντάσσεται ἐπίσης, ἡ πισωδρόμηση πού, ἐκ τῶν πραγμάτων, σημειώθηκε στήν ἀνάπτυξη τῆς δημοκρατικῆς συνεργασίας, μετά ἀπό μιᾶ σαφῆ διχοστασία ἀνάμεσα στό ΠΑΣΟΚ, ἀπό τή μιᾶ, καί τήν ΕΔΗΚ, τό ΚΚΕ, τό ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ, τήν ΕΔΑ καί τήν «Πρωτοβουλία», ἀπό τήν ἄλλη... Θετικό, ἀντίθετα, ἦταν τό ὅτι σύσσωμη ἡ ἀντιπολίτευση ζήτησε ἄμεση, πλήρη καί δημόσια ἐνημέρωση πάνω στήν πορεία τῶν ἐθνικῶν θεμάτων. Ἐπιτέλους, τόνισαν οἱ ἀγορητές τῆς, ἡ κυβέρνηση δέν χειρίζεται ἰδιωτικά τῆς κτήματα. Πρέπει νά ἐνημερώσει τό Σῶμα. «Πές μου πού πάμε; Πές μου πού πᾶς;» – κατὰ πού θά ἔλεγε ὁ Σεφέρης...

Καί ὡς πρός τήν πορεία τοῦ Κυπριακοῦ – ἂν ὑποτεθεῖ πῶς ἡ κυβέρνηση δέν ξέρεי τίποτε ἀπό τόν φόνο... – θά μᾶς τό πει (ἀκριδέστερα, θά τῆς τό πει) ὁ κ. Κλάρκ Κλίφορντ, εἰδικός, μέχρι τώρα, στήν ἐπεξεργασία «δογμάτων» καί, αὐτή τή στιγμή, στήν ἀνάπτυξη «ιδεῶν» – νέων ἰδεῶν.

Τό Κυπριακό καί ἡ ἀποστολή Κλίφορντ ὅμως, δέν δίνουν τήν πλήρη εἰκόνα. Ὑπάρχουν καί ἄλλα στοιχεῖα, ἐξ ἴσου σημαντικά, ἂν ὄχι σημαντικότερα: Ἡ περιοδεία, πρὶν ἀπ' ὅλα, τοῦ Σάυρους Βάνς στή Μέση Ἀνατολή, μέ σκοπό τή «σταθεροποίηση τῆς εἰρήνης στήν περιοχή». Ἡ ἀρθρογραφία, τοῦ Σάυρους Σούλτσμπεργκερ, μέ εἰδική ἔμφαση στό θέμα τῶν δάσεων καί στό ὅτι, τοῦτη τήν ὥρα, ἐπιχειρεῖται νά καθοριστεῖ «ἡ μορφή τῶν σχέσεων τῆς Ἑλλάδας μέ τό ΝΑΤΟ». Ἀκόμη, οἱ ἐπίμονες πληροφορίες ὅτι, ταυτόχρονα μέ τό Κυπριακό, ἡ κυβέρνηση Κάρτερ ἐπιδιώκει νά βελτιώσει τίς ἀμερικανικές θέσεις σέ ὁλόκληρη τήν Ἀνατολική Μεσόγειο καί Μέση Ἀνατολή, πρὸ τοῦ οἱ ΗΠΑ ἀρχίσουν τίς μεγάλης ὁκλής διαπραγματεύσεις τους μέ τή Σοβιετική Ἐνωση...

Βελτίωση ὅμως τῶν ἀμερικανικῶν θέσεων στήν Ἀνατολική Μεσόγειο καί Μέση Ἀνατολή, προϋποθέτει ἐξομάλυνση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων ὄχι μόνο στήν Κύπρο, ἀλλά καί στό Αἶγαιο... Προϋποθέτει ἀποκατάσταση τῆς ἐνότητας τῆς νοτιοανατολικῆς πτέρυγας τοῦ ΝΑΤΟ καί, μέχρι τότε, στρατιωτική ἐνίσχυση τῆς Τουρκίας, τήν ὅποια οἱ «φίλοι μας» Σμίτ καί Γκένσερ, θεωροῦν σάν τόν ἀξιολογότερο σύμμαχό τους στήν περιοχή. (Ἦδη ἡ Βόννη, ἔσπευσε νά παράσχει κρατικές ἐγγυήσεις ὕψους 560 ἑκατομμυρίων μάρκων, πού θά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τήν Ἀγκυρα, γιά ἀγορές πολεμικοῦ ὕλικου – ἀρμάτων «Λέοπαρντ», πυρᾶντων τύπου «Μίλαν», θωρακισμένων «Μάκ», κ.ἄ.)

Φυσικά, μόνον παρανοϊκοί θά ἐναντιώνονταν στήν ὅποια βελτίωση σχέσεων Ἑλλάδας-Τουρκίας, ἐφ' ὅσον – ἂν μή τί ἄλλο – ἀπό τή βελτίωση αὐτή, θά ἐνᾶσαιναν οἱ δύο χῶρες ἀπό

τό δυσβάστακτο βάρος τῶν πολεμικῶν τους δαπανῶν. Τό πρόβλημα ὅμως, δέν βρίσκεται ἐδῶ. Ἀλλά στό τίμημα πού θά κληθεῖ νά καταβάλει ἡ Ἑλλάδα «γιά τήν ἐξομάλυνση τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων» ἢ – κατὰ τή διατύπωση τῶν ἐπιτελῶν τοῦ Σταίητ Ντηπάρτμεντ – γιά «ἓνα συμβιβασμό Ἑλλήνων καί Τούρκων στό θέμα τοῦ Αἰγαίου». Στό σημεῖο αὐτό, ἀξίζει νά καταγράψει κανεῖς τή συλλογιστική τοῦ κ. Καραμανλή: Θά ἦταν πολιτικά εὐστοχο – εἶπε στόν Σάυρους Σούλτσμπεργκερ – ἔάν ἡ Ἑλλάδα καί ἡ Τουρκία δέχονταν νά ὑποβάλουν τίς διαφορές τους, γιά τήν ὑφαλοκρηπίδα καί τήν ἀεροπλοῖα τοῦ Αἰγαίου, στό Διεθνές Δικαστήριό τῆς Χάγης καί στή Διεθνή Ὁργάνωση Πολιτικῆς Ἀεροπορίας, στό Μόντρεαλ... «Ἐτσι κανένα ἀντιπολιτευόμενο κόμμα, δέν θά μπορεῖ νά ἐπικρίνει τοὺς ὁρους τοῦ συμβιβασμοῦ».

Ὅμως συρροή ἐνδείξεων πείθει πῶς ἡ συλλογιστική αὐτή, εἶναι πιά ξεπερασμένη. Τώρα ὁ «ἑλληνοτουρκικός συμβιβασμός» τοποθετεῖται σ' ἓνα εὐρύτερο πλαίσιο, πού καλύπτεται ἀπό τίς στρατηγικές καί οἰκονομικές ἐκτιμήσεις τῶν ΗΠΑ σ' ὁλόκληρη τήν περιοχή... Καί ὅταν ἡ κυβέρνηση Κάρτερ ἐπιδιώκει νά «σταθεροποιήσει τήν εἰρήνη στή Μέση Ἀνατολή» (διάβαζε νά σταθεροποιήσει τά σημερινά καθεστῶτα καί τόν σημερινό συσχετισμό δυνάμεων τῆς περιοχῆς αὐτῆς), θά εἶναι δύσκολο νά ὑποθέσει κανεῖς πῶς θ' ἀναμένει τή βραδυκίνητη Χάγη ἢ τή Διεθνή Ὁργάνωση Πολιτικῆς Ἀεροπορίας τοῦ Μόντρεαλ, ν' ἀποφασθοῦν γιά τήν οὐσία τῶν ἑλληνοτουρκικῶν διαφορῶν.

Ἀλλά, ἔστω, «συμβιβασμός» – τί εἶδους ὅμως; Στή Λευκωσία, ὁ Ντενκτάς ἔδωσε ἤδη κάποιο δείγμα γραφῆς γιά τό πῶς ἡ Ἀγκυρα ἀντιλαμβάνεται τοὺς ὁποιοὺς συμβιβασμούς. Ἱστορικούς ἢ μή: Ἡ σημερινή γενιά τῶν ἑλληνοκυπρίων, εἶπε, θά πρέπει νά κάνει μιᾶ θυσία, χάριν τῆς εὐτυχίας τῆς ἐπόμενης γενιᾶς... Ποῦ σημαίνει στήν ἀπλοελληνική: Ἀπό τοὺς 200 χιλιάδες Ἑλληνες πρόσφυγες τῆς Κύπρου, μόνον ἓνα μέρος θά ἐπιστρέψει στίς ἐστίες του. Οἱ ὑπόλοιποι, θά πρέπει νά ἐγκαταλείψουν τό ὄραμά τους, γιά νά μποροῦν τά παιδιά τῶν παιδιῶν τους, νά ἐπιστρέψουν, κάποτε, στήν Κερήνεια, τήν Ἀμμόχωστο, τή Μόρφου... Ποῖα νᾶναι, ἄραγε, ἡ τουρκική γραφή, γιά ἓνα συμβιβασμό στό Αἶγαιο;

Ἀτυχῶς, ἀπό πουθενά δέν ἐπιβεβαιώνεται ὅτι ἡ κυβέρνηση τῆς «Νέας Δημοκρατίας» σταθμίζει τοὺς κινδύνους, προβλεπτοὺς ἢ ὄχι, πού ἀπορρέουν ὄχι πιά ἀπὸ τόν τουρκικό ἐπεκτατισμό, ἀλλά ἀπὸ αὐτή τήν ἀνευ προηγουμένου σπουδῆ τῶν Ἀμερικανῶν νά «κλείσουν» τό Κυπριακό, νά «συμβιβάσουν» Ἀθήνα καί Ἀγκυρα στό Αἶγαιο, νά «σταθεροποιήσουν» τή Μέση Ἀνατολή καί νά ἐνισχύσουν τίς θέσεις τους σ' ὁλόκληρη τήν περιοχή τῆς Ἀνατολικῆς Μεσογείου. Διαφορετικά, ἡ κυβέρνηση καί ἰδιαίτερα ὁ ἀρχηγός τῆς, θά μετρίαζαν κάπως αὐτήν τήν αἴσθηση αὐτάρκειας καί μεσοιανισμού πού ἐξακολουθεῖ νά τοὺς συνέχει, καί θ' ἀναζητοῦσαν, μαζί μέ ὅλα τά κόμματα τῆς Ἀντιπολίτευσης, κοινὴ γραμμὴ, στήν προσέγγιση καί ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ἀλλά ἂν ἡ πολιτικὴ δέν εἶναι ἐυχολόγιο, ἄλλο τόσο εἶναι δύσκολο γιά τόν κ. Καραμανλὴ νά ἐγκαταλείψει τά προσφιλή πολιτικά του ἐπιφωνήματα: «Ἐγὼ κυβερνῶ!», «Δέν ὑφίσταμαι – διότι δέν δέχομαι – πιέσεις!» Καί ὅμως οἱ πιέσεις – κάτω ἀπὸ μιᾶ διακριτικὴ διατύπωση περὶ «ἐνεργοῦ ἀμερικανικοῦ ἐνδιαφέροντος» – ἀναπτύσσονται, τίς μέρες αὐτές, ἐν πλάτει. Ὅπως κλιμακώνεται ἡ δραστηριότητα χουντικῶν, βασιλοχουντικῶν καί ἄλλων νοσταλγῶν τῆς ἐκτροπῆς. Πού ἐπιτάσσουν, φυσικά, ἀτεγκτὴ τήν ἐπαγρύπνηση ὧν.

ANTHNSΩP

Ἡ γραμμή Κάρτερ ὁδηγεῖ πρὸς τὴ λύση;



Ἡ πρωτοβουλία στὸ Κυπριακὸ, μετὰ τὸ ὄχι καὶ τόσο «ἰσχυρὸ» ψήφισμα τῆς Γενικῆς Συνέλευσης τοῦ ΟΗΕ, φαίνεται νὰ πέ-
ρασε ὀριστικά στὰ χέρια τῆς νέας ἀμερικανικῆς ...«ῆθικῆς»
διοίκησης τοῦ κ. Κάρτερ. Μιά σειρά ἀπὸ ἐνδείξεις θεδαιώνουν
αὐτὸ τὸ συμπέρασμα μὲ τὸν κατηγορηματικότερο τρόπο μὲ
ἀποκορύφωμα τὶς συναντήσεις Μακάριου-Ντενκτάς. Τὸ πρῶ-
το φῶς ἀνάψε. Ἡ Ἀνατολή δὲν θὰ ἔλεγε ὄχι σὲ μιὰ λύση ποὺ
θὰ προνοοῦσε μιὰ δημοσπονδιακὴ καὶ ἀνεξάρτητη Κύπρο ἐνῶ
θὰ ἀπέκρουε σφοδρὰ τὴ διπλὴ ἔνωση, λύση ποὺ θὰ «ἐξαφάνιζε»
τὸ κυπριακὸ πρόβλημα.

Οἱ μεθοδεύσεις αὐτῆς τῆς πρωτοβουλίας ὑπῆρξαν ταχύτατες
καὶ ἀποτελεσματικές. Οἱ ἀπαντῆσες διακηρύξεις γιὰ μιὰ «δι-
καιή» λύση τοῦ κυπριακοῦ σύμφωνα μὲ τὰ συμφέροντα τῶν δυὸ
κοινοτήτων» κάλυψαν τὶς πιέσεις (Μπρούκς, Ἐμκε, Ἐκθεση
τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Συμβουλίου
τῆς Εὐρώπης, κλπ.) γιὰ νὰ ἐπιτευχθεῖ ἡ «συνάντηση κορυφῆς»
Μακάριου-Ντενκτάς, ποὺ θ' ἀνοίγε τὸ δρόμο – ὕστερα ἀπὸ τὸ
τελματώδες ἀδιέξοδο – γιὰ ἓνα νέο κύκλο τῶν διακοινοτικῶν
συνομιλιῶν μὲ σοβαρὴς αὐτὴ τὴ φορὰ προοπτικὴς ἐπιτυχίας. Ἡ
ἐπανεναρξὴ τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν εἶναι ὕψος SINE
QUA NON γιὰ τὴν ἐπιτυχὴ ἐξέλιξη τῆς πρωτοβουλίας, ἀφοῦ
τυπικά διατηρεῖ τὸ πρόβλημα «μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ΟΗΕ»
καὶ οὐσιαστικά ἐπιτρέπει στίς ΗΠΑ, τὸ ΝΑΤΟ καὶ τὴν ΕΟΚ
νὰ ἀσκοῦν τὶς μεγαλύτερες δυνατὲς πιέσεις.

Ὁ πρόεδρος Μακάριος ὑποδέχθηκε «εὐμενῶς» τὴν πρωτο-
βουλία Κάρτερ καὶ ἡ πρώτη συνάντησή του μὲ τὸν Ντενκτάς
αἰφνιδίασε ὅλο τὸν κόσμο, πολὺ περισσότερο ὅμως ἡ δήλωσή
του ποὺ ἀκολούθησε ὅτι «ἀνέκαθεν πίστευε ὅτι οἱ ΗΠΑ θὰ
μποροῦσαν νὰ συμβάλουν στὴν ἐπίλυση τοῦ κυπριακοῦ», πρᾶ-
γμα ποὺ καλλιέργησε μιὰ «συγκρατημένη αἰσιοδοξία» ἀνάμεσα
στον κυπριακὸ λαό. Τὸ ΑΚΕΛ ἐξάλλου, χαϊρέτισε αὐτὴ τὴ

συνάντησι μὲ τὸν ὀλοσέλιδο τίτλο τῆς «Χαραυγῆς», «Φιλικὴ
καὶ ἐποικοδομητικὴ ἡ συνάντησι. Ἔσπασε ὁ πάγος». Ἡ ὑπο-
στήριξη τῆς γραμμῆς «τῆς πλατειᾶς πατριωτικῆς συσπείρωσις
γύρω ἀπὸ τὸν πρόεδρο Μακάριο» εἶναι ἡ πάγια τακτικὴ τοῦ
ΑΚΕΛ τὰ τελευταῖα χρόνια. Τὸ ἐρώτημα ὅμως εἶναι: Ἀκόμα
κι ὅταν ὁ Μακάριος ἀναζητεῖ τὴ λύση τοῦ κυπριακοῦ μέσα ἀπὸ
ἀμερικανικὲς πρωτοβουλίες;

Ὁ διορισμὸς τοῦ κ. Κλίφφορντ ὡς ἐπίσημου Ἀμερικανοῦ
«διερευνητῆ» ὑπογραμμίζει τὸ ἔντονο ἐνδιαφέρον τοῦ κ. Κά-
ρτερ γιὰ τὸ κλείσιμο τοῦ κυπριακοῦ ὥστε νὰ «ἐδραιωθεῖ» ἡ
«PAX AMERICANA» στὴ Μεσανατολικὴ περιοχὴ. Ἀπὸ τὴν
ἄλλη ὅμως καθορίζει καὶ τὴ σοβαρότητα τῶν ἐξελίξεων στὸ
κυπριακὸ ποὺ πρέπει νὰ ἀναμένονται σὲ συνδυασμὸ μὲ τὶς ἄλ-
λεπάλληλες συναντήσεις Μακάριου-Ντενκτάς. Στὴ δεύτερη
συνάντησή τους ἀσχολήθηκαν – σύμφωνα μὲ δημοσιογραφικὲς
πληροφορίες ποὺ ὑπάρχουν μέχρι τὴ στιγμὴ ποὺ γράφονται
αὐτὲς οἱ γραμμὲς – μὲ τὴν ἐδαφικὴ πτυχὴ καὶ μάλιστα «ἐπὶ
χάρτου».

Μιὰ τρίτη συνάντησι τῶν διαπραγματευτῶν τῶν δυὸ πλευ-
ρῶν ἔχει ὀριστεῖ, μὲ τὴ συμμετοχὴ τοῦ Βάλντχάιμ, γιὰ τὸ τέλος
τοῦ Μαρτίου στὴ Βιέννη ποὺ ἴσως νὰ σημάνει καὶ τὴν ἐπίσημη
ἐπανεναρξὴ τῶν διακοινοτικῶν συνομιλιῶν.

Ἡ λύση ποὺ συζητεῖται εἶναι ἡ δημοσπονδία. Ὁ Ντενκτάς
κάνοντας «παραχώρησι» ἐγκατέλειψε τὸ αἶτημα τῶν ... τουρ-
κοκυπρίων γυναικῶν γιὰ συνομοσπονδία. Οἱ ἑλληνοκυπριακὲς
προτάσεις τοῦ Ἀπρίλη 1976 ἀποδέχονται ἐπίσημα τὴν δημο-
σπονδία ὡς πλαίσιο συζήτησις καὶ διατυπώνουν ὡς κύριους
ὅρους τὴν ἐλευθεροεπικοινωνία, τὸ δικαίωμα ἰδιοκτησίας καὶ
τὴν ἰσχυρὴ κεντρικὴ κυβέρνησι. Ἡ δήλωσι τοῦ προέδρου Μα-
κάριου ὅτι ἡ συνάντησι τῆς 12 Φλεβάρη δὲν ἀποκλείεται νὰ
εἶναι ἡ ἀφετηρία λύσις τοῦ Κυπριακοῦ ἀφήνει νὰ νοηθεῖ πὺς
ἔχουν γίνῃ ἀμοιβαῖες μετατοπίσεις τῶν θέσεων κάθε πλευρᾶς
πρὸς μιὰ «συναντίληψι» ποὺ δικαιολογεῖ αἰσιοδοξία. Αὐτὴ
ἀκριβῶς τὴν ἔννοια εἶχε καὶ τὸ ἀνακοινωθέν ποὺ ἐκδόθηκε
ὕστερα ἀπὸ τὴν πρώτη συνάντησι. Τὸ κύριο ποὺ ἀπομένει εἶ-
ναι τὸ ἐδαφικὸ. Πόσο ποσοστὸ οἱ Ἑλληνοκύπριοι καὶ πόσο οἱ
Τουρκοκύπριοι; Ἡ ἰσχυρὴ ἀμερικανικὴ οἰκονομικὴ βοήθεια
ἴσως νὰ παίξει ἐδῶ τὸ ρόλο τῆς...

Ἐπὶ τῇ ἐβδόμῃ καὶ ... ὁ μακροχρόνιος ἀγῶνας γιὰ ... κλπ.
κλπ. Ὅμως γιὰ τὴν ὥρα δὲν φαίνεται ν' ἀπασχολεῖ κανέναν
ἀφοῦ τὰ πράγματα μῆκαν σ' ἓνα δρόμο, ἀκολουθοῦν τὴ χαρα-
γμένη ἀπὸ τὸν Κάρτερ γραμμὴ ποὺ ὕστερα ἀπ' ὅλα τοῦτα δή-
λωσε μὲ περηφάνεια στὸ Κογκρέσσο πὺς «ὑπάρχουν θετικὲς
ἐξελίξεις στὸ Κυπριακὸ». Στὸν ὁρίζοντα πρὸς τὸ παρόν δὲν
διαφαίνεται ἄλλη πορεία. Καὶ κανένας δὲν παρουσιάζεται
τόσο τολμηρὸς καὶ φυσικὰ ἀποτελεσματικὸς ὥστε νὰ μποροῦσε
νὰ τὴν ἀλλοιώσει.





ΣΚΑΝΔΑΛΑ, ΑΝΟΧΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΥΨΗ

Η «έθνοσωτήριος» είχε κύρια «ιστορική» αποστολή της να εξυπηρετήσει τα συμφέροντα των εξαρτημένων από το ξένο κεφάλαιο «Ελλήνων» μεγαλοαστών. Και δημιούργησε πολλές ευκαιρίες: στήθιομηχανία, στόν τουρισμό, στόν τραπεζικό κεφάλαιο. Συμβάσεις αποικιακές και χαριστικές – όχι, βέβαια, καινοφανείς στην Ελλάδα – αλλά πάντως πρωτοφανείς για τόν σκανδαλώδη χαρακτήρα τους, εμφανίστηκαν σάν προσφορά πρὸς τόν ἑλληνικό λαό. Μιά από αυτές είναι και ἡ σύμβαση τῆς ομάδας Λαϊνόπουλου μέ τήν αὐστριακή ΣΤΑΓΙΕΡ.

Ο βουλευτής τῆς ΕΔΗΚ κ. Γερ. Βασιλάτος, μέ ἐπερώτηση πρὸς τόν ὑπουργό Δικαιοσύνης, καταγγέλλει τεχνάσματα καί κομπίνες πού τελικά είχαν γιά ἀποτέλεσμα τῇ διαφυγῇ τεράστιου ποσού δημοσίων ἐσόδων, σέ δασμούς καί φόρους.

Ἡ ὑπόθεση ἦταν ἀπό καιρό γνωστή. Καί εἶχε καταγγελθεῖ ὅτι ἐφταιγε ἡ ἐπάρατος δικτατορία. Ὅ,τι δέν μαθεύτηκε ἦταν ἡ δραστηριότητα τῆς λυτρωτικῆς Νέας Δημοκρατίας γιά νά ἀποκαθαρθοῦν ὅλα αὐτά. (Θά μᾶς πείτε, βέβαια, πού ἄλλου ἐγίνε καθαροί;). Ἡ συνεχιζόμενη καί ἐδῶ ἀνοχή δέν ἐξηγεῖται βέβαια παρὰ μόνο ἀπό τόν βαθμό ἐπιρροῆς τῶν ενδιαφερομένων ἰσχυρῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων.

Ἄλλο ἀξιοσημείωτο γεγονός σχετικό μέ τῇ ΣΤΑΓΙΕΡ – ΕΛΛΑΣ εἶναι ὅτι αὐτός ὁ βαθμός ἐπιρροῆς εἶναι τόσο ἰσχυρός ὥστε οἱ καταγγελίες τῆς ἐπερώτησης νά περάσουν στά «ψιλά» τῶν ἐφημερίδων καί στά «μουγκά» σέ, λαλίστατα κατὰ τὰ ἄλλα, ἐντυπία καί περιοδικά. Σημεῖα τῶν καιρῶν...

ΠΟΙΟΣ ΦΤΑΙΕΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΛΗΘΩΡΙΣΜΟ...

«Φίλε Ἐργαζόμενε,

Ὁ πληθωρισμός χτυπάει τοὺς πάντες καί περισσότερο ἀπ' ὅλους τόν ἐργατοῦντάλληλο. Μή θοιθᾷς μέ τήν ἀψυχολόγητη ἀπεργία στήν ὁποία σέ ὑποκινοῦν μέ παχιά λόγια καί ἀπαραίτητοι ὑποσχέσεις νά φθάσει τὸ κρέας 500 δραχμές, τὸ λάδι νά τὸ θάξεις στό φαγητό σου μέ τὸ φτερό, τὰ παπούτσια νά τὰ βλέπεις μόνο στίς διτρίνες, τὰ ροῦχα νά γίνον ἀπιαστο δνεῖρο καί μέ μιὰ λέξη τὰ χορήμια τοῦ καθημερινοῦ ἰδρώτα σου νά χάνουν τήν ἀξία τους μέχρι νά φτάσεις στήν ἀγορά.

Ὡραῖες δέβαια οἱ ἐργατικὲς διεκδικήσεις, ἀλλά πάντα πρέπει νάναι σύμφωνα μέ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς καί πάντα μέ ὁδηγὸ τῇ λογικῇ».

(Γραφεῖο Τύπου τῆς «ΛΑΡΚΟ»)

Ἀσχολίαστο σᾶς δίνουμε τὸ κείμενο αὐτὸ πού στάλθηκε στά σπῖτια τῶν ἐργατῶν – ἀπεργῶν τῆς ΛΑΡΚΟ, πού συνεχιζοῦν τήν πολυήμερη ἀπεργία τους μέ ἀποφασιστικότητα καί ἐνότητα. Ἡ συμμετοχή τους εἶναι καθολική.

Ἡ ἐργοδοσία ὅμως, χρησιμοποίησε κάθε μέσο: ἀπό τὸ... παραινετικό ὕφος – μικρὴ γεύση σᾶς δώσαμε μέ τὸ δελτίο

αντι·θέσεις

τύπου τῆς ΛΑΡΚΟ – ὡς τίς ἐξώδικες κοινοποιήσεις ὅπου ἰσχυρίζεται ὅτι «ἡ ἀπεργία εἶναι παράνομη», καί τίς ἀπειλές ἀπολύσεων ἢ τήν προσπάθεια (ἀκαρπῆ βέβαια) νά κηρύξει λόκ αὐτ.

Παρά τήν ἀποφασιστικότητα τῶν ἀπεργῶν ὁ Μποδοσάκης παραμένει ἀνένδοτος, μέχρι στιγμῆς. Ἔχει ὑπολογιστεῖ ὅτι χάνει τῇ μέρα 12.000.000 δραχμές, πού γιά τίς 20 πρώτες μέρες τῆς ἀπεργίας σημαίνουν 240 ἑκατομμύρια! Ὅσο δηλαδή χρειάζεται γιά νά καλυφθεῖ ἡ αὐξηση πού ἀπαιτοῦν οἱ ἀπεργοὶ γιά 7 ὁ λ ὁ κ λ ρ α χρόνια!

Μά ἐδῶ δέν πρόκειται βέβαια γιά γεροντικά καπρίτσια, ἀλλά γιά λυσσασμένο ἀγῶνα. Ὁ Μποδοσάκης αὐτῇ τῇ στιγμῇ, εἶναι ὁλοφάνερο, δίνει τήν ταξική του μάχη. Καί τῇ δίνει χρησιμοποιώντας ὁ λ α τὰ μέσα.

ΕΚΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ... ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ

Γνωρίζει βέβαια πολὺ καλά ὁ κ. Ζολώτας ὅτι τὰ οἰκονομικά προβλήματα δέν λύνονται μέ προειδοποιήσεις καί ξόρκια. Οἱ νόμοι τῆς οἰκονομίας, πού ἐπὶ μισὸ αἰῶνα τουλάχιστον μελετᾷ ὁ ἀειθαλής Διοικητὴς τῆς Τράπεζας, περιφρονοῦν κάθε εἶδους κάλεσμα γιά λιτότητα κλπ. ὅταν μάλιστα ὅλοι οἱ τομεῖς τῆς νεοελληνικῆς δραστηριότητος διακρίνονται ἀπὸ τήν προσπάθεια γιά μεγιστοποίηση τοῦ ἀτομικοῦ κέρδους καί γιά ὑπερκατανάλωση σάν τεκμήριο κοινωνικῆς ἀνωτερότητας.

Δέν εἶναι μόνον ἀστεία ἀλλά καί ὑποπτη ἡ ἐκκλήση στά μεσοστρώματα γιά λιτότητα ἐπισείοντας τῇ δαμόκλεια σπάθη τῆς οἰκονομικῆς κρίσης. Ἀστεία γιατί ὁ κ. Ζολώτας δέν ἔκανε τόν κόπο νά προσδιορίσει ἀκριβέστερα τῇ χρονικῇ περίοδῳ πού ἀνοίξαν μαζικά οἱ περισσότερες ἀπὸ τίς 1000 μπουτίκ τῆς Ἀθῆνας, ὅποτε θά βλέπαμε ὅτι τὸ φρούτο εὐδοκίμησε στά νωπὰ ἐδάφη τῆς «κρίσεως» περιόδου 73-74 καί ἀμέσως μετὰ. Ὑποπτη γιατί οἱ διάφοροι ἐμποροί, ἐμπορικοὶ ἀντιπρόσωποι, εἰσαγωγεῖς, μεγαλοεργολάβοι κλπ. λυμαίνονται καί θά λυμαίνονται τῇ χώρα καί τὸ ξέρουν, ἀλλά ἡ κυβέρνησή τους τὸ τονίζει γι ἄλλη μιὰ φορά ... ὅτι καί ἂν ἀκόμη κάποια ἰσορροπία ἀνατραπεῖ ἂν ἀνέβει τὸ κρέας, ἡ βενζίνη, ἡ ζάχαρη, τὸ τοιμέντο, τὰ κέρδη τους δέν θά μειωθοῦν. Ἡ ὁποιαδήποτε ἀμφιβολία εἶναι ἐπιζήμια. Καί ὁ κ. Ζολώτας ἀνέλαβε νά καθουχάσει τὰ μεσοστρώματα.

Ἀναγγελίες νέων δειγῶν λοιπόν γιά τίς μικροαστικές καί λαϊκὲς μάζες. Ὡστε νά πληρωθοῦν τὰ χιονοδρομικά κέντρα στὸν Παρνασσό, τὰ ὑπερξενοδοχεῖα στὸ Δέλτα, οἱ ἀνισόπεδες στή Λ. Συγγροῦ, ἔργα ἀπαράιτητα γιὰ εἶναι ἔργα ὑπερκατανάλωσης, μιμιτισμοῦ καί «κοινωνικῆς» προβολῆς σέ κρατικὸ ὅμως ἐπίπεδο, ἔργα πρότυπα καί γνῶμονας γιά τήν ποιότητα τῶν ἀξιών πού μέ τόση εὐσυνειδησία λανσάρουν ὅσοι ἐξουσιαζοῦν ἐλέω τῆς καθολικῆς ἀνοχῆς μας.

ΤΟ ΠΡΙΜ

του Βασίλη Βασιλικού

Ένα απ' τὰ κινηματογραφικά έργα που αξίζει κανείς αληθινά να δει, είναι κ' η ταινία του σοβιετικού σκηνοθέτη Σεργκέι Μικαελιάν, παραγωγή Λένφιλμ 1975 με πρωταγωνιστές άγνωστους, ως επί το πλείστον σέ μας, ήθοποιους, που προβάλλεται στην Αθήνα στο «Στούντιο».

Γιατί; Διότι τὸ ζήτημα ξεπερνάει κατά πολύ τὸν περιορισμένο χώρο μιᾶς ταινίας κι ἀγγίζει τὸ ζήτημα τῆς ὁμιλίας ἑνὸς καθυστερημένου παιδιοῦ: ὁ μπέμπης μίλησε, ὁ μπέμπης πού θεωρούσαμε μωγὸ τόσα χρόνια, ἕνας ὑπερμεγέθης μπέμπης 35 ἐτῶν, ἀκριβῶς δηλαδή μετὰ τὸ 1935 καὶ τὴν ἐπιβολή τοῦ σταλινισμοῦ στὰ μέσα τῆς ἔκφρασης – ὁ μπέμπης θαῦμα λοιπόν, πού ἔχει πάει στὸ μεταξύ καὶ στὸ φεγγάρι, εἶπε τὴν πρώτη λέξη του: δὲν θέλω τὸ πρίμ.

Προσωποποιημένος στὸ ἔκφραστικότατο πρόσωπο τοῦ Εὐγένη Λεόνωφ, ὁ μπέμπης, Ποτάπωφ στὴν ταινία, εἶναι ἕνας φεγγαροπρόσωπος ἀρχιεργάτης πού αὐτὸς καὶ ἡ ὁμάδα του δὲν δέχονται νὰ εἰσπράξουν τὸ «πρίμ», δηλαδή τὰ 40 ἢ πάνω ἐπιπλέον τοῦ μισθοῦ τους ρούβλια πού τοὺς δίνει ἡ συνεργατικὴ.

Ὁ λόγος; Γιατί θεωροῦν πὼς τὸ πρίμ αὐτὸ εἶναι ἕνα ξεγέλασμα, μιὰ φενάκη τῆς συνεργατικῆς εἰς βάρος τους, ἀφοῦ, ἀπὸ λάθος τῆς διεύθυνσης στὴν προμήθεια τῶν ὑλικῶν, ἔχασαν τόσες ὥρες, χωρὶς νὰ δουνεῦν, ἄρα ζημιώνοντας τοὺς ἑαυτοὺς τους καὶ τὸ κράτος. Πρὸς τί λοιπόν τὸ πρίμ;

Ἡ «διαφωνία» γρήγορα παίρνει τὶς σωστές διαστάσεις πού πρέπει νὰ πάρει σ' ἕνα σοσιαλιστικὸ καθεστῶς κ' ἡμεῖς οἱ θεατὲς παραθροισκόμαστε στὶς ἐξελίξεις τῆς.

Βλέπουμε, π.χ., πὼς ἀντιμετωπίζεται ἀπὸ τὸν ὑπεύθυνο διευθυντὴ – τὸ ὅτι δὲν εἶχε τσιμέντο δὲν εἶναι λάθος δικό του λέει – πὼς ὁ σκληροπυρηνικός δὲν δέχεται τὴν ἄρνηση, πὼς οἱ μοντέρνοι γραφειοκράτες ἀντιμετωπίζουν μὲ ἐλαστικότητα τὸ θέμα, πὼς ὁ πατέρας ἑνὸς απ' αὐτοὺς πού δὲν δέχεται, συντάσσεται μὲ τὸ μέρος τοῦ γιοῦ του, κ.ο.κ.

Ταινία ποὶ θάταν ἀλλιῶς πληκτικὴ, ἀλλὰ πού ἀποκτάει τὸ ἐνδιαφέρον τῆς ἀπὸ τὴν ἄποψη πού εἶπα στὴν ἀρχή: τὸ βραδύ-γλωσσο, τὸ καθυστερημένο παιδάκι προσπαθεῖ νὰ πει τὴν πρώτη φράση του. Κ' ἡμεῖς, συμπονετικοὶ φιλμοθεατὲς, τὸ παρακολουθοῦμε μὲ ἀγωνία.

ΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

«Ὅταν π.χ. τὸ ΚΚΕ ἀναπτύσσει διαβρωτικὴ ὁρμή, διαστρεβλώνοντας τὴν ἀλήθεια καὶ παραποιώντας τὴν πραγματικότητα, εἶναι ἀδικαιολόγητη ἡ ἀπάθεια, ἡ ἀδράνεια τῶν ὁπαδῶν τῆς ἐλευθερίας».

Γ. ΡΑΛΛΗΣ
ὑπουργὸς Παιδείας

ΠΡΙΝ λίγο καιρὸ ἀρκετοὶ γονεῖς τοῦ «Ἑλληνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου» (Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος...) λάβανε στὸ σπῆτι τους μὲ τὸ ταχυδρομεῖο τὴν παρακάτω «διαμαρτυρία»

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ

Πρὸς Γονεῖς καὶ Καθηγητὰς τοῦ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΟΥ

1. Εἰς τὰ Λύκεια ἐτοιμάζεται ἀποχή ἀπὸ τὰ μαθήματα μὲ τὸν σκοπὸν νὰ γίνουν ἀποδεκτὰ δύο αἰτήματα τῶν μαθητῶν:

α) Ἡ βαθμολογία νὰ εὐνοῖ πάντοτε τὸν μαθητὴν.

β) Ἡ ὕλη τῶν ἐξετάσεων νὰ περιορισθῇ εἰς τὸ ἐλάχιστον δυνατόν ποσοστόν.

2. Τὸ ὅτι ἡ ἀποχή δὲν ἔχει ἀκόμη ἐκδηλωθῇ ὀφείλεται μόνον στὸ ὅτι οἱ διάφορες κομμουνιστικὲς ὁμάδες, πού ἀπὸ διείσδυς ἔχουν δημιουργηθῇ σὲ ὅλα τὰ σχολεῖα, διαφωνοῦν ὡς πρὸς τὴν ἡμερομηνίαν τῆς

ἐκδηλώσεως καὶ κατὰ πόσον ἡ ἀποχή πρέπει νὰ εἶναι «Παναθηναϊκή», «Περιοφερειακὴ» ἢ ἀνεξάρτητος κατὰ σχολεῖον.

Τὸ κύριον σύνθημα εἶναι ἐνιαῖον:

«Γενικὴ κινητοποίηση – τὴ νίκη θὰ φέρεῖ ὁ ἀγῶνας»

3. Γονεῖς μας καὶ καθηγηταί μας! Θὰ πρέπει κάποτε νὰ ἐγκαταλείψετε τὴν νωχέλειαν καὶ «τὸ δὲν θαρῆσαι» καὶ νὰ ἀντιδράσετε εἰς τὰς συνεχιζόμενας προκλήσεις εἰς τὰ σχολεῖα. Διαμαρτυρηθεῖτε στὸ Ὑπουργεῖον Παιδείας, στοὺς φίλους σας πολιτικούς, στὶς ἐφημερίδες. Διαλαλεῖστε τὴν τραγικὴν κατάστασιν τῶν σχολείων.

4. Ἀπὸ πού καὶ ὡς πού οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων θὰ κατευθύνονται ἀπὸ ἐρυνθούς καθοδηγητὰς, τοὺς ὁποίους ἐν ... ἀγνοίᾳ του ὑποδοῖται τὸ Κράτος, καὶ ὅχι ἀπὸ σὰς τοὺς Γονεῖς καὶ τοὺς Καθηγητὰς;

5. Σπεύστε ὅσο εἶναι καιρὸς. Ἐκατοντάδες παιδιῶν ἐπηρεάζονται κάθε μέρα καὶ ἐγγράφονται σὲ κομμουνιστικὲς ὁμάδες κρυφὰ ἀπὸ τοὺς γονεῖς των. Ἀντιδράστε ὅσο εἶναι ἀκόμη καιρὸς. Πού ἔξερετε!

Αὐτὴ τὴν στιγμή καὶ τὸ δικό σας παιδί μπορεῖ νὰ ταλαντεύεται, μπορεῖ νὰ ἔχει παρασυρθῇ.

Μαθηταὶ τῆς Δ' καὶ Ε'
τάξεως τοῦ Λυκείου
(27 ὑπογραφαί)

Σὲ μιὰ χώρα πού ἔχουμε συνηθίσει νὰ μαθαίνουμε γιὰ τὰ στραβά τῆς μόνο ἀπ' τοὺς ἀρνησιπάτριδες τῆς, σὲ μιὰ χώρα μεγάλῃ κι ἀξιοθαύμαστῃ κ' ἡρωικῇ σάν τὴν ΕΣΣΔ ὅπου καμιά ρωγμὴ δὲν ἔγινε μέχρι τώρα παραδεκτὴ ἀπ' τὸ ἐπίσημο κράτος-κόμμα, δὲν μπορούμε, σάν προσδευτικοὶ ἀνθρωποὶ παρὰ νὰ χαιρετίσουμε μὲ χαρὰ τὴν πρώτη λέξη «τὸ πρίμ»; πού εἰπώθηκε, μέσα στὰ πλαίσια φυσικὰ τῆς νομιμότητος καὶ τῆς τελικῆς νίκης: ὁ ἀμφισβητίας Ποτάπωφ δικαιώνεται στὴν ἄρνησή του νὰ πάρει τὸ πρίμ μὲ τὴν αὐτοκαταδίκη τοῦ ἀφεντικοῦ-διευθυντῆ.

Γιατί ὅταν οἱ ψῆφοι τῆς κομματικῆς ἐπιτροπῆς μοιράζονται σὲ 3 μὲ 3, τὴν τελικὴ ἔκδοσιν τῆ δίνει μὲ τὴν ψῆφο του ὁ ἴδιος ὁ ὑπεύθυνος γιὰ τὶς νεκρὲς ὥρες τῶν ἐργατῶν, διευθυντῆς, πού ἔτσι ὑπογράφει τὴν καταδίκη του.

Ἡ αὐτοκριτικὴ του δηλαδή, ἔμπρακτα, δικαιώνει τὸν ἀρχιεργάτη.

Τὸ κοινὸ πού παρακολουθεῖ τὶς προβολές εἶναι κατὰ πλειοψηφία νεολαῖο. Μὲ δίψα, ἀγάπη καὶ συγκλονισμένο, μπορῶ νὰ πῶ, μὲ τὴν ἰδεολογικὴ ἀμφισβήτηση τῆς γραφειοκρατίας.

Μάλιστα τὴ μέρα πού τὸ εἶδα κ' ἐγὼ ἀκόμα μύριζαν «καμένο» τὰ καθίσματα ἀπὸ μιὰ νεοταξικὴ δόμδα πού εἶχε καταστρέψει τὸ προηγούμενο βράδι κάπου 50 θέσεις.

Μὰ ὅποια προβοκάτσια τῆς ἄκρας δεξιᾶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀποπροσανατολίσει τὸ βαθύ ἐρώτημα: χρειάζονταν νὰ περάσουν τόσα χρόνια σιωπῆς γιὰ νὰ μπορέσει νὰ γίνῃ μιὰ ταινία, σάν αὐτὴ, στὴν ΕΣΣΔ;

Στὴ Λαϊκὴ Κίνα, ἀπὸ τὰ πρῶτα ἄρθρα τῆς ἐργατικῆς νομοθεσίας, εἶναι κ' ἡ ἀπαγόρευση τοῦ πρίμ στοὺς ἐργάτες, γιατί τοὺς ἀλλοτριώνει σὲ σχέση μὲ τὴν ἐργασία τους.

Ὅταν ὁ Φιντέλ Κάστρο εἰσήγαγε τὸν θεσμὸ τοῦ πρίμ στὴν Κούβα, γιὰ πρώτη φορά, τὸ 1970, μὲ τὴν κρίση τῶν σακχαροτευτλων, σηκώθηκε παγκόσμια κατακραυγὴ.

Δὲν σχολιάζω λοιπὸν τὴν οὐσία, δηλαδή: ἂν τὸ πρίμ, καπιταλιστικὸ φαινόμενο ἀλλοτρίωσης τοῦ ἐργάτη μὲ τὸν τρόπο τῆς δουλειᾶς του, εἶναι σωστὸ ἢ ὄχι.

Ἀλλὰ τὴν ἐλευθερία τοῦ νὰ θιχτεῖ ἕνα τέτοιο θέμα, στὴν τέχνη. Πού ἔστω κι ἀργά εἶναι καλύτερο παρὰ ποτέ.

Ὁ μπέμπης λοιπόν ξεπέρασε τὴ βραδυγλωσσία του. Αὐτὸ εἶναι τὸ σημαντικόν. Καὶ περιμένουμε μὲ ἀνυπομονησία τὸ μετὰ τοῦ «πρίμ».

ΣΧΕΔΟΝ συγχρόνως, μάθανε ἀπὸ τὰ παιδιά τους, ὅτι μιὰ μέρα, σταμάτησι τὸ μάθημα, καὶ διατάχθηκαν ὅλοι οἱ μαθητὲς νὰ βγοῦν στὸ προαύλιο. Δυὸ «κύριοι» μπήκαν στὶς τάξεις κι ἄρχισαν νὰ ψάχνουν τὶς τσάντες τῶν μαθητῶν γιὰ ἀρκετὴ ὥρα! Ὅταν τελείωσαν, τὸ μάθημα συνεχίστηκε... κανονικά!

● Ποιοὶ ἦταν αὐτοὶ οἱ δυὸ «κύριοι» καὶ μὲ τίνος ἄδεια ἔκαναν ὅλη αὐτὴ τὴν παράνομη «ἐπιχείρηση» σὲ βάρος τῶν μαθητῶν;

● Τί βρῆκαν στὶς τσάντες – καὶ πήραν μαζί τους;

● Τὸ σχολεῖο τιμώρησε κανέναν μαθητὴ ἐπειδὴ βρέθηκε «κάτι» στὴν τσάντα του ἀπὸ τὸν ἑλεγχὸ τῶν «κυρίων»;

● Ἐγινε – ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῆς Διεύθυνσης τοῦ σχολείου – καμιά ἐνέργεια γιὰ τὴν προκήρυξη πού παραπάνω δημοσιεύουμε;

ΙΩΩΣ κάποιοι μᾶς δώσουν μιὰν ἀπάντησι...

ΕΤΣΙ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ «ΚΟΥΚΟΥΛΩΘΕΙ» ΜΙΑ ΥΠΟΘΕΣΗ...

- Δυό δημοσιογράφοι μηνύουν αστυνομικούς
- Ένας ανακριτής έρευνά τις ευθύνες της αστυνομίας παράλληλα με τις ευθύνες του παρακράτους για τα γεγονότα της κηδείας του Μάλλιου.

ΜΙΑ τακτική ανάκριση πού ήδη προχωρεί και δυό μηνύσεις πού πρόκειται νά υποβληθούν, θέτουν άμεσα ένα μεγάλο πρόβλημα: της εϋθύνης όρισμένων αστυνομικών μηχανισμών, χωρίς τή βοήθεια των όποιων δέν μπορεί νά δράσει τό παρακράτος. Συγκεκριμένα:

● Ο ανακριτής κ. Λιανέρης έρευνά – ιδιαίτερα μετά τήν κατάθεση του δημοσιογράφου Γ. Φάτση – τό θέμα της εϋθύνης αστυνομικών για τά γεγονότα της κηδείας του Μάλλιου.

● Ο δημοσιογράφος Γ. Φάτσης, θύμα άγριου και μεθοδευμένου «βασανισμού έν ύπαιθρω», στό Α΄ Νεκροταφείο, πρόκειται νά μηνύσει αστυνομικά όργανα για τή στάση τους κατά τά γεγονότα του Νεκροταφείου, τήν έλλειψη συνδρομής, τήν άδράνεια ή τή βοήθεια προς τούς παρακρατικούς τραμπούκους.

● Ο δημοσιογράφος Ν. Κακαουνάκης, πρόκειται νά μηνύσει κάθε υπεύθυνο για τόν τρόπο πού έγινε ή προανάκριση γύρω άπό τήν έναντίον του δολοφονική επίθεση, και τή «διαρροή» πληροφοριών, στόν τύπο και τά κρατικά μέσα ενημέρωσης, πού διαστρέβλωναν τελείως τά πραγματικά περιστατικά και έθιγαν καιρία τήν υπόληψή του.

ΤΟ ΡΕΠΟΡΤΑΖ πού άκολουθεί θέλει νά δείξει πώς μέσα άπό έπίσημα κείμενα (έκθέσεις, μαρτυρικές καταθέσεις κλπ.) θγαίνει όλοκάθαρη ή προσπάθεια «κουκουλώματος» της εϋθύνης των αστυνομικών στά γεγονότα της κηδείας του Μάλλιου. Τό γεγονός έχει ιδιαίτερη σημασία γιατί τό θύμα των τραμπούκων ήταν ένας γνωστός δημοσιογράφος, γιατί ή όλη υπόθεση του τραυματισμού του (καθώς και του τραυματισμού των άλλων συναδέλφων του) πήρε τεράστια έκταση στόν τύπο, άπασχόλησε τή Βουλή – έγινε ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΘΕΜΑ για πολλές μέρες. Εύκολα κανένας μπορεί νά σκεφτεί τί θά γινόταν άν ήταν άλλος ό πρωταγωνιστής αυτής της ιστορίας – ένας άπλός, άγνωστος πολίτης...

ΓΙΑ τήν υπόθεση Κακαουνάκη τό «ΑΝΤΙ» (πού έχει ιδιαίτερη ευαισθησία, μία και ό τραυματισμένος δημοσιογράφος είναι πολύτιμος συνεργάτης μας) θά άσχοληθεί στό ερχόμενο τεύχος – μέχρι τήν στιγμή πού γράφονται οι γραμμές αυτές οι δικηγόροι του Ν. Κ. δέν είχαν πάρει τή δικογραφία στά χέρια τους... Έκείνο, όμως, πού από τώρα μπορεί νά λεχθεί και πού ξεχωρίζει – πέρα άπό όλα τ' άλλα – σ' αυτή τήν ιστορία, είναι ή έκπληκτική ευχέρεια μέ τήν όποία ή προανάκριση (δηλαδή: αστυνομικές αρχές) μπορεί νά εκτρέψει μιάν υπόθεση άπό τόν «φυσικόν της ροήν» – και νά τήν παρουσιάσει ΤΕΛΕΙΩΣ διαφορετική. Και σ' αυτή τήν περίπτωση ισχύουν τά όσα προαναφέρθηκαν για τόν Γ. Φάτση: τί θά συνέβαινε άν στήν θέση του Κακαουνάκη ήταν ένας άπλός πολίτης;

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ της κηδείας του Μάλλιου είναι γνωστά: έμπρηστικοί λόγοι, βαρύτατοι τραυματισμοί 6 συνολικά δημοσιογράφων (μέσα κι έξω άπό τό Νεκροταφείο), πορεία άπαγορευμένη μέχρι τή Βουλή (και μικροομάδων μέχρι τήν Όμόνοια), συνθήματα άντικαθεστωτικά, κ.λπ.

Η ΤΑΚΤΙΚΗ ανάκριση έρευνά, ήδη, τήν υπόθεση. Άλλά πριν άπό αυτήν, ή Αστυνομία έκανε – όπως πάντα – τήν προανάκριση. Στήν προκειμένη περίπτωση, έγινε και διοικητική εξέταση για τήν άνεύρεση «τυχόν ευθυνών αστυνομικών όργάνων». Έτσι τό προανακριτικό ύλικό είναι άφθονο – και ενδιαφέρον. Στό Α΄ Νεκροταφείο διαπραχθήκανε, βασικά, δύο κατηγορίες άδικημάτων:

● Η μία άφορά τά γεγονότα. Ο Γ. Φάτσης λέει πολύ σωστά ότι διαπράχθηκε τό άδίκημα της «στάσεως» κι ότι σ' αυτό ενέχονται και οι χουντικοί πού πρωτοστάτησαν και οι αστυνομικοί πού πήραν μέρος ή άπλως δέν συνέλαβαν τούς «στασιαστές».

● Η άλλη, άφορά τούς τραυματισμούς των δημοσιογράφων. Τουλάχιστον για τήν περίπτωση Φάτση, πρόκειται για καθαρή άπόπειρα δολοφονίας εκ προθέσεως.

ΚΑΙ για τις δυό περιπτώσεις ΚΑΝΕΝΑΣ δέν πιάστηκε «έπί τόπου». Οι έλάχιστοι νεοφασίστες πού ΜΕΤΑ πιάστηκαν για τά έκτροπα βρίσκονται εκτός φυλακών – πλην του Σταθόπουλου πού άναγνωρίστηκε τελευταίος... Τί λέει για όλα αυτά ή Αστυνομία;

Ο Α΄ ΥΠΑΡΧΗΓΟΣ Χαράλαμπος Παπαγεωργίου στήν έκθεση «Ενόρκου Διοικητικής Έξετάσεως» (ΕΔΕ) πού έκανε (11-1-76) είναι σαφής:

«Εντός του Ναού τά μέτρα ήταν έπαρκή και ούδέν πρόβλημα περί τήν τάξιν έδημιουργήθη (...) κατά τήν νεκρώσιμον άκολουθίαν ούδέν έπεισόδιον εντός του Ναού έλαβεν χώρα».

ΤΙ ΣΥΝΕΒΗ πραγματικά «έντός του Ναού»; Μία σειρά περιστατικών πού στοιχειοθετούν τό άδίκημα της στάσεως! Ο Γ. Φάτσης λέει στήν κατάθεσή του, στόν ανακριτή:

«Μέσα στήν εκκλησία είχε καταπατηθεί τό Σύνταγμα. Έγινε στάση αστυνομικών. Έπληξε ένα μεγάλο πλήθος πού προέβαινε σέ άγριες εκδηλώσεις μέ στόχο τις συνταγματικές ελευθερίες και τήν πολιτική της κυβερνήσεως. Οι συγκεντρωμένοι (...) έδιναν τό θέμα ενός λόχου της ΕΣΑ στρατοπεδευμένου μέσα στο χώρο μιας εκκλησίας».

ΑΛΛΩΣΤΕ τά έμπρηστικά συνθήματα (άπό «Παπαδόπουλος» και «ό στρατός θά δώσει τή λύση» μέχρι «θάνατος στόν Καραμανλή») άπό ΜΕΣΑ μεταδίδονταν έξω και επαναλαμβάνονταν – καμιά

φορά και λάθος! Μέσα, είχε καταλυθεί ή τάξη, παρουσία αξιωματικών ή οργάνων της Αστυνομίας, με την άνοχή τους ή τη συμμετοχή τους. Κι όμως, ο κ. Παπαγεωργίου όχι μόνο θεωρεί ότι δεν έγινε τίποτα, αλλά καλύπτει ΤΕΛΕΙΩΣ τούς μέσα στην έκκλησία εύρισκόμενους για τό θέμα των συνθημάτων, λέγοντας:

«Υπό διαφόρων ομάδων, εξ άτομων ανηκόντων καταφανώς εις την έξτρεμιστικήν άκρην δεξιάν (...) και εύρισκόμενων εντός του πλήθους των συγκεντρωθέντων εις τό ΠΡΟΑΥΛΙΟΝ του Νεκροταφείου (Σ.Σ.: ή υπογράμμιση δική μας), έξεφωνήθησαν κατά διαστήματα από της 10.15' περίπου ώρας μέχρι πέρας της κηδείας και της έν συνεχεία ταύτης πραγματοποιηθείσης πορείας, διάφορα συνθήματα τό μέν εντόνως αντικυβερνητικά, τό δέ ύπέρ της δικτατορίας!»

• ΑΛΛΑ πέρα από αυτή την «γενική κάλυψη», υπάρχει και ή ειδική - για τόν τραυματισμό του Γ. Φάτσι. Πρέπει και γι' αυτόν νά απομονωθούν οί «μέσα». Αυτό, τό κάνει ο άστυνομικός διευθυντής Β' Σπ. Βασιλάκης (ο άποκάλυν τον έαυτό του «άστυνομικούτοικο!») στην έκθεσή του (17-12-76) για τούς τραυματισμούς των δημοσιογράφων. Λέει:

«Ο ΦΑΤΣΗΣ Ιωάννης ΑΓΝΩΣΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ, περί την 12ην ώραν της 16-12-76 εύρισκόμενος εις την πλατείαν ΕΜΠΡΟΣΘΕΝ του Ι. Ναού ένθα έτελείτο ή νεκρώσιμος άκολουθία, άγνωρίσθη προφανώς, παρά των παρακολουθούντων την κηδείαν ότι επρόκειτο περί δημοσιογράφου και ΔΙ' ΑΛΛΟΥΣ ΑΓΝΩΣΤΟΥΣ λόγους έκακοποιήθη παρ' άγνώστων διά κατ' επανάληψιν κτυπημάτων εις διάφορα μέρη του σώματός του, ΥΠΟΣΤΑΣ ΜΩΛΩΠΑΣ, εμφανείς εις τό πρόσωπον, ΔΙΑΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ επί πλέον εις τόν τόπον του έπεισοδίου ότι ΗΣΘΑΝΕΤΟ ΖΑΛΗΝ!!» (Σ.Σ.: οί ύπογραμμίσεις δικές μας).

ΔΕΝ είναι έκπληκτική αυτή ή παράγραφος; Τί νά... πρωτοθαυμάσει κανένας;

● Τόν «άγνώστων λοιπών στοιχείων» Γ. Φάτσι, πού «προφανώς άγνωρίσθη παρά των παρακολουθούντων την κηδείαν ότι επρόκειτο περί δημοσιογράφου»;

● Τούς «άλλους άγνώστους λόγους» για τούς όποιους κακοποιήθηκε; (Σ.Σ.: έδώ ή... γυναικοδουλεία πήγαινε πολύ!...)

● Τούς... μώλωπες και την... ζάλη πού μάλιστα «διτείνετο ότι ήσθάνθη» - και πού θυμίζει καταπληκτικά τό «αίτιάται ζάλην» του Ν. Κακαουνάκη; Τό «ύποστάς μώλωπας» για έναν τραυματία πού χαροπάλαιψε μέρες πάει πολύ - άσχετα άν πιό κάτω ο ίδιος ο κ. «άστυνομικούτοικος» λέει ότι ή κατάσταση της ύγείας



του Ι. Φ. «φαίνεται μάλλον σοδαρά» και σ' άλλο σημείο θεδαιώνει ότι «ο τραυματισμός είναι σοδαρότερος (Σ.Σ.: των άλλων) και κατά πληροφορίας ούχι εις επικίνδυνον διά την ύγείαν του βαθμόν».

ΑΛΛΑ τό «ζουμί» βρίσκεται στο «εύρισκόμενος εις την πλατείαν έμπροσθεν του Ι. Ναού». Έκεί τόν άναγνώρισαν κ.λπ. Κατά συνέπεια, δεν ύπάρχει σχέση (και πολύ περισσότερο εύθύνη) για τούς «μέσα». Κι όμως τά πραγματικά περιστατικά πού γνώριζε θαυμάσια ο κ. Βασιλάκης από δεκάδες συναδέλφους του είναι ΤΕΛΕΙΩΣ διαφορετικά.

● Ο Γ. Φ. λέει στην κατάθεσή του πώς τόν επισήμαναν ΜΕΣΑ στην έκκλησία, πώς ύστερα από συνεννοήσεις των «μέσα» με τούς «έξω» τόν άρπαξαν μερικοί με έπικεφαλής τόν Σταθόπουλο, σπρώχνοντας ένα άτομο πού σ' όλη τή νεκρώσιμη άκολουθία βρισκόταν δίπλα του - δίπλα στον Φάτσι, δηλαδή: τόν Ι. Μαντζαφά, αναπληρωτή προϊστάμενο της ύπηρεσίας Πληροφοριών!... Πώς βγαίνοντας, ένας αξιωματικός της Αστυνομίας τού ζήτησε ταυτότητα, την έλεγξε, είδε ΠΟΙΟΣ ήταν (όπως είδε και

ο Σταθόπουλος πού τόν «συνόδευε») και τόν έστειλε στά παρακρατικά καθάρματα, ενώ φυγάδευσε άλλο δημοσιογράφο (Φ. Σιούμπουρα) επειδή ήταν έφημερίδας της Δεξιάς... Όλα αυτά τά άγνοεί ο κ. Βασιλάκης...

ΔΕΚΑ μέρες μετά (27-12-76) σέ άλλη έκθεσή του επαναλαμβάνει τά περί «έμπροσθεν του ναού» (αυτό έχει σημασία) αλλά δίνει άλλη εικόνα, λέγοντας ότι ο Γ. Φ.:

«έδόχθη άπρόκλητον επίθεσιν εκ μέρους άγνώστων, εκ του μαινομένου, κατόπιν έμπρηστικών συνθημάτων, πλήθους, ιδίως του σκληρού πυρήνους».

ΤΩΡΑ ποιός είναι ό... «σκληρός πυρήνας» άπ' όπου ακούγονταν τά «έμπρηστικά συνθήματα» κ.λπ. αυτά είναι... άλλη ιστορία!

ΠΑΝΤΩΣ, τόσο ο κ. Παπαγεωργίου, όσο και ο κ. Βασιλάκης (στη δεύτερη έκθεση) είχαν ύπόψη τούς ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ μιά μαρτυρική κατάθεση συναδέλφου τους - του άστυνομόμου Α' Αντωνίου Σκορδά, ο όποιος (21-12-76) θεδαιώνει ένόρκως στον άνακριτή:

«Κάθ' όν χρόνον εύρισκόμενον εντός του Ναού και πρό της έναρξεως της νεκρώσιμου άκολουθίας, ήκουσα φωνάς προερχομένας από τόν έξωθεν του Ναού χώρο «έξω, έξω» και μία φωνή «σκοτώστε τον!»

(Ο ΙΔΙΟΣ είχε δώσει κατάθεση στην Αστυνομία στίς 16-12-76. Τό όνομά του, δεν περιλαμβάνεται ανάμεσα στά 31 όνόματα αξιωματικών της Αστυνομίας πού έξετάστηκαν από τόν κ. Παπαγεωργίου...)

ΟΙ ΦΩΝΕΣ άφορούσαν τόν Γιάννη Φάτσι - ήταν τό σημείο πού κινδύνεψε περισσότερο ή ζωή του...

ΕΤΣΙ καλύφθηκαν απόλυτα οί «μέσα». Και οί... «έξω»; Έδώ, τά πράγματα είναι πιό δύσκολα. Υπάρχουν οί άναμειγυρί-

Άπειλές και εύαισθησία

Στην ύπόθεση της δολοφονικής έπίθεσης κατά του συνεργάτη των έφ. «ΒΗΜΑ», «ΝΕΑ» και του περιοδικού μας Νίκου Κακαουνάκη, ύπάρχει - ανάμεσα στ' άλλα - και μία (για μάς διόλου περιέργη) ιστορία «ύπουργικής εύαισθησίας». Αφορά τόν κ. Αθέρωφ.

Ο Ν. Κακαουνάκης στον πρόλογο του βιβλίου του «2650 μερόνυχτα συνωμοσίας» αναφέρει τά εξής:

«... Άρχισαν (Σ.Σ.: οί χουντικοί) και τίς άπειλές. Κάτι ξέρει γι' αυτές τίς άπειλές των χουντικών ο ύπουργός Έθνικής Άμύνης Ε. Αθέρωφ καθώς και ή άμερικανική πρεσβεία».

Τό βιβλίο κυκλοφόρησε δύο μήνες πρίν από την έναντίον του έπίθεση. Ο κ. Αθέρωφ τό διάβασε, όπως «διάβαζε άνελπίστως» τά άποσπάσματά του όταν δημοσιεύονταν στής έφ. «ΝΕΑ» και «ΒΗΜΑ» - κι όταν βρισκόταν στο Λον-

δίνο. Ο κ. Αθέρωφ δεν άντέδρασε στά όσα γράφονται στον πρόλογο, πού λογικά σημαίνει ότι τά άποδέχεται.

Μετά την έπίθεση, όμως, έναντίον του δημοσιογράφου - συγγραφέα (και πολύ περισσότερο μετά την τροπή πού πήρε από την Αστυνομία ή ύπόθεση) ή σιωπή του κ. Αθέρωφ είναι έξοργιστική και άπαράδεκτη. Ο Ν. Κακαουνάκης, θύμα των δυναμένων του παρακράτους από τή μία και των «ύπευθύνων» του κράτους από την άλλη (πού έριξαν λάσπη στον άσβεστόλακκο των τρομοκρατών), περίμενε «κάτι» να πει ο κ. ύπουργός - για την άμερικανική πρεσβεία δεν γίνεται λόγος, θέβαια... Δεν τόκανε ούτε έπίσημα, αλλά ούτε και άνεπίσημα - όπως φάνηκε από την κυβερνητική «κάλυψη» του θέματος και τίς «φιλικές κουβέντες» μερικών συναδέλφων του. Τί περιμένει, λοιπόν; Έστω και τώρα, ως ξεκαθαρίσει τή θέση του. Δημόσια και καθαρά...

τητοι τραυματισμοί των δημοσιογράφων. 'Υπάρχει τό λυντσαγισμός τοῦ Φάτοη. 'Υπάρχουν οἱ πυροβολισμοί, ὑπάρχει ἡ πορεία. Τί γίνεται; 'Ας δοῦμε τήν ἴδια ἔκθεση τοῦ κ. Παπαγεωργίου:

1. Θέμα δικαιιοπραγιῶν:

«Συνεπεία, κυρίως, τῶν ἐν λόγῳ συνθημάτων – λέει ἡ ἔκθεση – καί τῆς ἐριστικότητος τῶν προαναφερομένων ἐξτρεμιστῶν (Σ.Σ.: πού πονθενά δέν ἀναφέρονται ἐπὶ ὀνόματι) ἐπεκράτησεν εἰς τόν ἐντός καί ἐκτός τοῦ Νεκροταφείου χῶρον ἄκρως ἠλεκτροισμένη ἀτμόσφαιρα καί ἔξαφνις πνευματικῶν καθ' ὅλην τήν διάρκειαν τῆς κηδείας. 'Αποτέλεσμα τοῦ δημιουργηθέντος κλίματος ἦτο νά λάθουν χῶρον δικαιοπραγίαι εἰς βάρος τῶν δημοσιογράφων... (ἀναφέρονται τὰ ὀνόματα). Οὗτοι ὑπέστησαν ἀγρίαν ἐπίθεσιν ἐκ μέρους τῶν ἐξτρεμιστικῶν στοιχείων, εὐθύς ὡς ἀνεγνωρίσθησαν ὑπ' αὐτῶν».

ΚΑΙ προσθέτει πονηρότατα:

«Πρός τοῦτοις κατὰ πληροφουρίαν τῆς Υ.Γ.Α. 'Αθηνῶν (...) ἔναυσμα τῆς κατὰ τῶν δημοσιογράφων ἐπιθέσεως ἀπετέλεσεν ἡ φράσις ἐνός τοῦτων «ἕνας χουντικός λιγώτερος»!

ΠΟΙΑ εἶναι ἡ Υ.Γ.Α.; 'Η 'Υπηρεσία Γενικῆς 'Ασφαλείας. Ποιός προϊστάται; 'Ο... Κ α ρ α θ α ν ἄ σ η ς! Αὐτός, κλίνει τήν ἔκθεσίν του μ' αὐτή τήν «πληροφωρία» πού, βέβαια, λέει πολλά – θέλει νά πει, δηλαδή...

ΑΛΛΑ καί οἱ ἀστυνομικοί ἔκαναν τό καθήκον τους – ὅλα κι' ὅλα!... Λέει ὁ κ. Παπαγεωργίου:

«Οἱ παρευρισκόμενοι ἀστυνομικοί ἐπελαμβάνοντο καί, μέ φιλοτίμους προσταθείας, πολλάκις διακινδυνεύοντες τήν σωματικὴν τῶν ἀκεραϊότητά, ἀπέσπων ἐκ τῶν χειρῶν τῶν δραστῶν τοὺς κακοποιουμένους καί προσέφερον εἰς τοὺτους προστασίαν καί ἐμερίμων διά τήν μεταφοράν αὐτῶν εἰς νοσηλευτικὰ ἰδρύματα».

ΠΟΙΑ εἶναι ἡ πραγματικότητα;

● 'Όλοι οἱ δημοσιογράφοι πού κακοποιήθηκαν δηλώνουν καθαρά ὅτι ἀστυνομικοί ἔβλεπαν τόν ξυλοδαρμό τους, ἀλλά ΔΕΝ ἐπενέβαιναν.

● 'Ο Κρεμμυδᾶς μεταφέρθηκε στό Ρυθμιστικό μέ μοτοσυκλέτα φίλου του!

● 'Ο Δημαρᾶς μετά τόν τραυματισμό του δρέθηκε... κρατούμενος (δέν εἶναι «τρόπος τοῦ λέγειν», τοῦ τό εἶπε ἐπὶ λέξι ὁ ὑπαστυνόμος Κοκκαλᾶς) σέ λεωφορεῖο τῆς ἀστυνομίας γιά 1/2 ὥρα περίπου.

● 'Ο Φάτοης, σέ ἄθλια κατάστασι παρόμενη «ὑπὸ φρουρῆσιν» σ' ἕνα παγκάκι ἔξω ἀπὸ τὸ Νεκροταφεῖο ἀρκετὴ ὥρα καί τοῦ ἔλεγαν κάθε τόσο πῶς θά τόν πᾶνε στήν 'Ασφάλεια!

ΚΑΙ οἱ... δράστες; Γιατί δέν πιάστηκε

ΟΥΤΕ ΕΝΑΣ; Μᾶς ἐξηγεῖ ὁ κ. Παπαγεωργίου:

«Συλλήψεις δραστῶν δέν ἦσαν οὗτοι (Σ.Σ.: δηλαδή οἱ ἀστυνομικοί) εἰς θέσιν νά ἐνεργήσουν, τό μέν διότι τό πλῆθος ἦτο πυκνόν καί δέν καθίστατο ἐφικτὴ ἡ διεύθυνσις ἀστυνομικῶν ἐν τῷ αὐτοῦ, τό δέ διότι τὰ πνεύματα ἦσαν λίαν ἐξημμένα (...) 'Εξ ἄλλου ὁ ὑπ' ἀριθ. 61/1952 Κανονισμός τοῦ ΑΑΠ ὁρίζει ἐν ἀρθρῳ 9 (...) ὅτι εἰς τοιαύτας περιπτώσεις ἐπιβάλλεται ἡ ἀναβολή τῶν συλλήψεων, δι' εὐθετώτερον χρόνον, ἀφοῦ ὑπὸ ἀστυνομικῶν, κυρίως, τῆς 'Ασφαλείας καταβάλλεται μέριμνα διά τήν ἐπισήμνισιν τῶν ἐκτρεπομένων».

ΝΑ, ἄλλη μιά ἐκπληκτικὴ περικοπή. Δηλαδή, ὅταν ὑπάρχει «πυκνόν πλῆθος» καί «τὰ πνεύματα εἶναι λίαν ἐξημμένα» ἡ 'Αστυνομία δέν ἐπεμβαίνει γιατί τό ἀπαγορεύει ὁ... Κανονισμός τοῦ '52! Καί νά σκεφθεῖ κανεὶς ὅτι ὁ κ. Παπαγεωργίου δέν κάνει χιούμορ – τά λέει σοβαρά ὅλα αὐτά... Μήπως, ἀλήθεια, θυμᾶται ΕΝΑ (ἀριθμός 1) περιστατικὸ πού νά ἐγέναν καί πολὺ μικρότερης σημασίας γεγονότα ἀπὸ αὐτὰ τοῦ Α' Νεκροταφείου, καί πού ἡ ἀστυνομία θά ἐφάρμοσε τόν Κανονισμό; 'Υπάρχει προηγούμενο πού νά μὴν συνελήφθῃ ἕστω κι ἕνας – γιά δείγμα; ΑΛΛΑ μήπως ἐφαρμόστηκε ἡ περί... «ἀναβολὴς τῶν συλλήψεων» (Σ.Σ.: τί ὠραία ἔκφρασι: ἀναβολὴ τῶν συλλήψεων...) θεωρία τοῦ Κανονισμοῦ; 'Ο κ. Παπαγεωργίου ὑποστηρίζει: ναί. Λέει, δηλαδή:

«'Εν προκειμένῳ (...) ὁ μέν διευθυντῆς Σακκέτος ἐπεσήμανε τέσσαρα τοιαῦτα ἄτομα τὰ ὁποῖα καί συνέλαβεν ἀργότερον, οἱ δέ τῆς Υ.Γ.Α. ἄνδρες ἐπεσήμανον ἄλλα τέσσαρα περί ὧν κατέθεσαν σχετικῶς τόσοσιν κατὰ τήν δικαστικὴν ἀνάκρισιν, ὅσον καί εἰς τήν Ε.Δ.Ε. ('Ενορκον Διοικητικὴν 'Εξέτασιν) τοῦ Βασιλάκη Σπ.»

ΠΟΙΟΙ εἶναι οἱ 4 πού συνελήφθησαν ἀπὸ τόν κ. Σακκέτο; Μᾶς τό λέει σ' ἄλλο σημείον κ. Παπαγεωργίου:

«'Αργότερον, ὑπὸ τοῦ 'Αστυν. Δ/ντοῦ Σακκέτου Γ. ἀνεγνωρίσθησαν καί συνελήφθησαν ὡς ΜΕΤΑΣΧΟΝΤΕΣ (Σ.Σ.: ἡ ὑπογράμμιση δική μας) εἰς τὰ ἐπεισόδια οἱ ΜΟΥΣΤΑΪΡΑΣ Γεώργιος, ΓΚΟΡΟΥ Μαρία, ΜΑΝΟΣ Γεώργιος καί ΡΟΪΔΟΔΗΜΟΣ Γεώργιος (...) Οὗτοι παρεπέμφθησαν εἰς τήν Δικαιοσύνην καταδικασθέντες εἰς διαφόρους ποινάς.

ΩΣΤΕ ἔτσι, λοιπόν, κ. Α' ὑπαρχηγέ τῆς 'Αστυνομίας; «'Ανεγνωρίσθησαν καί συνελήφθησαν ὡς μετασχόντες εἰς τὰ ἐπεισόδια» οἱ 4, ἡ πιάστηκαν πρὸς τό τέλος τῆς πορείας, στήν ὁδὸ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ γιά ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ περιστατικόν;

Δέν γνωρίζετε ὅτι καταδικάστηκαν σέ 1 1/2 μῆνες φυλακὴ γιά «θρασύτητα» (καί μόνον) οἱ τρεῖς (ὁ Ροῖδοδημος τέθηκε ὑπὸ τήν ἐπίδλεψη κοινωνικῆς λειτουργοῦ», γιατί εἶναι ἀνῆλικος) ἐπειδὴ ἐπιτέθηκαν ἐναντίον ἐνός φωτογράφου στήν ἀρχὴ τῆς Πανεπιστημίου καί ΟΧΙ γιά τὰ συμβάντα τοῦ Νεκροταφείου; Νά σᾶς θυμίσουμε τί εἶπε ὁ κ. Σακκέτος στό δικαστήριον:

«... Στόν 'Αγνωστο εἶχαν ἀπομείνει μόνον διακόσιοι καί ἑπαλλαν τόν 'Εθνικόν 'Υμνον. Φάνηκε σέ μιά στιγμὴ ὅτι θά διαλυθοῦν, ἀλλά μιά ὁμάδα συνέχισε πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον. 'Εκεῖ ἔκαναν ἐπίθεσιν σέ ἄτομον πού κρατοῦσε φωτογραφικὴ μηχανή. Στό σημεῖον αὐτὸ συλλάβσαμε τοὺς κατηγορουμένους ἀπὸ τοὺς ὁποίους πρωτοστατοῦσε ὁ Μουσταῖρας» («ΒΗΜΑ», 19-12-76)

ΜΗΠΩΣ δέν θυμᾶται ὅτι στή δίκη ὁ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΣ ΤΟΥ ὑπαστυνόμος Τζουδέλος κατέθεσε ὅτι «δέν θυμᾶται νά εἶδε τοὺς κατηγορουμένους στήν συγκέντρωση» (!) καί ὁ εἰσαγγελεὺς κ. Δένηρης εἶπε σαφέστατα ὅτι οἱ κατηγορούμενοι ΤΕΛΕΣΑΝ καί ΑΛΛΑ ἀδικήματα ἀλλὰ «ἡ ὑπόθεσις δέν εἶναι τῆς παρούσης στιγμῆς»;

ΥΠΑΡΧΟΥΝ, ὅμως, καί οἱ ἄλλοι 4 πού ἐψημάνθησαν ἀπὸ τὴν Γενικὴν 'Ασφάλεια. Ποιοὶ εἶναι; Πάλι ὁ κ. Παπαγεωργίου λέει:

«Παραλλήλως ἀξιωματικοὶ τῆς Υ.Γ.Α. (Γενικὴ 'Ασφάλεια) ἐπεσήμηνον ὡς φυσικοὺς καί ἠθικοὺς αὐτονομοὺς τοὺς ΜΙΧΑΛΟΔΙΑΚΟΝ Νικόλαον, ΓΕΡΟΝΙΚΟΛΑΟΝ Ἀντώνιον, ΣΙΜΩΝΕΤΑΤΟΝ Νικόλαον καί ΚΑΛΕΝΤΖΗΝ Ἀριστοτέλην καί οὕτω ὑπεδοήθησαν θετικῶς τὸ ἔργον τῆς τακτικῆς ἀνακρίσεως ὅσον καί τῆς διοικητικῆς ἐξετάσεως»

ΜΗΠΩΣ κάνει πάλι λάθος ὁ κ. Παπαγεωργίου; Κατ' ἀρχὴν οἱ 4 εἶναι... 3 – τόν Καλλέντζη λόγω τῆς... «ἀναβολῆς τῆς συλλήψεως» τόν ... ζητᾶνε ἀκόμα! ('Ο Κανονισμός γάρ...)' Αὐτὰ καί αὐτοὺς τοὺς τρεῖς δέν τοὺς ἀναγνώρισαν οἱ παθόντες (καί ἄλλοι) δημοσιογράφοι ἀπὸ τήν πρώτη στιγμὴ; Καί δέν δημοσιεύθησαν τὰ ὀνόματά τους (καί φωτογραφίες) στίς ἐφημερίδες; Καί εἶναι δυνατό νά ὑποστηρίξει ὁ ὑπαρχηγός τῆς 'Αστυνομίας σοβαρά ὅτι ἡ κατ' αὐτὸν τὸν ἀναδρομικὸν τρόπο ἐπισημάνσι τῶν τριῶν – τεσσάρων φρασιστῶν ἀποτελεῖ «θετικὴ βοήθεια» στό ἔργο «τῆς τακτικῆς ἀνακρίσεως καί τῆς διοικητικῆς ἐξετάσεως»; Χώρα, ὅτι οἱ κ.κ. αὐτοὶ ἀστυνομικοὶ τῆς Υ.Γ.Α. δέν ἐπενέβησαν καί τόσο ἔγκαιρα στοὺς ξυλοδαρμούς – γιά «ἐπ' αὐτοφώρῳ σύλληψιν» δέν συζητᾶμε, λόγῳ κανονισμοῦ...

ΚΑΙ τὰ συμπεράσματα:

«Συμμετοχὴ ἀστυνομικῶν εἰς τὰ ἔκτροπα δέν προέκυψεν (...) Τὰ καταγ-

γελόμενα περί ανεκτικότητας των αστυνομικών έναντι των εκτραπέντων ΔΕΝ ΚΑΤΕΣΤΗ δυνατόν (Σ.Σ.: οι υπογραμμίσεις δικές μας) να επιβεβαιωθούν. Συλλήψεις των δραστήων δέν ήτο δυνατόν να ενεργηθούν, διότι τά έπεισόδια ελάμβανον χώραν εις περιβάλλον εξημμένων πνευμάτων καί ήλεκτρισμένης ατμοσφαιράς, έντός δέ πυκνοῦ πλήθους, ένθα οί μέν δράσται είχαν τήν εύχέρειαν τής άμέσου αναμίξεως εις αυτό, ένω οί αστυνομικοί μετά δυσχερείας καί κινδύνων επέτύγχανον νά διεισδύσουν καί νά προσφέρουν προστασίαν εις τά θύματα. Προφανώς ή τοιαύτη άδυναμία άμέσου έπεμβάσεως τής Άστυνομίας εξελήφθη εις ένίας περιπτώσεις, ως άνοχή»

ΕΔΩ τουλάχιστον υπάρχει καί μιά «λογική έπεξεργασία»: σ' ένα τέτοιο κλίμα πού... δέν μπορούσαν νά γίνουν συλλήψεις, πώς νά προκύψει συμμετοχή αστυνομικών στά έκτροπα καί νά επιβεβαιωθεί ή ανεκτικότητα τους; ΑΛΛΩΣΤΕ, όπως λέει κι ο κ. Βασιλάκης:

«Κατά τήν εκτέλεσιν των καθηκόντων των τινές των υπαλλήλων δέν εξέτελεσαν, ίσως, ταῦτα μετά ιδεώδους τρόπου, λόγω άδυναμίας εκ των περιστάσεων, ούδέποτε όμως εκ προθέσεως ή άμελείας δι' ο καί δέν εκλήθησαν εις άπολογία»

Ο κ. ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ υπερβάλλει, νομίζουμε. Είναι δυνατό νά έγινε κάτι τό... μή ιδεώδες εκείνο τό πρωινό στό Α' Νεκροταφείο από αστυνομικής πλευράς; Τώρα, όσο γιά τό άλλο θέμα, πώς δηλαδή βρήκε ότι δέν υπάρχει πρόθεση ή άμέλεια (στις «περιπτώσεις τινές» πού δέν έκαναν κατά... ιδεώδη τρόπο τό καθήκον τους οί αστυνομικοί) άφου... δέν τούς κάλεσε σέ άπολογία, αυτό είναι μιά ιστορία πού μόνο ο κ. Βασιλάκης ξέρει... Φαίνεται όμως, ότι έχει τέτοιες μαντικές ικανότητες. Τό βεβαιώνει κι άλλο περιστατικό:

«Διά τό καταγγελθέν, υπό δημοσιογράφου, ότι ο αρχιφύλαξ τής Τροχαίας Τ. 55 ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ Βασίλειος, εξέφράσθη περί του κακοποιηθέντος κατά τά έπεισόδια ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μιχαήλ διά τής φράσεως

«καλά του κάνανε» ο Δ/ντής ΒΑΣΙΛΑΚΗΣ Σπυρίδων άποφάινεται εις τό πόρισμα του ότι δέν έπέσθη περί τής θασιοτήτος τής καταγγελίας, δι' ο καί δέν τόν εκάλεσεν εις άπολογία» (Παπαγεωργίου).

ΚΑΙ τό άποκορύφωμα:

«Κατά δημοσιογραφικήν εκδοχήν (Σ.Σ.: μά υπήρξε καί... άλλη εκδοχή;) αστυνομικοί συνέπραξαν μετά των έξτρεμιστών εις τά έκτροπα. Τοιαύτη κατηγορία ούδαμώθεν επιβεβαιούται καί, συνεπώς, ελέγχεται ως άβάσιμος καί άδικος. ΟΥΔΕΙΣ κατήγγειλε συμμετοχήν αστυνομικών είτε εις κακοποιήσεις δημοσιογράφων (...) είτε εις τήν ρίψιν συνηθιμάτων, είτε εις τήν πορείαν. Ένναι φωτογραφία εμφανίσασαι ΣΚΟΠΙΜΩΣ αστυνομικούς έν στολή πλησίον πορευομένων διαδηλωτών καί οδηγήσασαι ως εκ τούτου εις έσφαλμένες διατιπώσεις. άναφέρονται εις εκτάκτους μετακινήσεις αστυνομικών οργάνων» (Σ.Σ.: υπογραμμισή δική μας).

ΚΙ ΕΠΕΙΤΑ άπορούμε πώς γίνονται οί

Η 4η ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ



Λιανδρίς καί Γυφτάκης. Δυό άνακριτές πού τόλμησαν, δι, ή Άστυνομία καί άλλοι δέν έκαμναν χρόνια τώρα: Έφοδο στό έντρο τής φασιστικής οργάνωσης «4η Αύγούστου». Θά ολοκληρώσουν τό τεράστιο έργο πού ανέλαβαν;

Λάβαμε καί δημοσιεύουμε (χωρίς σχόλια - γιά λόγους πού εύκολα καταλαβαίνει κανείς) τίς παρακάτω έπιστολές από τή Θεσσαλονίκη γιά τήν «4η Αύγούστου» Β. Έλλάδας:

«κ. Διευθυντά,

εις τό περιοδικόν «ΑΝΤΙ» (τεῦχος 63, Σάββατον 22/1/77) διάβασα μέ έκπληξή μου τό όνομά μου μεταξύ των «σημειωνόντων στελεχών» τής «4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ» (στήλη 2α, στίχος 26).

Σάς πληροφορώ ότι:

Πρώτον: Ουδέποτε υπήρξα ή είμαι μέλος οίασδήποτε πολιτικής

οργανώσεως ή κόμματος ή κινήσεως, οίασδήποτε άποχρώσεως, ούτε τής «4ης ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ», πολύ περισσότερο δέ «σημαίνον στέλεχος» αυτής.

Δεύτερον: Νομίζω ότι κάποιος θά έπρεπε νά συστήση στόν εύφάνταστο συνεργάτη σας, πριν δημοσιεύση όποιοδήποτε όνομα άβασανίστως, νά διασταυρώση καί νά ελέγξη τά στοιχεία του πληροφοριοδότη του. Διότι τό λιγώτερο κακό πού μπορεί νά προξενήσει στό περιοδικό σας, είναι νά σας δίνη μιά θέση άνάμεσα στόν «κίτρινο» τύπο. Πιστεύω ότι ή παρούσα θά δημο-

ή «έφοδος» στά γραφεία τής «4ης Αύγούστου», χαρακτηρίστηκε από πολλούς σάν τό πρώτο άποφασιστικό βήμα γιά τό ξήλωμα του παρακράτους. Είναι;

Όπωςδήποτε, ή «4Α» μπορεί νά γίνει τό «κλειδί» γιά νά άνοίξει ή πόρτα του τόσο γνωστού «άγνώστου» παρακράτους.

Δέν είναι τυχαία ή «άντικατάσταση» του Πλεύρη, ούτε τυχαίες είναι οί «άποκαλύψεις» Νικολαΐδη ή οί άλλες στά παράρτημα Θεσσαλονίκης, όπου ο αρχηγός - «συνταγματάρχης» είναι ο Ν. Καζάνας, πολιτικός μηχανικός.

Τό «ΑΝΤΙ» δημοσίευσε πολύ πρόσφατα ένα άποκαλυπτικό ρεπορτάζ γιά τήν 4Α καί τά «παρακλάδια της». Σήμερα, θέλουμε - μέ τήν εύκαιρία τής «έφόδου» - νά θυμίσουμε άπλά, ότι ο γραμματέας του Ύπ. Δημ. Τάξεως κ. Μπάλκος, στις πολυσυζητημένες εκείνες δηλώσεις του (Ιούνης '75) γιά τίς οργανώσεις «τών δύο άκρων» άναφερόταν μέ δυό λόγια στην από τό 1960 πασίγνωστη αυτή φασιστική οργάνωση. Έλεγε: «Ή Κόμμα Έθνικής Πρωτοπορείας 4ης Αύγούστου». Πρόκειται περί νομίμου κόμματος, διά τήν λειτουργίαν του όποιου έχει κατατεθεί υπό του κ. Πλεύρη σχετική δήλωση εις τόν Άρειον Πάγον».

Τίποτα άλλο...

σιευθή εις θέσιν άνάλογον του κειμένου, σύμφωνα μέ τόν νόμον «περί τύπου». Εϊδ' άλλως έπιφυλάσσομαι νά κινήσω τήν νόμιμον διαδικασίαν έναντίον σας.

Μετά τιμής

Γαλιλαΐος Γ. Νικόλαος
γοιτητής Όδοντιατρικής»

Κύριε Διευθυντά
Εις τό εκδοθέν, τήν 22αν Ιανουαρίου τρέχοντος έτους τεύχος τής Ύμετέρας έπιθεωρήσεως υπό τήν έπωνυμίαν «ΑΝΤΙ» εις τό άρθρον τό

όποιον άναφέρεται εις τήν 4ην Αύγούστου άνεγράφη έσφαλμένως ότι είμαι μέλος αυτής.

Δηλώ κατηγορηματικώς ότι δέν είμαι μέλος τής 4ης Αύγούστου καί ούτε υπήρξα ποτέ μέλος αυτής.

Διά τούτο πωώ έκκλησιν πρός Ύμάς καί πρός τήν αντικειμενικότητα τής Ύμετέρας έπιθεωρήσεως όπως δημοσιεύσθε τήν έπιστολήν μου ταύτην, πρός άποκατάστασιν τής άληθείας.

Μετ'έκτιμήσεως
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΥΣΤΑΪΡΑΣ
ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

αδικίες σ' αυτό τόν κόσμο... Έδω τό πράγμα είναι φώς φανάρι: άκόμα και φωτογραφίες εμφανίζονται... σκοπίμως άστυνομικούς και διαδηλωτές άντάμα, γιά νά δυσφημήσουν (τούς πρώτους). Δέν έχει άδικο ό κ. Παπαγεωργίου. Γιατί άφου μέσα άπό κείνη τήν κόλαση, πέτυχαν (αυτοί πού πέτυχαν) νά μήν ύπάρχουν συγκλονιστικές φωτογραφίες π.χ. του λυντσαρίσματος του Φάτση, είναι δικαιολογημένη ή άπορία πού ξεφύτρωσαν αυτές οί λιγοστές φωτογραφίες πού... άδικούν τούς άστυνομικούς! Έκτός κι άν τό «σκοπίμως» σημαίνει... φωτομοντάζ, γιατί όμολογουμένως ή φράση όλόκληρη είναι κάπως... δύσκολη άπό πλευράς νοήματος...

ΚΑΤΑ τά άλλα, στό «ούδεις κατήγγειλε» κλπ. δέν περιλαμβάνεται βέβαια ό Φάτσης πού παραστατικά μιλά:

● και γιά τόν τραυματισμό του μέ κλωτσιά άπό άστυνομικό

● και γιά συμμετοχή άστυνομικών στά (γενικότερα) έκτροπα.

ΑΛΛΩΣΤΕ, λίγο - πολύ ΟΛΟΙ οί δημοσιογράφοι - θύματα τής φασιστικής επιθέσεως ΚΑΤΙ άναφέρουν γιά τή στάση (γενικά) των άστυνομικών. Άλλά αυτά είναι φιλά γραμματα...

ΠΡΙΝ κλείσουμε αυτό τό σημείο ξανάδίνουμε τό λόγο στόν κ. Βασιλάκη. Άναφερόμενος στόν τραυματισμό του Μιχ. Δημητρίου λέει άνάμεσα σ' άλλα:

«... Δερόμενος διαρκώς επί 10 και πλέον μέτρα άπό τά προπύλαια πρós τήν πλατεία έξωθι του Νεκροταφείου, κατέπεσεν επί του έδάφους, όποτε έποδοπάτησαν αυτόν, τήν δέ κεφαλήν του εκτύπων κατ' επανάληψιν επί του έδάφους διά των χειρών των μέχρι σημείου άπελπισίας. Τότε τρεϊς Άξιωματικοί τής Άστυνομίας οί 1) Άστυνομικός Διευθυντής Β' ΣΑΚΚΕΤΟΣ Γεώργιος, 2) Υπαστυνόμος ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ Άπόστολος και 3) ΓΚΟΤΣΗΣ Σπυρίδων έσπευσαν πρós προστασίαν του, δηλώσαντες εις αυτόν «ΜΗ ΦΟΒΑΣΑΙ ΘΑ ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΣΩΜΕΝ» (κατάθεσις του σελ. 134). Η ύπεράνθρωπος προσπάθεια των Άξιωματικών τής Άστυνομίας, οΐτινες εκτυπήθησαν όμοίως υπό των επιτιθεμένων κατά του ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ δέν έξησφάλισεν αυτόν άπολύτως συνεχισθείσης τής κακοποιήσεώς του επί ΑΡΚΕΤΟΝ είσέτι χρόνον (Σ.Σ.: ή ύπογραμμισή δική μας).

ΑΥΤΟ θά πεί προστασία... Άλλά τά άστυνομικά όργανα τί έκαναν; Ό κ. Βασιλάκης συνεχίζει:

«Οί άστυφύλακες οί όποιοι εύρίσκοντο πλησίον του δέν άπόθησαν τούς επιτιθεμένους και δέν έδοήθησαν ούτε τούς άξιωματικούς εις τήν ενεργειάν των προκειμένου νά τόν προστατεύουν. Ούτοι, άπευθυνόμενοι πρós τούς επιτιθεμένους, χρησιμο-

ποιούντες τά μικρά των όνόματα έλεγον: ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΠΕΡΙ ΚΑΛΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ. ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΥΤΟΣ» (κατάθεσις του σελ. 134).

ΜΗΝ διαστείτε νά θυάλετε... «έσφαλμένα συμπεράσματα». Ό κ. Βασιλάκης λύνει κάθε άπορία και θάζει τά πράγματα στή θέση τους:

«Οί άνωτέρω Άξιωματικοί έξετασθέντες, δέν άνέφερον εν τή καταθέσει των όλγωρίαν τής άστυνομικής δυνάμεως. Απεναντίας, έδήλωσαν ότι άπαντες επέδειξαν προθυμία και έξετέλεσαν τά καθήκοντά των πιστώς. Άλλωστε, ούδέποτε παρετηρήθη Άξιωματικός τής Άστυνομίας νά άδυνατούν νά άνταπεξέλθουν εις τήν εκτέλεσιν των καθηκόντων των και οί κατώτεροι, θεώμενοι τούτους νά άδρανούν».

ΤΟ... καταλάβετε: Ίδου τώρα και ό έπίλογος:

«Τό γεγονός ότι ό ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

έφθασεν εις τοιαύτην ψυχικήν κατάστασιν εκ τής κακοποιήσεώς του, ώστε νά διαχωρήσιν έαυτόν άπό τήν εγκόσμιον ζωήν (κατάθεσις του σελ. 133) δέν είναι λογικώς δυνατόν, εις τοιαύτην κατάστασιν νά έχη τήν ενχέρειαν νά παρατηρή και νά ενθυμείται λεπτομερείας επί τής συμπεριφοράς των εν ύπηρεσία και εν στολή άστυνομικών, πράγμα τό όποιον ενισχύει και τήν ήμετέραν άποψιν ότι οί άστυνομικοί υπάλληλοι έξετέλεσαν κατά περιστάσεις τό καθήκον των. Πιθανόν νά μήν ύπήρξαν ιδεώδεις αι ενεργειαί των, λόγω των άπροβλέπτων, ίσως, γεγονότων, όχι όμως και κατ' ευθείαν άξιόμιμποι δι' ό και τίθενται υπό άμφισβήτησιν τά κατατεθέντα εις δάρος των κατωτέρων άστυνομικών όργάνων».

ΟΠΟΙΟΣ κατάλαβε άς μάς εξηγήσει και μάς...

2. Οί πυροβολισμοί.

Τέσσερεις συνεργάτες του «ΑΝΤΙ» είναι άνάμεσα στα θύματα των τελευταίων επιθέσεων κατά των δημοσιογράφων: ό Γιάννης Φάτσης, ό Νίκος Κακουνάκης, ό Γιάννης Δημαράς και ό Χρήστος Οικονόμου, πού μετείχε στή συνταχτική επιτροπή του «ΑΝΤΙ» όταν πρωτοβγήκε στή δικτατορία.

Οί δυό πρώτοι δουλεύουν στο «ΒΗΜΑ» και στο «ΝΕΑ», ό τρίτος στο «ΝΕΑ» και ό τέταρτος στήν ΕΡΤ.



Φάτσης



Κακουνάκης



Δημαράς



Οικονόμου

«Βεβαιούται ότι ό κάτοχος του παρόντος τυγχάνει μέλος τής Ένώσεως Συντακτών Η.Ε.Α. Αι άρχαί δέον όπως παρέχουν εις αυτόν πάσαν νόμιμον διευκόλυνσιν διά τήν άσκησην του λειτουργήματός του».

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΥΣ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ

«Τά άστυνομικά όργανα εντέλλονται όπως επιτρέπουν εις τόν κάτοχον του παρόντος τήν έλευθέρην κυκλοφορίαν εις τίς δημοσίας συγκοινωνίας και τελετάς και του παρέχουν πάσαν νόμιμον διευκόλυνσιν!»

Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΧΩΡΟΦΥΛΑΚΗΣ - Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

(Άπό τήν ταυτότητα των δημοσιογράφων - μελών τής ΕΣΗΕΑ).

ΓΙΑ τό θέμα τών πυροβολισμών έχουν πολλά γραφτεί. Από τήν Αστυνομία θεωρήθηκε τό γεγονός «ἐξόχως σοβαρόν», γι' αὐτό καί τήν επομένη τών συμβάντων ἀνέθεσε στή Γενική Ασφάλεια «ὅπως ἐνεργήσῃ εἰδικήν Ἐνορκον Διοικητικήν Ἐξέτασιν κατά παντός ὑπαίτιου». Τήν ἀνέλαβε ὁ ἀστυνομικός διευθυντής Β' κ. Δημ. Λαγκαφώσης, ὁ ὁποῖος στίς 10-1-77 θγάζει τό συμπέρασμα δι:

«Οἱ πυροβολήσαντες (...) εἶναι κατώτεροι ἀστυνομικοί ὑπάλληλοι, ἡ δέ ἐξακρίβωσις τῆς ταυτότητος τούτων δέν κατέστη δυνατόν νά ἀποκαλυφθῇ λόγω νοσηροῦ συναισθηματισμοῦ καί κακῶς ἐννοουμένης συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης τών παρευρεθέντων πέριξ τοῦ τάφου ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων καί 2) ὅτι οἱ παρευρεθέντες κατά τήν ἐν λόγω ταφήν ἀρχιφ. Κ. 1082 (13084) ΣΑΓΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ καί ἀστυφύλακες Κ 1019 (21534) ΑΠΟΣΤΟΛΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ καί Κ. 679 (20213) ΑΒΔΟΥΛΑΣ ΜΕΓΚΑΚΗΣ ἔδει νά ἐντείνουν τήν προσπάθειάν των καί νά καταβάλουν ἰδιαιτέραν προσοχήν, ὥστε νά ἐπισημάνουν τοὺς πυροβολήσαντες συναδέλφους των καί νά γνωστοποιήσουν τά στοιχεῖα τούτων εἰς τήν ὑπηρεσίαν των».

ΓΙΑ τήν παράλειψή τους αὐτή οἱ 3 διώκονται πειθαρχικῶς καί – ἀπό πλευρᾶς Ἀστυνομίας – τό θέμα κλίνει. Τίποτα ἄλλο... Πόσοι καί ΠΟΙΟΙ πυροβόλησαν, μένει ἄγνωστο. Εὐθύνης ἄλλων δέν ὑπάρχουν.

«Ἐρρίφθησαν πυροβολισμοὶ παρ' ἀγνώστων ἀτόμων».

ΤΟ πόρισμα εἶναι σαφές. Ἀλλωστέ:

«Ὁ ἀστυνόμος Β' ΠΑΠΠΑΣ Χρήστος καί οἱ ὑπ' αὐτὸν ἐν στολῇ κατώτεροι ἀστυνομικοί ὑπάλληλοι, οἵτινες εἶχον διατεθῇ ἀπὸ πολὺ ἐνωρὶς διὰ τήν φύλαξιν τοῦ χώρου τοῦ τάφου οὐδέν ἀντελήφθησαν ἢ ἤκουσαν καθ' ὅσον ἅμα τῇ ἐναποθέσει τοῦ φερέτρον ἐπὶ τοῦ τάφου, ἢ δύναμις αὐτῇ παρελήφθη ὑπὸ τοῦ Ἀστυνόμου καί ἐν τάχει ἔφθασεν εἰς τήν εἴσοδον τοῦ Νεκροταφείου».

ΠΙΟ συγκεκριμένα:

● Ἡ δύναμις πού θά βρισκόταν κοντά στόν τάφο ἐγινε «ἐν τάχει» – μέ τόν τρόπο πού προαναφέρθηκε.

● Ὁ ἀξιωματικός πού εἶχε τή γενική ἐποπτεία δέν πλησίασε μέ τή δύναμὶ του «λόγω τοῦ μεγάλου συνωστισμοῦ καί τοῦ πλήθους τών πέριξ τοῦ τάφου ἀτόμων».

● Ἡ ἀντιπροσωπεία τῆς Ἀστυνομίας δέν μπόρεσε νά πλησιάσει γιὰ τόν ἴδιο λόγο.

ΚΑΤΑ συνέπεια ποιὸς μποροῦσε νά δεῖ αὐτοὺς πού πυροβόλησαν; Σχεδόν κανένας... Κι ὁμως, μερικοὶ κάτι φαίνεται πὼς εἶπαν:

ΠΟΣΟΙ ἀστυνομικοὶ παραβρέθηκαν στά γεγονότα;

● 474 ὅπως λέει ὁ κ. Σταμάτης;

● 280 ὅπως λέει διαταγὴ τοῦ κ. Βέρρα;

ΠΑΝΤΩΣ μερικά ὀνόματα εἶναι γνωστά – ὁ κ. Σταμάτης ὠφεῖλει νά τά δώσει ΟΛΑ στή δημοσιότητα.

ΤΑ ὀνόματα πού ἐγιναν γνωστά:

● Ἡ ἀντιπροσωπεία πού μέ ἐντολὴ τῆς Ἀστυνομικῆς Διευθύνσεως Ἀθηνῶν παραβρέθηκε:

– Ι. Ματοΐκας, (Διευθυντής Β'), Ἀντ. Σκορδᾶς, Π. Δολιανίτης (Ἀστυνόμοι Α'), Ἀθ. Βλάχος, Ν. Πάσης (Β') Θ. Φρόγκος, Ν. Στέκας (ὑπαστυνόμος Α') καί Ἀντ. Ἀλεξόπουλος, Μ. Δημητριάδης (Β').

– Οἱ ἐξετασθέντες ἀπὸ τὸν κ. Παπαγεωργίου ἐνὸρκως: Α. Βέρρας (Γεν. Ἀστυν. Δ/ντής), Θθ. Βασιλείου, Η. Ψυχογιός, Π. Μουρελάτος, Ι. Ράικος, Γ. Σακκέτος (ἀστυνομικοὶ διευθυντές), Θ. Μανταβᾶς, Σ. Ἀρτίκοπουλος, Γ. Ραπτάκης, Ἀντ. Σκούρας, Ν. Κυρανάκος, Ν. Φραϊδόκης, Δ. Τζαβαρᾶς, Μ. Καραχάλιος (ἀστυνόμοι Α'), Χρ. Πανᾶς, Π. Γιολδασέας, Γ. Χηνᾶς, Γ. Μαυροειδῆς, Ν. Μπαλάσκας, Ἀντ. Δήμου, Π. Λιάσκας (ἀστυνόμοι Β'), Χ. Ἐλευθεριανός, Π. Τσάκας, Α. Πριονᾶς, Κ. Ντόλιας (ὑπαστυνόμος Α') καί Μ. Ἀβδουλάς, Ἀλ. Μπουγονικολός (ἀστυφύλακες).

● Ἄλλα ὀνόματα:

– Ἀντ. Κωνσταντάρης (ὑπαστ.), Β. Σαγῶνας (ὑπαστ.), Β. Μητρόπουλος (ἀρχιφύλακας τροχαίας), Κ. Ἀποστολόπουλος (ἀστυφύλακας), Π. Σαγιᾶς (ἀρχιφύλακας), Ν. Ζαχαρογιάννης (ἀρχιφύλακας), Ξ. Ἀμούργης, Γ. Φουσταλιεράκης, Δ. Θανασούλας, Ν. Μπίτας, Ν. Γκίτσας, Δ. Τζικόπουλος, Ν. Σταμέλος, Γ. Ἀγγελάκης, Βλ. Γκούρβελος (ἀστυφύλακες), Γ. Ζαφείρης (ὑπαρχιφύλακας), Δ. Πιλᾶτος, Δ. Ἀντωνόπουλος (ὑπαστυνόμος), Κ. Κανέλλος, (ὑπαρχιφύλακας), Κ. Κούτρας (ἀστυφύλακας), Σπ. Γκότσης, Δημ. Κοκκάλης, Μάρκου, Χ. Παύλου (ἀστυνόμοι) κ.ἄ.

● Ὁ ἀστυφύλακας Κ. Ἀβδουλάς, ἔφτασε 6 - 7 μ. ἀπὸ τὸν τάφο, ἄκουσε 5 βολές ἀπὸ αὐτόματο καί «μετὰ πάροδον δευτερολέπτων ἐρρίφθησαν 40 - 50 περίπου πυροβολισμοὶ καί ὡς καλῶς διέκρινα τρεῖς χεῖρες ἦσαν ἀνυψωμέναι, ἐκράτουν περιστροφά, ἐκ τών ὁποίων τό ἐν εἶχε βραχείαν κάνην καί ἐπυροβόλουν. Τά ἄλλα δύο ἦσαν περιστροφά Νο 38, ὅμοια μέ τά ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΑ περιστροφά. Ἐκτός τών ἀνωτέρω εἶδα καί ἄλλας χεῖρας ὑψωμένας, ἀλλὰ δέν μποροῦσα νά διακρίνω τί εἶδους ὅπλα ἐκράτουν καί ἐάν ἐκράτουν τοιαῦτα. Τό ὅτι καί αἱ ὑπόλοιποι ἀνυψωμέναι χεῖρες ἐκράτουν περιστροφά, τό ὑποθέτω ἀπὸ τὸν ἀριθμὸν τών ριφθέντων πυροβολισμῶν».

● Ὁ ἀστυφύλακας Κ. Αποστολόπουλος (ἐκτός ὑπηρεσίας!) βρέθηκε 5 μέτρα ἀπὸ τὸν τάφο, γιατί κουβαλοῦσε ἓνα στεφάνι! Ἄκουσε, λοιπόν, 30 πυροβολισμούς, ἄτομα πού ἐρρίζαν «δέν ἀνεγνώρισεν», ἀλλὰ «ἀφ' οὗ ἐτελείωσεν ἡ ταφή διερχόμενος πρὸ τοῦ τάφου περισυνέλεξε περὶ τοὺς 15 κάλυκας τοὺς ὁποῖους πήρε μαζί του καί οἱ ὁποῖοι ἦσαν κάλυκες περιστρόφου Νο 38, ὅμοιοι πρὸς τοὺς χρησιμοποιούμενους εἰς τὰ ὑπηρεσιακά περιστροφά»!

● Ὁ ἀρχιφύλακας Π. Σαγιᾶς εἶδε δύο άτομα μέ πολιτικὰ νά πυροβολοῦν ἀλλὰ ἐπειδὴ νόμιζε ὅτι ἦταν ἀστυνομικοὶ «δέν ἔκανε καμμίαν ἐνέργειαν». Γιὰ τὸν ἕναν λέει, ὅτι «ἦταν ἡλικίας 30 περίπου ἐτῶν, μέ κοντά γένια καί μπλέ καμπαρντίνα» καί κρατοῦσε ὑπηρεσιακὸ περιστρόφο. Δέν τὸν ἀναγνώρισε...

ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ γιὰ τοὺς τρεῖς πού τιμωρήθηκαν ἐπειδὴ:

«... ἐρρίφθησαν ἐγγύτητα τοῦ τάφου, ὡς καί ἕτεροι ἀστυνομικοὶ μὴ ἐπισημανθέντες καί μὴ ἐξετασθέντες, ἐάν

δέν εἶναι καί αὐτοὶ μεταξύ τών πυροβολησάντων γνωρίζουν ἀσφαλῶς ἂν ὄχι ὅλους τοὺς πυροβολήσαντας, τουλάχιστον μερικοὺς ἐξ αὐτῶν καί τοὺς ὁποῖους δέν ἀποκαλύπτουν ἐκ λόγων νοσηροῦ συναισθηματισμοῦ ἢ κάκι-στα ἐννοουμένης συναδελφικῆς ἀλληλεγγύης. Οἱ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐνεργήσαντες ἀστυνομικοὶ καί μὴ ἔχοντες τό θάρρος νά προσέλθουν καί νά καταθέσουν, ἐξημίωσαν ἀνεπαρορθῶς ἴσως, τό Ἀστυνομικόν Σῶμα».

ΝΑ ζι ὁ κ. Λαγκαφώσης πού κάνει χιούμορ: μέσα σέ κείμενο τὸν χαλασμοὶ κόσμου ὅπου «εἶχε καταλυθεῖ τό Σύνταγμα» (Φάτσης) τρεῖς ἀστυφύλακες πού ΚΑΤΙ εἶπαν ἀπὸ ὅσα (μαζί μέ τόσους ἄλλους...) εἶδαν, τιμωροῦνται γι' αὐτὸ... «ἐξημίωσαν ἀνεπαρορθῶς τό Σῶμα»!

ΥΠΑΡΧΕΙ καί κάτι ἄλλο: ὁ ἀστυνόμος κ. Ἀρτίκοπουλος «πού διέθετε δύναμιν ἐν πολιτικῇ περιβολῇ πέριξ τοῦ τάφου» καί πού βρισκόταν 100 μέτρα μακριά, ἔχει τή γνώμη

«ἡ κρίσις πυροβολισμῶν δέν ἦτο προσχεδιασμένη, θά ἐγένετο δέ ἀρχὴ ὑπὸ ἐνός, ἐνδεχομένως, ἀστυνομικοῦ, τὸν ὁποῖον ἐμυμήθησαν οἱ ἄλλοι»

ΚΙ ὁ κ. Λαγκαφώσης συμφωνεῖ ὅτι «οὐδεὶς ἀνέμενε κρίσιν πυροβολισμῶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ταφῆς».

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ μέ τό ὅτι ἡ κρίσις πυροβολισμῶν σέ κηδεῖα ἀξιωματικοῦ (ἔστω καί ἀπότακτου) εἶναι μᾶλλον κανόνας, τώρα καταλαβαίνουμε γιατί δέν πιάστηκαν αὐτοὶ πού πυροβόλησαν, ἐνῶ... πιάστηκαν ὅλοι ὅσοι «ἐβαιοπράγησαν κατ' ἀντιφρονούντων» ὅπως ΑΚΡΙΒΩΣ ἀναμείνονταν – κατὰ τίς πληροφορίες τῆς Γενικῆς Ασφαλείας – νά γίνετο...

ΚΑΙ γιὰ νά κλείσουμε μέ τοὺς πυροβολι-

μοιούς: στήν έκθεση του κ. Παπαγεωργίου (11/1) αναφέρεται κι ένας μάρτυρας (άστυνομος Β' κ. Άντ. Δήμος) που νομίζουμε δεν μνημονεύεται στήν έκθεση του κ. Λαγκαφώση (10/1) - θά προέκυψε στό μεταξύ διάστημα:

«Ο Άστυνομος Β' ΔΗΜΟΣ Άντ. - λέει - παρακολούθησεν ἐν στολή τήν ἐκφοράν καί εὔρεθείς παρὰ τό χεῖλος τοῦ τάφου (Σ.Σ.: νά πού θρόνηκε κι ἕνας τόσος κοντά...) καθ' ὅλην τήν διαδικασίαν τοῦ ἐνταφιασμοῦ, καταθέτει ὅτι ἤκουσε τούς πυροβολισμούς, οὐδένα ὁμως τῶν δραστῶν ἠδυνήθη νά ἀναγνωρίσῃ, τό μέν διότι οὗτοι εὐρίσκοντο ὀπισθεν τοῦ τείχους τό ὅποιον ἐσχημάτιζε τό πέριξ τοῦ τάφου πικνόν πλῆθος, τό δέ διότι ἐπεκράτει σύγχυσις ἐκ τῶν κραυγῶν, τῶν ἀσμάτων, τῶν χειροκροτημάτων καί τῶν λοιπῶν ἐντόνων ἐκδηλώσεων». (Σ.Σ.: γιά τούς ἴδιους λόγους ἀκριθῶς πού δέν ἀντελήφθησαν τίποτα καί οἱ... πίσω!)

ΜΟΝΟ πού τώρα δέν γίνεται πιά προανάκριση ἢ διοικητική ἐξέταση. Γίνεται τακτική ἀνάκριση. Κι ὁ κ. Δήμος δρισκόταν «εἰς τό χεῖλος τοῦ τάφου...»

Σύμφωνα, λοιπόν, μέ πληροφορίες εἶπε στόν ἀνακριτή ὅτι ὑπῆρχαν καί ἄνδρες τῆς Ὑπηρεσίας Πληροφοριῶν κοντά πού πρέπει λογικά νά εἶδαν, νά ξέρουν...

3. Ἡ διαδήλωση.

Ἡ Ἀστυνομία «οὐδεμίαν εἶχεν ἐκ τῶν προτέρων πληροφορίαν περί προθέσεως τῶν συγκεντρωθέντων εἰς τό Νεκροταφείον, ὅπως πραγματοποιήσουν πορείαν πρὸς οἰονδήποτε σημεῖον τῆς πόλεως» (ὅπως καί γιά τούς πυροβολισμούς) ἂν καί γνώριζε ὅτι «ἐπρόκειτο νά συγκεντρωθοῦν περί τά 5.000 ἄτομα κατά τό πλεῖστον ἐν συντάξει καί ἐν ἐνεργείᾳ ἀστυνομικοί, ὅτι δέ ἐρρίπτοντο ἀντικομμουνιστικά καί ἀντικυβερνητικά συνθήματα καί ὅτι δέν ἀπεπέμποντο βιαιῶς ἐκ τοῦ χώρου τυχόν ἀντιφρονούντες! Τό πληροφορεῖται τήν ὥρα τῆς νεκρώσεως ἀκολουθίας, μετακινεῖ δυνάμεις καί μηχανοκίνητα καί δίνει οδηγίες:

«εἰς τούς τομεάρχας ὅπως ἐνεργήσουν ἀποτελεσματικῶς, δι' ἡπίων κατ' ἀρχήν μέσων πρὸς ματαίωσιν τῆς τοιαύτης ἐκδηλώσεως».

ΕΤΣΙ ἄρχισε ἡ παράνομη φασιστική διαδήλωση:

«Μετά τήν λήψιν τῆς κηδείας καί τήν ἀποχώρησιν πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῶν συγκεντρωθέντων, 1500 περίπου ἄτομα συνεκρότησαν ἐνιαίαν μάζαν καί ἔβρισαν τό σύνθημα «Σιωπηλή πορεία στή Βουλή» (Σ.Σ.: ἄραγε τό εἶπαν... σιωπηλά;)

ΣΤΗΝ Ἀναπαύσεως τούς ἐλέχθη ὅτι εἶναι ἀπαγορευμένη ἡ πορεία, ἀλλά:

«... Ἐνῶ ἐπέστρεφα στήν δύναμίν μου ἀντελήφθην τό ὕψηλόν ἄτομον πού προανέφερα μέ πολλοὺς ἄλλους καί ἐπειδὴ συμπεράνα δι' αὐτὸς πρωτοστατεῖ τοῦ ἔκανα παρατήρησι. Ὁ εἰρημένος εὐθύς ἀμέσως ΕΚΙΝΗΘΗ ΑΠΕΙΛΗΤΙΚΩΣ ἐναντίον μου, πλὴν παρεμβάντος τοῦ ἀστυνομίου Γιολδασέα καί τινῶν ἀστυφυλάκων ὑπανεχώρησε. Ἐπειδὴ φοβούμεν ὅτι καί ἐντὸς τοῦ προαυλίου θά ἐλάμβανε χώραν παρόμοιον ἐπεισόδιον, διέταξα τὸν ἀστυνόμον Γιολδασέα νά μεταβῇ εἰς τό προαύλιον τοῦ ναοῦ καί νά λάθῃ θέσιν μετά τῆς δυνάμεώς του, ΟΠΙΣΘΕΝ τοῦ πλῆθους. Ἀργότερον ἐπληροφορήθην ἀπὸ τὸν ἀστυνόμον κ. Γιολδασέα ὅτι καί ὁ δημοσιογράφος κ. Ἰωάννης Φάτσης εὐρισκόμενος ἐντὸς τοῦ πλῆθους ἐδέχθη ἐπιθεσιν καί ὅτι ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ τους (Σ.Σ.: τοῦ Γιολδασέα, δηλαδῆ...) ἀπεμακρύνθη ἐκ τοῦ συγκεντρωμένου πλῆθους καί ἐφυγαδεύθη ἐκεῖθεν διὰ τῆς ἐξόδου τῆς εὐρισκομένης ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἡλιουπόλεως».

(Ἀπὸ τήν κατάθεσιν στόν ἀνακριτή τοῦ ἀστυνομίου Γ. Σακκέτου. Οἱ ὑπογραμμίσεις δικές μας).

«Ἡ Ἀστυνομική δύναμις δέν κατώρθωσε νά συγκρατήσῃ τούτους, λόγω καί τῆς ἰδιομορφίας (κατωφερείας) τοῦ ἐκεῖ χώρου δι' ὃν λόγον ἐξηναγκάσθη νά συμπτυχθῇ εἰς τήν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Διάκου - Ἰλισσοῦ ἔνθα καί ἐσχημάτισε φράγμα».

ΛΟΓΩ... ἐδάφους, λοιπόν, ἡ «σιωπηλή πορεία» (Σ.Σ.: μέ τά πιό χυδαῖα συνθήματα - πέρα τῶν φασιστικῶν - πού ἀκούσθηκαν στοὺς δρόμους) προχωρεῖ.

«Οἱ περισσότεροι τῶν πορευομένων ὑποχρεώθηκαν νά κατευθινθοῦν πρὸς τήν Λεωφόρον Ἰλισσοῦ, πλὴν ὁμως, ὁμάς ἐξ εὐαρίθμων ἀτόμων, ἐπωφελομένη τῆς κινήσεως ὀχημάτων, κατώρθωσε νά διαρρῆσιν πρὸς τήν ὁδόν Διάκου καί νά πορευθῇ κυρίως ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων (Σ.Σ.: κυρίως!) πρὸς τήν Λεωφόρον Ἀμαλίας. Ἡ δύναμις ἀνασυνταχθεῖσα ἐκινήθη διὰ τῆς Λεωφόρου Ἀμαλίας καί ἔλαβε θέσιν ἐναντι τῆς εἰσόδου τοῦ Ζαπτείου ἔνθα συνηνώθη μετά δυνάμεως ὑπὸ τὸν Ἀστυν. Δ/τὴν ΜΟΥΡΕΛΑΤΟΝ Παν. καί δυνάμεων Μ.Α.Τ. ὑπὸ τὸν Ἀστυν. Δ/τὴν ΨΥΧΟΓΙΟΝ Ἡλίαν. Μικρὰ ὁμάς διαδηλωτῶν, 150 περίπου ἀτόμων, κατώρθωσε νά προωθηθῇ τό μέν διὰ μέσου τῶν ὀχημάτων (κινουμένων ἢ ἐσταθμευμένων) τό δέ διὰ τῶν παρόδων καί νά φθάσῃ εἰς τὸν πρό τοῦ Μ.Α.Σ. (Μνημεῖον Ἀγνώστου Στρατιώτου) χώρον, ἔνθα ἀφοῦ ἔψαλλε τὸν Ἐθνικόν Ὑμνον καί προσέβη εἰς ἐνίας ἀνε-

πιτρέπους χειρονομίας κατὰ τοῦ Μεγάρου τῆς Βουλῆς διελύθη ὑπὸ τῶν ἀστυνομικῶν δυνάμεων πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις»

ΕΔΩ πιά τό κακό παραγίνεται: οἱ κινούμενοι, μέχρι στιγμῆς, «κυροῖς ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων», ἀλλάζουν - ἂν καί μόλις 150 - τακτική. Κινοῦνται, τώρα, «διὰ μέσου τῶν ὀχημάτων κινουμένων ἢ ἐσταθμευμένων» καί «διὰ τῶν παρόδων» φθάνουν στόν «Ἀγνώστο»! Ἐτσι, λοιπόν, ἔγιναν κ. Παπαγεωργίου τά πράγματα; Καί ἂν ἀκόμα σὰς τά εἶπαν ἔτσι, ἐσεῖς πῶς τά δέχεστε καί τά προσπογεράτε;

● Ποιά... σταθμευμένα ὀχήματα στήν Ἀμαλίας;

● Ἀλλά καί ποιά κινούμενα, ἀφοῦ ἡ ἀρκετὰ μεγάλη ἀστυνομική δύναμη (ἴσως ἰσάριθμη τῶν διαδηλωτῶν) εἶχε παραταχθεῖ ΚΑΘΕΤΑ στόν δρόμο (Ἀμαλίας) καί τὸν ἐκλίνε;

● Καί γιά ποιές... παρόδους μᾶς λέτε; Ἐχει παρόδους ἡ Ἀμαλίας ἀπὸ τήν πλευρά τοῦ Ζαπτείου;

ΓΙΑΤΙ δέν λέτε τά πράγματα ὅπως ἔγιναν; Ἡ «σιωπηλή πορεία» μέ ἀντικαθεστωτικά κ.ἄ. (ἰδιοριστικά) συνθήματα ἔφτασε στό διπλό (κραυγοφόροι καί μὴ) τεῖχος τῶν ἀστυνομικῶν καί σέ λίγα δευτερόλεπτα τό πέρασε σάν... χάρτινο! Καί τότε ἔγινε - ὅπως ἔγραψαν καί οἱ ἐφημερίδες - ἕνα θέαμα κομμικοτραγικό. Ἀστυνομικοί καί κραυγάζοντες διαδηλωτές ἔτρεχαν πλάι - πλάι πρὸς τὸν Ἀγνώστο, ὅπου πρῶτα ἐβρίσταν τὴ Βουλὴ (κατατέθηκε καί σχετικὴ ἐπερώτηση) καί μετὰ εἶπαν τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνον...

ΦΥΣΙΚΑ, οὔτε ἐδὼ ὑπάρχουν εὐθύνες,

«Τά ληφθέντα μέτρα διὰ τήν παρεμπόδισιν τῶν πορευομένων διαδηλωτῶν ὑπῆρξαν σχετικῶς ἱκανοποιητικά. Ἡ μὴ ἐπίτεξις τοῦ ἀπολύτου ὀφείλεται εἰς τοὺς προεκτεθέντας δυσμενεῖς παρὰγοντας (Σ.Σ.: τήν ἰσοδύναμιν παρουσίας ἀστυνομικῶν - διαδηλωτῶν, προφανῶς ἔννοεῖ) καί πλέον αὐτῶν, εἰς τά ἐκ τῆς κυκλοφορίας ὀχημάτων δημιουργηθέντα ἐμπόδια».

ΑΠΟ τήν Πόλιν ἔρχομαι...

ΕΤΣΙ, (καί μέ τήν προσθήκη ὅτι «ἡ Ἀστυνομική Δ/νση Ἀθηνῶν (...) ἔδει ἢ εἶχε προβλέψῃ τήν διάθεσιν μεγαλυτέρων ἐν στολῇ δυνάμεως εἰς τό προαύλιον τοῦ Νεκροταφείου, καθὼς καί εἰς τήν διάθεσιν ἀστυνομικῶν ἐν πολιτικῇ περιβολῇ εἰς τὸν χώρον τοῦ τάφου», ἀλλά ὑπάρχουν γι' αὐτό «ἰσχυρὰ ἐλαφρυντικά») ἔκλεισε γιά τήν Ἀστυνομία ἡ ὑπόθεσις τῶν γεγονότων τῆς κηδείας τοῦ Μάλλιου.

Ἀλλά γιά τήν τακτικὴ ἀνάκριση τώρα ἄνοιξε...



Ο ΡΕΠΟΡΤΕΡ

Η ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗ

Γιά τὰ γεγονότα ἔχει κάνει ἐκθεση καὶ ὁ Καραθανάσης. Καί λέει πολλά καὶ ἐνδιαφέροντα, μέ «κορυφαῖο σημεῖο» τὴν «πληροφορία» ὅτι κάποιος... δημοσιογράφος ἔδωσε τὸ «ἐναυσμα» γιὰ τίς θιαοπραγίες! Δημοσιεύουμε – γιὰ πρώτη φορά – ὁλόκληρο τὸ κείμενο αὐτῆς τῆς ἐκθεσὸς πού ἀγνοοῦσε – ὅπως φάνηκε καὶ στὴ Βουλὴ – ὁ κ. Σταμάτης, ἂν καὶ ἔχει κοινοποιηθεῖ στὸ ὑπουργεῖο του. Καί σημειώνουμε ἕνα ἀκόμη ἐνδιαφέρον σημεῖο: τὰ... πολλὰ ὀνόματα πού περιέχει.

ΥΠΟΔ/ΝΣΙΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ
ΑΡΙΘ. ΠΡΩΤ. 32111 Φ. 680/10

ΑΠΟΡΡΗΤΟΣ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 17ῃ Δεκεμβρίου 1976

ΠΡΟΣ

ΤΗΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΗΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΝ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΝΤΑΥΘΑ

ΘΕΜΑ: Κηδεῖα δολοφονηθέντος τέως Ἀστυνόμου Α' ΜΑΛΛΙΟΥ
Ευαγγέλου

Ἀναφέρομεν, περί τοῦ ἐν θέματι ἀντικειμένου, τὰ κάτωθι:

1. Τὴν 11ην ὥραν τῆς 16.12.1976, ἐκ τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Θεοδώρων Α' Νεκροταφείου Ἀθηνῶν, ἐγένετο ἡ κηδεῖα τοῦ ὡς ἄνω ἐ.ἀ. Ἀστυνόμου.

2. Κατ' αὐτὴν παρέστησαν περί τὰς (3.000) ἄτομα, μεταξύ τῶν ὁποίων καὶ ἀριθμός συνταξιούχων καὶ ἐν ἐνεργείᾳ Ἀστυνομικῶν πατρὸς θαμποῦ.

3. Ἡ Ὑποδ/νσις ἡμῶν, κατόπιν τῆς ὑπ' ἀριθ. 37/15.12.1976 Διαταγῆς Ὑμῶν, ἐξέδωσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 44187 Φ.92/12/6/Α' ἀπὸ 15.12.1976 διαταγὴν, δι' ἧς διέθεσεν ἀφ' ἐνός δύναμιν ἐν στολῇ ἐξ ἐνός Ἀστυνόμου Α', δύο Ἀστυνόμων Β', τεσσάρων Ὑπαστυνόμων, τεσσάρων Ἀρχιφυλάκων καὶ ὀγδοήκοντα Ἀστυφυλάκων εἰς τὴν διασταύρωσιν τῶν ὁδῶν Τριβωνιανοῦ-Μάρκου Μπότσαρη, ὑπὸ τὴν ἐποπτεῖαν τοῦ Ἀστυνομικοῦ Δ/ντοῦ Β' κ. ΣΑΚΚΕΤΟΥ Γεωργίου καὶ ἀφ' ἐτέρου, ἐτέραν δύναμιν ἐν πολιτικῇ περιβολῇ, διὰ τὴν πρόληψιν ἐκνόμων εἰς βάρος τῆς Δημοσίας Ἀσφαλείας ἐνεργειῶν, ἐκ τεσσάρων Ὑπαστυνόμων καὶ ἐξήκοντα Ἀστυφυλάκων, ὑπὸ τὸν παρ' ἡμῖν Ἀστυνόμον Α' κ. ΑΡΤΙΚΟΠΟΥΛΟΝ Σταμάτιον.

4. Ἡ εἰρημένη δύναμις, ἐν πολιτικῇ περιβολῇ, μεταβάσας εἰς τὸ Νεκροταφεῖον, διεμοιράσθη εἰς τέσσαρας ὁμάδας, ἥτοι ἀνά δέκα πάντε Ἀστυφύλακας ὑπὸ Ὑπαστυνόμον καὶ ἀνεπτύχην εἰς τὰ ἀκόλουθα σημεῖα:

α. Εἰς τὸν πρό τῶν Προφυλαίων τοῦ Νεκροταφείου χώρον.

β. Εἰς τὴν Βορείαν πλευράν, ἐκτός.

γ. Εἰς τὴν Ἀνατολικὴν πλευράν, ἐκτός.

δ. Ἐντός τοῦ Νεκροταφείου καὶ εἰς τὸν πρό τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίων Θεοδώρων χώρον.

5. Ἐκ τῶν περιελθουσῶν εἰς τὴν Ὑπηρεσίαν μας πληροφοριῶν, εἶχεν ἐκτιμηθῇ, ὅτι τὰ προτιθέμενα νὰ παρακολουθησῶσι τὴν κηδεῖαν ἄτομα, θὰ ἀνῆρχοντο εἰς (5.000) περίπου καὶ ὅτι μεταξύ αὐτῶν, κατὰ τὰς πληροφορίας, θὰ ὑφίσταντο στοιχεῖα ἀνήκοντα εἰς τὸν ὄχλον τῆς λεγομένης ἄκρας δεξιᾶς, τὰ ὁποῖα θὰ προσέβαινον εἰς ἀντικυβερνητικὰς ἐκδηλώσεις καὶ (...) θὰ ἐξεδήλουν ἐχθρικές διαθέσεις ἐναντίον παντός ἀντιφρονοῦντος.

6. Πράγματι, ἐκ τῶν ὑπερθεν εἰς ἀριθμόν (3.000) παρακολουθησάντων τὴν κηδεῖαν, ὑπολογίζεται ὅτι τὸ ἥμισυ περίπου, ἦσαν ἄτομα τοῦ προαναφερομένου χώρου.

7. Μεταξὺ τῶν παρισταμένων ἀνεγνωρίσθησαν «Ὑπουργοὶ-Δήμαρχοι» τῆς δικτατορίας, ὡς καὶ γνωστὰ στελέχη τῶν ἐξτρεμιστικῶν ὁμάδων τῆς ἄκρας δεξιᾶς, ἥτοι: ΔΗΜΑΡΑΤΟΣ - ΜΙΧΑΛΟΣ - ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ - ΣΙΩΡΗΣ - ΤΣΟΥΜΠΑΣ - ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ - ΡΙΤΣΟΣ - ΔΕΛΑΠΟΡΤΑΣ - ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ - ΝΑΣΤΟΥΛΗΣ - ΚΑΛΕΝΤΖΗΣ - ΠΛΕΥΡΗΣ - ΡΟΥΦΟΓΑΛΗ σύζυγος.

Ἐπίσης ἀνεγνωρίσθησαν οἱ τέως Ἀξιωματικοὶ τοῦ στρατοῦ: ΚΟΥΛΟΥΜΒΑΚΗΣ - ΡΟΪΔΟΔΗΜΟΣ - ΝΙΚΑΣ - ΓΚΙΝΗΣ - ΜΠΕΚΙΑΡΗΣ - ΞΑΝΘΑΚΟΣ - ΠΙΛΙΤΣΗΣ - ΣΟΥΛΕΛΕΣ - ΝΤΟΥΖΕΠΗΣ - ΣΤΕΙΑΚΑΚΗΣ, ὡς καὶ οἱ ἐν συντάξει ἀνώτεροι καὶ ἀνώτατοι Ἀξιωματικοὶ τῆς Ἀστυνομίας: ΚΑΡΑΜΠΕΤΣΟΣ - ΚΑΡΑΧΑΛΙΟΣ - ΤΑΣΙΓΙΩΡΓΟΣ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ - ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ - ΔΑΣΚΑΛΟΠΟΥΛΟΣ - ΤΖΑΒΕΛΛΑΣ - ΛΑΜΠΡΟΥ - ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ - ΝΤΟΝΤΟΣ - ΠΙΤΣΙΟΣ - ΛΑΔΑΣ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ - ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ - ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ - ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ - ΚΑΡΟΥΖΟΣ.

8. Εἰς τὸν πρό καὶ περί τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ χώρον, εἶχον ἐναποτεθῇ στέφανα ὑπολογισθέντα εἰς (100) περίπου, πολλὰ τῶν ὁποίων περιήρχοντο ἐκ γνωστῶν προσώπων τοῦ δικτατορικοῦ καθεστώτος.

9. Ἀπ' ἀρχῆς, αἱ συγκεντρωθεῖσαι ἐκεῖ ὁμάδες τῶν ἀτόμων τοῦ χώρου τῆς ἐξτρεμιστικῆς δεξιᾶς, παρουσίασαν ἐξάλλον φανατισμόν καὶ ἐντόνους μαχητικὰς διαθέσεις, ἔρριπτον δὲ ρυθμικῶς τὰ ἐξῆς συνθήματα:

- ΘΑΝΑΤΟ ΣΤΟ ΚΚΕ.
- Ο ΦΛΩΡΑΚΗΣ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟΝ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ.
- ΕΛΛΑΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΧΡΙΣΤΙΑΝΩΝ.
- ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ
- ΤΗ ΛΥΣΗ ΤΑ ΔΩΣΗ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ.
- ΔΕΝ ΣΕ ΘΕΛΕΙ Ο ΛΑΟΣ ΠΑΡ ΤΟΝ ΤΣΑΤΣΟ ΣΟΥ ΚΑΙ ΜΠΡΟΣ.
- ΑΜΝΗΣΤΕΙΑ.
- ΕΞΩ Ο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ.
- ΟΧΙ ΑΛΛΟΣ ΔΕΚΕΜΒΡΗΣ.
- ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟ.
- ΘΑΝΑΤΟ ΣΤΟΥΣ ΜΠΟΛΣΕΒΙΚΟΥΣ.
- ΜΙΑ ΘΗΛΕΙΑ ΓΙΑ ΚΑΘΕ ΚΑΤΣΑΠΛΙΑ.
- ΕΡΧΕΤΑΙ-ΕΡΧΕΤΑΙ.
- Ο ΜΑΛΛΙΟΣ ΖΕΙ.
- ΕΝΑΣ ΣΤΟ ΧΩΜΑ ΟΛΟΙ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ.
- ΑΘΑΝΑΤΟΣ.
- ΖΗΤΩ ΤΑ ΣΩΜΑΤΑ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ.
- ΠΑΡΑΙΤΗΣΟΥ ΝΤΑΒΟ.
- ΣΤΑΜΑΤΗ ΠΑΡΑΙΤΗΣΟΥ.
- ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ Ο ΤΖΗΜΑΣ.

10. Ἐνταῦθα, δέον νὰ τονισθῇ ὅτι οὐδεὶς τῶν παρισταμένων Ἀστυνομικῶν, ἐν συντάξει ἢ οὐ, ἐθεάθη νὰ μετέχη τῶν ὡς ἄνω ἐξτρεμιστικῶν ἐκδηλώσεων, μεταξύ δὲ τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τούτων καταφανῆς ἦτο ἡ ἀμηχανία ἀφ' ὅτου εὐρέθησαν ἐγκλωβισμένοι σχεδόν, ἐντός τῶν ἀνευθύνων τοιοῦτων στοιχείων, τινὰ μάλιστα τῶν ὁποίων κατὰ τὰς διαφόρους φανατικὰς ἐκδηλώσεις τῶν ἐχαιρέτουσαν κατὰ τὸν γνωστὸν ναζιστικὸν τρόπον.

11. Ἐντός τοῦ Ναοῦ καὶ ἀφοῦ ἐψάλῃ ἡ νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἐξεφωνήθησαν ἐπικήδιοι λόγοι ὑπὸ τῶν:

α. Χας τοῦ νεκροῦ Ἀστυνόμου.

β. ΜΙΧΑΛΟΥ, γνωστοῦ «Ὑπουργοῦ» τῆς Δικτατορίας.

γ. Ἀδελφοῦ τοῦ νεκροῦ Ἀστυνόμου.

δ. ΛΑΜΠΡΟΥ Βασιλείου, Ὑπαρχηγοῦ Ἀστυν. Πόλεων ἐ.ἀ.

ε. ΚΑΡΑΓΚΟΥΝΗ, δικηγόρου.

στ. ΓΕΩΡΓΑΛΑ, γνωστοῦ «Ὑπουργοῦ» τῆς Δικτατορίας.

ζ. Ἐνός ἀτόμου, ἀγνώστου εἰσέτι στοιχείων, δηλώσαντος ὅτι ἐκπροσωπεῖ τὴν Βασιλικὴν Ἑθνικὴν Ὀργάνωσιν.

η. Δύο ἀτόμων, ἀγνώστου εἰσέτι στοιχείων.

Ἀπαντῆσαι ἐπὶ τῇ ἐγκώμιον τοῦ νεκροῦ καὶ ἔδωσαν πολιτικὰς προεκτάσεις εἰς τὴν δολοφονίαν του, εἰπόντες ὅτι αὕτη προήλθεν ὑπὸ τῶν κομμουνιστῶν κλπ.

Εἰδικώτερον ὁ ἐκ τῶν ἀνωτέρω ΓΕΩΡΓΑΛΑΣ Γεώργιος, ὑπῆρξεν πλεόν ὀξὺς, τονίσας μεταξύ ἄλλων τὰ ἐξῆς περίπου: «Ὁ θάνατος τοῦ Μάλλιου πρέπει νὰ μᾶς θυλᾷ ἀπὸ τίς αὐταπάτες. Ὁ Μάλλιος πέθανε καὶ ὁ θάνατός του πρέπει νὰ μᾶς ἀφυπνίσῃ τοὺς ἐθνικοφρόνας. Ἄς γίνῃ τὸ σύμβολό μας. Μᾶς προκαλοῦν, θὰ ἀπαντήσωμε, ἐάν θέλουν πόλεμο θὰ τὸν ἔχουν. Οἱ μάχες κερδίζονται μὲ Μάλλιους καὶ ὄχι μὲ Τριανταφυλλίδηδες. Ὁφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ καὶ ὀδὸντα ἀντὶ ὀδόντος. Ἀπὸ σήμερα φωτιά καὶ τσεκούρι».

Κατὰ τὴν ἐκφώνησιν τῶν ἐπικηδείων, ἐντός τοῦ Ναοῦ ἤκούσθησαν κραυγαὶ ὡς «κατάρρα-ἐκδίκησι, θὰ πάρωμε τὸ αἷμα μας κλπ.» Ἐπίσης οἱ παριστάμενοι ἐχειροκρότουν τὰ ἰδιαίτερα σημεῖα τῶν λόγων.

12. Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐπικηδείων τὸ φέρετρον τοῦ νεκροῦ ἀνεσηκώθη διὰ μεταφοράν εἰς τὸν τάφον, περιβαλλόμενον ὑπὸ ἐξάλλον νεαρῶν ἀτόμων, ἠκολούθησαν δὲ τὴν πομπὴν οἱ παριστάμενοι εἰς τὴν κηδεῖαν, πάντοτε ὁμῶς ὑπὸ τὰ ἀκράϊα συνθήματα τῶν ἐξτρεμιστικῶν ὁμάδων.

13. Είς τόν χώρον τοῦ τάφου, ἠκούσθησαν δημοτικά ᾄσματα, παianισθέντα ὑπό λαϊκοῦ συγκροτήματος, ἄγνωστον εἰσέτι ποῖος προσεκάλεσε τοῦτο ἐκεῖ καί κατά τήν ἐναπόθεσιν τοῦ φερέτρου ἐντός τοῦ τάφου ἐρρίφθησαν εἰς τόν ἀέρα περί τούς (20) πυροβολισμούς ὑπό περιωρισμένου ἀριθμοῦ νεαρῶν ἀτόμων, ἐν πολιτικῇ περιβολῇ. Περί τοῦ ἐπεισοδίου τούτου ἐνεργοῦμεν ἐξέτασιν καί θέλομεν ἐπανελθεῖ δι' ἐτέρας ὁμοίας.

14. Μετά τήν ταφήν, τό πλεῖστον τῶν παρισταμένων ἀπεχώρησεν ἡσυχῶς πρὸς διαφόρους κατευθύνσεις, πλὴν μικροσμάδων τινῶν, ἀποτελουμένων ἐξ ἐξτρεμιστικῶν στοιχείων, αἵτινες ὠδεύσασαι πρὸς τό κέντρον τῆς Πόλεως, συνηνώθησαν εἰς τό Μνημεῖον Ἀγνώστου Στρατιώτου (150 περίπου ἄτομα). Ἀφοῦ ἔψαλον ἐκεῖσε διάφορα ᾄσματα καί ἔρριψαν παρόμοια πρὸς τά ὡς ἄνω συνθήματα, κατήλθον τήν ὁδόν Πανεπιστημίου, πλὴν καθ' ὁδόν ἐσημειώθη διαρροή καί τέλος ἐφθασαν πρὸ τῶν Προφυλαίων τοῦ Πανεπιστημίου περί τά 30 ἄτομα ἐνθα καί διελύθησαν.

15. Κατά τήν διαδρομήν των ἀπό τοῦ Νεκροταφείου μέχρι τῆς διαλύσεώς των, τά ἐν λόγω ἐξτρεμιστικά στοιχεία ὑπῆρξαν ἰδιαιτέρως προκλητικά ἐναντί ἀτόμων τά ὁποῖα ἐθεώρουν ὡς ἀντιφροῦντα.

16. Τέλος, ἀναφέρεται ὅτι ἐν τῷ Α' Νεκροταφείῳ καί πρὸ τῆς μεταφοράς τῆς σοροῦ εἰς τόν τάφον, ἐξτρεμιστικά τινα στοιχεία ἐπετέθησαν ὅλως αἰφνιδίως ἐναντίον προσελθόντων ἐκεῖσε δημοσιογράφων τινος τῶν ὁποίων ἐτραυματίσαν, ἦτοι τούς:

α. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Χρήστον τοῦ Νικολάου
β. ΚΡΕΜΜΥΔΑΝ Γεώργιον τοῦ Θεοδώρου
γ. ΦΑΤΣΗΝ Ἰωάννην τοῦ Ἀθανασίου
δ. ΔΗΜΑΡΑΝ Ἰωάννην τοῦ Νικολάου
ε. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μιχαήλ τοῦ Κων/νου καί
στ. ΒΟΥΤΣΑΡΑΝ Ἀλέξανδρον τοῦ Χρήστου, Φωτορεπόρτερ
Οἱ τέσσαρες πρώτοι ἐκ τῶν ἀνωτέρω νοσηλεύονται εἰς τήν ΓΕ-ΝΙΚΗΝ ΚΛΙΝΙΚΗΝ.

17. Ὡς ὑπαίτιοι ἐξτρεμιστικῶν ἐκδηλώσεων, προκληθεισῶν εἰς θάρος τῶν ὡς εἴρηται ἀτόμων σωματικῶν κακώσεων καί τῆς ἐπακολουθήσασας μετὰ τήν κηδείαν πορείας συνελήφθησαν καί παρεπέμφθησαν τῷ κ. Εἰσαγγελεῖ τῶν ἐν Ἀθήναις Πλημ/κῶν οἱ:

α. ΜΟΥΣΤΑΪΡΑΣ Γεώργιος
β. ΓΚΟΡΟΥ Μαρία
γ. ΡΟΪΔΟΔΗΜΟΣ Γεώργιος καί
δ. ΜΑΝΟΣ Γεώργιος

18. Ὡσαύτως, ἐν κατακλείδι ἀναφέρεται ὅτι, γενικῶς τό κρατῆ-σας κλίμα κατά τήν διάρκειαν τῆς κηδείας, μεταξύ τῶν παρευρεθέντων ἐν αὐτῇ εὐαριθμῶν ἀτόμων ἀνηκόντων εἰς τὰς ἐξτρεμιστικές ομάδας, ἦτο τοσοῦτον ὀξυμμένον, ὥστε ἐάν ἐπεχειρεῖτο εἰς τό

Σάν ἀπόδειξη τῆς «δραστηριότητος τῶν ἀστυνομικῶν» ὁ κ. Παπαγεωργίου ἀναφέρει στήν ἐκθεσὶ τοῦ καί τό γεγονός ὅτι τραυματίσθηκαν «πλὴν τῶν ἄλλων» καί οἱ ἀστυνόμοι Σακκέτος, Γιολδασέας, Φραιδάκης, Χηνάς, οἱ ὑπαστυνόμοι Κωνσταντάρας, Σαγώνας καί ὁ «ἐκτός ὑπηρεσίας» (;) ἀστυνόμος Λιάσкас.

- Πόσοι ἄλλοι τραυματίστηκαν;
- Τί ἀπέγιναν οἱ δράστες αὐτῶν τῶν τραυματισμῶν;
- Ὑποβλήθηκαν μηνύσεις – καί ἐναντίον τίνων; Κι ἂν ὄχι, γιὰτί;
- Ὑπάρχει προηγούμενο τραυματισμοῦ τῶσων ἀξιωματικῶν χωρὶς νά ἔχει ἔστω κι ἓνας, ὑπόπτος ἔστω, συλληφθεῖ;
- Μήπως κάποιος ἀρμόδιος θά ἤθελε νά μᾶς ἀπαντήσῃ;

σημεῖον ἐκεῖνο καί ἡ ἐλαχίστη ἀντίδρασις ὑπό τῶν παρισταμένων ὑπό τῶν ἐν πολιτικῇ περιβολῇ Ἀστυνομικῶν πρὸς κατευνασμόν των, εἶναι πλέον ἢ θέβαιον ὅτι θά ἐπηκολούθουν ἐπεισόδια εὐρείας ἐκτάσεως μέ ἀγνώστους συνέπειας καί ἐνδεχομένως θύματα.

Χαρακτηριστικόν τῆς ἀδυναμίας ἐπεμβάσεως τῶν ἐν πολιτικῇ περιβολῇ Ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων ἀποτελεῖ τό περιστατικόν, καθ' ὃ οἱ ὑπηρετοῦντες εἰς τήν παρ' ἡμῖν Ὑπηρεσίαν Πληροφοριῶν Ὑπαστυνόμοι Α' κ.κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ Ἀπόστολος καί ΣΑΓΩΝΑΣ Βασίλειος, ἐν τῇ προσπάθειά των νά προστατεύσωσι τούς Δημοσιογράφους ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ Χρήστον, ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Μιχαήλ καί ΒΟΥΤΣΑΡΑΝ Ἀλέξανδρον ὑπέστησαν τήν ἐπίθεσιν ἐξτρεμιστικῶν στοιχείων καί ἐκακοποιήθησαν ἐπὶ παρουσίᾳ καί ἐν στολῇ Ἀστυνομικῶν ὑπαλλήλων.

19. Τέλος, κρίνεται σκόπιμον νά ἀναφερθῇ ὅτι παρεσχέθη τῇ Ὑπηρεσίᾳ μας ἡ πληροφορία, καθ' ἣν οἱ ἐναντίον τῶν Δημοσιογράφων ἐπίθεσις ἤρξατο ὅτε εἰς ἐξ αὐτῶν ἠκούσθη λέγων «ἓνας χουντικός λιγώτερος».

Ὁ
Διοικητῆς
ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΘΑΝΑΣΗΣ
ΑΣΤΥΝ. Δ/ΝΤΗΣ Α'.

ΥΠΟΒΑΛΛΕΤΑΙ

1. Υ.Δ.Τ./2α Μ Ε Ο
2. ΑΡΧΗΓΕΙΟΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ
3. ΥΠΗΡΕΣΙΑΝ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΕΝΤΑΥΘΑ

ἵνα λάθωσι γνῶσιν.

ΠΡΕΝΤΡΑΚ ΒΡΑΝΙΤΣΚΙ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ

Τόμοι 2, σελ. 1100

● Ὀλόκληρη ἡ πορεία τοῦ μαρξισμοῦ ἀπό τό Μάρξ καί τόν Ἐνγκελς ὡς τίς μέρες μας.

● Οἱ μεγαλύτεροι μαρξιστές καί τό ἔργο τους, οἱ ζωηρότερες ἰδεολογικές συζητήσεις καί συγκρούσεις, ὁ μαρξισμός στήν ΕΣΣΔ, Κίνα, Γαλλία, Ἀγγλία, Γερμανία, Ἰταλία κλπ.

● Ἐκδοση ἐνημερωμένη μέχρι τό '70 σέ βιβλιογραφία, γεγονότα καί πρόσωπα.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ
Ζαλλόγγου 9 – τηλ. 36.19.724

ΘΟΥΡΙΟΣ

- Ἐκτιμήσεις καί συμπεράσματα ἀπό τίς φοιτητικές ἐκλογές
- Οἱ τελευταῖες ἐργατικές κινητοποιήσεις
- Τό Πατρινό Καρναβάλι
- Συνέντευξη μέ τόν Διονύση Σαββόπουλο

ΚΕΝΤΡΙΚΟ ὄργανο τοῦ
ῬΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΟ

‘Η «Τρέχουσα

πολιτική

(στρατηγική

καί

τακτική)

καί

οργανωτική

γραμμή

του

ΚΚΕ έσ.»

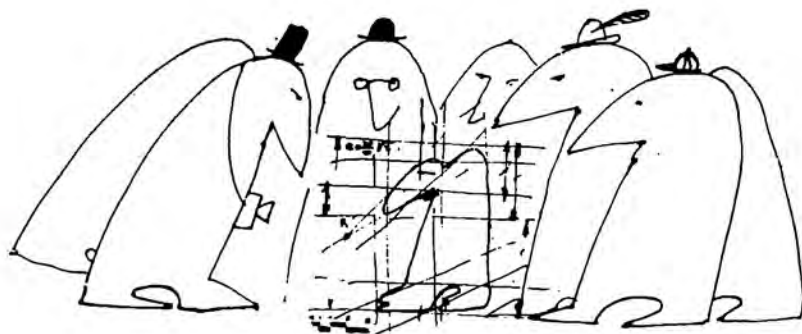
όπως

τήν έβλεπε

ή ΥΠΕΑ

τόν ‘Ιούνιο

του 1974



ΤΟ «ΑΝΤΙ» φέρνει σήμερα στη δημοσιότητα τό κείμενο μιᾶς ἀνάλυσης τῆς ΥΠΕΑ (‘Υπηρεσία ‘Εθνικῆς ‘Ασφαλείας) πού ἀφορᾶ τό ΚΚΕ ἐσωτερικοῦ. Συντάχτηκε ἀπό εἰδικό (ἐπώνυμο) «ἀναλυτή» τόν ‘Ιούνιο τοῦ 1974, ἔχει τίτλο «ΕΓΓΡΑΦΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ – ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ» καί θέμα «‘Η τρέχουσα πολιτική (στρατηγική καί τακτική) καί οργανωτική γραμμή τοῦ ΚΚΕ ‘Εσωτερικοῦ». Στίς 23 δακτυλογραφημένες σελίδες του παρατίθενται βασικά κείμενα τοῦ ΚΚΕ ἐσ. πού ἀναλύουν τήν κατάσταση μετά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου καί τό πραξικόπημα τοῦ ‘Ιωαννίδη.

ΒΕΒΑΙΑ, χρονικά, τό ἔγγραφο εἶναι τῆς χουντικῆς περιόδου – κυκλοφόρησε ἕνα μήνα πρίν ἀπό τήν «ἀλλαγὴ τοῦ ‘Ιουλίου» – καί κατά συνέπεια ἡ ἀξία του μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν «ἱστορική». Στήν οὐσία, δέν εἶναι, θέβαια, ἔτσι τά πράγματα: ἔγγραφα σάν κι αὐτό συντάσσονταν πάντοτε καί ἐξακολουθοῦν νά συντάσσονται ὅσο ἡ ἀστυνόμευση τῆς πολιτικῆς ζωῆς ἀποτελεῖ πάγια ἵακτική.

● Σχέδια π.χ. δράσης γιά περίοδο πολεμικῆς σύρραξης ἢ κοινωνικῆς ἀναταραχῆς ὑπάρχουν ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ, ἀναφέρονται σέ ὅλα τά κόμματα τῆς ἀντιπολίτευσης, προβλέπουν ἐναλλακτικά μέτρα δράσης, ἔχουν τόν σχετικό κωδικό τους ἀριθμό καί ἡ σύνταξή τους ἔχει βασιστεῖ σέ ἀναλύσεις, ἀνάλογες μέ τή δημοσιεύμενη. ‘Αν κάνουμε λάθος, ἄς μᾶς τό πει ὁ ὑπουργός ‘Εθνικῆς ‘Αμύνης.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΟΝΤΑΣ σήμερα τό ἔγγραφο αὐτό καί κάνοντας τό σύντομο σχολιασμό πού ἀκολουθεῖ, θέλουμε νά ἐπισημάνουμε γιά ἄλλη μιᾶ φορά σέ ὅσους πρέπει νά ἐνδιαφεροθoῦν, τήν ὑπαρξὴ τῶν μηχανισμῶν ἀστυνόμευσης τῆς πολιτικῆς ζωῆς καί τή μέθοδο δουλειᾶς τους.

ΚΑΙ, μέ τήν εὐκαιρία, θυμίζουμε ἕνα ἐκπληκτικό ἔγγραφο πού δημοσιεύσαμε στά δύο πρῶτα (1 καί 2) τεύχη τοῦ «ΑΝΤΙ», τό Σεπτέμβριο τοῦ 1974: θγαλμένο ἀπό τοὺς «ἀντικομμουνιστικούς ἐγκεφάλους» τῆς Προεδρίας Κυβερνήσεως, ἦταν – στήν οὐσία – ἕνα κείμενο «ψυχολογικῆς προετοιμασίας» γιά τήν «21η ‘Απριλίου». ‘Αλλωστε, ὁ τίτλος του ἦταν... πονηρός: «Πρόγραμμα ἀμέσου ἐφαρμογῆς (1966)». Καί μᾶς πληροφοροῦσε μέ ἀνατριχιαστικῆς λεπτομέρειες γιά ὅλη τήν παράνομη ἐνεργητικότητα τῶν συννομωτῶν – γιά τίς παρεμβάσεις μέ ἀνορθόδοξα μέτρα στήν πολιτική ζωή.

ΟΙ ΔΙΩΓΜΟΙ, ἡ τρομοκρατία, καί ἡ δίαιη καταστολή ἀποτελοῦν ἀπλά τήν ὑστατή καί λογική κατάληξη μιᾶς ἀστυνόμευσης πού ἀρχίζει μέ ἔγγραφα ὅπως αὐτό πού δημοσιεύουμε σήμερα.

ΠΟΙΟΣ μπορεῖ, ἄλλωστε, νά βεβαιώσει, ὅτι ἡ νοοτροπία αὐτή ἄλλαξε σήμερα; ‘Ολα συνηγοροῦν γιά τό ἀντίθετο – ἀκόμα καί ἡ πρόσφατη παραίτηση τοῦ κ. Μανουσάκη ἀπό τήν ΥΠΕΑ: οἱ «γνωρίζοντες τά πράγματα» βεβαιώνουν ὅτι ἡ βασική διαφωνία του μέ τήν κυβέρνηση ἦταν ὁ τρόπος ἀντιμετώπισης (διάβαζε: ἀστυνόμευση) τῆς πολιτικῆς ζωῆς, πού περιοριζόταν στήν ‘Αριστερά. ‘Ο χῶρος τοῦ «ἄλλου ἄκρου» ἦταν, περίπου,.... ἱερός!

Μιά «μόνιμη τακτική» τής Δεξιᾶς :

Τί είναι αυτή ή «ἐγγράφος ἐνημέρωσις - εἰσηγήσεις»; Μήπως ἕνα δοκίμιο πολιτικῆς ἀνάλυσης; Ὁχι βέβαια. Σήμερα, ἡ σύνταξη ἀνάλυ-
σεων κειμένων - χωρίς τό κεφάλαιο «εἰσηγήσεις» μόνο - ἔχει ἀνα-
τεθεῖ ἀπό τή ΝΔ σέ ἐπιστημονικά κέντρα πού διεκδικαίουν
αὐτό τό πρῶτο -ἐνημερωτικῶν χαρακτήρα- στάδιο. Τά ὑπόλοιπα
«εἰσηγήσεις» κ.λπ. τά διατυπώνουν ἄλλα γραφεῖα καί ἄλλα ἐπιτε-
λεῖα. Ὁ συντάκτης τοῦς ἄρθρου δέν ἐνδιαφέρεται γιά τήν «καθαρή
ἐπιστημονική ἀνάλυση». Ὁ τελικός σκοπός του, εἶναι τό κεφάλαιο:
«εἰσηγήσεις - συμπεράσματα». Καί γιά «λόγους Προνοίας», εἰση-
γῆται οἱ παρατηρήσεις νά μὴν διοχετευτοῦν στίς ὑπηρεσίες ἀσφα-
λείας! Τό στάδιο - τῶν ἐντολῶν καί τῶν μέτρων - εἶναι κάτι χωρι-
στό καί γίνεται μέ διαφορετικά μέσα καί σέ ἄλλη φάση. Ἀς δοῦμε
ἀναλυτικότερα τή «μέθοδο ἐργασίας» καί τό χαρακτήρα τοῦ ἐγ-
γράφου:

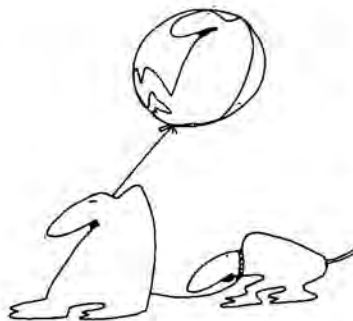
1. Πηγές - πληρότητα.

Οἱ πηγές τοῦ συντάκτη εἶναι
πλούσιες. Δέν εἶναι μόνον τά κεί-
μενα τοῦ ΚΚΕΕσ ἀλλά καί τοῦ
ΚΚΕ (Ἀποδείξεις συνεδρίων,
παράνομοι τύποι, ἐσωκομματικά
κείμενα). Ἡ ἐνημέρωσή του εἶναι
τόσο πλήρης ὥστε κάπου ἀναφέ-
ρει: «ἡ παραπομπή εἰς τό περι-
οδικόν „Κομμ. Ἐπιθεώρηση»
(ΚΟΜΕΠ) Αὐγούστου - Σεπτεμ-
βρίου 1972, γενομένη προφανῶς
ἀπό μνήμης, ἀνευ τῶν κειμένων,
δέν ἀνταποκρίνεται εἰς τήν πρo-
χαιτιστότητα. Εἶναι ἀνακριδής!»

2. Ἡ ἀνάλυση.

Δέν εἶναι σκοπός μας νά
παρωσοῦνθῶμε τίς πολιτικές
ἀναλύσεις τοῦ συντάκτη. Πρέπει
ὅμως νά παρατηρήσουμε ὅτι μέ
ἀρκετή ἐπιμονή καί εὐσυνειδησία
ἀνάλυσε τίς διαφορές ἢ ἀντιφά-
σεις πού περιέχουν τά κείμενα

τοῦ ΚΚΕΕσ σέ μιὰ δορισμένη φά-
ση. Αὐτά ὅλα ἔχουν - γιά τόν πο-
λιτικό ἀναλυτή - ξεκαθαριστεί
πιά καί μέ τό ἱδρυτικό συνέδριο
τοῦ ΚΚΕΕσ καί ἀπό τή δημοσίευ-
ση: «Ἀποφάσεις - προβληματι-
σμοί τοῦ ΚΚΕΕσ.» Ἐκδοσις τῆς ΚΕ
τοῦ ΚΚΕΕσ Ἀθήνα 1976. Ἀπη-
χούν τίς διαφορετικῆς ἐκτιμήσεις
τοῦ Γραφείου τοῦ Κομματικοῦ
Κέντρου καί τοῦ γραφείου τῆς
ΚΕ στό ἐξωτερικό. Τόν συντάκτη
τοῦ κειμένου μας ἐνδιαφέρουν
ὅλα αὐτά ὅχι βέβαια σάν διαδι-
κασία διαλόγου καί ἀναζήτησης
γῶνιμης ἀλλά γιά νά ἐπισημα-
νοῦν οἱ ἀντιφάσεις καί νά καλ-
λιεργηθεῖ στοὺς ὁπλαδοῦς τοῦ
ΚΚΕΕσ ἄλλα καί τοῦ ΚΚΕ ἢ καί
τοὺς ἄλλους ἀριστεροὺς ὅτι χα-
ρακτηρίζεται ἀλλοῦ (βλ. ΑΝΤΙ
1-2) σάν «διαλυτική» προπαγάν-
δα. Οἱ ἐκτιμήσεις τοῦ «ἀναλυτή»
ἔχουν ἐνδιαφέρον γιατί θεωροῦν
τήν πολιτική γραμμὴ τοῦ ΚΚΕΕσ



σάν «πλέον εὐέλκτον καί πλέον
ἐπικίνδυνον ἐξ ὧν διευπλώθη-
σαν μέχρι τούδε ἀπὸ ὅλων τὸν
κόσμον τῆς Ἀριστερᾶς». Ἡ ἐκτί-
μησις αὐτὴ τὸν ἐνδιαφέρει, προ-
φανῶς ἰδιαίτερα.

Ἐνα βασικό θέμα πού τόν
ἀπασχολεῖ εἶναι τά σχετικά μέ
τόν Στρατό κείμενα. Ἐνδιαφέρε-
ται καί τονίζει ὅτι πρόνοια γιά
δράση τοῦ Στρατοῦ «διατυπω-
θεῖσα πρὸ τῶν γεγονότων τῆς
Πορτογαλίας, ἀποκτᾷ ὅλως
ἰδιαίτερον σημασίαν». Γνωρίζον-
τας πάντως καλύτερα ἀπὸ
ὅποιονδήποτε ἄλλον τήν κατὰ-
στασις στό στρατό, προσθέτει κά-
ποια εἰρωνικά θαιναστικά στό
τοιτάτο: «ἡ συγκρότησις κυδέρ-
νησις ἐθνικῆς ἐνότητος... θά γίνῃ
μέ τήν ὑποστήριξιν τοῦ στρατοῦ!»

Σέ ἄλλο σημείον, σταματᾷ στίς
ἀναφορές τῶν κειμένων τοῦ
ΚΚΕΕσ γιά τήν πιθανολόγησι
μιᾶς ἀντίθεσης Ἀμερικανῶν καί

Παπαδόπουλου. Ἄλλου παρατη-
ρεῖ τήν ἐγκατάλειψιν τοῦ συνθή-
ματος γιά τή «μάχη τῆς κατασφά-
λας», μιᾶς καί αὐτό, προφανῶς
θά θυμίζε τήν Χιλί τοῦ Ἀλλέντε.

Τέλος ἐπισημαίνει ὅτι, σύμ-
φωνα μέ τίς ἐκτιμήσεις τοῦ
ΚΚΕΕσ «ἡ ταχύτερα κυκλοφορία
τῶν ἰδεῶν μέσω τοῦ διδλίου καί
τῶν μαζικῶν μέσων ἐπικοινωνω-
νίας», συντελεῖ στήν «ἀριστερο-
ποίησιν» τῆς νεολαίας καί τῶν
συντηρητικῶν ἀκόμα στρωμάτων.
Δέν προτείνει τίποτε γι' αὐτό ὁ
ἀνθρωπος, ἀλλά ἡ λογοκρισία, ἡ
φίμωσις καί ὁ περιορισμός τῆς
διακίνησις τῶν ἰδεῶν εἶναι τό
φυσικό συμπέρασμα...

3. Τό «Ρωσόδουλον ΚΚΕ».

Ἐνα σημείον πού ἀξίζει κανεῖς
νά σταθεῖ εἶναι ὁ χαρακτηρισμός
τοῦ ΚΚΕ σάν «Ρωσόδουλον». Ὁ
προδοκατορικός χαρακτηρισμός
μπορεῖ νάχει τήν ἀφαιρέσιαν
στά χρόνια τῆς δικτατορίας, ἀξί-
ζει ὅμως νά σημειώσουμε ὅτι καί
σήμερα χρησιμοποιεῖται σέ ἐπί-
σημα κρατικά ἐγγράφα:

● Στό περιώνυμο ἐγγράφον τοῦ
«σταγόνιδιον» ταξίαρχου Β.
Λιού - συνταγμένο ἐπὶ Ἀδέρωφ
(πρόκειται γιά τό ἐγγράφον πού ἡ
δημοσίευσίς του ἀπὸ τό ΑΝΤΙ
προκάλεσε τήν ἀπαγγελίαν τῆς κα-
τηγορίας γιά «κατασκοπεῖα») τό
ΚΚΕ ἀναγράφεται σάν ΚΚΕ/Ρ.
Ἀλήθεια τί ἐννοοῦσε κ. Ἀδέρωφ
μέ αὐτό τό συνθηματικό «Ρ» ὁ
ταξίαρχος; Ἐτοῖ ἔχει κωδικοποιη-

ΕΓΓΡΑΦΟΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΙΣ ΕΙΣΗΓΗΣΙΣ

ΟΜΙΑ: «Ἡ τρέχουσα πολιτική (στρατηγική καί τακτική) καί ὁρ-
γανωτική γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ».

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟΝ

α. Τό Γραφεῖον τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ ἐκυκλοφόρησεν εἰς ἐπα-
νειλημμένους ἐκδόσεις κείμενον, εἰς τό ὅποιον διατυπώνει τὰς δια-
πιστώσεις καί ἐκτιμήσεις του ἐπὶ τῶν γεγονότων τοῦ Νοεμβρίου
1973 καί ἐπὶ τῆς διαμορφωθείσης, κατόπιν τούτων, νέας πολιτικῆς
καταστάσεως ἐν τῇ Χώρᾳ, καί χαράσσει τήν πολιτικὴν καί ὁργανω-
τικὴν γραμμὴν του.

β. Τό κείμενον, γραφέν ὑπὸ τῆς ἐν Ἑλλάδι ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε.
Ἐσωτερικοῦ, μεταξύ 23ης καί 27ης Νοεμβρίου 1973, ἐκυκλοφόρη-
σεν, ἀρχικῶς, μεταξύ τῶν στελεχῶν καί μελῶν του, ὑπὸ τὸν τί-
τλον: «Μαθήματα ἀπὸ τῆ λαϊκῆς ἐκρηξῆς τοῦ Νοέμβρη».

γ. Τό ἀρχικόν τοῦτο κείμενον, κατόπιν παρατηρήσεων πολλῶν,
διωρθώθη, ὡς πρὸς ὠρισμένας ἐκτιμήσεις, καί «ἐμπλουτισμένον»,
ἐκυκλοφόρησεν εἰς δευτέραν ἐκδόσιν, ἐν Ἑλλάδι, ὑπὸ τὸν τίτλον:
«Διδάγματα ἀπὸ τό λαϊκὸ ξέσπασμα τοῦ Νοέμβρη καί τὰ καθή-
κοντα τοῦ κόμματος σήμερα».

δ. Τό «ἐμπλουτισμένον» τοῦτο κείμενον τῆς δευτέρας, ἐν Ἑλ-
λάδι, ἐκδόσεως ὑπέστη νέαν ἐπεξεργασίαν, ὑπὸ τῶν ἐν τῷ ἐξωτε-
ρικῷ ἡγετικῶν στελεχῶν τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ καί ἐδημοσιεύθη
ὑπὸ τούτων εἰς τήν «Ἐλευθερὴ Ἑλλάδα» τῆς 28.3.74, εἰς τὸν
«Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀριθ. φύλλου 65, Μαρτίου 1974, ἐκδό-
σεως ἐξωτερικοῦ, καί εἰς ἐιδικὸν φυλλάδιον, ὑπὸ τὸν τίτλον:
«Σχέδιον θέσεων τοῦ Γραφείου τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ -
Μαθήματα ἀπὸ τό λαϊκὸ ξέσπασμα τοῦ Νοέμβρη καί τὰ καθήκοντα
τοῦ κόμματος σήμερα», ἀνευ ἐνδείξεως χρόνου καί τόπου ἐκδό-

σεως. Τό κείμενον τοῦτο ἔχει νέαν, διάφορον, διάταξιν τῆς ὕλης
ἐκείνης τῶν δύο προηγουμένων ἐκδόσεων.

ε. Τό Γραφεῖον τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ καταβάλλει
προσπαθείας, ὥστε τό ὡς ἄνω «σχέδιον θέσεων του» νά φθάσῃ εἰς
τούς ἐν Ἑλλάδι καί ἐν τῷ ἐξωτερικῷ κομμουνιστάς, νά μελετηθῇ
ὑπ' αὐτῶν, εἰς ἀντιπερισπασμόν τῶν ἀποφάσεων τοῦ 9ου Συν-
εδρίου τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ρωσοδούλου).

2. Ἀνάλυσις «σχεδίου θέσεων τοῦ Γραφείου τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.
Ἐσωτερικοῦ - Μαθήματα ἀπὸ τό λαϊκὸ ξέσπασμα τοῦ Νοέμβρη καί
τὰ καθήκοντα τοῦ κόμματος σήμερα».

Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ προέβη εἰς τήν χάριν τῆς
τρεχούσης πολιτικῆς καί ὁργανωτικῆς γραμμῆς του, βάσει τῆς
πείρας, τήν ὁποίαν ἀπεκόμισεν ἐκ τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτε-
χνείου τοῦ Νοεμβρίου 1973, τῶν θετικῶν καί ἀρνητικῶν ἐκδηλώ-
σεων των, καί τῶν ἐκτιμήσεων τῆς ἐπὶ τῆς διαμορφωθείσης μετὰ
ταῦτα, καταστάσεως ἐν τῇ Χώρᾳ.

α. Ἐκτιμήσεις τῶν γεγονότων Πολυτεχνείου

Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικοῦ χαρακτηρίζει τά γεγονότα τοῦ
Πολυτεχνείου ὡς ἐν «αὐθόρμητο, λαϊκὸ ξέσπασμα», τό ὅποιον
ἐπυροδοτήθη ὑπὸ τῆς φοιτητικῆς διαμαρτυρίας, ἐν «ξέσπασμα»,
τό ὅποιον ἐπικρατεῖ καί ἐκθειάζεται ὡς δικαίον, ἡρωϊκόν καί μεγα-
λειώδες.

Τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, τονίζει, ἐξόχως διδακτικά, πρέ-
πει νά μελετηθοῦν εἰς τὰς θετικές καί ἀρνητικές των ἐκδηλώσεις.

(1) Θετικά ἐκδηλώσεις τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτεχνείου.

(α) Ἰσχυροποίησαν τό μέτωπον πάλης κατά τῆς δικτατορίας διά
τῆς συσπειρώσεως περὶ τῶν φοιτητῶν καί ἐργατῶν ὅλων τῶν
στρωμάτων διανοουμένων, μικροαστῶν, ἀστῶν καί μεγαλοα-
στῶν ἐτι, ἰδίᾳ δέ νέων τήν ἡλικίαν ἐργατῶν καί μαθητῶν καί

ἡ ἀστυνόμηση τῆς πολιτικῆς ζωῆς

θεὶ τὸ ΚΚΕ στὰ δημόσια ἔγγραφα; Ἀλλὰ ἡ «λεπτομέρεια» αὐτὴ δὲν ἀποτέλεσε θέμα σχολίου οὔτε γιὰ τὸ ἴδιο τὸ ΚΚΕ ὅταν ἀνακινήθηκε ἡ ἱστορία τοῦ ἔγγραφου.

4. Τὸ «ζουμί».

Ὅπως σημειώσαμε κιόλας ὁ σκοπὸς τοῦ ἔγγραφου δὲν ἦταν ἓνα μάθημα πολιτικῆς ἐπιστήμης. Ἦταν ἡ ἀξιοποίηση τῶν ἀντιθέσεων στὸ λαϊκὸ κίνημα γιὰ τὴ διαίωνηση τῆς Ἰωαννιδικῆς δικτατορίας. Δηλαδή, γιὰ νὰ κάνουμε πῶς κατανοητὸ τὸ στόχο αὐτό, θὰ ἀναφερθοῦμε καὶ πάλι στὸ «σχέδιο ἀμέσου δράσεως» τοῦ 1966 ποὺ δημοσίευσε τὸ ΑΝΤΙ στὰ τεύχη τοῦ 1 καὶ 2 (Σεπτέμβριος 1974): Ἐκεῖ γίνεται συχνὰ καὶ ἐκτεταμένα ἀναφορά, στὴ «φαιά» προπαγάνδα, τὴ «μαύρη» προπαγάνδα καὶ στὴ «διά τοῦ ψιθύρου» διάχυση πληροφοριῶν. Γιὰ νὰ πετύχει δέβαια αὐτὴ πρέπει προηγουμένως ἡ ΚΥΠ:

«α. Νὰ παρακολουθῇ συστηματικῶς ὅλην τὴν δραστηριότητα τῆς ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν διεξαγομένης κομμουνιστικῆς προπαγάνδας, νὰ τὴν ἀναλύσῃ καὶ νὰ συνάγῃ τὰ ἀναγκαῖα συμπεράσματα βάσει τῶν ὁποίων νὰ ἐπεξεργάζεται εἰσηγήσεις ἐπὶ τῶν ἐνδεικνυομένων ἡμετέρων ἀντενεργειῶν».

Ὅσο γιὰ τὴ «φαιά» προπαγάνδα, αὐτὴ ἀσκεῖ:

«τὰς προπαγανδιστικὰς ἐκείνας ἐνεργείας αἱ ὁποῖαι ἐκ τῆς φύσεώς των πρέπει νὰ εἶναι ἀκα-

θορήσιμες προελεύσεως, ἀνυπόγραφοι ἐκδόσεις (λ.χ. δυσφημιστικοὶ λιβελλοί), ἀνώνυμοι ἰδιωτικοὶ ραδιοσταθμοὶ καὶ κυρίως ὁ «ψιθύρος» (...) Μὲ τὰς ἀνευθύνους διαδόσεις ἄλλωστε τίθενται εἰς κινλοφορία ἰσχυρισμοὶ μὴ δυνάμενοι νὰ διατυπωθοῦν ἱπενθύμως διὰ διαφόρους λόγους (ἔλλειψις ἀποδείξεων, φόβος μὴ νύσεως, διπλωματικαὶ περιπλοκαὶ κ.ά.).

Φυσικὰ ἡ προπαγάνδα αὐτὴ σὺν περιεχόμενῳ πρέπει νὰ εἶναι «διαλυτικὴ πρὸς τοὺς πιστευόμενους εἰς τὸν ἀντίπαλον (ἴσον διασπαστικὴ, ὑπονομευτικὴ κλπ)». Καὶ δέβαια ἡ διαλυτικὴ προπαγάνδα πρέπει νὰ εἶναι «μαύρη» διωστρεβλωτικὴ, πλαστογραφημένη, καὶ ἀποδιδόμενη εἰς πηγὴν διάφορον τῆς πραγματικῆς» καὶ νὰ

«ἀποβλέπῃ εἰς τὴν πρόκλησιν συγχύσεως καὶ ἀμοιβαίας καχυποψίας, τῶν ἀποπροσανατολισμόν, τὴν διάσπασιν, τὴν ὑπονομεύσιν τῆς πίστεως εἰς τὴν ἡγεσίαν των καὶ γενικῶς τὴν ὑπόσκαψιν τοῦ ἠθικοῦ τῶν κομμουνιστῶν».

Οἱ ἐνέργειες; Μὰ δέβαια θὰ εἶναι π.χ.

(1) Φυλλάδια μὲ καταγγελίας καὶ ἀποκαλύψεις κατὰ τῶν ἡγετῶν ΚΚΕ - ΕΔΑ (ἐνίοτε καὶ τῆς Μόσχας) ἀποσταλλόμενα ταχυδρομικῶς ἢ διανεμόμενα δι' ἄλλων τρόπων εἰς τοὺς ἀριστεροὺς. Νὰ στιγματίζεται ὁ ἀπογορευτισμὸς τῆς ΕΔΑ καὶ ἡ μπουρζουα-

δοποίησις τῶν ἡγετῶν τῆς, νὰ διατυπώνεται ἡ ἀποψις ὅτι αὕτη κατέστη «οὐρά» τοῦ παπινδρεϊκοῦ ἀστικοῦ κόμματος, νὰ διακηρύσσεται ὅτι προδίδει τὸν λαόν, νὰ καταγγέλλονται διάφορα στελέχη ὡς «χαφιέδες», «πράκτορες», «ὑποποῖτοι», «διεφθαρμένοι», «ἀστοί» κ.ά.

Καὶ θὰ ἀξιοποιεῖ τὰ πάντα:

Τὸ «γραφεῖον τύπου» τῆς ΚΥΠ θὰ πρέπει νὰ εἶναι γενικῶς ἀρμόδιον διὰ τὴν διαξαγωγήν τῆς διασπαστικῆς προπαγάνδας ἐντὸς τοῦ κομμουνιστικοῦ στρατοπέδου εἴτε διὰ τῆς προαναφερθείσης μαύρης προπαγάνδας εἴτε καὶ διὰ τῆς ἐντέχον ἐνισχύσεως πραγματικῶν φιλοκέντρων τάσεων ὡς τῶν κινεζοφίλων, τῶν τροτσιστῶν, τῶν ἀναρχικῶν, τῶν ζαχαριαδικῶν, τῶν ἀναθεωρητικῶν κλπ.

Καὶ δέβαια, μπορεῖ, κάποτε αὐτὰ νὰ ἐμφανίζονται ὡς «ἐκδόσεις κινεζοφίλων». Τὰ μοντέλα δουλειᾶς εἶναι ἔτοιμα, λοιπόν ἀπὸ τὸ 1966. Οἱ Ἰωαννιδικοὶ ἀναλυτὲς ἔχουν «κυνέψῃ» τὴ μέθοδο καὶ βρίσκουν τώρα μιά δυνατότητα ἐφαρμογῆς. Ἀντιγράφουμε τὸ «κλείσιμο» τοῦ κειμένου ποὺ ἐπιγράφεται:

Εἰσηγήσεις Συντάκτου

α. Νὰ κοινοποιηθῇ ἡ ἀνάλυσις τῶν θέσεων τοῦ Γραφείου τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτ. εἰς τὰς Ὑπηρεσίας Ἐθνικῆς Ἀσφαλείας τῆς Χώρας, ἐκτὸς τῶν παρατηρήσεων.

β. Νὰ μελετηθῇ ὁ τρόπος, τε-

λειῶς ἀνυπόπτος καὶ ὁθόρβος, διοχετεύσεως τοῦ κειμένου τῶν θέσεων τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτ. εἰς στελέχη τοῦ ἀντιπάλου τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ρωσοδούλου) καθὼς καὶ εἰς στελέχη τῶν ἀκροῶν ἀριστερῶν ὁργανώσεων ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος.

γ. Νὰ μελετηθῇ τρόπος ἀποτελεσματικῆς ἐκμεταλλεύσεως τῶν ἐκδηλωθεισῶν προγραμματικῶν καὶ ἄλλων ἀντιθέσεων μεταξὺ τῶν δύο Κ.Κ.Ε.

Δὲν χρειάζεται ἄλλο σχόλιο. Ἡ δημοσίευσή οὐλόκληρου τοῦ κειμένου εἶναι χρήσιμη γιὰ ὅλους ἐκείνους ποὺ ἔχουν μιά νεφελώδη ἀποψη τοῦ πῶς λειτουργοῦν οἱ ὑπηρεσίες ἀσφαλείας. Μπορεῖ δέβαια πολλοὶ ἀκόμα νὰ παραγορηθοῦν μὲ τὴ σκέψη ὅτι αὐτὰ γράφονταν στὰ 1966 ἢ τὸν Ἰούνιο τοῦ 1974. Ἀλλωστε αὐτὸ θὰ μᾶς διαβεβαιώσει καὶ ὁ κ. Ἀβέρωφ, ἐνῶ ὁ κ. Σταμάτης θὰ μᾶς πει ὅτι ὄχι μόνον ἡ πολιτικὴ ζωὴ, τὰ κόμματα καὶ οἱ πολῖτες δὲν ἀστυνομεύονται ἀλλὰ τὰ κόμματα προστατεύονται γιὰ νὰ λειτουργεῖ σωστὰ τὸ κοινοβουλευτικὸ πολίτευμα, καὶ ἡ μόνη ἀστυνόμηση ποὺ ἀσκεῖται εἶναι ἡ φύλαξη τῶν κομματικῶν γραφείων ἀπὸ ἐπικίνδυνους θομβιστὲς - γιὰ τὴ σημασία τῶν ὁποίων ἄλλωστε δὲν πρέπει νὰ ὑπερβάλουμε. Καὶ τελικὰ, «ὅσο εἴμαστε ἐμεῖς κυβέρνηση μὴ φοδῶστε τίποτα»... Τὰ ἴδια ποὺ ἔλεγαν καὶ τὸ '66.

ἔχουν ἰσχυρὸν ἀντίκτυπον καὶ εἰς τὴν ὑπαίθρου.

(β) Συνέβαλον εἰς τὴν μετατροπὴν τῆς μέχρι τότε παθητικῆς ἀνιστάσεως πρὸς τὴν δικτατορίαν εἰς ἐνεργητικὴν.

(γ) Ἀπεκάλυψαν τὸν σημαντικώτατον ρόλον τῆς νεολαίας, εἰς τὴν πολιτικὴν τὴν ριζοσπαστικὴν καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν ὥριμανσιν τῆς ὁποίας συνετέλεσαν πλείστοι ὅσοι παράγοντες, διεθνεῖς καὶ Ἑλληνικοὶ, μεταξύ τῶν ὁποίων αὕτη αὐτὴ ἡ ἑπταετής πολιτεία τῆς διακυβερνήσεως τῆς Χώρας ὑπὸ τοῦ Γ. Παπαδοπούλου καὶ ἡ ταχύτερα κυκλοφορία τῶν ἰδεῶν μέσῳ τοῦ βιβλίου καὶ τῶν μαζικῶν μέσων ἐπικοινωνίας.

(δ) Συνετέλεσαν εἰς τὴν ὥριμανσιν, ἐντὸς τῶν ὁρίων τοῦ ἀγῶνος κατὰ τῆς δικτατορίας, τῶν διαθέσεων τῶν μαζῶν διὰ ριζικὰς διαρθρωτικὰς ἀλλαγὰς εἰς τὰς οἰκονομικὰς καὶ πολιτικὰς δομὰς τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

(ε) Κατέδειξαν διὰ τῶν ἀντιμερικανικῶν συνθημάτων των τὴν ὥριμανσιν ἀντιϊμπεριαλιστικῆς συνειδήσεως καὶ τὴν λαϊκὴν ἀξίωσιν δι' ἀνεξάρτητον ἀντιϊμπεριαλιστικὴν πολιτικὴν.

(στ) Συνέτριψαν τὴν ἀντικομμουνιστικὴν ψυχολογίαν, κατέδειξαν τὸν δυναμισμόν των ἀριστερῶν ἰδεῶν καὶ ἐσυνειδητοποιήσαν τὴν πεποίθησιν εἰς εὐρείας μάζας ὅτι ἀνευ τῆς ἀριστερᾶς δὲν εἶναι δυνατὴ γνήσια δημοκρατικὴ λύσις.

(ζ) Ἐσάρωσαν τὰς θεωρίας, αἱ ὁποῖαι ἐκήρυττον τὸ τέλος τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος καὶ ἐθεοποίησαν τὸ αὐθόρμητον κίνημα καθὼς καὶ τὰς θεωρίας ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι ἤθελον τὸ ἀριστερόν κίνημα χωρὶν συγκρουομένων τάσεων ἀνευ ἐνότητος γραμμῆς, ὁργανώσεως καὶ πειθαρχίας, οὐραγὸν καὶ οὐχὶ καθοδηγητὴν τοῦ μαζικοῦ κινήματος.

(η) Ὡς ἀξιοσημεῖωτα, ἐξ ἄλλου, γεγονότα κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν γεγονότων τοῦ Νοεμβρίου 1973 ἀναφέρονται:

- Ὁ τεράστιος ρόλος τῶν ὁποίων ἐπαίει ὁ ραδιοπομπὸς τοῦ Πολυτεχνείου εἰς τὴν μαζικὴν κινητοποίησιν τοῦ λαοῦ, παρὰ τὸ πλευρόν των σπουδαστῶν.

- Ἡ τόλμη τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν οἱ διαδηλωταί, τὸ στοιχεῖον τῆς ὁποίας «πρέπει νὰ μπεῖ στὴν καθοδηγητικὴ σκέψη κατὰ τὴν σύλληψιν καὶ διεξαγωγὴν τοῦ ἀγῶνος ὡς συμπληρωμα τῆς ἀγωνιστικῆς στάθμισης τῆς ἀντικειμενικῆς κατάστασης καὶ τῶν δυνατοτήτων».

- Αἱ μορφαὶ ἠθικῆς καὶ ὕλικης συμπαραστάσεως πρὸς τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Πολυτεχνείου, ὡς ὁ προστατευτικὸς κλοιὸς πέριξ τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ ἐνίσχυσις εἰς τρόφιμα καὶ φάρμακα κλπ., ἡ παρουσία διανοουμένων εἰς τὸν χώρον τοῦ Πολυτεχνείου κλπ., κλπ., ἡ ἱατρικὴ περίθαλψις.

- Ἡ κινητοποίησις νέων τῆν ἡλικίαν ἐργατῶν καὶ μαθητῶν ἀπὸ τὰ σχολεῖα, συνοικίας καὶ τὰ «γυατιά».

(θ) Ἀπέδειξαν τὴν δυνατότητα νὰ ἀνατραπῇ ἡ δικτατορία διὰ τῆς λαϊκῆς πάλης, ἐφ' ὅσον ὁργανωθοῦν αἱ λαϊκαὶ δυνάμεις καὶ προχωρήσουν εἰς ἀνωτέρας μορφὰς πάλης (ἀπεργίας, διαδηλώσεις, γενικὴ ἀπεργία κλπ.) καὶ ἐφ' ὅσον ὁ ἀγὼν αὐτὸς συντονισθῇ μετὰ τῆς δράσεως τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων ἐντὸς τοῦ στρατεύματος.

(2) Ἀρνητικὰ ἐκδηλώσεις τῶν γεγονότων τοῦ Πολυτεχνείου

(α) Τὸ μέγα δημοκρατικὸν κίνημα τοῦ Νοεμβρίου 1973 ἐστρεφεῖτο ἐνιαίως πολιτικῆς κατευθύνσεως. Δὲν εἶχε συγκεκριμένην καὶ πειθαρχημένην ὁργάνωσιν, ἐφωδιασμένην μετὰ σφοδρῶς καὶ πειστικῆς γραμμῆς. Ἐστρεφεῖτο ἐπίσης ὀρθῆς ἐπιστημονικῆς στόχων καὶ τακτικῆς εὐελιξίας. Εἰς τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, συνέβαλεν ἡ διάσπασις τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος. Τὸ Κ.Κ.Ε. Ἐσωτερικὸν εἶχε τρομακτικὰς ὁργανωτικὰς ἀδυνα-

μίας. Ἡ Κομμουνιστική Ὀργάνωσις Σπουδαστῶν (Κ.Ο.Σ.) τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ καί ὁ ἀντιστασιακός «Ρήγας» εἶχον «σμπαραλιαστεῖ».

(β) Τό φοιτητικόν κίνημα δέν εἶχε συγκεκριμένον, ἐκλεγμένον ὑπό τῶν φοιτητῶν καί ἀνεγνωρισμένον ὑπό τούτων ἀντιπροσωπευτικόν καθοδηγητικόν ὄργανον.

(γ) Τό φοιτητικόν κίνημα δέν κατέρωθε νά παρεμβάλλῃ ἀμέσους, μαζικάς κινητοποιήσεις, ὥστε αἱ ἀλλαγῇ νά μὴ περιορισθοῦν εἰς τὴν «φαιρίαν Πάπαδοπούλου» ἀλλὰ νά ὠθηθοῦν εἰς οὐσιαστικάς δημοκρατικάς λύσεις. Τοῦτο ὅμως προϋπέθετε τὰς ἀναγκαῖας ὑποδομὰς ἐνὸς ὀργανωμένου ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου εἰς τὰς πόλεις καί τὴν ὑπαιθρον, ἱκανοῦ νά ἀντιμετώπισῃ τὰς δομὰς τῆς δικτατορίας καί νά τὰς ἀνατρέψῃ.

(δ) Ἡ λανθασμένη «ἀριστεριστική» συνθηματολογία, ἡ ὁποία ἐκυριάρχησεν ἐν ἀρχῇ τοῦ κινήματος, ἐζημίωσεν καί ἀποτελεῖ θέμα ἐκμεταλλεύσεως καί ὑπὸ τῆς «νέας χούντας» («κάτω τὸ Κράτος», «κάτω ἡ ἔξουσία», «κάτω τὸ κεφάλαιο», «κοινωνική ἐπανάστασις» κλπ., κλπ.).

(ε) Τὰ προωθημένα «ἐξωπραγματικά» συνθήματα («Γενική ἀπεργία», «ἀπόψε ἢ ποτέ»), τὰ ὁποία δέν ἀνταπεκρίνοντο εἰς τὴν πραγματικότητα καί τὸν δεδομένον τότε συσχετισμὸν δυνάμεων, ἦσαν «σεχταριστικά» καί, ἐπὶ πλεόν, ἀπέκλειον ὑποχωρητικὸν νικηφόρον ἐλιγμόν.

(στ) Αἱ συζητήσεις, αἱ ὁποῖαι διεξήγοντο καί ἐτραυμάτιζον τοὺς δεσμούς μεταξύ τῶν κομμουνιστῶν φοιτητῶν μετὰ τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος, προφανῶς πρόκειται περὶ συζητήσεων μετὰ τῶν ἐκπροσώπων τῶν διαφόρων ἀντιτιθεμένων κομμουνιστικῶν παρατάξεων.

(ζ) Ὑπερεξετίμησε τὴν σημασίαν τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος καί ὑπετίμησε τὴν διάθεσιν τῆς χούντας καί τῶν ἀμερικανῶν συμβούλων τῆς.

β. Διαπιστώσεις-ἐκτιμήσεις ἐπὶ τῆς διαμορφωθείσης μετὰ τὰ γεγονότα τοῦ Πολυτεχνεῖου Νέας Καταστάσεως.

(1) Ἡ Νέα Ἐξουσία ἔχει σκοπὸν νά σταθεροποιήσῃ καί διαιωνίσῃ τὴν δικτατορίαν καταργοῦσα τὴν πολιτικὴν τῶν ἐλιγμῶν τοῦ Γ. Παπαδοπούλου καί ἐπιβάλλουσα ὡμότεραν καταπίεσιν ἐν συνδυασμῷ μεθ' ἐνὸς ἐξαλλοτέρου ἀντικομμουνισμοῦ.

(2) Ἡ Νέα Ἐξουσία διακηρύττει ἐπ'ἀνόδον εἰς τὴν 21ην Ἀπριλίου 1967 καί ἐπιχειρεῖ νά ἐπιρρίψῃ εἰς τὸν Γ. Παπαδόπουλον ὅλας τὰς εὐθύνας τῆς ἐπταετίας.

(3) Εἰς τὸν ἐξωτερικὸν τομέα ἀκολουθεῖ ἐτι περισσότερον ἀμερικανόδουλον πολιτικὴν, ὁδηγοῦσαν εἰς μεγαλυτέραν ἀπομόνωσιν τῆς χώρας ἀπὸ τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καί τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

(4) Εἰς τὸν οικονομικὸν τομέα συνεχίζει τὴν πολιτικὴν τῆς ἀπεριορίστου ἐξυηρητέρας τῶν πολυεθνικῶν ἐταιριῶν καί ἰδιαίτερος τοῦ ἀμερικανικοῦ κεφαλαίου, πολιτικὴν ὡμῆς ἐξυηρητέρας τῶν συμφερόντων τῆς οικονομικῆς ὀλιγαρχίας καί ἀποκρούσεως τῶν δικαιῶν αἰτημάτων τῶν ἐργαζομένων, πολιτικὴν, ἡ ὁποία πληττεῖ τὸ θιοτικὸν ἐπίπεδον τοῦ λαοῦ καί τὴν οικονομικὴν δραστηριότητα τῶν μεσαίων στρωμάτων.

(5) Εἰς τὴν Παιδείαν ἀκολουθεῖ σκοταδιστικώτερον πολιτικὴν, καί πολιτικὴν ἀστυνομεύσεως τοῦ σπουδαστικοῦ καί μαθητικοῦ χώρου.

(6) Εἰς τὸν Στρατὸν καί τὰ Σώματα Ἀσφαλείας καί ὅλον τὸν κρατικὸν μηχανισμόν προχωρεῖ εἰς ὁμαδικὰς ἐκκαθαρίσεις ἐν τῇ προσπαθείᾳ τῆς, ὅπως ἐγκαταστήσῃ εἰς ὅλους τοὺς κρίκους-κλειδιά ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης τῆς.

(7) Ἡ Ε.Σ.Α. ὑφίσταται ὡς κυρίαρχος δύναμις ἐν τῇ χώρᾳ.

(8) Ἡ πολιτικὴ αὕτη τῆς Νέας Ἐξουσίας δέν εἶναι δυνατόν ὅμως νά ὁδηγήσῃ τὸ καθεστὼς εἰς σταθερότητα, διότι ὅχι μόνον δέν ἐξαλείφει τὰς ἀντιφάσεις τοῦ ἀλλὰ τὰς ἐντείνει ἐτι περισσότερον.

(9) Διευρύνει τὴν ἀντίθεσιν μεταξύ καθεστώτος καί Ἑλληνικοῦ λαοῦ, ἐπαυξάνει τὴν ἀπομόνωσιν τοῦτοῦ ἀπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ καί τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας.

(10) Διευρύνει ἐπίσης τὴν ἀπομόνωσιν τοῦ ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν, τὴν πίεσιν τοῦ ὁποίου ἐπ' αὐτοῦ θὰ ἐπαυξάνῃ.

(11) Ἐντείνει τὴν διαπάλην μεταξύ τῶν διαφόρων φατριῶν τοῦ καθεστώτος.

(12) Εἰς τὸν Στρατὸν ἐπαυξάνει τὸν ἀριθμὸν τῶν αξιωματικῶν τῶν τακτικῶν ἀστυνομημένων ἐκ τῆς ἀκολουθουμένης ὑπὸ τῆς Νέας Ἐξουσίας τακτικῆς.

(13) Διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν, τὴν ἀποτελεσματικὴν, τῆς καταστάσεως ταύτης καί διὰ τὴν ἀνατροπὴν τῆς Νέας Ἐξουσίας θὰ ἀπαιτηθῇ «σκληρὸς ἀγὼν» καί ὀρθὴ πολιτικὴ καί ὀργανωτικὴ γραμμὴ λαμβανόμενου σοβαρῶς ὑπ' ὄψιν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, κατὰ τὴν χά-

ραξιν ταύτης, ὅτι ἡ Νέα Ἐξουσία καταβάλλει προσπάθειαν, ἐκμεταλλευομένη τὴν λανθασμένην ἀκραίαν «ἀριστεριστικὴν» συνθηματολογίαν, νά προβληθῇ ὡς ἐπιδιώκουσα νά ἐμπεδώσῃ εἰς τὴν χώραν τὴν τάξιν καί νά ἐπιβάλλῃ τὸν νόμον.

(14) Ἐπίσης δέον ὅπως μὴ παρορράται τὸ γεγονός τῆς ἰδιομορφίας τῆς χώρας, λόγῳ τῆς στρατηγικῆς τῆς θέσεως καί τῆς ἐντάξεώς τῆς, παρὰ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, εἰς τὸ ἀμερικανικὸν στρατηγικὸν σύστημα οὐδὲ νά ὑποτιμῶνται αἱ ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου πρόσθετοι δυσκολίαι.

(15) Γενικῶς «οἱ ὅροι τῆς λαϊκῆς πάλης ἐπιδεινώθηκαν» καί «ἀπὸ τὴν ἀποψη τῆς πολιτικῆς τῆς δικτατορίας ἐγίνε στροφή πρὸς τὰ πίσω».

γ. Ἡ πολιτικὴ καί ὀργανωτικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ἑσвт.)

Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ, βάσει τῶν «μαθημάτων-διδαγμάτων» ἐκ τῶν γεγονότων τοῦ Νοεμβρίου 1973, διετύπωσε τὴν τρέχουσαν πολιτικὴν καί ὀργανωτικὴν γραμμὴν του, ὡς ἐξῆς:

(1) Ἡ Πολιτικὴ Γραμμὴ

Ἡ πολιτικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ περιλαμβάνει τὴν ἀκολουθητέαν σήμερον στρατηγικὴν καί τακτικὴν γραμμὴν ὑπὸ τῶν στελεχῶν, μελῶν καί ὁπαδῶν του.

(α) Ἡ στρατηγικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ἑσвт.)

Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ, ἀπευθυνόμενη εἰς τὰ στελέχη καί τὰ μέλη του, ἀπαιτεῖ, ὅπως ταῦτα ἀγωνίζονται σήμερον ἀποκλειστικῶς καί μόνον διὰ τὴν ἀμεσώτατην πολιτικὴν ἐπιδώξιν τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ἑσвт.): τὴν ἀνατροπὴν τῆς δικτατορίας καί τὸν σχηματισμὸν Κυβερνήσεως Ἑθνικῆς Ἐνότητος ἐξ ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν κομμάτων καί ὀργανώσεων, «μὲ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ στρατοῦ»!

«Ποτέ – διακηρύττει ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσвт. – οἱ κομμουνιστές δέν κρύψαμε τὴ φυσιογνωμίαν μας. Πάμε μακρύτερα, πάμε πέρα ἀπὸ τὴ δημοκρατικὴ ἀντιϊμπεριαλιστικὴ ἐπανάστασις, πάμε γιὰ τὸ σοσιαλισμὸ. Σήμερα ὅμως παλεύουμε μὲ ὅλους τοὺς ἀντιδικτατορικοὺς κατὰ τῆς δικτατορίας γιὰ μιὰ συγκεκριμένη ἀποδεκτὴ ἀπ' ὅλους δημοκρατικὴ πορεία καί μέσα ἀπ' αὐτὴν προβάλλουμε καί καλλιεργοῦμε τὴν πέρα πέρα προοπτικὴν μας».

Δηλαδή τὴν προοπτικὴν διὰ τὴν ἀντιϊμπεριαλιστικὴν-δημοκρατικὴν ἐπανάστασιν (ἄμεσον στρατηγικὸν στόχον τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσвт.) καί τὴν σοσιαλιστικὴν ἐπανάστασιν (τελικὸν στρατηγικὸν σκοπὸν του).

(β) Ἡ τακτικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. (Ἑσвт.)

Ἡ ἀκολουθητέα τακτικὴ γραμμὴ διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὡς ἄνω ἀμεσώτατης πολιτικῆς ἐπιδώξεως τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσвт. εἶναι:

– Ἡ τακτικὴ μορφή ὀργανώσεως εὐρυτάτου ἐνιαίου

μετώπου καί ἐιδικῶν συνεργασιῶν καί συμμαχιῶν.

– Ἡ τακτικὴ μορφή πάλης τοῦ βασικοῦ κρίκου.

– Ἡ τακτικὴ μορφή «μαζικῆς», «μὴ ἐνοπλης πάλης».

1. Ἡ τακτικὴ μορφή ὀργανώσεως ἐνιαίου μετώπου καί «συμμαχιῶν»

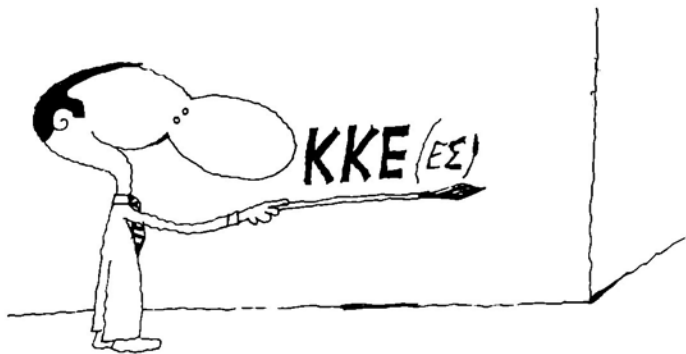
Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσвт. χαράσσει τὴν δεδοκιμασμένην, διεθνῶς καί ἐν Ἑλλάδι, τακτικὴν μορφήν ὀργανώσεως ἐνὸς εὐρυτάτου ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου καί ἐιδικῶν «συμμαχιῶν».

Ἡ σύμπηξις τοῦ εὐρυτάτου ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου δέον, ὅπως ἐπιδιωχθῇ νά πραγματοποιηθῇ «χωρὶς ἀποκλεισμούς», ἐννοεῖται τῆς ἀριστερᾶς, τῆς συμετοχῇ ταύτης τοῦ κέντρου καί τῆς ἀκρας Δεξιᾶς.

Ἡ δημιουργία τοῦ εὐρυτάτου ἀντιδικτατορικοῦ τούτου μετώπου θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ μαζικοῦ κινήματος καί θὰ ἀποτελέσῃ τὴν προϋπόθεσιν διὰ τὴν ἐνεργοποίησιν τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων εἰς τὸν στρατὸν ὑπὸ δύο προϋποθέσεις: Πρῶτον μὲν, ἐάν ἐπιτύχῃ νά συμπεριλάβῃ εἰς τοὺς κόλπους του καί «τίς ἀστικές πολιτικὰς δυνάμεις καί τοὺς χθεσινούς ἀντικομμουνιστές» καί δεύτερον, ἐάν προβάλλωνται εἰς πρώτην γραμμὴν ὡς συνθήματα δράσεως «οἱ σημερινοὶ στόχοι τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος», ἀποφευγομένων ἐπιμελῶς τῶν «ἀριστεριστικῶν», τῶν «ἀνεπικαίρων» καί τῶν «ἐξωπραγματικῶν» συνθημάτων. Διότι ταῦτα ἀνησχοῦν τὰ συντηρητικὰ ἀστικά στρώματα, πλήττουν τὴν «πλάττερ» σήμερα ἀντιδικτατορικὴν συμμαχίαν καί γίνεται ἀντικείμενον ἐκμεταλλεύσεως ὑπὸ τῆς Νέας Ἐξουσίας.

Ἡ προσπάθεια πρὸς δημιουργίαν τοῦ εὐρυτάτου ἀντιδικτατορικοῦ μετώπου ἐκ τῶν ἄνω θὰ πρέπει νά συνοδεύεται ὑπὸ ἐπιμόνων προσπαθειῶν δημιουργίας συντονιστικῶν ἐναιομετωπικῶν ὀργάνων εἰς τοὺς κάτωθι σοβαροὺς τομεῖς: ἐργατῶν, ἀγροτῶν καί φοιτητῶν.

Εἰς τὸν συνδικαλιστικὸν ἐργατικὸν τομέα δέον ὅπως ἐπιδιωχθῇ ἡ συγκρότησις ἐνιαίας συντονιστικῆς συνδικαλιστικῆς παρατάξεως



πάλης, «από όλους τούς δυνατούς δρόμους άς ξεκινήσουν ρυάκια ή μικρά ποταμάκια μαζικής δράσης για νά συνενωθούν στην πλατεία κοίτη ενός ισχυρού δημοκρατικού μαζικού κινήματος».

(2) 'Η 'Οργανωτική Γραμμή του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτερικού 'Η 'Οργανωτική Γραμμή, ως γνωστόν, ενός Κομμουνιστικού Κόμματος έχει πολύ μεγάλην σημασίαν, διότι εκ της όρθότητος ή μη ταύτης κρίνεται ή τύχη της πολιτικής γραμμής του. Καί ή όρθοτέρα πολιτική γραμμή είναι καταδικασμένη εις άποτυχίαν εάν δέν συνοδεύεται υπό όρθης επίσης οργανωτικής γραμμής. 'Οθεν ή ήγεσία του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ., δεδικαιολογημένως χαρακτηρίζει τό οργανωτικόν πρόβλημα τούτου ως «μέγιστον πολιτικόν πρόβλημα» καί θεωρεί «ως κυρίαν έγγύησιν της έπιτυχίας της πολιτικής γραμμής του» πρίν άπ' όλα «τήν όργάνωση, τή συπείρωση καί πειθαρχημένη στράτευση» της επαναστατικής πρωτοπορίας του λαού, των κομμουνιστών.

(α) Διαπιστώσεις επί της οργανωτικής καταστάσεως του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτερικού

'Η ήγεσία του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. εις τό κείμενον των «θέσεων» της προβαίνει εις διαπιστώσεις επί της οργανωτικής καταστάσεως τούτου. 'Επισημαίνει «οργανωτική καθυστέρηση», «μεγάλη»; «τρομακτική» καί «έπικίνδυνη», ίδια εις τόν τομέα των εργοστασιακών εργατών καί των οικοδόμων, τομέα, ό όποιος έχει, κατ' αὐτήν, πρωταρχικήν σημασίαν διά τούς άμέσους καί άπωτέρους σκοπούς καί επιδιώξεις του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ.

Εις τόν φοιτητικόν τομέα αναφέρει ότι ή Κ.Ο.Σ. (Κομμουνιστική 'Οργάνωση Σπουδαστών) είχε «σμπαραλιαστεί» καθώς καί ό αντίστασιακός «Ρήγας». Τό Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. είχε δεχθῆ σοβαρά πλήγματα.

(β) 'Οργανωτικά Καθήκοντα

Τά οργανωτικά καθήκοντα των στελεχών καί μελών του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. «συνδεδεμένων ή άσυνδέτων», τά καθορισθέντα υπό της ήγεσίας τούτου διά τήν υπερπήδησιν των οργανωτικών του αδυναμιών καί καθυστερήσεων καί τήν οργανωτικήν του ανάπτυξιν είναι τά έξής:

1. 'Η δημιουργία κομματικών οργανώσεων βάσεως πανταχοῦ καί πρωτίστως εις νευραλγικούς χώρους, ιδιαίτερος εις «τούς τόπους δουλειάς» καί σπουδών. Εις τήν θάσιν, ή ήγεσία του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ., εις τό άρχικόν κείμενον των «θέσεων» της, καθώριζεν τήν συγκρότησιν «τριάδας», εις τό τελικόν κείμενον των θέσεων της, τό «έμπλουτισμένον», αντί της «τριάδας» όμιλεί περί «όμάδας». Καί καθορίζει τό περιεχόμενον εργασίας ταύτης ως έξής:

- 'Η 'Ομάς νά συνδεθῇ μετά των μαζών καί νά άσכולηθῇ άμέσως μέ τά προβλήματα των εργαζομένων καί τήν κινητοποίησιν τούτων

δι' αὐτά καί διά συνδικαλιστικές καί δημοκρατικές έλευθερίας, δημιουργούσα ταυτοχρόνως τούς αναλόγους μηχανισμούς.

- 'Εκάστη όμάς νά δημιουργῇ περαιτέρω μίαν άλλην όμάδα ή περισσότερας όμάδας εις «τόπους δουλειάς» κ.λ.π.

- Νά βοηθήσῃ οικονομικά καί μέ σπίτια τούς διωκόμενους.

- Νά όργανώσῃ τήν οικονομικήν ένίσχυσιν του κόμματος, ή όποία είναι έν των μονίμων καθηκόντων των οργανώσεων καί των μελών του.

- Νά άνοίξῃ τās γραμμάς του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. διά της στρατολογίας εις τούτο των καλύτερων μαχητών της εργατικής τάξεως, των φοιτητών, των διανοουμένων, επαγγελματιών, άγροτών.

Πρωτίστως καί κυρίως νά στρατολογήσῃ τούς μετασχόντας καί αγωνισθέντας κατά τά γεγονότα του Νοεμβρίου 1973.

- Νά συνδυάζῃ τήν νόμιμον μετά της παρανόμου δράσεως.

- Πάν μέλος του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. νά άναδείχῃ εις ήγέτην εις τόν χώρον του καί νά καταστή «κύτταρον» ένότητος, όργάνωσης καί άγώνος διά συγκεκριμένους, πρακτικούς στόχους, νά δημιουργήσῃ τούς συνομηλικούς μηχανισμούς του.

2. 'Η πλήρης καί εκ βάθρων άνασυγκρότησις της δουλειάς εις τούς εργάτας, τά εργοστάσια καί τās οικοδομάς.

Οί κομμουνισταί εργάται οί μετασχόντες εις τά γεγονότα του Νοεμβρίου 1973 νά προχωρήσουν εις τήν συγκρότησιν των οργανώσεων του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. καί τήν οικοδόμησιν μετώπου πάλης της εργατικής τάξεως.

3. 'Η έπιτάχυνσις της συγκροτήσεως καί άναπτύξεως της Κ.Ο.Σ. καί του Ρήγα.

Τά φοιτητικά στελέχη, παλαιά καί νέα, τά μετασχόντα εις τά γεγονότα του Νοεμβρίου 1973 έπιφορτίζονται διά των έξής ειδικών καθηκόντων εις τόν φοιτητικόν τομέα:

- Νά βοηθούν νά οικοδομηθῇ καί ισχυροποιηθῇ ή συνωμοτική των όργάνωσης, κλιμακουμένη εις βάθος.

- Νά διεξάγουν έντατικήν ιδεολογικήν, πολιτικήν καί οργανωτικήν εργασίαν.

- Νά συμβάλλουν εις τόν όρθόν προσανατολισμόν του φοιτητικού κινήματος, νά καταδεικνύουν τήν μεγάλην ζημίαν, ή όποία προσγίνεται εις τούτο εκ της άκαίρου, άκράϊας συνθηματολογίας εις τρόπον, ώστε νά επιτύχουν τήν συσπείρωσιν της μεγάλης πλειοψηφίας των φοιτητών εις τήν θετικήν - ουσιαστικά καί όχι φραστικά - επαναστατικήν γραμμήν του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. καί νά έτοιμασθουν διά νέους άγώνας.

- Νά δείξουν τήν ανάγκην της οικοδομήσεως του Κομμουνιστικού Κόμματος της 'Εργατικής Τάξεως καί της ύπάρξεως ισχυράς «Κ.Ο.Σ.» καί του «Ρήγα», άποκρουομένου του προβαλλομένου ισχυρισμού ότι ή ύπαρξις τούτων δημιουργεί δῆθεν κίνδυνον διά τήν αὐτονομίαν του φοιτητικού κινήματος, νά ύποστηρίξουν πειστικώς τήν θέσιν ότι ή ύπαρξις καί ή δράσις των ως άνω κομμουνιστικών οργανώσεων «στηρίζει καί προσανατολίζει τήν αὐτονομία του φοιτητικού κινήματος», διότι μεταφέρουν εις τούτο τήν πείραν του εργατικού-επαναστατικού κινήματος καί πλουτίζουν ταύτην διά των προβληματισμών καί της όρθης γραμμής του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. 'Εσωτ. 'Εσωτ.

4. 'Η τολμηρά άνανέωσις του Κ.Κ.Ε. 'Εσωτ. καί ή άνάδειξις νέων στελεχών εις όλους τούς κρίκους δουλειάς, ίκανών νά συλλαμβάνουν τόν παλμόν των μαζών καί ν' ανταποκρίνονται εις τās απαιτήσεις της σημερινής καταστάσεως.

5. 'Η άντιμετώπισις καί έξουδετέρωσις των εκ της διασπάσεως του άριστερου καί κομμουνιστικού κινήματος κινδύνων διά της έφαρ-

στις επάλξεις της Δημοκρατίας

ή ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ

ή απογευματινή σου έφημερίδα

μογής υπό των στελεχών και μελών του Κ.Κ.Ε. Έστω. της γραμμής της ενότητας εις τόν αντιδικτατορικό αγώνα και της κοινής δράσεως μετά «της κομμουνιστικής και της άλλης άριστεράς» και διά της συζητήσεως και πειθούς επί της όρθοτέρας πολιτικής γραμμής.

«Πανταχού ως καταρτίζονται μορφαί συνεργασίας και προγράμματα κοινής δράσης» επί τῷ σκοπῷ της προωθήσεως του μετώπου συγκεκριμένων διεκδικήσεων και αντιδικτατορικής πάλης.

6. Ἡ υπερνίκης της καλλιεργουμένης καταλλήλως υπό της Νέας Ἐξουσίας διά διαφόρων εἰδήσεων δι' αλλαγῇ της Κυβερνήσεως και της πολιτικής ταύτης κλπ., στάσεως άναμονῆς εις διάφορα κοινωνικά στρώματα, διά της μεθόδου της άμέσου οργανώσεως της δράσεως δι' όλων τῶν δυνατῶν μορφῶν.

(γ) Συμπέρασμα επί της οργανωτικής γραμμῆς του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού

Δι' όλων τῶν ως άνω οργανωτικῶν καθηκόντων τό Γραφεῖον του Κ.Κ.Ε. Έστω. ἐπιδιώκει τοῦτο τήν συγκρότησιν ενός Κ.Κ., στηριζομένου εις οργανώσεις βάσεως εις τούς τόπους εργασίας και σπουδῶν, έχοντας τήν ετοιμότητα, οργανωτικήν και τεχνικήν, ἵνα ἀντιμετωπίξῃ πᾶσαν στροφῇ της καταστάσεως και δυνατότητα τοῦ συνδυασμοῦ τῶν παρανόμων μορφῶν οργανώσεως και δράσεως μετά τῶν νομίμων τοιούτων και της ἀναδείξεως τῶν οργανώσεών του εις κέντρα δραστηρίου εργασίας, κατά περιοχῶν και κλάδων, ἐπί κεφαλῆς τῶν μαζῶν, μετ' ἀπεριορίστου πρωτοβουλίας και εὐθύνης, ἐντός τῶν πλαισίων της πολιτικής - στρατηγικής και τακτικής - γραμμῆς του.

Ἐπισημανθεῖσαι διαφοραί μεταξύ τῶν τριῶν ἐκδόσεων τῶν «θέσεων» τοῦ Γραφείου του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού.

Τό κείμενον τῶν «θέσεων» τοῦ Γραφείου του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού,



υπό τήν άρχικήν του μορφήν, ἐτέθη ὑπ' ὅσιν στελεχῶν του, ἐντός και ἐκτός της Χώρας, και ἔλαβε νέαν τήν «τελικήν» του μορφήν, ἐμπλουτισθέν και διορθωθέν εις ὠρισμένα σημεῖα και ἐδημοσιεύθη εις τόν «Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀριθ. φύλλου 65, Μαρτίου 1974.

Ἐκ της συγκρίσεως τῶν κειμένων τῶν διαφόρων ἐκδόσεων προκύπτει ὅτι εις τό κείμενον υπό τήν άρχικήν μορφήν του, ἔχει μετριασθῇ ὁ τόνος ὠρισμένων ἐκτιμήσεων και διαπιστώσεων και ἔχουν προστεθῇ νεώτερα στοιχεῖα εις ἐνίσχυσιν δι' ὀλίγον διατυπωθεῶν ἐκτιμήσεων.

Οὕτως:

(1) Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν άρχικήν του μορφήν διατυπώθη ως ἡ ἐνδεξιμένη πολιτική λύσις εις τήν Χώραν «ἡ συγκρότηση κυβερνήσεως Ἐθνικῆς Ἐνότητος ἀπό ὅλα τά ἀντιδικτατορικά κόμματα και ἀντιστασιακές οργανώσεις μέ τήν ὑποστήριξιν τοῦ Στρατοῦ». (Βλέπε σελ. 2/ α-β).

Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν τελικήν μορφήν του ἡ διατύπωσις διαφέρει και ἔχει ως ἑξῆς:

«Συνεργασία τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων στό στρατό μέ τό μαζικό λαϊκό κίνημα, γιά ἀνατροπή της δικτατορίας, ὥστε νά συγκροτηθεῖ κυβερνήση Ἐθνικῆς Ἐνότητος και νά ἐπιστρέφει άμέσως ὁ στρατός στούς στρατιῶνες... ὁ στρατός μέ τό λαό κατά τῆς δικτατορίας, γιά δημοκρατία, ὁμαλότητα, λαϊκή κυριαρχία». (Βλέπε «Ριζοσπάστην-Μαχητήν», ἀρ. 65, Μαρτίου 1974, σελ. 3, στ. α/γ).

(2) Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν άρχικήν μορφήν του, ἐν τῇ ἐφαρμογῇ της τακτικής μορφῆς πάλης τοῦ βασικοῦ κρίκου, ὑπεδεικνύοντο αἱ ἑξῆς μορφαί πάλης:

«Οἱ νοικοκυρές νά μελετήσουν πῶς νά ὀργανώσουν τό «κίνημα της καταρόλας» κατεβαίνοντας μέ τίς καταρόλες τους στό Ὑπουργεῖα, τίς Ὑπηρεσίες τά ἐργοστάσια.

Ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι στίς δημόσιες ὑπηρεσίες και ἐπιχειρήσεις νά ἐπιβραδύνουν τόν ρυθμό της ἀπόδοσῆς τους. Ἀφοῦ δέν πληρώνονται γιά τή δουλειά τους, ὥς περιορίσουν τήν ἀπόδοση της οἰκονομίας κλπ. κλπ.»

Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν τελικήν μορφήν, τά ἀνωτέρω παραλείπονται. Προφανῶς δέ τά της «μάχης της καταρόλας» παρελείφθησαν, διότι ἐνεθῦμιζον τήν μάχη τῶν γυναικῶν της Χιλῆς ἐναντίον τοῦ Ἀλλέντε:

Ἡ σχετική παράγραφος της τελικής μορφῆς τῶν θέσεων γράφει ἀντ' αὐτῶν, τά ἑξῆς:

«Ὁ λαός ὁ ἴδιος θά θρεῖ τίς κατάλληλες μορφές γιά τίς κινητοποιήσεις του». (Βλέπε «Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀρ. 65, Μαρτίου 1974, σελ. 3, στηλ. θ/α).

(3) Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν άρχικήν των μορφῶν, ἡ παράγραφος ἡ ἀναφερομένη εις τούς παράγοντας, οἱ ὅποιοι ἐκινήθησαν κατά τά γεγονότα τοῦ Πολυτεχνείου, τόν Νοέμβριον 1973, ἔχει ως ἑξῆς:

«Γύρω ἀπό τή λαϊκή πρωτοπορία, τούς φοιτητές και ἐργάτες, συσπειρώθηκαν ὅλα τά στρώματα ἀστοί, μικροαστοί, διανοούμενοι. Καί τό χωριό ἄκουσε μέ ρίγος τά γεγονότα της Ἀθήνας».

Εἰς τήν τελική μορφήν τῶν θέσεων ἡ σχετική παράγραφος διευρύνει τόν κύκλον τῶν ως άνω παραγόντων. Προσθετεῖ τήν ἡθικήν συμπαράστασιν και «μεγαλοαστῶν» και τήν ἐνεργόν συμμετοχήν ἰδιαίτερως νέων ἐργατῶν και μαθητῶν». Ἐχει διατυπωθῇ ως ἑξῆς:

«Ἐκίνησε σάν ἓνα κίνημα φοιτητῶν στήν ἀρχή, πού συγκέντρωσε ταχῦτα γύρω του τήν ἡθικήν συμπαράστασιν ὅλου τοῦ λαοῦ (ἐργατικῆς τάξης, διανοουμένων, μεσαίων, ἀκόμα μεγαλοαστῶν και τῇ ἐνεργῷ συμμετοχῇ πλατειῶν λαϊκῶν μαζῶν και ἰδιαίτερα τῶν νέων ἐργατῶν και μαθητῶν».

(4) Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων υπό τήν άρχικήν των μορφῶν ἀνεφέρετο ὅτι ἀπό της συμμαχίας κατά της δικτατορίας, οἱ κομμουνισταί ὀφείλουν νά προχωρήσουν εις τήν συμμαχίαν ὑπέρ ενός κοινοῦ προγράμματος ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων και προσέθεσεν ὅτι:

«Τό σχέδιο διακήρυξης πού ἐπεξεργάστηκαν στελέχη τοῦ ΚΚΕ Έστω. στίς φυλακές και δημοσιεύτηκε στήν ΚΟΜΕΠ (= Κομμουνιστική Ἐπιθεώρηση) τόν Αὐγουστο-Σεπτέμβρη 1972 ἀποτελεῖ μιά καλή βάση ἀπό τήν πλευρά μας». (Βλέπε σελ. 3/γ-δ άρχικοῦ κειμένου θέσεων).

Ἡ ὑπογραμμισμένη ἀνωτέρω παράγραφος παραλείπεται τελείως εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν τελικήν μορφήν των, διότι ἐκρίθη, προφανῶς, ἀσυμφορος πᾶσα μνεῖα κειμένου προγραμματικοῦ τοῦ Κ.Κ.Ε. Έστω. τῶν φυλακισμένων στελεχῶν του. (Βλ.: «Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀρ. 65, Μαρτίου 1974, σελ. 3, στ. γ/δ). Σημειωτέον ὅτι ἡ παραπομπή εις τό περιοδικόν «Κομμουνιστική Ἐπιθεώρηση», (Κομέπ.) Αὐγούστου-Σεπτεμβρίου 1972, γενομένη προφανῶς, ἀπό μνήμης, ἀνευ τῶν κειμένων, δέν ἀνταποκρίνεται εις τήν πραγματικότητα. Εἶναι ἀνακριβής!

(5) Εἰς τό κείμενον τῶν θέσεων, υπό τήν άρχικήν μορφήν των, ὁμολογεῖται ὅτι: «Ἡ Κ.Ο.Σ. εἶχε συμπαραλιαστῇ. Τό ἴδιο κι ὁ ἀντιστασιακός Ρήγας». Ἡ πρώτη αὕτη κατηγορηματική ὁμολογία - διαπίστωσις διά τήν οργανωτικήν κατάστασιν της «Κ.Ο.Σ.» και τοῦ «Ρήγα» μετριάζεται εις τό μεσολαβῆσαν μεταξύ της άρχικῆς μορφῆς τῶν θέσεων και της τελικῆς τοιαύτης ως ἑξῆς:

«Ἡ Κ.Ο.Σ. θρῖσκοταν σέ μιά φάση οργανωτικῆς ἀνασυγκρότησης και γι' αὐτό ἀντιμετώπιζε ἀκόμα ἀδυναμίες. Τό ἴδιο και ὁ ἀντιστασιακός Ρήγας».

Εἰς τήν τελικήν μορφήν τῶν θέσεων ἡ σχετική διατύπωσις ἀνεμορφώθη τελείως, ἔχει ως ἑξῆς:

«Οἱ ὀργανωμένες δυνάμεις τοῦ κόμματός μας μέσα στούς συλλογιστές, μαζί και ὁ ἀντιστασιακός «Ρήγας» και παλαιότερα ἀλλά και σ' αὐτή τῇ φάση, στάθηκαν σοβαρός παράγοντας τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος. Δέν μπόρεσαν ὅμως, ἰδίως τίς πρώτες μέρες, νά περάσουν τῇ σωστή γραμμῇ τους». (Βλέπε «Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀριθ. 65, Μαρτίου 1973, σελ. 2, στ. θ/α).

(6) Εἰς τό κείμενον υπό τήν άρχικήν μορφήν του τό ἀναφερόμενον εις τήν «ἀγανάκτηση γιά τήν ἀκρίβεια και ἀνησυχία γιά τό αὔριο» δέν γίνεται μνεῖα τῶν γεγονότων της Πάλης.

Εἰς τό κείμενον υπό τήν τελικήν του μορφήν, προσετέθησαν εις τήν ως άνω παράγραφον, τά ἑξῆς: «Τά γεγονότα της Πάλης ἔδειχναν τήν ἑκταση της λαϊκῆς ἀγανάκτησης κατά τῶν στρατοκρατῶν

καί τῶν μονοπωλίων». (Βλέπε «Ριζοσπάστην-Μαχητήν» ἀριθ. 65, Μαρτίου 1974, σελ. 1., στ. α'/γ-δ).

Συγχρόνως ἡ ὅλη παράγραφος ἔχει ἐμπλουτισθῇ διὰ προσθέτων ἄλλων στοιχείων, ἀναφερομένων καί εἰς τόν χειρισμόν τῶν φοιτητικῶν ζητημάτων ὑπὸ τοῦ τότε Ὑπουργοῦ Παιδείας Π. Σιφναίου.

(γ) Εἰς τὸ κείμενον, ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν μορφήν του, τὸ ἀναφερόμενον εἰς τὴν πτῶσιν τῶν Μαρκεζίν-Παπαδοπούλου ὑποστηρίζεται ἡ θέσις ὅτι αὕτη «συντελέστηκε στὰ πλαίσια παιγνιδίου πού ἐλέγχεται τὴν ὥρα αὕτη ἀπὸ στρατοκρατικές καί ἀμερικανόβουλες δυνάμεις». (Βλέπε ἀρχικόν κείμενον θέσεων σ. 4/γ, κεφ. Β' παρ. 1).

Εἰς τὸ αὐτὸ κείμενον ὀλίγον ἀνωτέρω παρέχεται ἡ πληροφορία ὅτι «οἱ Ἀμερικανοὶ ἔβαλαν ἀπὸ καιρὸ κατὰ τοῦ Παπαδοπούλου» (σ. 2/θ). Εἰς τὸ κείμενον, ὑπὸ τὴν τελικὴν του μορφήν, ἡ θέσις διὰ τὸν ρόλον τῶν Ἀμερικανῶν ἐμπλουτίζεται, διὰ τῶν ἐξῆς:

«Οἱ Ἀμερικανοὶ τὸ ἔθλεπαν καθαρὰ (ἐνν. τὴν χρεωκοπία τοῦ προσωπικοῦ καθεστώτος τοῦ Παπαδοπούλου) καί παρ' ὅλο πού ἀρχικὰ ἐνθάρρυναν τὴ γραμμὴ τῆς «πολιτικοποίησης», ἀρχισαν νὰ ἀνησυχοῦν ἀπ' τὴν ἀποτυχία τῆς πορείας τῆς «φιλελευθεροποίησης», πού τὴν ἀνοδο τῶν λαϊκῶν πιέσεων σὲ συνδυασμὸ μὲ τὴν προοπτικὴ τῶν ἐκλογῶν, ἀπὸ τὴν ἀδυναμία τῆς κυβερνήσεως τῆς δικτατορίας Παπαδοπούλου νὰ ἐλέγξει τὴς κοινωνικὰς ἐντάσεις ἀπὸ τὸν πληθωρισμό. Ἀνησυχοῦσαν καί ἀπὸ κάποιες ἐπιφυλακτικὰς μὲν κινήσεις τοῦ Παπαδοπούλου στὸ διεθνή χωρὸς πού ὅμως ἐνοχοῦσαν τὴν ἀμερικάνικη πολιτικὴ στίς ὥρες τῆς καινούργιας δέυνσης τῆς Μεσανατολικῆς κρίσης (δισταγμοὶ τοῦ Παπαδοπούλου-Μαρκεζίν νὰ ἐπιτρέψουν τὴν πλήρη ἀξιοποίηση τοῦ ἐλληνικοῦ χώρου γιὰ τὴν ἀμερικάνικη ἀεργοέφυρα πρὸς Ἰσραὴλ - κυβερνητικὰς δηλώσεις στοὺς Νιού Γιόρκ Τάιμς γιὰ οὐδετεροποιημένη Μεσόγειο κλπ). Μέσα σ' αὐτὰς τὴς συνθήκες, οἱ ἀμερικανοὶ πού ἐπιθυμοῦν νὰ ἐλέγχουν πλήρως τὴν Ἑλλάδα, προσανατολίζονταν ν' ἀπαλλαγούν ἀπὸ τὸν Παπαδόπουλο, κλπ. κλπ. μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ περισώσουν τὸ στρατοκρατικὸ καθεστὼς καί τὴς δικὰς τοὺς θέσεις...».

Εἰς τὸ κείμενον ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν καί τελικὴν μορφήν του θίγεται τὸ θέμα τῆς ἐμφανίσεως καί δράσεως «προβοκατόρικων στοιχείων» κατὰ τὰ γεγονότα τοῦ Νοεμβρίου, χωρὶς ὅμως νὰ ἀποδίδεται εἰς αὐτὰ, ὅλη ἡ ἀκραία «ἀριστεριστικὴ» συνθηματολογία. Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. οἱ σπουδασταὶ-στελέχη τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. ἀποδίδουν εἰς τὰ «προβοκατόρικα στοιχεῖα» ὅλην τὴν ἀκραίαν ἀριστεριστικὴν συνθηματολογίαν. Αἱ θέσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ., ὑπὸ τὴν ἀρχικὴν τὴν μορφήν, γράφουν τὰ ἐξῆς διὰ τὰ «προβοκατόρικα στοιχεῖα».

«Μέσα στὸ κλίμα πού δημιουργήθηκε κινήθηκαν καί προβοκατόρικα στοιχεῖα σὲ συνεργασία μὲ τὴν CIA γιὰ νὰ ματοκυλίσουν τὸ λαό, νὰ χτυπήσουν τὸ δημοκρατικὸ κίνημα πού συντάσσονταν ἀργά, ἀλλὰ μὲ ἐπιτυχία». (Βλέπε ἀρχικόν κείμενον, σ. 5, παρ. 3).

Εἰς τὴν ὡς ἄνω παράγραφον αἱ θέσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. ὑπὸ τὴν τελικὴν μορφήν τῶν προσέθεσαν τὴν φράσιν «καὶ νὰ ἐπιβάλλουν μία ἀκόμα πιὸ ὡμὴ καὶ ἀπερίφραστη δικτατορία...».

Εἰς τὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἐπανεμφανίσεως καί δράσεως «προβοκατόρικων στοιχείων» αἱ θέσεις ὑπὸ τὴν τελικὴν μορφήν τῶν ὑποδεικνύει τὴν «μαζικὴν πάλην», ἡ ὁποία, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, «περιορίζει τὸν κίνδυνον ἀπὸ προβοκατόρες».

Τὰ σπουδαστικά στελέχη τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. τῆς ANTI-E.Φ.Ε.Ε. ἀποδίδουν τὴν ἀκραίαν ἀριστεριστικὴν συνθηματολογίαν εἰς τὰ «προβοκατόρικα στοιχεῖα» εἰς ἀνακοίνωσιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὴν «Πανσπουδαστικὴν», τὸ συνδικαλιστικόν των ὄργανον, ἀριθ. 8, Ἰανουαρίου-Φεβρουαρίου 1974.

Τὸ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. ἐπιμένει ὅτι ἡ ἀκραία ἀριστεριστικὴ συνθηματολογία ἐρρίφθη ὑπὸ «ἀριστεριστικὰ στοιχεῖα» κυρίως τροτσικιστὰς καί ἀκαθορίστους «ἀναρχικούς» (μὲ τὴ θετικὴ ἔννοια). (Βλέπε: ἀρχικόν κείμενον σ. 4,5).

Εἰς νεώτερον, μεταγενέστερον τῶν θέσεων κείμενον τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. ἡ ἡγεσία του μνημονεύει κατὰλογον τῶν ἐξῆς ἐξωπραγματικῶν συνθημάτων, τὰ ὁποῖα δὲν ἐρρίψαν «τὰ προβοκατόρικα στοιχεῖα», ἀλλὰ οἱ «ἀκράιοι ἀριστεροὶ φοιτηταί». Τὰ συνθήματα ταῦτα εἶναι τὰ ἐξῆς:

- «*Ἀπόψε πέφτει ἡ Χούντα*»
- «*Τώρα ἢ Ποτέ*»
- «*Γενικὴ Ἀπεργία*»
- «*Λαοκρατία*»
- «*Κάτω ἡ Ἐξουσία*»
- «*Λαὲ τῶν συνοικιῶν τῆς Ἀθήνας κατέβα στὸ κέντρο, ἀπόψε πέφτει ἡ Χούντα*».
- «*Ὀλὴ ἡ Ἑλλάδα εἶναι στὸ ποδάρη!*»

● *Χιλιάδες ἀγρότες κατεβαίνουν στὴν Ἀθήνα*».

● «*Λαὲ τῆς Ἀθήνας τρέξε νὰ προῦπαντήσεις τὸ λαὸ τῆς Πάτρας καί τῆς Θεσσαλονίκης*».

(Βλέπε «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα» ἀριθ. 163, 16ης Μαΐου 1974, σ. 5, στ. 7).

γ. Αἱ θέσεις τοῦ Γραφείου τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ προβάλλονται καί διαφημίζονται ὑπὸ ταύτας ἐντὸς καί ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος (καί διὰ τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ τοῦ Λονδίνου τοῦ Β.Β.С.), ὡς χάραξαι τὴν ὀρθοτέραν, διὰ τὰς σημερινὰς συνθήκας, διεθνεῖς καί ἐσωτερικὰς, πολιτικὴν γραμμὴν διὰ τοὺς Ἑλληνας κομμουνιστὰς, τοὺς ἀριστεροὺς καί γενικώτερον τοὺς ἀντιδικτατορικοὺς.

Τὸ γεγονός τοῦτο ἔχει προκαλέσει τὴν μὴνιν τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. ἡ ἡγεσία τοῦ ὁποίου ἐχαρακτήρισε ταύτας «ἀναθεωρητικὰς» εἰς ἐπανελημμένας ἐκπομπὰς τοῦ «Ραδιοσταθμοῦ» του, τῆς «Φωνῆς τῆς Ἀλήθειας» καί ἐπεξέτεινε τὴν ἐπίθεσιν τῆς καί ἐναντίον τοῦ Ρ/Σ τοῦ Λονδίνου, τοῦ Β.Β.С. Τοῦτο, ὡς γνωστόν, μετέδωκεν τὰς θέσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. ὡς θέσεις Κ.Κ.Ε. ἀορίστως καί ὅχι ὡς θέσεις τῆς ἀναθεωρητικῆς ὁμάδας, κατὰ τοὺς ἰσχυρισμοὺς τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε.

Ἡ «Ἐλεύθερη Πατρίδα» ἐδημοσίευσεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 304 φύλλον τῆς 25ης Ἀπριλίου 1974 σ.3 τὸ σχόλιον τοῦ Ρ/Σ τῆς «Φ.Α.» ὑπὸ τὸν τίτλον, «Καὶ πάλι γιὰ τὴς θέσεις τῶν ἀναθεωρητῶν».

Αἱ θέσεις αὗται τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. δὲν ἔμειναν ἄνευ ἀπαντήσεως ἐκ μέρους τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. Ἡ ἡγεσία του ὑποστηρίζει τὴν ἀποψιν ὅτι αἱ θέσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. εἶναι αἱ μόναι ὀρθαί, ἀνεγνωρισμέναι ὡς τοιαῦται καί ἐκ πρώτης ὄψεως, παραδεκταὶ ὑπὸ τῶν νοημόνων, δι' ὃ καί μετεδόθησαν ὑπὸ τῶν ὑπευθύνων τοῦ Ρ/Σ τοῦ Β.Β.С., οἱ ὁποῖοι ἠγνόησαν, δεδικαιολογημένως, τὰς στερεοτύπους, τετριμμένας, δογματικὰς, εἰσηγήσεις, θέσεις καί ἀποφάσεις, προγραμματικὰς καί ἄλλας, τοῦ 9ου Συνεδρίου τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. (Βλέπε, σχετικῶς ἀρθρα τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ εἰς τὴν «Ἐλεύθερη Ἑλλάδα» ἀριθ. 157 τῆς 28ης Μαρτίου 1974, σ. 6, ὑπὸ τὸν τίτλον «Τὸ 9ο Συνέδριον καί οἱ θέσεις τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ.»).

Εἰς τὸ ἀρθρον τοῦτο ὑποστηρίζεται ὅτι αἱ ἀποφάσεις, διακηρύξεις καί εἰσηγήσεις τοῦ 9ου Συνεδρίου τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. ἀποτελοῦνται ἀπὸ «κοινοτοπίες» καί «συνθιγμένα κλισέ»:

Ἐπίσης εἰς τὸ ἀρθρον τῆς «Ἐλεύθερης Ἑλλάδας» ὑπ' ἀριθ. 158 τῆς 4ης Ἀπριλίου 1974 σ.8 ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. χαρακτηρίζει τὴν ἡγεσίαν τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. ὡς «δογματικὴ ὁμάδα» ἡ ὁποία ἐπαναλαμβάνει «στερεότυπα», «κλισέ»!

Ἡ συνεχιζομένη ἀντιδικία τῶν δύο Κ.Κ.Ε. διὰ τὴν ὀρθότητα γραμμῆς τοῦ 9ου Συνεδρίου τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε., προσφέρεται εἰς συστηματικὴν καί ἀθόρυβον ἐκμετάλλευσιν ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ὁ χαρακτηρισμὸς ὑπὸ τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. ὡς «φορέως τοῦ ἀναθεωρητισμοῦ» εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἑλληνικοῦ κομμουνιστικοῦ καί γενικώτερον τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος εἶναι βαρύτατος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ διεθνούς κομμουνισμοῦ, τοῦ Κ.Κ.Σ.Ε., ἐχαρακτήρισεν τὸν «ἀναθεωρητισμόν» ὡς θανάσιμον κίνδυνον διὰ τὸν κομμουνισμόν. Διεκήρυξε κατόπιν τούτων εἰς τὸ περιοδικόν «Μόσχα» τοῦ Ἰανουαρίου 1958: «Ἡ ἐμεῖς θὰ καταστρέψωμε τὸν ἀναθεωρητισμόν ἢ ὁ ἀναθεωρητισμός θὰ μᾶς καταστρέψῃ»:

Ἡ ἡγεσία τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. εἰς τοὺς βαρυτάτους χαρακτηρισμοὺς τοὺς ἐκτοξευομένους ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε. δὲν ἐσιώπησεν, ἀνταπήντησε, χαρακτηρίζουσα τὴν ἡγεσίαν τοῦτο ὡς «δογματικὴν» καί «σεχταρικὴν», ὡς ὀδηγὸν διὰ τῆς ἐσφαλμένης πολιτικῆς τῆς εἰς τὴν ἀπομόνωσιν τῶν κομμουνιστῶν ἀπὸ τῶν μαζῶν.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

α. Ἡ πολιτικὴ γραμμὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἔσωτ. εἶναι ἡ πλέον εὐέλκτος καί ἡ πλέον ἐπικίνδυνος πολιτικὴ γραμμὴ, ἐξ ὧν διετυπώθησαν μέχρι τοῦδε ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον τῆς Ἀριστερᾶς.

Κατὰ τὸ πρότυπον τῆς «ἐαμικῆς» γραμμῆς, τῆς ὁποίας ὁ κύριος ἐμπνευστὴς ἦτο, τὸ 1940, ὁ Δημήτριος Παρτσαλίδης, ἀπὸ τῶν φυλακῶν Κερκύρας, τὸ Γραφεῖον τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ ἐχάραξε γραμμὴν, ὑπὸ τὴν καθοδήγησιν τοῦ ἰδίου Δ. Παρτσαλίδου, συγκροτήσεως ἐνὸς εὐρυτάτου «ἀντιδικτατορικοῦ-δημοκρατικοῦ μετώπου», ἐθνικοῦ - πατριωτικοῦ, τὰς διαστάσεις - συμμετοχῇ ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν πολιτικῶν δυνάμεων, ἀπὸ τῆς ἀκρας Δεξιᾶς, Κέντρου καί Ἀριστερᾶς καί τῶν πρώην ἀντικομμουνιστῶν καί τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων εἰς τὸν Ἑλληνικόν Στρατόν:

Ἡ πολιτικὴ τοῦ Κ.Κ.Ε. Ἑσωτερικοῦ εἶναι τολμηρότερον εὐέλκτο-τέρα καί τῆς πανθομολογουμένης εὐέλκτους πολιτικῆς γραμμῆς

του Δυτικοευρωπαϊκού κομμουνισμού και συγκεκριμένως των Κομμουνιστικών Κομμάτων της Ισπανίας, της Ιταλίας και της Γαλλίας, των όποιων η επίδρασις εις την διαμόρφωσιν του αναθεωρητισμού του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού υπήρξεν αρχικώς, από του 1966 αποφασιστική.

β. Η τακτική της ενιαιομετωπικής μορφής πάλης του βασικού κρίκου είναι επίσης εύελικτος, αποτελεσματική και λίαν επικίνδυνος. Χαρακτηριστική και αξιοσημείωτος είναι η πρώτη εμφάνισις «επιτροπών αγώνα», την συγκρότησιν των οποίων εις τας θέσεις του συνέστησε τό Γραφείον του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού, κατά τας κινητοποιήσεις διά τό θέμα του ώραριου, αί όποίαι άπεκρούσθησαν, εύτυχώς, υπό της ύπευθύνου διοικήσεως των έργατοϋπαλληλικών συνδικάτων.

γ. Τό Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού διά της οργανωτικής γραμμής του ρίπτει τό μέγιστον βάρος του εις τας οργανώσεις βάσεως, συνδεδεμένας μετά των μαζών, ιδία εις τούς χώρους σπουδών και «δουλειάς», Πανεπιστήμια, Άνωτέρας Σχολάς, έργοστάσια, οίκοδομάς «για-πιά» διά τήν πλήρη και έκ βάθρων οργανωτικήν άνασυγκρότησιν και ανάπτυξιν του Κ.Κ.Ε. Έσωτερικού. Ιδιαίτερα είναι η φροντίς του διά τήν στρατολογίαν νέων τήν ηλικίαν έργατών και άγροτών και σπουδαστών-φοιτητών και τήν διαμόρφωσιν κέντρων δράσεως κατά τομείς δράσεως.

δ. Ιδιαίτερος δέον νά έπισημανθής η προσοχή μετά της όποίας τό Κ.Κ.Ε. Έσωτ. άντιμετωπίζει τό θέμα «στρατός». Διά τήν άνατροπήν της Νέας Έξουσίας των Ένόπλων Δυνάμεων και τόν σχηματισμόν Κυβερνήσεως «Έθνικής Ένότητος», θέτει ως προϋπόθεσιν κοινήν δράσιν λαού και στρατού - «τών άντιδικτατορικών δυνάμεων έντός του στρατεύματος». Η θέσεις αύτη διατυπωθείσα υπό της ήγεσίας του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. πρό των γεγονότων της Πορτογαλίας άποκτά όλως ιδιαίτεράν σημασίαν.

ε. Η στρατηγική γραμμή του Κ.Κ.Ε. Έσωτ., ή όποία προβάλλει άποκλειστικώς τούς «σημερινούς στόχους του» ήτοι τήν άνατροπήν της νέας έξουσίας και τόν σχηματισμόν κυβερνήσεως Έθνικής Ένότητος, έπιβάλλει τήν άπόσπασιν του «έθνικού - πατριωτικού τας διαστάσεις - άντιδικτατορικού-δημοκρατικού προσωπείου του, και τήν άποκάλυψιν των μονίμων άπωτέρων στρατηγικών σκοπών του, δεδομένου ότι έλπίζει, ότι θά άνοίξη, διά της έπιτυχίας της ως άνω άμεσώτατης πολιτικής έπιδιώξεως, η όδός διά τήν πραγμάτωσιν των άπωτέρων σκοπών του.

Εις τοϋτο είναι δυνατόν νά συντελέση και η αντίθεσις, προς τό Κ.Κ.Ε. Έσωτ. του Ρωσοδούλου Κ.Κ.Ε., τό όποιον κατηγορεί τοϋτο ότι δέν προβάλλει, ως ώφειλε, τό τί θά έπακολουθήσῃ «αϋριον και μεθαϋριον» αλλά όμιλεί μόνον διά τό σημερον. (Βλέπε «Έλευθερη Πατρίδα» άριθ. 310, Πέμπτης 6 Ίουνίου 1974, σ. 3 και 6, στλ. 8/γ). στ. Διά τήν άποτυχίαν της έφαρμογής υπό του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. της

τακτικής του εύρυτάτου «άντιδικτατορικού ΕΝΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ μετώπου» ένδεικνυται η δημιουργία ρηγμάτων και χασμάτων τόσοσν μεταξύ Κ.Κ.Ε. Έσωτ. και λοιπών άριστερών όσων και μεταξύ Κ.Κ.Ε. Έσωτ. και λοιπών πολιτικών δυνάμεων έν τη Χώρα.

ζ. Διά τήν άποτυχίαν της τακτικής μορφής πάλης του βασικού κρίκου έπιβάλλεται, όπως όλοι οι ύπεύθυνοι φορείς κρατικής έξουσίας έγκαίρως έπισημαίνουν τά άλυτα προβλήματα του λαού κατά κλάδον, περιοχήν και κοινωνικών στρώμα και συμβάλουν εις τήν, κατά τόν δυνατόν, ίκανοποιητικόν τρόπον, επίλυσιν τούτων, προληπτικώς, άφαιρούντες οϋτω τό έδαφος πολιτικής έκμεταλλεύσεως τούτων υπό των κομμουνιστών.

η. Ιδιαίτερας προσοχής δέον νά τύχουν αι διαπιστώσεις του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. εις τόν τομέα της νεολαίας.

Συγκεκριμένως δέον όπως ληφθούν σοβαρώς ύπ' όψιν οι άναφερόμεναι υπό του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. ως οι κύριοι παράγοντες, οι συντελέσαντες εις τήν άριστεροποίησιν της νεολαίας όλων των κοινωνικών στρωμάτων και των συντηρητικωτέρων άκόμη. Μεταξύ των κυρίων τούτων παραγόντων, έπισημαίνεται η ταχύτερα κυκλοφορία των ιδεών μέσω του βιβλίου και των μαζικών μέσων έπικοινωνίας.

Επίσης όλοι οι άρμόδιοι κρατικοί παράγοντες οι έπιφορτισμένοι διά τήν έθνικήν διαπαιδαγώγησιν της Έλληνικής νεολαίας έπιβάλλεται, όπως λάθουν σοβαρώς ύπ' όψιν των τας σχετικές άποφάσεις του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. διά τήν στρατολογίαν και δραστηριοποίησιν των νέων έργατών-άγροτών-σπουδαστών και μαθητών.

Εις τόν τομέα της νεολαίας έπιβάλλεται η έπίδειξις συστηματικής στοργής έκ μέρους όλων των άρμοδίων φορέων του Κράτους διά τά προβλήματα των νέων και η διακριτική μεταχείρησις των παρασυρομένων υπό των κομμουνιστών νέων τήν ηλικίαν έργατών φοιτητών - σπουδαστών - μαθητών υπό των Ύπηρεσιών Έθνικής Άσφαλείας, ώστε νά άποφευχθή η έπιδιωκομένη υπό των κομμουνιστών ήρωποίησις και η μακροπρόθεσμος κομμουνιστική στελέχωσις των οργανώσεων των υπό νέων τήν ηλικίαν ανθρώπων.

Εισήγησις Συντάκτου

α. Νά κοινοποιηθή η άνάλυσις των θέσεων του Γραφείου του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. εις τας Ύπηρεσίας Έθνικής Άσφαλείας της Χώρας, έκτός των παρατηρήσεων.

β. Νά μελετηθή ο τρόπος, τελείως άνύποπτος και άθόρυβος, διαχετεύσεως του κειμένου των θέσεων του Κ.Κ.Ε. Έσωτ. εις στελέχη του αντίπαλου του Κ.Κ.Ε. (Ρωσοδούλου) καθώς και εις στελέχη των άκραίων άριστερών οργανώσεων έντός και έκτός της Ελλάδος.

γ. Νά μελετηθή τρόπος άποτελεσματικής έκμεταλλεύσεως των εκδηλωθεισών προγραμματικών και άλλων αντίθέσεων μεταξύ των δύο Κ.Κ.Ε.

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ) τηλ. 3243836

• • •



Λαϊκά έπιπλα δουλεμένα μέ τό χέρι Παραδοσιακά - Προσαρμοσμένα

Στό μαγαζί τους στήν Πλάκα, προέκταση της όδοϋ Βουλής, ο Κώστας και η Ρένα Καϊτατζή δουλεύουν τό παραδοσιακό ΛΑΪΚΟ ΕΠΙΠΛΟ, μ' ένα τρόπο αυθεντικό και μοναδικό σ' όλόκληρη τήν Αθήνα.

Καναπέδες, κασέλες, τραπεζάριες, κρεβατοκάμαρες, μπάσια, μιντέρια σέ έκπληκτικές ποικιλίες λαϊκών σχεδίων (σκυριανά, μετσοβίτικα, Πηλίου, Ύδρας κλπ.)

Έπιπλα και διακοσμητικά (φωτιστικά, κεραμικά, ύφαντά), πού δίνουν νέα αίσθηση στό σπίτι και σέ τιμές προσιτές γιά τά νέα ζευγάρια.

ΑΜΟΡΓΟΣ: ΚΟΔΡΟΥ 3 (ΠΛΑΚΑ).

Σας περιμένουμε

ΜΕΣΑ: στο χώρο της 'Ανώτατης Παιδείας φαίνεται να διαϊωνίζονται τα γνωστά στεγανά κυκλώματα (από καταστημένα ως «προοδευτικά») που αποκλείουν τον έκδημοκρατισμό και τον έκσυγχρονισμό της.

Η ΔΟΜΗ του Πανεπιστημίου-Πολυτεχνείου και των άλλων 'Ανωτάτων Σχολών βασίζεται στο θεσμό της έδρας. Σκοπός αυτού του σημειώματος είναι να δούμε « πέρα από τις γνωστές γενικές απόψεις - τις προσωπικές θέσεις ανθρώπων που είναι μέσα στον πανεπιστημιακό χώρο, αλλά και τις θέσεις πανεπιστημιακών ή επιστημονικών φορέων, πάνω στο συγκεκριμένο πρόβλημα του θεσμού της έδρας, που τό θεωρούμε σαν τον βασικό κρίκο στην αλυσίδα των εμποδίων, π.χ. συμμετοχή φοιτητών - σε ποιά επίπεδα;

- οργανωμένες μεταπτυχιακές σπουδές,
- σύστημα βαθμολογίας,
- διαδικασία έκλογής καθηγητών,
- εισαγωγικές εξετάσεις, κλπ.

ΑΠΕΥΘΥΝΘΗΚΑΜΕ σε ανθρώπους που βρίσκονται σε διαφορετικές φάσεις της επιστημονικής-ακαδημαϊκής ιεραρχίας (Βέλτσος, Κάπρος, Καραγιωργας, Λαζαρίδης, Μαυράκης, Μητρόπουλος, Παπαθωμόπουλος, Ρόκος, Σταυρακάκης, Τσάτσος) και τους θέσαμε τό ερώτημα:

- Θεωρείτε την κατάργηση του θεσμού της έδρας σαν προϋπόθεση για να αποδώσει ή επιστημονική σας προσφορά; Ναι ή Όχι - και γιατί;
- ΟΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ έχουν ως εξής:

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΕΛΤΣΟΣ:

Πτυχιούχος Νομικής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Διδασκρία Κοινωνιολογίας 8ου Παν. Παρισιού. Έπιμελητής στην έδρα Κοινωνιολογίας της Π.Α.Σ.Π.Ε.

Η κατάργηση του θεσμού της έδρας δεν είναι πανάκεια αλλά δομική αλλαγή, και από αλλαγές δομών παρά προσώπων έχει ανάγκη τό εκπαιδευτικό μας σύστημα. Τα συντηρητικά πρόσωπα θά εξαφανιστούν είτε τό θέλουν είτε όχι αν οι δομές είναι προοδευτικές. Έπιχειρήματα προοδευτικών καθηγητών που φαίνονται να άμφισβητούν τη δομική αλλαγή, έπιχειρήματα όπως «μέ τους τομείς θά παρέμβαιουν στο έργο μου συντηρητικοί συνάδελφοι», δεν εύσταθούν. Γιατί δεν είναι οι «συντηρητικοί συνάδελφοι» που κάνουν τό συντηρητικό σύστημα, αλλά τό αντίθετο.

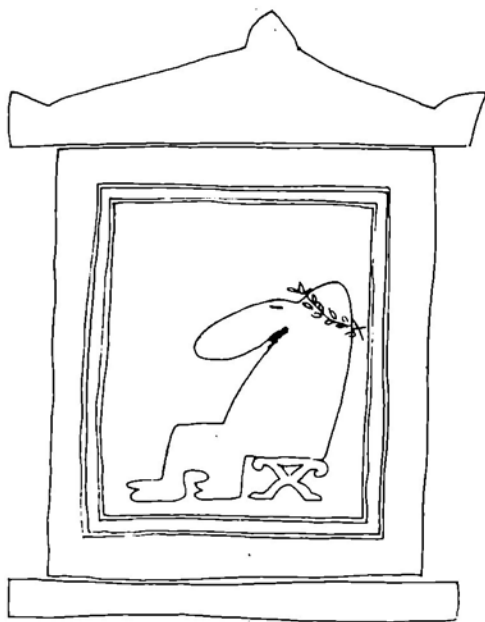
Αυτό είναι τό νόημα κάθε δομικού μετασχηματισμού που δεν είναι αισιόδοξη συνθηματολογία, αλλά έπιταγή από τά πράγματα.

Τό σκεπτικό μου είναι απλό: Ό ρόλος του θεσμού - θά έλεγα του κρατικού ιδεολογικού μηχανισμού - της έδρας, είναι να διατηρεί τό συνοχή του κυρίαρχου εκπαιδευτικού συστήματος επιθεβαιώνοντας και σύμπυκνώνοντας τελικά την κυριαρχία του τακτικού καθηγητή (διάβαζε της κυρίαρχης τάξης).

Αυτήν την προβληματική άρνούνται να δεχτούν όσοι δεν συνυπολογίζουν τις σχέσεις που έχουν ήδη διαμορφωθεί στο επίπεδο της ταξικής πάλης, που στο εκπαιδευτικό σύστημα έμφανίζεται ως πάλη του φοιτητικού κινήματος από τη μία και του ιδεολογικού κρατικού μηχανισμού (καθηγητές-ύφηγητές-άκρομ και Ε.Δ.Π. σ ύ ν του ύπουργείου) από την άλλη.

Όσο για τό προσωπική μου έπιστημονική απόδοση, μπορώ να σας πώ ότι δεν είναι προσωπική ή ότι δεν θά πρέπει να είναι τέτοια. Δεν μ' ενδιαφέρει ν' αποδώσω έπιστημονικά, αλλά να γίνω μέ την όλη πρακτική μου (συμπεριφορά, θά έλεγαν οι ψυχολόγοι) διά μέσο ς ανάμεσα στους φοιτητές και σε μία θεωρία παιδευτική και πολιτική που θά καταγράφει τις ταξικές δονήσεις και που δεν θά θεωρεί τη μάθηση ποσοτικά, ως τρόπο ανάδειξης και κυριαρχίας.

ΑΝΩΤΑΤΗ ΠΑΙΔΕΙΑ



Τό άδιέξοδο του θεσμού της έδρας

Ρεπορτάζ: 'Αθηνά Κακολύρη

Βέβαια, όλα αυτά προϋποθέτουν εκτός από «πολιτική συνείδηση» και πολιτικό άσυνείδητο. Προϋποθέτουν δηλαδή δυνατότητα αυτοκατάλυσης ως δασκάλου, πρσο και άντιεξουσιαστικό λόγο και κυρίως φαντασία. Έτσι, ξεπερνιέται και τό οιδιπόδειο σύμπλεγμα πρς μία σχολή-μητέρα που σε προστατεύει, σε άναδεικνύει κοινωνικά ως καθηγητή μέ πολύχρωμη τήβεννο αλλά και σε εύνουχίζει, όπως κάθε ύστερική μητέρα.

Αυτό τό «violétez votre alma mater» (βιάστε την alma mater σας) που διαβάσαμε στο Παρίσι τό '68, δεν ισχύει μόνο για τους φοιτητές αλλά και για πολλούς από τους διδάσκοντες. «Ό άνθρωπος που έχει τοξινωθεί πλέον από τό να διδάσκεται συνεχώς, άναζητά την ασφάλεια του «έγώ» του, διδάσκοντας τυραννικά ό ίδιος». Η έδρα, είναι ένα πελώριο «έγώ» κι αυτό πρέπει να κατακερματίσουμε. Η σχολή δεν είναι μητέρα αλλά σύντροφος, σ' ένα δρόμο που δεν τελειώνει στο πτυχίο αλλά στην διαρκή προσφορά στη ζωή αυτού του τόπου που μιλάει τη γλώσσα του έδω και δύο χιλιάδες χρόνια.

ΤΕΛΗΣ ΚΑΠΡΟΣ:

Ε' έτος των ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Ε.Μ.Π.

Όλοι θέβαια τώρα μιλάνε για την ανάγκη κατάργησης της έδρας. Ξεκαθαρίζω όμως πώς από την κατ' όνομα κατάργηση μέχρι την ούσιαστική της άντικατάσταση από τον τομέα, ύπάρχει μεγάλη απόσταση, και είναι κάτι που πρέπει όλες οι απόψεις να τό διευκρινίσουν.

Η ανάγκη για κατάργηση της έδρας δεν άπορεί μόνο από γενικότερες άπαιτήσεις της σύγχρονης έπιστημονικής προόδου, που στήριζεται πια στη σύνθεση, μέσα από συλλογικές διαδικασίες, των γνώσεων και της δουλειάς πολλών και ειδικευμένων έπιστημόνων. Σήμερα, στο έλληνικό πανεπιστήμιο, άπορρέει κυρίως από την άπαιτηση να άπελευθερωθούν, σε όλη τη λειτουργία των σπουδών, ζωντανές δυνάμεις διδασκόντων και διδασκόμενων, που άπαιτούν και θά προωθήσουν στην πράξη μία ανανέωση στα θεμέλια των πανεπιστημιακών σπουδών. Δηλαδή στο πώς και μέ ποιά περιεχόμενο, καταρτίζονται οι αύριονοι έπιστήμονες. Αυτό είναι και βασικό αίτημα για την πρόοδο και του λαού και του τόπου.

Γιά τούς φοιτητές, πού αποτελούν τήν πιό σημαντική ανανεωτική δύναμη τών πανεπιστημίων, μπαίνει ή απαίτηση νά συμμετέχουν στόν καθορισμό τού περιεχόμενου τών σπουδών καί τής έρευνας. Καί είναι φανερό πώς απαιτούνται οί κατάλληλες δομές γιά νά μπορεί νά αξιοποιηθεί καί νά αναπτυχθεί σωστά αύτή ή φοιτητική παρέμβαση. Ό θεσμός τής έδρας αποτελεί σαφές έμπόδιο. Η κατάργησή της καί ή θεσμοθέτηση τού συλλογικού σχεδιασμού σέ μεγαλύτερο εύρος, όπως μία ένιαία έπιστημονική ένότητα, δηλαδή στήν ούσία μέ τόν τομέα, θά αποτελεεί γιά τούς φοιτητές τό κατάλληλο έδαφος.

ΣΑΚΗΣ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΑΣ:

Καθηγητής στήν έδρα τής Δημόσιας Οικονομικής στήν Π.Α.Σ.Π.Ε.

Ό θεσμός τής έδρας, πού στηρίζεται σέ πρότυπα τού μακρινού γερμανικού παρελθόντος, στάθηκε μία άπο τής βασικότερες αίτιες τής χαμηλής ποιτικής στάθμης καί τής περιορισμένης άπόδοσης τής πανεπιστημιακής παιδείας στή χώρα μας. Στήν οργανωτική διάρθρωση πού ισχύει στά πανεπιστήμιά μας ή έδρα αναγνωρίζεται σάν ή βασική αύτοτελής καί αύτόνομη άκαδημαϊκή μονάδα πού δένεται μέ όρισμένο διδακτικό καί έρευνητικό περιεχόμενο. Έτσι ό καθηγητής πού κατορθώνει νά καταλάβει τήν έδρα, μονοπωλεί τή γνώση καί τήν έρευνα γιά δεκαετίες καί μπορεί εύκολα νά φανταστεί κανείς τίς όδυνήρες συνέπειες ενός τέτοιου άνεξέλεγκτου μονοπωλίου. Τό μονοπώλιο τής γνώσης είναι τό χειρότερο μονοπώλιο: Τά καθυστερημένα προγράμματα σπουδών καί διδακτέας ύλης, οί πρωτόγονες μέθοδοι διδασκαλίας (καθηγητικός μόνολογος), ή έλλειψη συλλογικής μελέτης καί έρευνας, ή άδυναμία διεπιστημονικής παιδείας είναι μερικές άπό τίς συνέπειες τής μονοκρατίας τής έδρας στόν τόπο μας.

Δυστυχώς, ό νόμος-πλαίσιο φραστικά μόνο καταργεί τόν θεσμό τής έδρας. Ούσιαστικά ή θέση τού καθηγητή μ' αύτό τό νόμο δένεται μέ όρισμένο γνωστικό άντικείμενο πού τό μονοπωλεί καί τό ελέγχει. Καί τό χειρότερο, δίνεται ή δυνατότητα συγκρότησης τωμέων μέ τρεις έδρες, πράγμα πού μετατρέπει τό μονοπώλιο τής έδρας σέ όλιγοπώλιο.

Νομίζω ότι είναι καιρός νά καταργηθεί ή έδρα καί νά εισαχθεί στά πανεπιστήμια ό θεσμός τού τμήματος, πού έχει δοκιμαστεί μέ έπιτυχία στίς άγγλοσαξονικές χώρες κι έπεκτείνεται ραγδαία στήν ήπειρωτική Εύρώπη.

Τό τμήμα θά καλύπτει μία εύρεια ένότητα κλάδων καί μαθημάτων όρισμένης έπιστήμης. Άπό διοικητική πλευρά, τό τμήμα θά πρέπει νά λειτουργεί σάν αύτόνομη μονάδα μέ συνέλευση, πού θά άπαρτίζεται άπό τό διδακτικό προσωπικό μέ ισότιμη συμμετοχή τών φοιτητών.

Τό συλλογικό τούτο όργανο θ' άποφασίζει μέ συλλογική διαδικασία τό περιεχόμενο τής διδακτέας ύλης, τίς μέθοδοι εκπαίδευσης (διαλέξεις-άσκήσεις-σεμινάρια) γιά τήν κατανομή τής εκπαιδευτικής καί έρευνητικής δουλειάς άνάμεσα στό διδακτικό προσωπικό καί γιά τήν έκλογή τού διδακτικού προσωπικού. Είναι αύτόνομο ό τι τά τμήματα κάθε σχολής ή καί άλλων σχολών τού πανεπιστημίου θά συνεργάζονται μεταξύ τους.

Μέ τήν εισαγωγή τού θεσμού τού τμήματος, έτσι όπως συνοπτικά σκιαγραφήθηκε παραπάνω, μπορεί νά σπάσει ή σημερινή άνελαστική διάρθρωση τών πανεπιστημίων μας καί νά δημιουργηθούν οί προϋποθέσεις γιά συνεχή προσαρμογή τών προγραμμάτων σπουδών στήν εξέλιξη τής έπιστήμης, γιά προσφορά στούς φοιτητές περισσότερων έμπειριών καί μεθόδων σκέψης καί άνάλυσης στό ίδιο γνωστικό πεδίο, γιά έφαρμογή νέων μεθόδων εκπαίδευσης καί έρευνας (σεμινάρια-άνοιχτή συζήτηση καί συλλογική έρευνα), γιά άντικειμενικότερη αξιολόγηση τού έπιλεγόμενου διδακτικού προσωπικού, καί τό σπουδαιότερο, τό τμήμα είναι βασική προϋπόθεση συμμετοχής τών φοιτητών σ' όλα τά πανεπιστημιακά θέματα, θέματα πού κατ' έξοχήν τούς άφορούν.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ:

Άντιπρόεδρος τής Ε.Φ.Ε.Ε. Επί πτυχίφ φοιτητής Νομικής (Οικονομικών)

Η κατάργηση τού θεσμού τής έδρας μπορεί νά σημαίνει ότι οί σχέσεις προσωπικής εξάρτησης άνάμεσα στόν καθηγητή καί τό έπιστημονικό προσωπικό τών Α.Ε.Ι. άντικαθίστανται άπό τίς σχέσεις έπιστημονικής συνεργασίας.

Μπορεί νά σημαίνει ότι αίρεται ή «στεγανοποίηση» τών όμοειδών κλάδων γνώσης πού μετέβαλλε τήν έπιστήμη σέ άθροισμα

άπό καθηγητικά τσιφλίκια, καθιστούσε τή γνώση άντικείμενο συνδιαλλαγής, καί επέτρεπε τή διδασκαλία τών πιό διαφορετικών «θεωριών» γιά συναφή φαινόμενα, οδηγώντας στή σύγχυση καί τό σκοταδισμό.

Μπορεί νά σημαίνει άκόμα τήν άντικατάσταση τού καθηγητικού μόνολογου πρós τούς φοιτητές μέ τόν έπιστημονικό διάλογο άνάμεσα στόν καθηγητή καί τούς φοιτητές.

Μπορεί νά μετατρέψει, τέλος, τήν πανεπιστημιακή φοίτηση άπό άκριτη άπομνημόνευση συγγραμμάτων στό στίτι σέ κριτική συμμετοχή τών φοιτητών στό μάθημα.

Μιλώντας λοιπόν γιά μία μεταρρύθμιση δέν άρκει μόνο ν' αναφερόμαστε σ' αύτό πού αλλάζει αλλά καί σ' έκείνο πού παίρνει τή θέση του. Άν τή θέση τής καθηγητικής «παντοκρατορίας» πού γκρεμίζεται πλέον σέ έρείπια, τήν καταλάβει ή έπιστημονική συνεργασία άνάμεσα σ' όλο τό διδακτικό προσωπικό καί ό έπιστημονικός διάλογος άνάμεσα στούς διδάσκοντες καί τούς διδασκόμενους, μέσα στό πλαίσιο τής αύτονομίας τών Α.Ε.Ι. καί τής ούσιαστικής συνδιοίκησης, τότε σίγουρα ή σημασία τής κατάργησης τού θεσμού τής έδρας θά ναι αύτή πού αναφέραμε πιό πάνω.

Άν τή θέση τής καθηγητικής παντοκρατορίας, αντίθετα, τήν καταλάβει ό άμεσότερος κρατικός έλεγχος καί παρεμβατισμός μέσ στά ΑΕΙ, ό περιορισμός τής συνδιοίκησης σέ τυπική παρουσία κάποιου εκπρόσωπου σέ μικρό αριθμό συνεδριάσεων, άν τή θέση τών προσωπικών σχέσεων εξάρτησης τού διδακτικού προσωπικού άπό κάθε καθηγητή καταλάβουν οί σχέσεις συνολικής εξάρτησης τού διδακτικού προσωπικού άπό τό σώμα τών καθηγητών σάν σύνολο, άν αλλάξει ή έδρα χωρίς νά καταργηθεί ή άπό «καθ' έδρας» διδασκαλία, τότε ή σημασία τής κατάργησης τού θεσμού θά ναι έντελώς διαφορετική: θά πρόκειται γιά μία άμφισβήτηση αύτού πού καταργήθηκε εύθύς μετά τή μεταπολίτευση γιά μία παλινδρόμηση σ' αύτό πού άμφισβητήθηκε άπ' όλους τούς πανεπιστημιακούς ή έπιστημονικούς φορείς, σέ μία παλινδρόμηση πού μόνο τήν έπιστημονική προκοπή τού τόπου δέν προεξοφλεί καί τίς δημοκρατικές κατακτήσεις τών φοιτητών δέν κατοχυρώνει.

Η δική μας θέση έχει άπό καιρό ταχθεί άνεπιφύλαχτα μέ τήν πρώτη έκδοχή αύτής τής άλλαγής. Τά σημάδια τών καιρών ωστόσο μάς πείθουν ότι ή κυβέρνηση μάλλον όδηγείται στή δεύτερη έκδοχή. (Κατάργηση άσουλου, «σύνοδος πρυτάνεων» κλ.π.).

Άν έτσι έχουν τά πράγματα, καί τελικά όδηγηθούμε σ' άνάμετρηση μέ τήν κυβέρνηση, ως μή νομιστεί ότι θά χουμε άπέναντί μας τούς καθηγητές. Όσους πανεπιστημιακούς δασκάλους δέν τούς τρομάζει ό διάλογος, όσοι θεωρούν άπαραίτητη τή συνεργασία τού σύνολου τών διδασκόντων, όσοι έχουν τό άκαδημαϊκό κύρος νά σταθούν μπροστά στούς φοιτητές, αύτοί θά ναι σίγουρα μαζί μας. Οί θέσεις τού «Πανεπιστημιακού Όμίλου» μάς θεοαίωνουν γι' αύτό. Όσοι άπό τήν άλλη έχουν λόγους ν' άποφεύγουν τόν έπιστημονικό διάλογο, όσοι θεωρούν περιττή τήν έπιστημονική συνεργασία άνάμεσα στούς διδάσκοντες, όσοι δέν είναι σίγουροι γιά τό άκαδημαϊκό κύρος τους, αύτοί πιθανά θά στραφούν έναντίον μας.

Τελικά όμως ή μάχη αύτή άνάμεσα στίς δυνάμεις τής προόδου καί τίς δυνάμεις τής παλινδρόμησης μέσα στό Πανεπιστήμιο είναι μία μάχη πού άφορά όλόκληρο τό λαό, είναι μία μάχη πού τήν έκβαση της μπορεί νά τήν κρίνει ή ενεργή συμπάρασταση όλόκληρου τού λαού. Καί σ' αύτή άκριβώς τή συμπάρασταση τό φοιτητικό κίνημα, έμαθε νά ύπολογίζει ως τώρα κι αύτή τή φορά περισσότερο άπό κάθε άλλη θά κάνει ό,τι μπορεί γιά νά τήν κερδίσει.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΑΥΡΑΚΗΣ:

Διδάκτωρ Φυσικών Έπιστημών τού Πανεπιστημίου Άθηνών. Έπιμελητής εργαστηρίου Ήλεκτρον/Παν. Άθ. Πρόεδρος Κ.Σ.-Ε.Δ.Π.

Τό πρόβλημα δέν είναι, φαντάζομαι, ή συλλογή μερικών άπόψεων γύρω άπό τό έρώτημα τής κατάργησης τού θεσμού τής έδρας, αλλά ή συμβολή στήν κατανόηση τής λειτουργίας αύτού τού θεσμού, πέρα άπό «συνθηματολογίες», «μονομέρειες», «δημαγωγίες» καί «ξόρκια», έτσι πού νά βοηθιέται ό καθένας μας στήν τοποθέτησή του άπέναντι στό έρώτημα αύτό.

Δέν θά ύπάρχει φαντάζομαι, γνώστης τών πανεπιστημιακών πραγμάτων πού νά άμφισβάλλει ότι ό θεσμός τής έδρας, μαζί μέ τά άνεξέλεγκτα δικαιώματά του, διεύθυνσε πάνω στό έπιστημονικό διδακτικό προσωπικό τής έδρας, έπιτρέπει στόν τακτικό καθηγητή νά λειτουργεί αύθαίρετα, προσλαμβάνοντας καί άπολύοντας συνάδελφους έπιστήμονες σύμφωνα μέ τό «μεράκι του» ή, άν πρέπει νά τό προσδιορίσουμε καλύτερα, σύμφωνα μέ τή (σωστή ή όχι)

κρίση του, τά συμφέροντά του, τις οικογενειακές του υποχρεώσεις, τις διασυνδέσεις του με διάφορες υπηρεσίες (όπως υποστηρίζεται από μερικούς τακτικούς καθηγητές) ή τέλος σύμφωνα με τις εκπαιδευτικές και έρευνητικές ανάγκες της έδρας του, όπως αυτός θέβαια τις αντιλαμβάνεται και τις προσδιορίζει.

Έτσι ο τακτικός καθηγητής (που σημαίνει διευθυντής και κυρίως ως κάποια έδρα) άσκει τη διοίκηση (κι ως μὴν έμαθε ποτέ του τίποτε γύρω από τη διοίκηση), την εκπαίδευση και την έρευνα και άποφασίζει μόνος του για όλα τα προβλήματα, από την κατανομή των χρημάτων στην έρευνα μέχρι τις έρευνητικές έπιλογές των «ύφισταμένων» του, από την ύλη και τη μορφή της διδασκαλίας των μαθημάτων εργαστηρίων και φροντιστηρίων μέχρι τη μορφή άστυνόμευσης των βοηθών ΤΟΥ, (πρόσφατο τό παράδειγμα καθηγητή της Ιατρικής που επικοινωνεί με τό Ε.Δ.Π. της έδρας ΤΟΥ, με ημερήσιες διαταγές).

Κάτω από τις συνθήκες αυτές ο κάθε τακτικός καθηγητής μπορεί ν' άφιερώνεται άπερίσπαστος στην ικανοποίησή της κάθε παράδοξης και αυθαίρετης ιδέας του. Μάλιστα, σ' αυτές τις περιπτώσεις, αυτές οι ένέργειες χαρακτηρίζονται σάν προσπάθειες ύλοποίησης κάποιας «άτομικής έμπνευσης» που την είχε σέ κατάσταση «μοναχικής περισυλλογής», «ίως και τρέλας». Βέβαια άν κάποιο μέλος του Ε.Δ.Π. διαφωνεί με τό «μεράκι» του διευθυντή και θεού του (που μπορεί νά σημαίνει ότι δέν είναι έτοιμος νά συμφωνήσει στόν κάθε μορφής παραλογισμό που μπορεί νά ξεκινάει από άλλοίωση του περιεχομένου της έδρας μέχρι τά προσωπικά γούστα του καθηγητή) πρέπει νά ψάξει νά βρει άλλοι δουλειά, έτσι για παράδειγμα συνάδελφος έχασε τη δουλειά του γιατί δέν είχε «FLAVOUR», άλλος γιατί είναι «νωχελής», άλλος γιατί δούλευε σέ διαφορετική έρευνητική περιοχή από τό νέο καθηγητή, και μιά σειρά άλλα παραδείγματα που ή παράθεσή τους θά κούραζε.

Κάτω από τις συνθήκες αυτές είναι φανερό πώς ή διατήρηση του θεσμού της έδρας δέν βοηθά παρά μόνο τόν τακτικό καθηγητή και κανέναν άλλο και τίποτ' άλλο. Όπως άκόμη είναι φανερό ότι ή συγκόλληση δύο ή τριών έδρών με τη μορφή του τμήματος ή του τομέα, πάλι τά ίδια άποτελέσματα θά έχει, όσο δέν καταργούνται οι διακρίσεις ανάμεσα στό «άνώτερο» και «κατώτερο» διδακτικό προσωπικό, όσο δέν ύπάρχουν οι έγγυήσεις για έπαγγελματική και έπιστημονική κατοχύρωση όλων όσων δουλεύουν στό Πανεπιστήμιο.

Γιά νά γίνουν όμως αυτά δέν χρειάζεται απλά και μόνο ή κατάργηση της έδρας (ή χειρότερα ο έξωραϊσμός της με κάτι άλλο), εκείνο που χρειάζεται είναι ένας Νόμος-Πλαίσιο, σύγχρονος και δημοκρατικός, κι αυτή ή διαπίστωση δέν είναι «συνθηματολογία» αλλά έκφραση συγκεκριμένης ανάγκης και διεκδίκησης.

ΘΥΜΙΟΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ:

- Άχαρῶν II, Άθήνα 108
- Διδάκτωρ Άρχιτεκτονικής, Γλύπτης
- Ειδικός έπιστήμων: Νοέμβριος 75 - Φεβρουάριος 76 στό Πολυτεχνείο Θεσσαλονίκης.

- Ναι.

- Η δομή του Πολυτεχνείου όχι μόνο δέν έρεθίζει ή βοηθά την έρευνα, αλλά δρ άντιδραστικά. Τό άπόσπασμα που σάς δίνω εξηγεί τη σημερινή κατάσταση:

Είναι εύλογη και δικαιολογημένη αυτή ή «έπαγγελματική άμυνα» των συντεχνιτών του καθηγητικού κατεστημένου: Ξέρουν ότι ή τροφοδότηση των Πανεπιστημιακών Σχολών με διδακτικό-καθηγητικό προσωπικό, παντού στόν κόσμο έκτός από την Ελλάδα, γίνεται μέσω της έπιστημονικής έρευνας - και από τό χώρο της. Άν συνέβαινε κάτι τέτοιο κι εδώ, ο νεποτισμός της καθηγητικής συντεχνίας θά κατέρρεε σέ έρείπια, κι αυτό θά είχε άμεσο οικονομικό, ήθικό και κοσμικοκοινωνικό αντίκτυπο γι αυτούς, τις συζύγους τους, τους υιούς, γαμπρούς και θυγατέρες τους και γενικά τους συγγενείς μέχρι εικοστού βαθμού, τους φίλους τους καθώς και τους φίλους των φίλων και συγγενών τους. («Η έπιστημονική έρευνα» στην Ελλάδα. Β. Ραφαηλίδη, Βήμα 15 Ιανουαρίου 76)».

Η κατάργηση της έδρας πρέπει νά είναι ούσιαστική. Δέν πιστεύω δηλαδή στό μεταβατικό στάδιο του «τομέα» ή «τμήματος». (Η άπλή μετάφραση από τό άγγλοσαξωνικό «DEPARTMENT» δέν άρκει!), γιατί ή καθηγητική έδρα σημαίνει έξουσία (:«Η καθηγητική έξουσία, έστω και με τη μορφή του «τμήματος» δέν συμβιβάζεται με την έλεύθερη διακίνηση των ιδεών, τό δημοκρατικό διάλογο, τις καλύτερες σπουδές κι άκόμα την καθιέρωση των μεταπτυχιακών σπουδών στην Ελλάδα. Γι αυτό και ή μάχη για την έδρα

θά είναι σκληρή αλλά καθοριστική. Και από την έκ바σή της θά κριθεί τό μέλλον της άνώτατης Παιδείας και παράλληλα τό μέλλον ενός ολόκληρου λαού.- «Η έδρα-μαμούθ και ή πανεπιστημιακή γραφειοκρατία», Αύγή 24 Δεκ.), και έπομένως ή άλλαγή δέν μπορεί νά είναι έξελικτική. Άπό μās παράλληλη προσπάθεια θά πρέπει νά είναι τό νά σταματήσει τό καθηγητικό κατεστημένο. Έπιχειρήματα όπως: «Άν δέ γίνω έγώ καθηγητής θά γίνω κάποιος άλλος» και «θά πολεμήσω μέσα από τό σύστημα», κάνουν αναγκαίο νά θέσει κανείς τις προϋποθέσεις για νά παραμείνει καθηγητής, και για πόσο χρονικό διάστημα.

Οι μεταπτυχιακοί και οι άλλοι έρευνητές από τό έξωτερικό μπορούν νά δράσουν σάν αναγεννησιακές δυνάμεις. Καλούμαστε νά δώσουμε λόγο στην έπιστήμη μας και τούς φοιτητές.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΠΑΠΑΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ:

Καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Τό θέμα δέν είναι άν ή κατάργηση της έδρας θά έπιτρέψει στούς καθηγητές νά άποδώσουν περισσότερο, αλλά έάν θά έπιτρέψει σ' όλα τά μέλη του Πανεπιστημίου, καθηγητές, Ε.Δ.Π. και φοιτητές, ν' ανταποκριθούν καλύτερα στό σκοπό του Πανεπιστημίου.

Και ή άπάντηση στό έρώτημα είναι φυσικά καταφατική. Κι αυτό γιατί ή κατάργηση της έδρας θά συντελέσει άποφασιστικά στόν εκδημοκρατισμό του Πανεπιστημίου. Θά καταργήσει τόν πατερναλισμό (στην καλύτερη περίπτωση), τόν αυταρχισμό και νεποτισμό (στη χειρότερη) των καθηγητών, θά έπιτρέψει την ταχύτερη και δικαιότερη άνάδειξη των νέων έπιστημόνων που άνήκουν στό προσωπικό του Πανεπιστημίου.

Η συμμετοχή του Ε.Δ.Π. και των φοιτητών σέ όλες τις διαδικασίες θά έπιτρέψει νά μπει καθαρός άέρας στίς κλειστές «λέσχες» των καθηγητών, θά άναγκάσει τούς καθηγητές νά σκέπτονται πιά ύπεύθυνα, πιά δίκαια και πιά άντικειμενικά (όπως τό διαπίστωση πέρουσ που σάν Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής Ιωαννίνων έφάρμοσα αυτό τό μέτρο) και παράλληλα θά άσκήσει τούς νεότερους συνεργάτες μας στην άντιμετώπιση των διαφόρων προβλημάτων του Πανεπιστημίου.

Είναι άστέιο νά άποκλειστούν τά μέλη του Ε.Δ.Π., και οι φοιτητές από τις έκλογές καθηγητών που είναι ίσως ή σπουδαιότερη διαδικασία. Πρέπει νά παρίστανται με δικαίωμα λόγου, άν θέλουμε κάποτε ή έκλογή καθηγητή νά πάψει νά είναι παζάρι του τύπου «πόσα μου δίνεις-πόσα σου δίνω», όπως συνέβει λ.χ. πρόσφατα δύο φορές στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Άθηνών.

Η κατάργηση της έδρας δέν είναι όμως πανάκεια. Θά ήταν σφάλμα νά πιστεύουμε ότι οι «κακοί» είναι οι καθηγητές και οι «καλοί» είναι τά μέλη του Ε.Δ.Π., δέν θά πρέπει δηλαδή ν' αντικαταστήσουμε την «τυραννία» των καθηγητών με την «τυραννία» των μελών του Ε.Δ.Π. Δημοκρατικό Πανεπιστήμιο σημαίνει ότι μιά θέση, οποιαδήποτε θέση, δέν είναι ισόθια σίτιση, που δίνεται σέ άτομο άδιάφορο ή μισοαδιάφορο (και ύπάρχουν τέτοια) που διαιωνίζεται στο Πανεπιστήμιο χάρη σέ συνδικαλιστικές ή άλλες, ύψηλές, προστασίες. Τό δημοκρατικό πανεπιστήμιο είναι ένας δυναμικός οργανισμός, που έχει την έπιστημονική έντιμότητα ν' απαλλάσσεται από τά άγωνα στοιχεία του, σέ όποια βαθμίδα κι άν άνήκουν αυτά, ώστε νά προωθει τούς πραγματικά άξιους και ικανούς για νά διδάσουν και νά προσδέψουν οι ίδιοι έπιστημονικά. Άλλιώς τό πανεπιστημιακό γηροκομείο θ' αλλάξει άπλως ταμπέλα.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΟΣΟΣ:

Γενικός Γραμματέας Τ.Ε.Ε.

Η ένιαιοποίηση του φορέα των πανεπιστημιακών δασκάλων σάν καταλυτικής σημασίας σημείο του Νόμου-Πλαίσιο για τά Α.Ε.Ι.

Σήμερα που, μετά μιά δίχρονη διαλεχτική πορεία άγώνα και σταδιακής συνειδοτοποίησης όλων των δημοκρατικών δυνάμεων που παλεύουν για ένα Πανεπιστήμιο στην ύπηρεσία του λαού και του τόπου, έγινε πραγματικότητα όχι μόνο ή διαμόρφωση κοινών θέσεων για τό Νόμο-Πλαίσιο των Α.Ε.Ι., αλλά και τό χτίσιμο μιάς γερής ένότητας, στη μεθόδευση διεκδίκησης του εκδημοκρατισμού των δομών και των λειτουργιών της Άνώτατης Παιδείας μας, θά' θελα νά σταθώ σ' ένα κύριο στόχο της Ε.Φ.Ε.Ε., του Ε.Δ.Π., του Τ.Ε.Ε., και των έπιστημονικών συλλόγων, που συστηματικά διαβάλλεται όχι μόνο από τις καταστημένες άντιδραστικές δυνάμεις που έκφράζουν στό χώρο της Παιδείας και της Κοινωνίας την αντί-

ληψη της αὐταρχικῆς καὶ κάθετης ὁργάνωσης, ἀλλὰ κι ἀπὸ πολ-
λοὺς ἀξιούς καὶ δημοκρατικούς πανεπιστημιακοὺς, πού ἢ, ἐξωραϊ-
στικά καὶ μόνο, προοδεύει τούς ἀντιληψὶ γιὰ τὸ νέο Δημοκρα-
τικό Πανεπιστήμιο, προορίζεται ν' ἀποτελέσει τὴν ἐπίφαση ἐνὸς
ἐκδημοκρατισμοῦ πού δὲν θὰ γίνεи ποτέ.

Ἀναφέρομαι στὴν ἄμεση ἀνάγκη κατάργησης τῶν παραδοσια-
κῶν φεουδαρχικῶν σχέσεων Ἀνώτερου καὶ Κατώτερου ἢ «Βοηθη-
τικῶ» (καὶ παρ' ὅλα αὐτὰ ἐπιστημονικοῦ καὶ διδακτικοῦ) προσωπι-
κοῦ τῶν Α.Ε.Ι. καί, πῶς περᾶ, στὴν ἀνάγκη ἐνοποίησης τοῦ φορέα
τῶν πανεπιστημιακῶν δασκάλων, ἔτσι πού:

α) νὰ μπορέσει νὰ ὑπάρξει στὰ Α.Ε.Π. ἓνα κλίμα ἀξιοπρέπειας κι
ἀναγνώρισης τῆς δουλειᾶς ὅλων τῶν δασκάλων, στὰ πεδία πού
ισότιμα κι ὑπεύθυνα θὰ μοιράζονται τὸ διδακτικὸ καὶ ἐρευνητικὸ
ἔργο, ἀνάλογα μὲ τὴν πείρα, τὸ ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον τους καὶ τὶς
ἀνάγκες τοῦ τομέα,

β) νὰ μπορέσει νὰ ἐκλείψει ἀπ' τὰ Πανεπιστήμια ὁ στεῖρος ἀν-
ταγωνισμὸς ἐπίδειξης ἀχρηστων τόσο γιὰ τὴν πρόοδο τῆς ἐπιστή-
μης ὅσο καὶ γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῶν πολύπλοκων σημερινῶν κοι-
νωνικῶν προβλημάτων, «δημοσιεύσεων» κλ.π. πού θὰ «τεκμηριώ-
σουν» κάποτε, μαζί μὲ μιὰ σειρά ἄλλους καλὰ γνωστὸς «ἀπο-
χρώντες λόγους», καὶ θέβαια μόνο γιὰ λίγους κι «ἐκλεκτούς», τὴ
δυνατότητα περάσματος ἀπ' τὴν «κατώτερη» στὴν «ἀνώτερη» πα-
νεπιστημιακὴ λειτουργία,

γ) νὰ μπορέσουν ν' ἀξιοποιηθοῦν ὁλόπλευρα ὅλες οἱ δυνατό-
τητες καὶ τὰ ταλέντα, ὅλων αὐτῶν πού χρειάζονται στὴν ἐκπαιδευ-
τικὴ διαδικασία στὰ πλαίσια τῆς συλλογικῆς διακλαδικῆς δουλειᾶς
τῶν δασκάλων τοῦ τομέα, πού θὰ γονιμοποιεῖ τὸ καινούριο μὲ τὸ
παλιὸ καὶ θ' ἀνεβάζει τὸ ἐπίπεδο ὑπευθυνότητος τῶν μελῶν στὸ
διδακτικὸ καὶ ἐρευνητικὸ ἔργο, μὲ φανερά τ' ἀποτελέσματα γιὰ τὴν
καλύτερη ἐκπαίδευση τῶν σπουδαστῶν,

δ) νὰ μπορέσει νὰ ὑλοποιηθεῖ ἡ μετάβαση ἀπ' τὸ μόνολογο τοῦ
φερόμενου σὰν παντογνώστη καθηγητῆ (πού μονοπωλεῖ ὅχι μόνο
τὴ διδασκαλία καὶ τὴν ἔρευνα, ἀλλὰ καὶ τὴ συμμετοχὴ στὶς ἐπιστη-
μονικὲς διοργανώσεις, στὰ συμβούλια καὶ τὶς ποικιλῶνυμες ἐπι-
τροπὲς τοῦ Πανεπιστημίου, τοῦ Κράτους καὶ τῆς βιομηχανίας),

στὴν ὁμαδικὴ σεμιναριακὴ ὀριζόντια λειτουργία δασκάλων καὶ φοι-
τητῶν, σ' ὅλες τὶς φάσεις τῆς ἐκπαιδευτικῆς διαδικασίας.

Εἶναι λυπηρὸ πού ἡ περιφρούρηση μὲ κάθε μέσο τῶν ἀναιτιολό-
γητων προνοιῶν μιᾶς κάστας, ὁδηγεῖ πανεπιστημιακοὺς μὲ
ὕψηλὰ ἀξιώματα νὰ ταυτίζονται τὸν ἐκδημοκρατισμὸ τῶν δομῶν στὰ
Α.Ε.Ι., πού συνεπάγεται μοιραία τὴν ἀνατροπὴ τῶν σχέσεων
κυρίων-δουλῶν στὰ Πανεπιστήμια, μὲ «τὸν θάνατο τῆς πανεπιστη-
μιακῆς ἰδέας» καὶ ἄλλα ἡχηρὰ παρόμοια.

Ἀκόμα εἶναι καθαρὴ συκοφαντία, ἡ μὲ ἐπίταση διαδιδόμενη ἀπὸ
καθηγητικούς κύκλους «ἐξήγηση», ὅτι ἡ ἀπαίτηση τοῦ ἐπιστημονι-
κοῦ Διδακτικοῦ Προσωπικοῦ, τῆς Ἐθνικῆς Φοιτητικῆς Ἐνωσης
Ἑλλάδας, τοῦ Τεχνικοῦ Ἐπιμελητηρίου τῆς Ἑλλάδας κλ.π., γιὰ
ἐνταξιοποίηση τοῦ διδακτικοῦ φορέα, εἶναι μ' ἄλλα λόγια «μιὰ χυ-
δαία κι ἀνίερη προσπάθεια ἀναρχικῆς καὶ καθηγητοποίησης τῶν
βοθῶν».

Πρέπει νὰ γίνεи καθαρὸ σ' ὅλους, ὅτι ἡ ἐνταξιοποίηση τοῦ φορέα
τῶν δασκάλων, δὲν ἀποτελεῖ καμιά ἐπαναστατικὴ προοπτικὴ στὴ
λειτουργία τῶν Πανεπιστημίων. Εἶναι ἀπλὰ ἡ ἀνάγκη νὰ περάσει
ἐπιτέλους καὶ στὴν Ἑλλάδα, ἡ λειτουργία τῶν Α.Ε.Ι. ἀπὸ τὸ φεου-
δαρχικὸ καθεστὸς τῆς, στὴ δημοκρατία, πράγμα πού ἔγινε ἀπὸ
χρόνια σ' ὅλα τὰ Πανεπιστήμια τοῦ κόσμου σὰν ἀποτέλεσμα τῆς
ἀντίστοιχης κοινωνικῆς ἀλλαγῆς.

Αὐτὴ ἡ ἐνταξιοποίηση τοῦ διδακτικοῦ φορέα εἶναι πού θὰ ἐξ-
ασφαλίσει στὴν Πολιτεία τὴ σωστότερη κι ἀποτελεσματικότερη
λειτουργία τῶν Α.Ε.Ι.

α) μὲ τὴν ἀξιοποίηση ὅλου τοῦ ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ πού
ὑπηρετεῖ σήμερα στὰ ἑλληνικὰ Πανεπιστήμια,

β) μὲ τὴν ἀποστεγανοποίηση τῶν Α.Ε.Ι., πού θὰ σημαίνει τὴν
ἀνάπτυξη τῆς ἀμφίδρομης σχέσης σύνδεσης παιδείας-παραγωγῆς
καί

γ) μὲ τὴν ἐλεύθερη προσπέλαση τῶν ἐπιστημόνων καὶ μηχανι-
κῶν πού δραστηριοποιοῦνται στοὺς διάφορους τομεῖς τῆς παρα-
γωγικῆς διαδικασίας, πρὸς τὴ διδασκαλία καὶ τὴν ἔρευνα, ὅταν
αὐτὸ θὰ ἐπιτάσσουν οἱ ἀνάγκες τοῦ τομέα (τῆς νέας καὶ μὲ οὐσια-
στικὲς ἀρμοδιότητες πυρηνικῆς πανεπιστημιακῆς μονάδας, πού θὰ
ἀντικαταστήσει ἐκπαιδευτικὰ, ἐρευνητικὰ, λειτουργικὰ καὶ διοικη-
τικὰ τὴν ἐδρα).

Εἶναι καιρὸς ἡ πλασματικὴ σήμερα ἀναλογία πού δίνεται ἀπὸ τὴν
Ἐθνικὴ Στατιστικὴ Ὑπηρεσία τῆς Ἑλλάδας (Ἐπετηρίδα 1975)

Διδακτικὸ Προσωπικὸ Α.Ε.Ι. 3.420 (καθηγητὲς καὶ Ε.Δ.Π.)

πρὸς Διδασκόμενους 70.161

Πού στὴ σημερινὴ φεουδαρχικὴ διάρθρωση τῶν Α.Ε.Ι. σημαίνει
στὴν πραγματικότητα:

498 τακτικοὶ καὶ ἑκτακτοὶ καθηγητὲς

πρὸς 70.161 σπουδαστές,

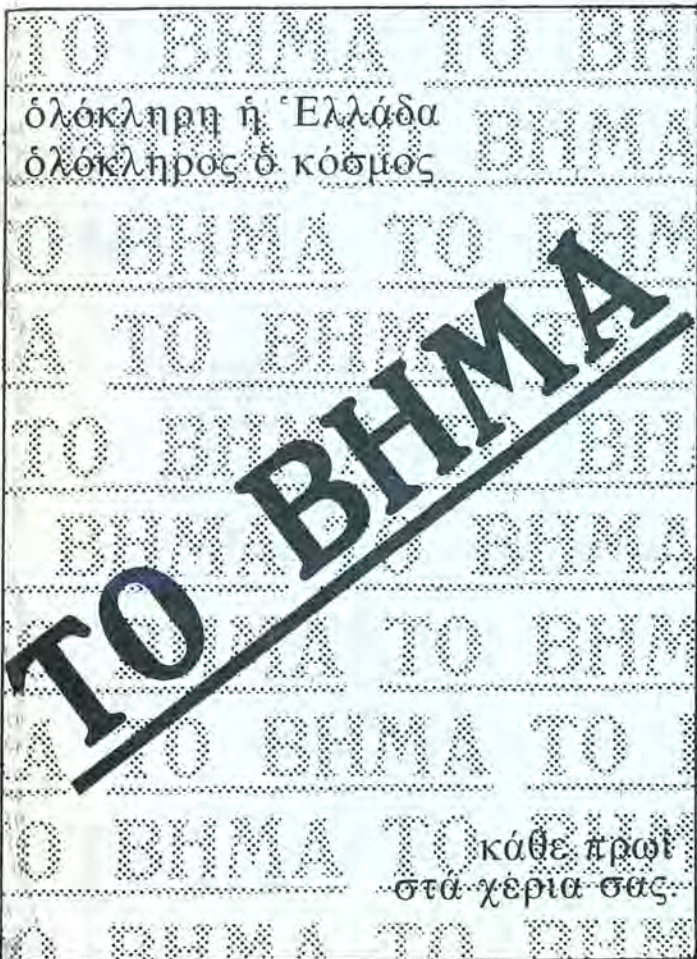
νὰ πάρει οὐσιαστικὴ πιά σημασία, μὲ τὴν ἀξιοποίηση ὅλων ὅσων
μποροῦν καὶ θέλουν νὰ συμβάλλουν στὸ ἐκπαιδευτικὸ καὶ ἐρευνη-
τικὸ ἔργο, χωρὶς τὶς σημερινὲς ταπεινωτικὲς, καλὰ γνωστὲς καὶ
καταδικασμένες στὴ συνείδηση ὅλων διαδικασίες ἐκλογικῶν ἱν-
τριγκῶν, πού διατηροῦνται γιὰ ν' ἀπαράγουν τὴ σημερινὴ ποιότητα
ὁργάνωσης, διάρθρωσης καὶ λειτουργίας τῶν Α.Ε.Ι., ἀντανάκλαση
θέβαια τῆς ποιότητος τῆς κοινωνικῆς μας ὁργάνωσης. Ποιὰ εἶναι
λοιπὸν ἡ λύση, καὶ ποιοὶ μποροῦν νὰ τὴ δώσουν; Μὰ φανερά, αὐτοὶ
οἱ φορεῖς τῶν δασκάλων καὶ τῶν φοιτητῶν, τῶν ἐπιστημόνων καὶ
τῶν ἐργαζομένων, πού τηροῦνται ἐπιμελῶς ἀπληροφόρητοι κι ἐξω
ἀπὸ τὶς διαδικασίες διαμόρφωσης τοῦ Νόμου-Πλαίσιου.

Αὐτοὶ οἱ φορεῖς πού πληρῶσαν τὴν ὑποχρέωσή τους ὅταν τοὺς
ζητήθηκε μὲ ὑποβολὴ λεπτομερῶν καὶ ἀναλυτικῶν προτάσεων πρὸς
τὴν Πολιτεία, παρακολουθοῦν ἐδῶ κι ἓνα χρόνο μ' ἄγνῳ τὰ τε-
κταινόμενα σὲ κλειστοὺς καὶ στεγανούς κύκλους «εἰδικῶν», κάτω
ἀπὸ τὴν πίεση συγκεκριμένων συμφερόντων μὲ ἰσχυρὲς «διαπρα-
γματευτικὲς» δυνατότητες.

Εἶναι ὅμως χρέος ἡ εὐθύνη τῆς Πολιτείας, νὰ πᾶψει νὰ ἐμπι-
στεύεται μονολιθικά καὶ μονόπλευρα, αὐτοὺς πού εἶναι ὑπαίτιοι
γιὰ τὴ σημερινὴ στάθμη τῆς Ἀνώτατης Παιδείας στὴν Πατρίδα
μας.

Εἶναι χρέος κι εὐθύνη τῆς Πολιτείας, νὰ νομοθετήσῃ ἓνα
Νόμο-Πλαίσιο πού νὰ διασφαλίζει τὸν ἐκδημοκρατισμὸ καὶ τὸν ἐκ-
συγχρονισμὸ τῶν δομῶν καὶ τῶν λειτουργιῶν τῶν Α.Ε.Ι., ἀλλὰ καὶ
τὴν ὁλόπλευρη καὶ δημιουργικὴ ἀξιοποίηση, τοῦ διατιθέμενου
ἐπιστημονικοῦ δυναμικοῦ τῆς Ἑλλάδας καὶ τῆς διασπορᾶς.

Εἶναι, τέλος, χρέος τῆς Ε.Φ.Ε.Ε., τοῦ Ε.Δ.Π., τοῦ Τ.Ε.Ε., τῶν
συλλόγων τῶν ἐπιστημόνων καὶ τῶν ἐργαζομένων, νὰ παλαίψουν
ἀνυποχώρητα γιὰ τὴ δημοκρατικὴ ἀλλαγὴ τῶν Πανεπιστημίων μας,
καταλύτῃ γιὰ δημοκρατικὴ ζωὴ καὶ κοινωνικὴ προκοπὴ στὸν τόπο
μας.



ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΑΥΡΑΚΑΚΗΣ και ΜΑΝΩΛΗΣ ΣΙΔΕΡΗΣ:

Α' έτος του ένδεικτικού Ραδιοηλεκτρολογίας του Πανεπιστημίου της Αθήνας.
Μεταπτυχιακοί.

— "Οχι, δέν προτιμάμε τό θεσμό τής έδρας. Αυτό γιατί είναι έντελώς άναχρονιστικός και ξεπερασμένος σήμερα. Είναι ένας καθαρά φεουδαρχικός θεσμός. Δέν είναι δυνατόν νά δεχτούμε ότι ό καθηγητής τής έδρας είναι ό μόνος «φωτισμένος» νά δώσει τήν κατεύθυνση και νά προωθήσει τήν έπιστήμη σέ έναν έπιστημονικό κλάδο. Αντίθετα, όπως οι περισσότεροι ξέρουμε, όχι μόνο ή έπιστήμη δέν προωθείται, αλλά δημιουργείται πρόσφορο έδαφος γιά ρουσφετολογία και προσωπικά κριτήρια έπιλογής διδακτικού και λοιπού προσωπικού, συνεργατών γιά έρευνα και διδακτορικό.

Προτιμάμε τόν θεσμό του τμήματος όπως θ' αναλυθεί πάρα κάτω και άπορρίπτουμε επίσης τόν θεσμό του τομέα πού απλά είναι μιά πιό εύπρόσωπη θιτρίνα τής έδρας (3 έδρες ένωμένες τυπικά σέ ένα τομέα) ώστε νά υπάρχει απλά άλληλοκάλυψη στις άνικανότητες και στά κενά, αφήνοντας τήν ουσία του φεουδαρχικού θεσμού άνεπαφη.

"Όταν λέμε τμήμα έννοούμε μιάν αυτόνομη βασική ακαδημαϊκή μονάδα πού τό εκπαιδευτικό και έρευνητικό της φάσμα καλύπτει πολύπλευρα τό ίδιο γνωστικό άντικείμενο. Τό τ μ ή μ α βλέπουμε νά άποτελείται από δύο ποιότητες: τούς διδάσκοντες και θά καθορίζουν τήν πορεία και λειτουργία του τμήματος.

Πιστεύουμε ότι αυτή ή δομή (πού μόνο οι βασικές της άρχές δόθηκαν παραπάνω) θά λύσει τά σημερινά όξυμένα προβλήματα των Α.Ε.Ι γιά τούς έξής λόγους:

- α) Η συλλογική άπόφαση είναι προτιμότερη από τήν άτομική.
- β) Η συμμετοχή των διδασκόμενων στον καθορισμό τής πορείας και λειτουργίας του τμήματος τους επιτρέπει νά μεταφέρουν μιά νέα όπτική τοποθέτηση (των άμεσα ένδιαφερόμενων) σέ κάθε θέμα πού άν δέν αναλυθεί και δέν παρθεί υπόψη θά έχει επιπτώσεις στην καλή ποιότητα τής έπιστημονικής δουλειάς.
- γ) Η συμμετοχή των φοιτητών σάν άμεσα ένδιαφερόμενων γιά τήν κατοπινή επαγγελματική τους άποκατάσταση έχει σάν άποτέλεσμα νά λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι άνάγκες του τόπου (παραγωγής) σέ έπιστημονικό δυναμικό.
- δ) Ταυτόχρονα, ή συμμετοχή των φοιτητών τούς μαθαίνει νά χειρίζονται άμεσα κοινά προβλήματα πού ένδιαφέρουν τόν λαό μας (άφου τά καταρτισμένα στελέχη θά δουλέψουν θελτώνοντας τήν παραγωγή) και τούς κάνει περισσότερο συνειδητούς πολίτες (άφου καλλιεργείται ό συλλογικός και αυτοδιαχειριζόμενος τρόπος λειτουργίας).

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΣΑΤΣΟΣ:

Βουλευτής, καθηγητής

Μέ τήν άρνηση πού σήμερα διαγράφεται νά περάσουμε από τόν θεσμό τής έδρας στον θεσμό του τμήματος, ματαιώνεται ή πάντως αναβάλλεται ή έγκραθίδρωση πραγματικής έπιστημονικής έλευθερίας στα Άνώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα. Αυτό άποδεικνύει ή συγκεκριμένη έμπειρία.

Η έδρα σημαίνει διοικητική και έπιστημονική έξουσία του ενός σ' ένα χώρο πού λειτουργική του προϋπόθεση είναι ή δράση περισσότερων ανθρώπων, δηλαδή όλων όσων μετέχουν σ' αυτό.

Συμμετοχή στην έπιστημονική διαδικασία σημαίνει αδέσμευτη κι άνεξάρτητη συμμετοχή. Ο θεσμός τής έδρας δημιουργεί θάρύτατες βιωτικές και επαγγελματικές εξαρτήσεις. Έξαρτήσεις πού δέν αφήνουν τόν έξαρτημένο νά καθορίζει τή γνωστική του σtάση μέ καθαρά γνωστικά κριτήρια, πού νοθεύονται άπ' αυτή άκριβώς τήν επαγγελματική και βιωτική έξαρτηση. Αλλά και κάτι άκόμα: Ο θεσμός τής έδρας αντίφάσκει και μέ τήν άρχή του πλουραλισμού πού επικαλείται ή δημοκρατία του δυτικού τύπου. Αντί γιά πλουραλισμό ή έδρα έξασφαλίζει ένα μονολιθισμό και γεννά τήν άπαράδεκτη διάκριση άνάμεσα στην άρχουσα και στην άρχόμενη σκέψη. Και άς αφήσουμε τις έλάχιστα πειστικές δικαιολογίες, του τύπου πού τό έπίπεδο δήθεν των Έλλήνων βοηθών ή έπιμελητών ή και φοιτητών δέν επιτρέπει τή δημοκρατικοποίηση. Γιατί, ποιος είπε ότι δέν υπάρχουν και στο άνώτερο προσωπικό χαμηλές ποιότητες; Όταν κανείς θεσπίζει θεσμούς δέν τούς διαμορφώνει άνάλογα μέ τό μικρό ή τό μεγάλο άνάστημα όρισμένων φορέων τους, αλλά γιά νά δημιουργήσει τις λειτουργικές προϋποθέσεις πού χρειάζονται, έλπίζοντας πώς θά δημιουργηθούν και τ' άναστήματα γιά νά τούς δικαιώσουν.

Αυτά είναι τά ουσιαστικά έπιχειρήματα. Βέβαια, όμως, δέν πρόκειται περί αυτού. Πρόκειται απλούστατα περί του «μακάριοι οι κατέχοντες τήν έδραν». Αυτοί δίνουν άγώνα ύπάρξεως. Πολλοί άπ' αυτούς συλλογίζονται τί πρόκειται νά τούς συμβεί άν ή δουλειά τους υπόκειται στην κρίση ενός τυπικά και ουσιαστικά δημοκρατικού έλεγχου πού μπορεί νά άποκαλύψει τί πράγματι άξίζει ή πνευματική τους προσφορά.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΦΛΩΡΟΣ:

Δ' έτος Π.Α.Σ.Π.Ε. (Πάντειος)

Οι βασικές δομικές αλλαγές κατ' άρχή στο πανεπιστήμιο στο σύνολό τους είναι από τις άπαραίτητες προϋποθέσεις γιά νά άποδώσει ή σωστή έπιστημονική προσφορά. Η κοινωνικά άποτελεσματική άπόδοση τής έπιστημονικής προσφοράς σκοντάφτει στο τωρινό πανεπιστήμιο, έτσι όπως είναι δομημένο, σέ μιά ολοκληρη λειτουργία στο σύνολο τής παιδείας μας.

Ο θεσμός τής έδρας άποτελεί μιά από τις πολλές συνιστώσες «δυνάμεις» πού στηρίζουν και διαϊωνίζουν τό καθεστώς τής άνώτατης εκπαίδευσης. Βέβαια, άκούγονται από πολλές μεριές άπόψεις πού μιλάνε γιά άνάγκη κατάργησης τής έδρας. Η ουσία πιά βρίσκεται, όπως πιστεύω, στην πραγματική και ουσιαστική κατάργησης της και τήν αντίκατάστασή της από κάτι άλλο, τόν τομέα, πού και πάλι όμως πρέπει νά άποκλειστεί ή μετεξέλιξη του σέ ύποκατάστατο πολλών άλλων έδρων.

Τό σύνολο των δημοκρατικών διεκδικήσεων των φοιτητών, πού μιά από αυτές είναι ή κατάργηση τής έδρας, έχουν άμεση σχέση και μέ τόν κοινωνικό ρόλο και τή λειτουργία του πανεπιστημίου. Η άνάπτυξη λοιπόν τής έπιστήμης, τής έρευνας και τής προόδου των έπιστημών, τελικά ή παραγωγή γνώσεων πού νά έξυπηρετούν τά κοινωνικά συμφέροντα και νά δίνουν λύσεις σέ συγκεκριμένα προβλήματα του τόπου μας, δέν μπορεί, και είναι άδύνατο κατά τή γνώμη μου νά γίνει, μέσα από τήν έδρα. Ο θεσμός τής έδρας, άκόμα και από τόν τρόπο λειτουργίας του, είναι άδύνατο νά δώσει τό έλάχιστο γιά νά άποδώσει ή έπιστημονική προσφορά των φοιτητών. Και αυτό γιατί, κατά τή γνώμη μου, δέν νοείται καλλιέργεια και άνάπτυξη τής έπιστήμης στή σημερινή εποχή πού νά στηρίζεται στην παντογνωσία ή τό φέουδο κάποιου. Η πρόοδος στην έπιστήμη, ή προσφορά τής έπιστήμης στην κοινωνική πρόοδο και ή άπόδοση πρέπει νά στηρίζονται σέ μιά καινούρια μορφή, σέ ένα νέο σύνολο διαδικασιών πού βάση του θά έχει τήν άνάπτυξη του διαλόγου και τής κριτικής, από τή μιά, και τή συλλογική δουλειά και σύνθεση, από τήν άλλη. Άποτελεί, κατά τή γνώμη μου, ισχυρό έμπόδιο και τείνει νά εκμηδενίσει τήν άπόδοση τής έπιστημονικής προσφοράς ό θεσμός τής έδρας, ιδιαίτερα δέ άν ιδωθεί σωστά στή σημερινή άναχρονιστική δομή του πανεπιστημίου.

18 ANTI ΚΕΙΜΕΝΑ

ή ύπόέρ διυλαυλορείας λόγος



Μιά
καινούργια
έπιμελημένη
και πλούσια
έκδοση
σκίτσων και κειμένων του Μπόστ από τό περιοδικό μας

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΗ ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ

ΤΟΥ ΚΚΕ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ '42

Του Θανάση Χατζή

Τό 6ο Συνέδριο του ΚΚΕ είχε πραγματοποιηθεί στά 1936, στίς παραμονές τής ἐπιβολῆς τής βασιλομεταξικής δικτατορίας. Ἀπό τότε τό Κόμμα εἶχε μπεῖ σέ μιά ἐξαιρετικά δύσκολη καί σκληρή περίοδο, ὅπου δοκιμάστηκε ἡ πολιτική καί ἡ ὁργάνωση ὅλου τοῦ Κόμματος καί σέ πρώτη γραμμή ἡ Κεντρική του καθοδήγηση.

Στή συνέχεια ἦρθε ὁ πόλεμος, ἡ κατοχή καί ὁ ἐθνικο-ἀπελευθερωτικός ἀγώνας, πού θρίσκονταν στήν ὀρμητική του ἀνάπτυξη. Τά τεράστια προβλήματα πού δημιουργοῦσαν οἱ ἐν-ἀλλασσόμενες μέ καταπληκτικά γρήγορους ρυθμούς ἐσωτερικές καί διεθνείς ἐξελίξεις καί κοσμογονικές ἀλλαγές, ἔκαναν ἀναγκαῖα τή σύγκληση ἑνός Ἀνώτατου Σώματος τοῦ ΚΚΕ. Ἀλλά καί εἰδικότεροι ἐσωκομματικοί λόγοι ὑπαγόρευαν προβληματισμούς καί διερευνήσεις γιά σωστή ἐκτίμηση τής πολιτικῆς καί δράσης τοῦ Κόμματος καί τής Κεντρικῆς του Διοίκησης, ἀξιολόγηση τής δουλειᾶς μέ βάση τά καινούρια δεδομένα, ξεκαθάρισμα τής πείρας καί μετάδοσή της στή βάση τοῦ Κόμματος καί τίς μάζες, σάν καθοδήγηση γιά δράση. Ἀκόμα τό Σῶμα θά εἶχε ἀποστολή νά καταλογίσει εὐθύνες καί νά πάρει μέτρα σέ βάρος ἀνώτατων στελεχῶν γιά σοβαρά λάθη καί ἄλλειψη ἀντοχῆς καί κομματικοῦ ἠθους ἀπό πολλά μέλη τοῦ ΠΓ καί τής ΚΕ τοῦ ΚΚΕ καί γιά μερικούς πού κατρακύλησαν στό βούρκο τής ἀποστασίας καί τοῦ χαφιεδισμοῦ. Τέλος, τό Σῶμα θά ἀνάδειχνε νέα μέλη τής ΚΕ, γιατί παρὰ τήν ἐνίσχυση τοῦ ἀνώτατου ὁργάνου τοῦ Κόμματος, μέ τίς δραπετεύσεις μελῶν τής ΚΕ, ἐκλεγμένων ἀπό τό 6ο Συνέδριο, ἡ σύνθεση τής ΚΕ καί ἀριθμητικά καί ποιοτικά ἐξακολουθοῦσε νά εἶναι ἀνεπαρκέστατη.

Ἡ ἀντίθεση Ἰωαννίδη-Σιάντου ἐκδηλώθηκε ἔντονα σέ μιά σειρά προβλήματα, στή διάρκεια τής προπαρασκευῆς τής Β' Πανελλαδικῆς Συνδιάσκεψης, πού εἶχε ἀποφασιστεῖ ἀπό τό ΠΓ γιά τά τέλη τοῦ Δεκέμβριου. Ὑποπτες κινήσεις γύρω ἀπό τό Σιάντο καί τό σπῆτι του, ὑποχρέωσαν τοὺς δύο γραμματεῖς νά συγκροτήσουν στό σπῆτι πού ἔμενε ὁ Ἰωαννίδης. Στό πολιτικό μέρος οἱ διαφορές τους ξεπερνοῦσαν τίς ἀπλές διαφωνίες, πού ἦταν φυσικό νά ὑπάρχουν σέ μιά τόσο πολύπλοκη κατάσταση, καί ἀνάγονταν μέ τίς προτάσεις τοῦ Ἰωαννίδη σέ ἀνατροπή τής μέχρι τότε πολιτικῆς γραμμῆς καί πορείας τοῦ Κόμματος καί τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Στή σύνθεση τῶν ἀντιπροσωπειῶν πού θά στέλνανε οἱ ὁργανώσεις περιοχῶν καί τῶν τριῶν μεγάλων πόλεων (Ἀθήνα, Πειραιάς, Θεσσαλονίκη), ὁ Ἰωαννίδης ὑποστήριζε πῶς θά πρέπει, γιά νά εἶναι ἀποδοτική ἡ Συνδιάσκεψη, νά σταλοῦν διαμορφωμένα καί δοκιμασμένα στελέχη χωρὶς νά εἶναι ἐκτεθειμένα μέ «δηλώσεις μετανοίας» ἢ ἄλλης μορφῆς ἠθικές ὑποχωρήσεις. Ὁ Σιάντος ἀντίθετα ζητοῦσε νά πάρουν μέρος στή Συνδιάσκεψη καί στελέχη τῆς νέας γενεᾶς τῶν κομμουνιστῶν, πού θά γέρνανε τήν ἀγωνιστική πνοή καί νά παρעυρεθοῦν, ἔστω καί σάν προσκαλεσμένοι, μερικοί ἀπό τοὺς καπετάνιους τοῦ ΕΛΑΣ, πού, γιά λόγους ἠθικῆς κομματικῆς τάξης, δέ μποροῦν νά ἐκλεγοῦν ἀντιπρόσωποι στό ἀνώτατο αὐτό κομματικό σῶμα. Προσωπικά γιά τόν Ἀρη ἀποφασίστηκε νά κληθεῖ στήν Ἀθήνα πρὶν ἀπό τή Συνδιάσκεψη καί ἀπό τίς συζητήσεις μαζί του νά κριθεῖ ἂν θά κληθεῖ νά κάνει ἐκθεση γιά τό ἀντάρτικο στή Συνδιάσκεψη ἢ ὄχι. Ὅσο γιά τά στελέχη, σοβαρή διαφορά παρουσιάστηκε στήν ἀποστολή τοῦ Κ. Καραγιώργη στή Θεσσαλία, πού τὸν θεωροῦσε κατάλληλο ὁ Ἰωαννίδης, ἀκατάλληλο ὁ Σιάντος.

Τό Δεκέμβριον τοῦ '42, στήν καρδιά τῆς γερμανοκρατούμενης Ἀθήνας, συγκλήθηκε Πανελλαδική Συνδιάσκεψη τοῦ ΚΚΕ. Τό χρονικό πού δημοσιεύουμε γραμμένο ἀπό τόν ΘΑΝΑΣΗ ΧΑΤΖΗ – γραμματέα τοῦ ΕΑΜ ἀπό τό φθινόπωρο τοῦ '41 ὡς τόν Αὐγουστο τοῦ '43 – εἶναι ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίο του: «Ἡ ΝΙΚΗΦΟΡΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΠΟΥ ΧΑΘΗΚΕ».

Ὅλες οἱ διαφορές λύθηκαν μέ συμβιβασμό. Στό πολιτικό μέρος βασικά ἐπικράτησαν οἱ ἀπόψεις τοῦ Σιάντου, ἐνῶ στά ὁργανωτικά κυριάρχησε ἡ γνώμη τοῦ Ἰωαννίδη.

Ἐναρξη τῆς Συνδιάσκεψης

Ἡ Συνδιάσκεψη συνήλθε τό τελευταῖο δεκαήμερο τοῦ Δεκέμβριου 1942 στό Κουκάκι, στήν ὁδὸ Βεΐκου, στό σπῆτι τῆς οἰκογένειας Παπαχορήστου. Πῆραν μέρος πενήντα, περίπου, «ἀντιπρόσωποι» ἀπό τίς ὁργανώσεις τοῦ κορμοῦ τῆς Ἑλλάδας καί τήν Πελοπόννησο, ἐκτός ἀπό τή βουλγαροκρατούμενη ἀνατολική Μακεδονία καί τή δυτική Θράκη. Δέν ἀντιπροσωπεύτηκαν ἐπίσης ἡ Κρήτη καί τά νησιά. Ἡ σύνθεσή της ἦταν ἀποκλειστικά ἀπὸ ἀνώτερα καθοδηγητικά στελέχη τοῦ ΚΚΕ, ὅλα παλιά καί δοκιμασμένα στίς φυλακές καί τά στρατόπεδα τῆς δικτατορίας. Ἡ μεγάλη πλειοψηφία ἦταν ἀπὸ στελέχη πού δούλευαν στόν Κεντρικό μηχανισμό καί στίς ὁργανώσεις Ἀθῆνας καί Πειραιᾶ.

Τήν ὁργάνωση τῆς Συνδιάσκεψης εἶχε ἀναλάβει ἡ Ἀθήνα, μέ ὑπεύθυνη γιά τήν προετοιμασία καί τήν εἴσοδο τῶν «ἀντιπροσώπων» τήν Καίτη Ζεύγου. Τήν περιφρούρησή της ὁργάνωσε ὁ Ν. Πλουμπιδης, πού θά ἔμενε ἔξω ἀπὸ τή Συνδιάσκεψη γιά τήν ἀντιμετώπιση προβλημάτων τῆς τρέχουσας δουλειᾶς καί γιά λόγους πρόνοιας. Ὁ νεαρός τότε ΕΛΑΣ τῆς Ἀθῆνας, μέ ἐπικεφαλῆς τόν καπετάνιο του Νέστορα (Σπ. Κωτσάκη), εἶχε πάρει θέσεις γύρω ἀπὸ τό Κουκάκι, ὅπου εἶχαν κιόλας ἀρχίσει τά πρῶτα ἐπιθετικά κρούσματα τῆς «Χ» τοῦ Γρίβα, ἐνάντια στό ΕΑΜ.

Οἱ ἐργασίες τῆς Συνδιάσκεψης βάσταξαν δύο μέρες. Πρακτικά, ὅπως σ' ὅλα τά προηγούμενα Σώματα (Ὁλομέλειες καί συνεδριάσεις τῆς ΚΕ καί τοῦ ΠΓ), δέν κρατήθηκαν. Τό σχέδιο ἀπόφασης δόθηκε γιά μελέτη μέσα στό σπῆτι, πρὶν ἀρχίσει ἡ Συνδιάσκεψη.

Εἰσηγητὴς στή Συνδιάσκεψη ἦταν ὁ Πρῶτος Γραμματέας τῆς ΚΕ τοῦ ΚΚΕ, Γιώργης Σιάντος.

Εἶναι ἀσφαλῶς μειονέκτημα τοῦ βιβλίου ἡ ἀπουσία τῆς πραγματικῆς ὥραιας εἰσηγήσεως τοῦ Σιάντου. Ἡ ἔκτασή της, ἀλλά καί γενικότερα ἡ ἀρχὴ πού χρησιμοποιήσαμε νά ἀποφεύγουμε τήν παράθεση κειμένων πού ἔχουν δημοσιευτεῖ, γιά οἰκονομία χώρου, εἶναι οἱ λόγοι τῆς παράλειψης αὐτῆς.

Ἡ εἰσηγήση ἀφοῦ ἔκανε μιά σύντομη, σχετικά, ἐκθεση τῆς πορείας τοῦ Κόμματος ἀπὸ τό 6ο Συνέδριο καί τή θέση τοῦ ΚΚΕ στό βασικό πρόβλημα τῆς ἐποχῆς: τήν πάλι ἐνάντια στόν πόλεμο, ὅπου ἀποκάλυψε τήν ἀνεκτίμητη βοήθεια τῆς ΚΔ γιά τή σωστή ἐκτίμηση τοῦ πολέμου σάν ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ ἀπὸ μέρος τῆς Ἑλλάδας καί ὑπόδειχνε πανεθνική συνεργασία, ἀκόμα καί μέ τήν κυβέρνηση τοῦ Μεταξᾶ, ἂν αὐτὴ ἐκδηλώσει διαθέσεις νά ὑπερασπιστεῖ τήν πατρίδα ἀπὸ μιά ἰταλική φασιστική εἰσβολή. Ἡ θέση αὐτὴ πού διακηρύχθηκε, ἀργότερα, ἀπὸ τό Ζαχαριάδη καί ἀπὸ ὅλο τό Κόμμα, ἐκτός ἀπὸ τίς φερόμενες σὰ κεντρικές καθοδηγήσεις του πού ἐγκληματικά διαστρέβλωσαν τή σωστή γραμμὴ, δείχνοντας τήν «Πεμπτοφασιστική» φρυσιονομία τους. Στὴ συνέχεια πέρασε σέ ἐκτιμήσεις τῆς κατάστασης. Ἀναφέρθηκε στίς ἐπιτυχίες καί τίς δυσκολίες τῆς ἀναδιοργάνωσης τοῦ ΚΚΕ καί τῆς ὁργάνωσης τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος. Μίλησε γιά τήν πορεία τοῦ πολέμου καί ἔβαλε στήν

πρώτη γραμμή των καθηκόντων τού δυνάμωμα τού ΕΛΑΣ και τής πολεμικής συμβολής του στο γενικό πόλεμο.

Στό κλείσιμο τού ό Σιάντος αναφέρθηκε σέ μιá σειρά συγχύσεως και λάθη σχετικά μέ τό χαρακτήρα τού έαμικού κινήματος και τό ρόλο τής όργάνωσης. Τόνισε πώς: «Όλα θά πρέπει νά γίνονται διαμέσου τού ΕΑΜ». Καί εξήγησε πώς αυτό σημαίνει συναγωνιστικές σχέσεις και σεβασμό στήν ανεξαρτησία και αὐτοτέλεια τών συνεργαζόμενων μέσα στό ΕΑΜ κομμάτων και όργανώσεων, χωρίς αυτά νά είνai ύποχρεωμένα νά δέχονται τίς αποφάσεις τού ίσχυρότερου κόμματος και χωρίς νά βρίσκονται μπροστά σέ «τετελεσμένα» γεγονότα. Διεύρυνση τού ΕΑΜ μπορεί και πρέπει νά έπιτευχθεί μέ κείνους πού θά δεχτούν τό πρόγραμμα του και πιό συγκεκριμένα θά αναλάβουν ύποχρέωση γιά ένεργητική συμμετοχή, μέ όλες τίς δυνάμεις πού διαθέτουν στήν πάλι ενάντια στους κατακτητές, τούς κουϊσλιγκς και τούς κάθε μορφής έθνοπροδότες. Αυτό σημαίνει πώς θά πρέπει νά αποκηρύξουμε τό σύνθημα: «Όλα νά ύποταχθούν στό Πανεθνικό Μέτωπο», πού ζητούν επίμονα τά παλιά άστικά κόμματα. πού σημαίνει ύποταγή στήν πολιτική τους τής «άναμονής», στόν ευνουχισμό τής πάλις, στήν παραδοχή τής ήγείας τών κομμάτων τους και άναγνώριση τής μεταπολεμικής κυριαρχίας τού παλιού άστικού καθεστώτος. Τέτοιοι «σύμμαχοι» δέν μάς χρειάζονται.

Επίσης, στό κλείσιμο, μιλώντας ό Σιάντος γιά τό ταξικό περιεχόμενο τής πάλις εξήγησε πώς στήν πορεία τού έθνοαπελευθερωτικού άγώνα ή ταξική πάλις δέν έκμηδενίζεται, όπως ύποστηρίζουν μερικοί, αλλά διεξάγεται μέ τή μορφή τής έθνικης πάλις. Η κοινωνική άπελευθέρωση, τόνισε, περνάει ύποχρεωτικά μέσα από τό στάδιο τής έθνικης άπελευθέρωσης, χωρίς αυτό νά σημαίνει πώς θά πρέπει νά συντελεστεί τό διώξιμό τών κατακτητών γιά νά άρχισή ή πάλις γιά τήν πραγματοποίηση τών κοινωνικών επιδιώξεων τών εργαζόμενων. Τελιώνοντας ό Σιάντος σταμάτησε στή θεωρητική ανεπάρκεια τών στελεχών τού Κόμματος και στίς τεράστιες δυσκολίες προσαρμογής τους στίς συνθήκες και τίς άπαιτήσεις τής περιόδου, όπου τό ΚΚΕ έχει τό κύριο βάρος και τήν εϋθύνη νά όργανώσει και νά καθοδηγήσει τόν επαναστατημένο λαό στους άγώνες και τή νίκη.

Η συζήτηση

Μετά τήν εισήγηση έγιναν δυό συμπληρωματικές εκθέσεις: Μιά γιά τό ΕΑΜ και τίς άλλες έθνοαπελευθερωτικές όργανώσεις, τούς μαζικούς άγώνες, μέ τά σοβαρά έπιτεύγματα, πού έκανα εγώ. Καί μιá δεύτερη γιά τήν Ρούμελη και ειδικότερα γιά τό αντίρτικό της, μέ έπικεφαλής τόν Άρη, πού έκανε ό Άντρέας Τζήμας, μέ στοιχεία από τήν εκθεση τού Άρχηγείου Ρούμελης γιά τό Γοργοπόταμο και τήν εκθεση τού Λευτεριά, μέ γενικότερες εκτιμήσεις τής πορείας τού αντίρτικού και τίς προοπτικές του γιά τό σύντομο μέλλον. Ό Τζήμας ύπογράμμισε τή σοβαρότητα τής πρότασης πού έκανε τό Άρχηγείο Ρούμελης γιά άμεση μεταφορά τής έδρας τής Κεντρικής καθοδήγησης από τήν Άθήνα στό Βουνό, όπου θά πρέπει νά βρίσκεται τό κέντρο τού βάρους τού έθνοαπελευθερωτικού άγώνα, μιá πού στόν πόλεμο τά όπλα αποφασίζουν. Ό Τζήμας πρότεινε από τή Συνδιάσκεψη νά όριστούν άνώτατα στελέχη πού θά παισιώσουν, μαζί μέ στρατιωτικούς πού θά πρέπει νά διατεθούν από τήν ΚΕ τού ΕΛΑΣ, τά άρχηγεία, και τίς ανταρτομάδες, μέχρι πού νά μετακινηθούν οι μηχανισμοί τής ΚΕ και τών άλλων κομμάτων και όργανώσεων.

Στή συνέχεια έκανε μια πολύ κατατοπιστική εκθεση δράσης τής όργάνωσης Θεσσαλίας ό Κώστας Γαμβέτας, γιά τό θεσσαλικό αντίρτικό. Ό Βλαντάς μίλησε γιά τήν ΟΚΝΕ και τό ΕΑΜ νέων και άνάπτυξε τίς δυνατότητες πού ύπήρχαν γιά τή συγκρότηση μιás Ένιαίας Πανελλαδικής Όργάνωσης νέων, μέ τή συνένωση όλων τών πολιτικών και έθνοαπελευθερωτικών όργανώσεων τής νεολαίας.

Μέ μεγάλη όξύτητα μίλησε και ό στρατιωτικός σύμβουλος τής ΚΕ τού ΚΚΕ Θεόδωρος Μακρίδης. Άφού έκανε ολοκλη-

ρωμένη και κατατοπιστική άνάλυση γιά τίς πολεμικές έπιχειρήσεις στό Άνατολικό Μέτωπο και τίς προοπτικές πού άνοίγονται στό έθνοαπελευθερωτικό μας κίνημα, παρατήρησε ότι τό ΠΓ τής ΚΕ τού ΚΚΕ έκανε σοβαρό λάθος διαπιστώνοντας στήν 8η Όλομέλεια πώς «πλησιάζει ή άπόδωση άγγλοαμερικανικών δυνάμεων στήν Έλλάδα». Δέν συμβουλευτήκε τούς στρατιωτικούς και μέ προχειρότητα – άθελά του – ρίχνει νερό στό μύλο τής άντιαμικής αντίδρασης. Οι Άγγλοαμερικάνοι, τόνισε, ούτε μπορούν ούτε θέλουν ν' άνοίξουν μέτωπο στήν Εϋρώπη. Άφήνουν τούς Ρώσους νά βγάλουν τά κάστανα άπ' τή φωτιά. Θέλουν νά κερδίσουν τόν πόλεμο μέ έλάχιστες ζημιές. Είναι μπλεγμένοι στή Βόρειο Άφρική και τή Μέση Άνατολή, έτσι πού δέν μπορούν νά κάνουν ούτε δευτερεύουσες ένεργειες όπως θά είναι μιá άπόδωση στήν Έλλάδα. Πολύ περισσότερο δέν πρέπει νά περιμένουμε σύντομα άνοιγμα πραγματικού δεύτερου μετώπου στήν Εϋρώπη. Παίρνοντας αυτά ύπόψη του τό ΚΚΕ, συνέχισε ό Μακρίδης, πρέπει νά καταλάβει ότι ό ένοπλος αντίρτικός άγώνας και ή μαζική αντίσταση τού έλληνικού λαού δέν μπορεί νά έχει τή συμπάθεια τών Άγγλων, γιάτί αυτοί θέλουν περιορισμένες ένεργειες τών ανταρτών και σαμποτέρ, γιά νά έξυπηρετούνται συγκεκριμένοι πολεμικοί σκοποί και γιά τίς περιορισμένες αυτές ένεργειές. Θά επιδιώξουν μέ κάθε τρόπο νά συγκρατήσουν άφροσιωμένες στήν πολιτική τους δυνάμεις, κυρίως από μοναρχικούς, ή τό πολύ από συντηρητικούς δημοκράτες, τύπου Ζέρβα. Τό λαϊκό αντίρτικό τό φοβούνται γιά τούς μακροπρόθεσμους πολιτικούς σκοπούς και θά πρέπει νά έπαγρυνουμε.

Όλοι πού πήραν μέρος στή Συνδιάσκεψη, θά θυμούνται τήν άγανάκτηση τού Πολ. Δανηλίδη, όταν, διαβάζοντας δελτία πληροφοριών τής ΚΕ τού ΕΛΑΣ, κατάγγελλε τίς μηχανορραφίες τών πρακτόρων τών μυστικών άγγλικών ύπηρεσιών και τίς άντιαμικές ραδιουργίες τού Τσιγάντε. «Τό Κόμμα μας δέ θά πρέπει νά παρασυρθεί, – έπε ό Δανηλίδης – σέ ύπερεκτίμηση τών δημαγωγικών διακηρύξεων τής Μ. Βρετανίας πώς δήθεν θά μπει στήν Έλλάδα σά “σωτήρας” και “έλευθερωτής”. Η Γερμανική κατοχή είναι πρόσκαιρη, θά γλιτώσουμε άπ' αυτή μιá μέρα. Άλλά αν πέσουμε κάτω από τήν άγγλική κατοχή, πολλά χρόνια θά μαρτυρήσει ό έλληνικός λαός. Αυτό δέν πρέπει ποτέ νά τό ξεχάσουμε, αλλά και οι ίδιοι οι Άγγλοι δέ θά μάς αφήσουν νά τό ξεχάσουμε».

Και άλλοι πολλοί, σχεδόν όλοι, αναφέρθηκαν στα άτιμα σχέδια τών Άγγλων, φέρνοντας στοιχεία χειροπιαστά από τή δράση τών πρακτόρων στους τομείς πού δούλευαν.

Η άπόφαση

Μέ βάση τήν εισήγηση πού έκανε ό Γραμματέας τής ΚΕ τού ΚΚΕ Γιώργης Σιάντος και τίς όμιλίες τών αντιπροσώπων, ή Πανελλαδική Συνδιάσκεψη, στήν άπόφασή της διαπίστωνε τά παρακάτω: «Οί τελευταίες περίλαμπρες νίκες τού κόκκινου στρατού στό θρυλικό Στάλινγκραντ, Καύκασο, Πζέφ, Βελίεγκε Λούτσι και τόν Άγγλοαμερικανών στή Βόρειο Άφρική αλλάζουν τήν πολιτική και πολεμική κατάσταση σέ βάρος τού φασιστικού άξονα, άνοίγουν τό δρόμο πρός γενικότερη και άποφασιστική συμμαχική έπίθεση γιά τή τελική συντριβή τής φασιστικής βαρβαρότητας – και αυτό βάζει μπροστά στό κόμμα μας και σ' όλόκληρο τόν έλληνικό λαό πολύ έξαιρετικά καθήκοντα και πριν άπ' όλα τό καθήκον τής άμεσης και όλόπλευρης προετοιμασίας και διεξαγωγής σκληρών και πολύμορφων παλλαϊκών άγώνων ως τήν άπελευθέρωση τής χώρας μας και τήν ολοκληρωτική κατοχύρωση τής νίκης τού έλληνικού λαού...» Άλλη διαπίστωση: «παρόλο πού ή γιάτλητική δύναμη τού κόμματός μας είναι μεγαλύτερη από κάθε άλλη φορά, όμως συγκριτικά μέ τή μεγάλη διάχυτη πολιτική μας έπιρροή και τίς μεγάλες άπαιτήσεις τού σημερινού παλλαϊκού άγώνα είναι πολύ ανεπαρκείς. Παράλληλα τό χαμηλό κομματικό και θεωρητικό επίπεδο μεγάλου μέρους τών κομματικών μας δυνάμεων και ή πολύ χαμηλή επαναστατική έπαγρύπνηση εναντίον τής βρωμερής δράσης όλων τών έχθρών τού κόμματος και τού λαού μας, δη-

μιουργούν σοβαρούς κινδύνους για την εκπλήρωση των άμεσων πολιτικών καθηκόντων μας και του ιστορικού προορισμού του Κόμματός μας».

Δίπλα στις παραπάνω αδυναμίες, η Συνδιάσκεψη επισήμανε σά βασικές και τις παρακάτω: «... Η πραγματοποίηση της πλατιάς εθνικοαπελευθερωτικής πολιτικής... άκόμα καθυστερεί...», «Τό ΕΑΜ... ιδιαιτέρως στη Μακεδονία, τη Θεσσαλία και την Πελοπόννησο είναι άμαζο...», «...Μεγάλο μέρος των εργατών παραμένουν έξω από τα συνδικάτα. Οί άνεργοι είναι άνοργάνωτοι... οί πλατιές μάζες της άγροτιάς... βασικά είναι άνοργάνωτες, έξω από συνεταιρισμούς και επαγγελματικές οργανώσεις και τό ΕΑΜ», «Οί πλατιές μάζες της νέας γενιάς και οί εργαζόμενες γυναίκες στην πόλη και τό χωριό, συμμετέχουν έλάχιστα στον οργανωμένο πανεθνικό άγώνα». Σ' αυτές τις αδυναμίες άποδίνει ή Συνδιάσκεψη «...τήν κυριότερη αίτία στην έλλειψη ενός μεγάλου και άδιάκοπου άπεργιακού και λαϊκού κινήματος (σ.σ. στίς επαρχίες) σ' άντίθεση μέ την Αθήνα και τόν Πειραιά όπου οί μαζικοί λαϊκοί άγώνες είναι σέ πολύ ύψηλό επίπεδο».

Και τόνιζε ότι: «Η εκπλήρωση των έξαιρετικά υπεύθυνων καθηκόντων ...προϋποθέτει πώς σύσσωμο τό κόμμα και στό συντομότατο χρονικό διάστημα πρέπει νά εξαλείψει κάθε καθυστέρηση...»

Η Πανελλαδική Συνδιάσκεψη άνφερόμενη στην στρατηγική και ταχτική του ΚΚΕ διακήρυξε «... κεντρικό καθήκον του ΚΚΕ παραμένει ή πάλη κατά του ξένου κατακτητή και ή άπελευθέρωση της Ελλάδας και του έλληνικού λαού από κάθε έξωτερική και έσωτερική πολιτική και οικονομική σκλαδιά...». Τήν πραγματοποίηση αυτής της γραμμής ή Συνδιάσκεψη τή σήριζε: «πάνω στην βάση της οργανωμένης και ένιαίας πανεθνικής πάλης... μέσα στίς γραμμές του Έθνικού άπελευθερωτικού μετώπου...»

Και παρακάτω: «Η πραγματοποίηση του άμεσου πολιτικού σκοπού του κόμματός μας - εθνική άπελευθερωτική και λαοκρατική λύση του έσωτερικού προβλήματος - άποτελεί στή συγκεκριμένη στιγμή τή μοναδική επαναστατική θέση. Μόνο αυτή άνοίγει πλατιά τό δρόμο για τήν πραγματοποίηση των παραπάνω στρατηγικών σκοπών του κόμματός μας - τήν εγκαθίδρυση της λαϊκής δημοκρατίας...», «στηριγμένη στην άποφασιστική ύποστήριξη της εργατικής τάξης και των συμμάχων της, τήν άγροτιά, τίς λαϊκές μάζες της πόλης και τά αντίστοιχα τους λαϊκά όργανα, άποτελεί σταθμό για τήν προοδευτική εκμύδνιση των έμποδίων στην άνάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων του τόπου, τό γρήγορο πέρασμα στο σοσιαλιστικό τρόπο παραγωγής και τήν ολοκληρωτική απάλλαγή του έλληνικού λαού από κάθε είδους οικονομικό ζυγό».

Τήν δλη εθνικοαπελευθερωτική δράση ή Συνδιάσκεψη τοποθετούσε: «στο πλευρό της Σοβιετικής Ένωσης και όλων των συμμάχων της... για τήν συντριβή της φασιστικής άξονικής διαβροχής και σκλαδιάς». Επίσης, τό ΚΚΕ... «όργανώνει τήν άδελφική συνεργασία μέ όλους τους ύπόδουλους λαούς και πρώτα απ' όλα μέ τους λαούς της Βαλκανικής».

Για νά γίνει ή πολιτική γραμμή πράξη, ή Συνδιάσκεψη έβαζε τό καθήκον «όλόπλευρης οργανωτικής και ταχτικής προετοιμασίας» έτσι πού τό Κόμμα νά μπορέσει νά πραγματοποιήσει στο άκέραιο τους άμεσους πολιτικούς σκοπούς «... κάτω από όποιοσδήποτε συνθήκες και περιστάσεις και ταντόχρονα νά άναπτύξει όλόπλευρη δράση έτσι πού μέσα στην ζωή και τήν πάλη μέ τήν δική τους πείρα, νά πειστούν οί μάζες των πατριωτών για τήν όρθότητα των σκοπών της επανάστασης και της γραμμής πορείας για τήν πραγματοποίησή της».

Στά καθήκοντα, ή άπόφαση της Συνδιάσκεψης τόνιζει: «...στην πρώτη γραμμή των καθηκόντων μας μπαίνει ή ειδική μαχητική - στρατιωτική όργάνωση των δυνάμεών μας, ό έφοδιασμός της μέ όλα τά άναγκαία μέσα και ή όλόπλευρη προετοιμασία για νά μπορέι τό Κόμμα ν' ανταποκριθεί στο άκέραιο σ' όλες τίς άνάγκες του άπελευθερωτικού άγώνα του λαού μας». Και άκόμα ύπόδειχνε σ' όλες τίς οργανώσεις «... νά εν-

ισχύσουν μ' όλες τίς δυνάμεις τόν άνταρτοπόλεμο πού είναι κιόλας ήρωικός ένοπλος άγώνας». «Βασικός κριός για τήν πραγματοποίηση των πολιτικών σκοπών και τήν κατάκτηση και μαχητικοποίηση των λαϊκών μαζών είναι ό καθημερινός και άδιάκοπος άγώνας για τίς οικονομικές και καθημερινές απαιτήσεις της ζωής. Η πραγματοποίηση του άμεσου πολιτικού σκοπού περνάει άνάμεσα από μιά σειρά αδιάκοπα και αλληλοδιάδοχα κύματα λαϊκών και άπεργιακών, οικονομικών και πολιτικών άγώνων...». Όσο προχωρούμε στην πραγματοποίηση των ένδιάμεσων αυτών στόχων - τόνιζει ή άπόφαση - άλλο τόσο πλησιάζουμε στον τελικό πολιτικό σκοπό, στην τελική νίκη».

Η Συνδιάσκεψη καθόριζε ισότιμες σχέσεις του εθνικοαπελευθερωτικού κινήματος μέ όλους τους Συμμάχους και τά άλλα αντιστασιακά κινήματα, μέ βάση τήν άρχή του σεδασμού της ακεραιότητας, της άνεξαρτησίας και της λαϊκής κυριαρχίας, μετά τόν πόλεμο.

Τέλος ή Άπόφαση της Συνδιάσκεψης ύπογράμμισε τήν άνάγκη νά ύψωθεί τό ιδεολογικό θεωρητικό επίπεδο των στελεχών και μελών του Κόμματος.

Στό σχέδιο άπόφασης έγιναν αλλαγές. Πολλές όμως προτάσεις, ενώ δέν άποκρούστηκαν στή συζήτηση, ούτε και στο κλείσιμο του Σιάντου, δέν μπήκαν στην άπόφαση, για λόγους, όπως λέγαμε τότε, «σκοπιμότητας». Χαρακτηριστικό είναι πώς αφαιρέθηκε από τήν άπόφαση κάθε ύπαινγμός για μηχανορραφίες και δολιοφθορές των Άγγλων, σέ βάρος του κινήματος. Η άπόφαση, όπως πάντα, ψηφίστηκε όμόφωνα.

Συμπλήρωση της Κεντρικής Επιτροπής

Ακολούθησε εκλογή νέων μελών της ΚΕ. Μιά μακρόσυρτη όμιλία του Ίωαννίδη, μέ γενικές και χιλιοειπωμένες φράσεις για τίς οργανωτικές άρχές και τους κανόνες λειτουργίας των κομμάτων νέου τύπου - λενινιστικού - και για διαδικασίες «μπολσεβικοποίησης» του ΚΚΕ, κατέληξαν σέ διαβεβαιώσεις πώς «μελετάει», έχει «συλλάβει», «καταστράνει» και σύντομα θά βάλλει σέ εφαρμογή, ένα νέο τρόπο όργάνωσης του Κόμματος στην βάση, πού θά ανταποκρίνεται στίς απαιτήσεις της νέας κατάστασης. Μετά πρότεινε ένα ένα τά στελέχη πού τό ΠΓ θεωρούσε πώς έπρεπε νά εκλεγούν στην ΚΕ, χωρίς νά παραλείψει νά προσθέσει: «Βέβαια δέν έχουν όλοι τίς ικανότητες νά είναι μέλη της ΚΕ, αλλά δέν έχουμε άλλους. Θά τους βοηθήσουμε!».

Προτείνεται πρώτος ό Δημήτρης Γληνός. Πετάχτηκε ταραγμένος από τή θέση του και ζήτησε νά μήν εκλεγεί, γιατί δέν έχει άκόμα ούτε τυπική επαφή μέ τήν όργάνωση και δέν έχει τίς έμπειρίες πού πρέπει νά έχει ένα άνώτατο στέλεχος του Κόμματος. Η Συνδιάσκεψη τόν ψήφισε. Ο Γληνός συγγινημένος ευχαρίστησε και ζήτησε νά τόν βοηθήσουμε για νά ανταποκριθεί στην εκλογή του. Σέ συνέχεια έγινε ή εκλογή των: Κώστα Χατζήμαλη, Πολύδωρου Δανιηλίδη, Θανάση Χατζή, Μάρκου Βαφειάδη, Κώστα Γαμβέτα, Μήτσου Βλαντά, Σπύρου Καλοδίκη, Κώστα Γυφτοδήμου (Καραγιώργη). Καίτης Ζεύγον και Γιώργη Έφθυριάδη. Έγκρίθηκε ή εκλογή και των Άντρέα Τζήμα και Κώστα Λαζαρίδη.

Πριν από τήν εκλογή νέων μελών, έγινε ή διαγραφή των Κεντρικών Επιτροπών πού λιποψύχησαν στην δικτατορία. Μεταξύ τους ήταν οί Σκλάβαινας, Σιτοκοινσταντίνου, Σκαφίδας, Γκαζέζ, Μόσχος, Τυρίμος και μαζί τους ό Βασίλης Νεφέλουδης, πού δέν ήταν γνωστό αν έκανε «δήλωση» αλλά είχε χάσει τήν άντοχή του στίς φυλακές της Κέρκυρας και άρχισε διαπραγματεύσεις μέ τήν ασφάλεια νά άφ'εθεί έλεύθερος.

Κριτική της Συνδιάσκεψης

Οί εργάσιες της Συνδιάσκεψης δέν μπορούσαν, όπως ήταν φυσικό, μέσα σέ κείνες τίς συνθήκες νά γίνουν μέ άνεση και σοβαρή προεργασία των προβλημάτων και προτάσεων. Δέν ήταν

μόνο οι αντικειμενικοί λόγοι, που την εμπόδισαν να μπει σε γενικότερους προβληματισμούς. Οι υποκειμενικοί λόγοι θα-ραιναι περισσότερο. Τα στελέχη που πήραν μέρος στη Συνδιά-σκεψη ήταν – όπως γράψαμε – όλα από την παλιά φρουρά του Κόμματος. Βιολογικά, βέβαια, στην πλειοψηφία τους νέοι, αλλά ψυχολογικά και από άποψη συνθηκών και βιωμάτων γε-ρασμένοι. Και στο αρχικό στάδιο ο πρακτικισμός και οι έμπει-ρίες από την παράνομη οργάνωση και δράση, μαζί με την χω-ρίς όρια εργατικότητα και αυτοθυσία, τους βοήθησε να αντα-ποκριθούν στις αποστολές και να αποσπάσουν τη γενική εκτί-μηση των νέων μελών του Κόμματος. "Όταν όμως η Συνδιά-σκεψη είχε να αντιμετωπίσει και να δώσει λύσεις σε προβλή-ματα πολέμου, επανάστασης και εξουσίας, γιά να κάνει το Κόμμα υπεύθυνη πολιτική δύναμη, φάνηκε η ανεπάρκειά τους.

"Αν γίνονταν δεκτή ή πρόταση του Σιάντου και έπαιρναν μέρος στη Συνδιάσκεψη νέοι άνθρωποι του Κόμματος, που θα φέρνανε τον αέρα της αντικατοχικής έξαρσης και των επανα-στατικών απαιτήσεων του λαού, ασφαλώς οι απογώσεις θα ήταν διαφορετικές και τα μέτρα που θα παίρνονταν αποφαι-σιστικότερα προς τον κύριο τομέα δράσης, την ανάπτυξη του ΕΛΑΣ και την ένταξη του πολέμου. Η ιεράρχηση των καθη-κόντων θα ανατρέπονταν ριζικά.

"Η εθνική αντίσταση στη νέα της φάση απαιτούσε ανθρώ-πους που να καταλαβαίνουν καλά την πολιτική γραμμή του κόμματος, ικανοί να την εφαρμόζουν στη ζωή και να δίνουν επισημονικές απαντήσεις στα γενικά και ειδικά, πολύμορφα και πολυσύνθετα, προβλήματα. Τέτοιοι άνθρωποι με πλατιές θεωρητικές γνώσεις και πρακτική ύπληχαν πολλοί. "Αν λόγος θεωρητικής τάξης δεν επέτρεπαν να χρησιμοποιηθούν στο άνωτατο όργανο του Κόμματος, στην Κεντρική Επιτροπή, θα μπορούσαν ωστόσο να αποτελέσουν συμβουλευτικά όργανα γύρω από αυτή.

"Ακόμα είναι αξιοσημείωτο ότι στη Συνδιάσκεψη δεν παίρναν μέρος στελέχη του Κόμματος που δούλευαν στο αν-τάρτικο και ούτε ένας καπετάνιος του ΕΛΑΣ. Αυτό ήταν "Αχίλλειος πτέρνα της Συνδιάσκεψης και δεν έμεινε χωρίς συν-έπειες. Θά πρέπει να πούμε πώς γράφηκε – πιθανότατα – μια ευ-καιρία, που θα μπορούσε να βρεθεί ο "Αρης στη Συνδιάσκεψη. Γράψαμε πώς ο Λευτεριάς δεν ανακοίνωσε στον "Αρη την πρόσκληση της ΚΕ να πάει στην "Αθήνα. Παρόλο που δεν κα-λούνταν γιά «καλό», ύστερα από τα όσα πέτυχε και με την επι-χείρηση του Γοργοπόταμου. Θά άλλαζε τα πνεύματα υπέρ αυ-τού και ίσως καλούνταν να μεταφέρει την πείρα του στη Συν-διάσκεψη.

Η νέα Κεντρική καθοδήγηση του ΚΚΕ

"Αμέσως μετά, στο ίδιο σπίτι, συνήλθε η 9η "Ολομέλεια της ΚΕ και ανάδειξε τό ΠΓ από τους: Γιώργη Σιάντο, Γιάννη "Ιωαννί-δη, Δημήτρη Γληνό, Νίκο Πλουμπίδη, Χρύσα Χατζηβασιλείου, και Παντελή-Σίμο Καραγκίτση. "Αναπληρωματικά μέλη του ΠΓ εκλέχτηκαν οι "Ανδρέας Τζήμας και Πέτρος Ρούσος.

Τό ΠΓ ανάδειξε τη Γραμματεία του από τους Γ. Σιάντο, Γ. "Ιωαννίδη και Δ. Γληνό.

"Έγινε καταμερισμός δουλειάς. Στόν Ν. Πλουμπίδη ανατέ-θηκε η καθοδήγηση των ύπηρεσιών πληροφοριών και η οργά-νωση της ειδικής ύπηρεσίας γιά την προστασία των λαϊκών αγωνιστών Ο.Π.Λ.Α. Στη Χρύσα Χατζηβασιλείου τό "Όργανω-τικό Γραφείο και η άμεση καθοδήγηση του Πειραιά και της Πελοποννήσου. Στόν Π. Καραγκίτση, η καθοδήγηση της «Έθνικής "Αλληλεγγύης» με βοήθό του προσωρινά και αντικα-ταστήτη του λίγο αργότερα τον Κώστα Θεό (που δέν ήταν μέ-λος της ΚΕ του ΚΚΕ). "Ο Π. Ρούσος παράμενε στη διαφώτιση και τόν παράνομο έκδοτικό μηχανισμό του Κόμματος. "Ο Κ. Λαζαρίδης, Γραμματέας της ΚΟΠ και αντιπρόσωπος του Κόμ-ματος στό ΕΕΑΜ. "Ο Α. Τζήμας, υπεύθυνος γιά τη Ρούμελη και έτοιμάζονταν να φύγει σύντομα γιά τό αντάρτικο.

"Έγινε νέος καταμερισμός δουλειάς και στά μέλη της ΚΕ. "Ο Κώστας Γαμβέτας στέλλονταν από τη Θεσσαλία στην Πελο-πόννησο. "Ο Κώστας Γυρτοδήμος-Καραγιώργης έφυνε γιά τη Θεσσαλία. Στους Π. Δανιηλίδη και σε μένα ανατέθηκε η ανα-διοργάνωση της ΚΕ του ΕΛΑΣ, και γιά να σταματήσει η απα-ράδεκτη και επιζήμια κατάσταση που ύπληρχε: "Η ΚΕ του ΕΛΑΣ από κατώτερους αξιωματικούς, να "ναι ουσιαστικά τυ-πική, ενώ όλη την οργανωτική, επιτελική και διοικητική δου-λειά να την έχει αναλάβει τό "Επιτελείο της ΚΕ του ΕΛΑΣ. Γι' αυτό στη νέα σύνθεση της ΚΕ του ΕΛΑΣ, αποφασίστηκε να παραμείνω εγώ σαν πολιτικός αντιπρόσωπος του ΕΑΜ, ο δέ Πολ. Δανιηλίδης να συνεχίσει την κομματική δουλειά στόν ΕΛΑΣ και να αναλάβει την καθοδήγηση των βοηθητικών και τεχνικών ύπηρεσιών της Κ.Ε. Στην Κρήτη έμενε γραμματέας Περιοχής ο Στ. "Αναστασιάδης με βοήθό του τόν Μ. Πορφυρο-γέννη – και οι δύο μαζί της ΚΕ από τό 6ο Συνέδριο, και στην άν. Μακεδονία και Θράκη ο Γ. "Ερμούλιαδης.

Μετά τη Συνδιάσκεψη φεύγουν όλοι οι «άντιπρόσωποι» γιά τις οργάνώσεις τους, αναμφισβήτητα περισσότερο ένιμε-ρωμένοι, με πλουτισμένες τις έμπειρίες τους, με αρκετά εφ'όδια και βασικά με σαφέστερη προοπτική. Παρ' όλα τά κενά και τις «σκοπιμότητες» μέσα στη Συνδιάσκεψη επικράτησε πνεύμα επαναστατικής έξαρσης και πίστης πώς η εθνική, πολιτική και κοινωνική απελευθέρωση είναι έργο του ελληνικού λαού και η ευθύνη της καθοδήγησης του κινήματος πέφτει ιστορικά και πολιτικά στό ΚΚΕ και τό ΕΑΜ-ΕΛΑΣ. Ειδικότερα τά στελέχη είχαν κατανοήσει την αναγκαιότητα και σοβαρότητα του έν-οπλου αγώνα, του ανταρτοπολέμου, που μπαίνει στό κέντρο των καθηκόντων τους, παρόλο που η τοποθέτηση σά βασικού κρήκου γιά την ανέλιξη όλης της άλυσίδας του εθνικολαϊκού κινήματος, τους καθημερινούς αγώνες γιά τά ζητήματα «επι-βίωσης», όπως διατυπώθηκε στην απόφαση της Συνδιάσκεψης, μπερδευε και εμπόδιζε τη σωστή ιεράρχηση και προώθηση του βασικού και πρωταρχικού καθήκοντος.

Τό ΠΓ του ΚΚΕ, από τις πρώτες μέρες καταπιάνεται με τη μελέτη και την πρακτική προώθηση των καθηκόντων, ύπολογί-ζοντας τό δοσμένο συσχετισμό δυνάμεων και τις αλλαγές που διαγράφονταν, τόσο στις ανακατατάξεις, όσο και στη διάταξη των δυνάμεων, διεθνώς και εσωτερικά.

Στην πρώτη συνεδρίασή του τό Π.Γ. εξέτασε και τό πρό-βλημα των σχέσεων του Κόμματος και του κινήματος με τους συμμάχους γενικά, με τό διεθνές επαναστατικό και αντιστα-σιακό κίνημα ιδιαίτερα. "Υπήρχαν πολλά στοιχεία και πολλα-πλασιάστηκαν με συγκεκριμένα στοιχεία από τις οργάνώσεις, που αναφέρθηκαν στη Συνδιάσκεψη, γιά την αντιπάθεια και την έχθρότητα, ακόμα, των "Αγγλων στό έαμικό κίνημα, που σωστά έρμηνεύτηκε πώς προέρχεται από την ίδια την ιμπερια-λιστική φύση της Μεγάλης Βρετανίας, που δέν πολεμάει τό φασισμό, αλλά τους Γερμανούς, που διεκδικούν την παγκόσμια κυριαρχία και ταυτόχρονα αφήνουν τη Σοβιετική "Ένωση ου-σιαστικά μόνη στό μέτωπο, γιά να αδυνατίσει, και στό τέλος του πολέμου αυτή, μαζί με την "Αμερική να επιβάλουν την κυ-ριαρχία τους. Τό κίνημα του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ δέν πρόκειται να γίνει όργανο των μακροπρόθεσμων σκοπών των "Αγγλων και γι' αυτό θά πολεμηθεί από αυτούς και τους φίλους τους στη Μέση "Ανατολή και στην "Ελλάδα.

"Η σωστή, όμως, αυτή διαπίστωση, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας της Γραμματείας, δέν θά πρέπει να μάς οδηγήσει σε αντιαγγλικές εκδηλώσεις, που μπορούν να έχουν και εθνικές και γενικότερα συμμαχικές αρνητικές επιπτώσεις. Και έχουμε τέτοιες εκδηλώσεις. Τέλος αποφασίστηκε η Γραμματεία του ΠΓ να συνέχεται δυό φορές τη δομάδα και τό ΠΓ κάθε δεκα-πέντε μέρες.

"Γενικά μπορούμε να πούμε πώς παρά τις αδυναμίες, τις έλλείψεις και τά λάθη, η Συνδιάσκεψη του Δεκέμβρη 1942 βοήθησε τό Κόμμα να αναπτύξει τεράστια δουλειά, να κατα-χτήσει μάξες, να τις κινητοποιήσει και να φουντώσει τό αντάρ-τικο κίνημα σ' όλη την "Ελλάδα.

“Ένας σύγχρονος «Ίάσων» made in USA σέ μιά μοντέρνα αεροναυτική έκστρατεία

του Δ. Μάρκου

ΟΙ ΣΧΕΣΕΙΣ τής επιστήμης καί τών επιστημόνων μέ τή στρατιωτική έξουσία, καί ειδικότερα μέ τίς στρατιωτικές εφαρμογές, δέν είναι κάτι καινούργιο. Στήν εποχή μας μάλιστα, συντάγματα επιστημόνων προσφέρουν, συνειδητά ή ὄχι, τίς γνώσεις τους στήν ύπηρεσία τοῦ πολέμου.

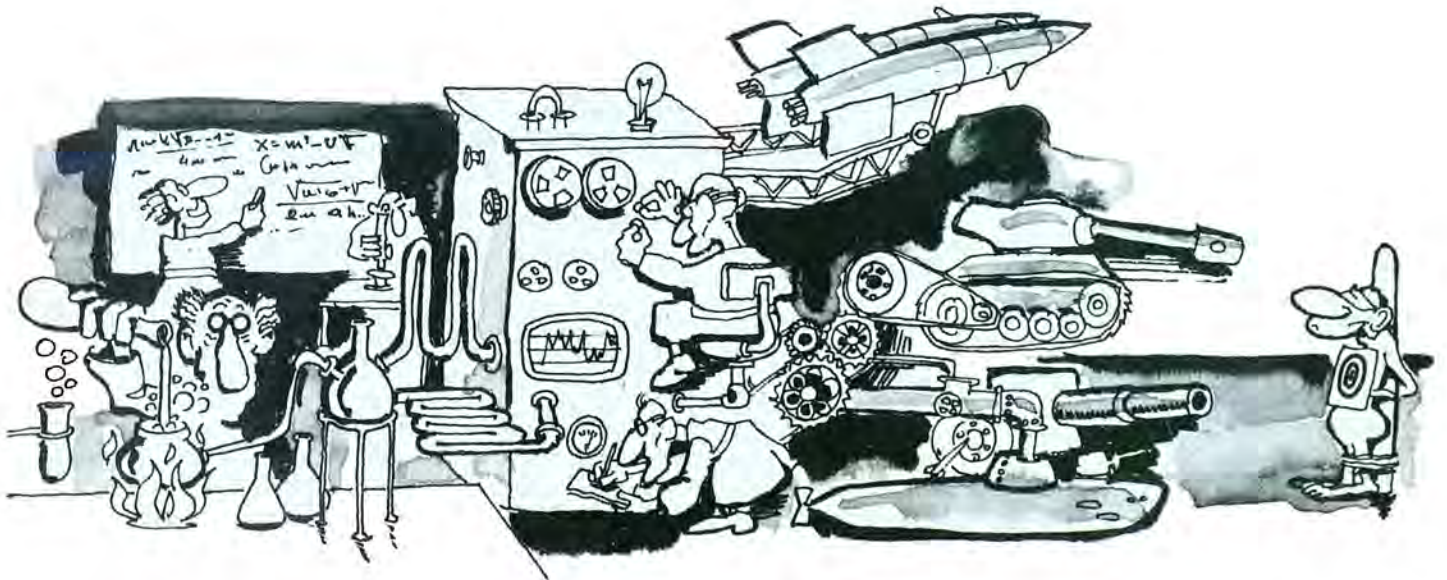
Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ αὐτή ἔγινε ἀφορμή νά γραφοῦν διβλία, νά ἐκδοθοῦν εἰδικά περιοδικά, ἐπιστήμονες νά θασανίζονται ἀπό κρίσεις συνείδησης, νά παραιτηθοῦν ἢ ν' ἀρνηθοῦν τή συνέχιση τών ἐρευνών τους καί, τελευταία, φοιτητές, νέοι ἐρευνητές καί τεχνικοί νά χρησιμοποιήσουν δυναμικές μορφές διαμαρτυρίας πού ἔφτασαν μέχρι τήν ἀποπομπή διάσημων ἐπιστημόνων πού συνεργάστηκαν μέ τό στρατό, καί τό μποϋκοτάρισμα συνεδρίων ὅπου μετεῖχαν τέτοια πρόσωπα.

ΕΙΝΑΙ ἀλήθεια πώς σήμερα δέν μπορούμε νά ξεχω-

ρίσουμε τήν ἀνακάλυψη ἀπό τήν ἐφαρμογή, τήν ἐπιστημονική ἔρευνα ἀπό τήν ἐκμετάλλευσή της. Ἡ τεχνολογική κοινωνία μας τίς ἔχει συνδέσει τόσο στενά, πού πρέπει νά τίς θεωροῦμε σάν τμήματα μιᾶς ἐνιαίας διαδικασίας. Πράγματι, φυσικοί πού νόμιζαν ὅτι δούλευαν πάνω σέ προβλήματα καθαρά διανοητικοῦ χαρακτήρα, ἔδωσαν τά ἀπαραίτητα στοιχεῖα γιά τήν κατασκευή τῆς ὑδρογονοδόμδας. Βιολόγοι, βιοχημικοί καί νευροψυχολόγοι, τελειοποίησαν τίς φυλλοδόλες βλαστησιοκτόνες οὐσίες καί γενικότερα τόν χημικο-βακτηριολογικό πόλεμο. Ἀνθρωπολόγοι, ψυχολόγοι καί κοινωνιολόγοι ἴσως ξαφνιαστήκαν ὅταν ἀνακάλυψαν ὅτι τά ἀποτελέσματα μελετῶν τους πάνω στά κοινωνικά συστήματα χρησιμοποιήθηκαν ἀπό μυστικές ὑπηρεσίες γιά τήν «καταστολή ἐξεγέρσεων».

ΕΙΝΑΙ δελεαστικό νά κατατάσσει κανεῖς τοὺς ἐπιστήμονες, ὅπως καί τόν ἄλλο κόσμο, πού ἔχει σχέση μέ πολιτικές καί στρατιωτικές ὑποθέσεις, σύμφωνα μέ τίς ἐτικέτες «γεράκι» καί «περιστέρι». Ὑπάρχει βέβαια ἓνας ἀριθμός ἀπό ἐπιστήμονες πού διέπεται ἀπό ἓναν ἀκραῖο ἐθνικισμό καί ἓνα φιλοπόλεμο ἀντικομμουνισμό, ὅπως ὁ μακαρίτης J. Von Neumann καί φυσικά ὁ E. Teller, πού μπορεῖ κανεῖς νά τοὺς ὀνομάσει «γεράκια». Ἀλλά καί ἀρκετά «περιστέρια» εἶναι ὑπεύθυνα γιά μερικoὺς ἀπό τοὺς πιό θανάσιμους νεωτερισμούς στό σύγχρονο πόλεμο (στό μυαλό μας ἔρχεται ἀμέσως ὁ J. Robert Oppenheimer).

Θά χρησιμοποιήσουμε τήν ἱστορία τοῦ τμήματος JASON (=ΙΑΣΩΝ), σάν χαρακτηριστικό παράδειγμα θεληματικῆς συμμετοχῆς ὀνομαστῶν ἐπιστημόνων (πολλοί ἀπό τοὺς ὁποίους ἀνήκουν στή δεύτερη κατηγορία) σέ ἐπιθετικό πόλεμο – στή συγκεκριμένη περίπτωση στόν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ – καί σάν ἀφορμή γιά νά ἐξετάσουμε τή φιλοσοφία πού ἀνάπτυξαν αὐτοί οἱ ἄνθρωποι γιά νά δικαιολογηθοῦν, ἀλλά καί τή νοοτροπία πολλῶν παραδοσιακά φιλελεύθερων ἐρευνητῶν πού καταδίκασαν τήν ἀμερικάνικη ἐπέμβαση, χωρίς αὐτό νά τοὺς ἐμποδίζει νά καλύπτουν μερικoὺς συνεργάτες τοῦ πολέμου μόνο καί μόνο ἐπειδή ἦταν λαμπροί φυσικοί. Θά προσπαθήσουμε, μ' ἄλλα λόγια, νά δείξουμε πού ὁδηγεῖ ἡ προσπάθεια νά διασωθεῖ μέ κάθε τρόπο ἡ καλή φήμη τῆς «οὐδέτερης ἐπιστήμης».



Μετά τό Δεύτερο Παγκόσμιο πόλεμο, οί επιστήμονες πού ασχολήθηκαν μέ τήν «πολεμική έρευνα» (ατομική δόμωα, ραντάρ) επέστρεψαν στά πανεπιστημιακά τους καθήκοντα. Φυσικά οί στρατιωτικοί δέν ήθελαν νά χάσουν όλα αυτά τά λαμπρά ταλέντα, ούτε καί δορισμένοι επιστήμονες νά πάψουν νά βρίσκονται κοντά στά κέντρα αποφάσεων. Κάπως έτσι γεννήθηκε ή ιδέα ενός ανεξάρτητου έρευνητικού καί συμβουλευτικού οργανισμού, του I.D.A. (Institute for Defense Analyses = Ίνστιτούτο Ἀνάλυσης γιά τήν Ἀμυνα), «μιά στρατιωτική δεξαμενή έγκεινών ή μάλλον πορνεύο, πού διευθύνει ό στρατηγός Μάξγουελ Τάιηλορ» κατά τόν Ρ. Γκόντμάν.⁽¹⁾

Τό IDA μπορούσε νά καθορίζει μόνο τον τή μισθολογική του κλίμακα καί έλπιδε ότι θά προσελκύσει επιστήμονες μεγάλης όλκης, μέ τήν υπόσχεση μιάς σημαντικής «έλευθερίας» στήν έκλογή του προβλήματος πού θά τούς άπασχολούσε.

Ἡ φιλολογία του ίδιου του IDA, έδω καί δεκαπέντε χρόνια, έλεγε ότι ή δημιουργία του έγινε άπαραίτητη από τήν «άναπόφευκτη συνειδητοποίηση, ότι ό διεθνής κομμουνισμός είναι ήμπεριαλιστικός από τή φύση του καί ότι τελικός του σκοπός δέν είναι τίποτα λιγότερο από τήν κυριαρχία τής υφήςλου». Κατόπιν, σημειώνοντας ότι «ό πραγματικός πόλεμος είναι αυτός τής αμερικάνικης επιστήμης ενάντια στή σοβιετική», αποδίδει τή γέννησή του στο γεγονός ότι «ή κυβένηση καί ειδικά τό ύπουργείο Ἀμυνας, σέ μιά προσπάθεια ενίσχυσης τής εφαρμογής επιστημονικών μεθόδων στή λύση μεγάλων προβλημάτων στρατιωτικής πολιτικής καί στρατηγικής, ζήτησε ένα μηχανισμό μέ τόν όποιο θά μπορούσε νά φτάσει πιά άποτελεσματικά στή δεξαμενή τεχνολογικών ταλέντων τής έθνικής επιστημονικής κοινότητας».

Ἡ επιτυχία αυτής τής επιχείρησης στηρίχτηκε στο ότι κατάφερε νά θεωρείται δείγμα μεγάλου γοήτρου ή πρόσκληση νά δουλέψει κανείς σ' αυτή τήν ομάδα τών εκλεκτών. Ἐτσι μερικοί νέοι επιστήμονες στρατολογήθηκαν καί αποτέλεσαν μιά ομάδα του IDA, πού ονομάστηκε JASON:

1) C. Townes, καθηγητής Φυσικής στο Berkeley, βραβείο Nobel 1964, έφευρέτης του λέιζερ, μέλος καί του PSAC (President's Science Advisory Committee = Ἐπιστημονική Συμβουλευτική Ἐπιτροπή του Προέδρου).

2) D. Glaser, καθ. Φυσικής στο Berkeley, Nobel 1960.

3) M. Gell-Mann, καθ. Φυσικής στο Cal. Tech., Nobel 1969, ιδιαίτερα γνωστός από τή διατύπωση τής υπόθεσης τών «κουάρκς», έσχατον συστατικών τής ύλης, μέλος του PSAC.

4) L. Alvarez, καθ. Φυσικής στο Berkeley, Nobel 1968, μέλος του PSAC.

5) E. Wigner, καθ. Φυσικής στο Princeton, Nobel.

6) N. Goldberger, καθ. Φυσικής στο Princeton, πρόεδρος τής έπιτροπής διευθύνσεως του JASON από τό 1959-1966, μέλος του PSAC.⁽²⁾

Ἄπό πιά λεπτομερειακός δημόσιος άπολογισμός τής συμβολής του JASON στον πόλεμο του Βιετνάμ περιέχεται στά αρχεία του Πεντάγωνου.⁽³⁾

Στίς αρχές του 1966 (τήν ίδια εποχή πού ξεσπούσε μιά όλοένα καί περισσότερο αυξανόμενη αντίδραση στον πόλεμο από τόν αμερικάνικο λαό καί γεννιόταν μιά άπογοήτευση σέ μερικά μέλη τής κυβένησης γιά τήν άδυναμία του βομβαρδισμού νά επιτύχει τούς στρατιωτικούς του σκοπούς), μιά κλίμα επιστημόνων μέ υψηλές γνωριμίες στην Ουάσινγκτον, πείστηκαν από τόν R. McNamara νά κάνουν μιά ειδική μελέτη πάνω «στis τεχνικές δυνατότητες σέ σχέση μέ τίς στρατιωτικές επιχειρήσεις στο Βιετνάμ».

Αυτή ή ειδική ομάδα μελέτης τών 47 επιστημόνων, πού αντιπροσώπευε «τήν άφρόκριμα τής επιστημονικής κοινότητας», άποτελούνταν από διακεκριμένους Αμερικάνους επιστήμονες, ανθρώπους πού δοήθησαν τήν κυβένηση νά παραγάγει πολλά από τά πιά προηγμένα τεχνικά συστήματα όπλων, συνάθροιστηκε τό καλοκαίρι του 1966, αρχίζοντας μέ μιά σειρά από ενημερωτικές διαλέξεις πού έκαναν υψηλοί αξιωματικοί του Πεντάγωνου, τής CIA, του ύπουργείου Ἐσωτερικών καί του Λευκού Οίκου.

Ἡ αναφορά του JASON πού δόθηκε στον McNamara τόν Σεπτέμβριο του ίδιου χρόνου άποτελούνταν από τέσσερα μέρη μέ τίτλους:

1. Τά άποτελέσματα του βομβαρδισμού του Β. Βιετνάμ από τίς Η.Π.Α.

2. Σχετισμός δυνάμεων Βιετκόγκ-Νοτιοβιετναμέζων.

3. Ἐνα άεροϋποστηριζόμενο αντιδεδιευτικό φράγμα.

4. Σύνοψη άποτελεσμάτων, συμπερασμάτων καί προτάσεων.

Ἡ αναφορά αυτή χαρακτηρίστηκε από τούς σχολιάστες τών αρχείων του Πεντάγωνου σαν καί πού άσκησε «μιά άποφασιστική επίδραση στο μυαλό του McNamara» σχετικά μέ τή μελλοντική πολιτική τών ΗΠΑ στο Βιετνάμ.

Οί New York Times, στην παρουσίαση τών αρχείων του Πεντάγωνου, άνακεφαλαιώνουν:

«... Τό Βόρειο Βιετνάμ είναι μιά άγροτική χώρα μέ μικρή βιομηχανία καί πρωτόγονο, αλλά εύκαμπτο σύστημα μεταφορών καί τά περισσότερα από τά όπλα καί εφόδια έρχονται από τό έξωτερικό. Αυτά συντελοϋσαν ώστε νά άποτυχαίνουν οί βομβαρδισμοί νά έμποδίσουν τό Ἄντί νά περνάει άνδρες στο νότο...»

Τά αρχεία του Πεντάγωνου⁽⁴⁾ συνεχίζουν μέ τήν πρόταση καί περιγραφή, από τήν ομάδα μελέτης, του «ήλεκτρονικού φράγματος»: νάρκες GRAVEL, SA-DEYE, BLU-26B, σεισμικοί καί άκουστικοί δέκτες, «όσμητές άνθρώπων». Αυτό τό φράγμα, ενισχυμένο μέ διάφορες τεχνολογικές τελειοποιήσεις (δύμβες κατευθυνόμενες μέ λέιζερ, τηλεκατευθυνόμενοι βομβαρδισμοί από ήλεκτρονικούς έγκεινούς κ.τ.λ.), θά γινόταν τó ήλεκτρονικό πεδίο μάχης.⁽⁵⁾

Ἄπό ένθουσιασμός του McNamara έπεισε τελικά τούς στρατιωτικούς ν' άποφασίσουν τήν πραγματοποίηση του νέου προγράμματος καί στο τέλος του 1967 ένα μέρος του σχεδίου άρχισε νά εφαρμόζεται. Οί λεπτομέρειες ήταν οί περισσότερες άπόρρητες, αλλά κομμάτι-κομμάτι συγκεντρώθηκαν άρκετές πληροφορίες⁽⁶⁾.

Στίς 14 Οκτώβριο 1969 ό αρχηγός του έπιτελείου, στρατηγός Westmoreland, έδωσε τήν πρώτη δημόσια αναφορά γιά τήν εξέλιξη του ήλεκτρονικού πεδίου μάχης. Μετά τήν αναφορά του στίς νέες μεθόδους άνίχνευσης του έχθρου στο Βιετνάμ, είπε: «...δοιόκομαστε στο κατόφρι μιάς έντελώς νέας ιδέας πεδίου μάχης... Σήμερα μηχανές καί τεχνολογία επιτρέπουν οίκονομία ανθρώπινου δυναμικού στο πεδίο μάχης, όπως καί στο εργοστάσιο... Είμαι πεπεισμένος ότι ό αμερικάνικος λαός περιμένει απ' αυτή τή χώρα νά εκμεταλλευτεί όλα τά πλεονεκτήματα τής τεχνολογίας γιά νά καλωσορίσει καί χειροκροτήσει τίς άνακαλύψεις πού θ' άντικαταστήσουν, όπουδήποτε είναι δυνατό, τόν άνθρωπο μέ τή μηχανή».

Στίς 14 Μαΐου 1969 ό Dr. J. Foster Jr. (D.D.R & E. = Director of Defense Research and Engineering) σέ έρώτηση του γεροϋσιαστή Smith, άπάντησε πώς όλα αυτά μπορούν νά χρησιμοποιηθούν καί στην Ευρώπη.⁽⁷⁾

Μπορούμε έτσι νά συμπεράνουμε ότι ή ομάδα αυτή τών επιστημονικών συμβούλων συνετέλεσε όχι μόνο στην εισαγωγή τής ιδέας του ήλεκτρονικού πεδίου μάχης (1966), όχι μόνο στην εφαρμογή του στο Βιετνάμ (1968), αλλά καί στην επέκταση τής δυνατότητας εφαρμογής του νέου αυτού πολεμικού συστήματος σέ παγκόσμια κλίμακα (1970).

Επιμένουμε ιδιαίτερα στο ήλεκτρονικό πεδίο μάχης, γιατί είναι μιά πολύ καθαρή περιήλωση συμβολής του JASON στον πόλεμο του Βιετνάμ. Ἄλλες εργασίες του JASON πού αναφέρονται στίς έτήσιες αναφορές του IDA είναι π.χ. τά συστήματα αντιδωλιστικών πυραύλων (ABM) γιά τίς ΗΠΑ (1967) καί άρκετή δουλειά πάνω στά λέιζερ (1971).

Ἄν σκεφτεί κανείς πώς ή περισσότερη δουλειά του JASON ήταν άπόρρητη, αυτά πού έγιναν γνωστά θά πρέπει νά ναι «ή κορυφή του παγόδουνου».

Τά αρχεία του Πεντάγωνου άποκαλύπτουν τελικά πώς οί καλύτεροι έπι-

στήμονες της Αμερικής πρότειναν στους στρατιωτικούς πιο ορθολογιστικά, δηλ. πιο αποτελεσματικά μέσα για τη διεξαγωγή του πολέμου.

Ο μύθος της ουδετερότητας της επιστήμης, έμπόδιζε για πολύ καιρό και τη θέση ακόμα του προβλήματος. Αν εξαιρέσουμε την πρώτη αντίδραση στον IDA, που έγινε από φοιτητές το 1967 στο Princeton University, όπου φιλοξενούνταν οι εγκαταστάσεις έρευνας του IDA πάνω στις επικοινωνίες, το ζήτημα ανακινήθηκε την Τρίτη 13 Ιούνη 1972. Την ημέρα εκείνη, στο College de France, αρκετές δεκάδες επιστημονικών έρευνητών του Κολλεγίου και των Φυσικομαθηματικών του Όρσαί και του Παρισιού, ζήτησαν από τον M. Gell-Mann, στην αρχή μιας διάλεξης, να δώσει εξηγήσεις για τη συμμετοχή του στον πόλεμο του Βιετνάμ και για τις σχέσεις του με το Πεντάγωνο. Ο Gell-Mann άρνούμενος ν' απαντήσει εγκατέλειψε το άμφιθέατρο. Την Τετάρτη 14 Ιούνη του ζητήθηκε ξανά να δώσει λογαριασμό. Επέμεινε στην άρνησή του και γι' αυτό αποπέμφθηκε κάτω από τις αποδοκιμασίες του ακροατηρίου.

Στά τέλη του Ιούλη ο S. Drell, καλεσμένος για μία διάλεξη στο Ίνστιτούτο Φυσικής της Ρώμης, δεν μπόρεσε να πάρει το λόγο, ενώ στη θερινή σχολή του Καργκέζε (Κορσική), άρνήθηκε ν' απαντήσει στις ερωτήσεις φοιτητών σχετικά με το JASON κι έτσι η σχολή έκλεισε νωρίτερα από το κανονικό.

Τόν ίδιο μήνα, η παρουσία των J. Wheeler και M. Gell-Mann στις θερινές σχολές του Έριτσε (Σικελία), έγινε αφορμή για διαξιφισμούς.

Τόν Αύγουστο του 1972, στη θερινή σχολή της Βαρέννας για την Ιστορία της Φυσικής του 20ού αιώνα, εκδόθηκε μία ανακοίνωση που υιοθέτησαν 60 περίπου επιστήμονες διαφόρων κρατών (κυρίως Ευρωπαίοι):

«...Θέλουμε να εκφράσουμε, σαν επιστήμονες και διά μέσον των επιστημονικών θεσμών και δημοσιεύσεων, την καταδίκη των συναδέλφων μας που έχουν εμπλακεί, με τη θέλησή τους, σ' αυτό τον πόλεμο...»

Η ίδια θέση κυκλοφόρησε για υπογραφή σε μία μεγάλη συνάντηση φυσικών στις ΗΠΑ το Σεπτέμβριο του ίδιου έτους (Συνδιάσκεψη για τις υψηλές ενέργειες στο N.A.L.). Μόνο 21 από τους 700 επιστήμονες το υπόγραψαν.

Στά τέλη του Σεπτέμβριου έγινε στην Τεργέστη ένα συνέδριο με θέμα την «κοσμοθεώρηση των φυσικών». Μεταξύ των συνέδρων ήταν και 5 μέλη του JASON (Wigner, Wheeler, Townes, Weinberg, Montroll). Η έναρκτηρία συνεδρίαση έγινε σε μία αίθουσα με την προστασία ενόπλων αστυνομικών, γιατί το άμφιθέατρο είχε καταληφθεί από φοιτητές και έρευνητές που κατηγορούσαν τους πέντε σαν εγκληματίες πολέμου. Η μόνη απάν-

τηση που δόθηκε στην κατηγορία ήταν του Wigner:

«Κολακεύομαι από τις κατηγορίες σας. Είναι κομπλιμέντα για μένα.»(*)

Τέλος, το Δεκέμβριο του 1972 η SE-SPA (Scientists and Engineers for Social and Political Action), και μάλιστα το τμήμα της του Berkeley έκδοσε, μετά από έρευνες και προσωπικές συνομιλίες με πολλά από τα μέλη του JASON, ένα ειδικό τεύχος με τίτλο «Η επιστήμη ενάντια στο λαό» και υπότιτλο «Η ιστορία του JASON - Η ομάδα εκλεκτών ακαδημαϊκών επιστημόνων που, σαν τεχνικοί σύμβουλοι του Πενταγώνου, ανακάλυψαν το τελευταίο όπλο ενάντια στους άπλευρωτικούς αγώνες των λαών: τον αυτόματο πόλεμο», που ξεσκέπασε με λεπτομέρειες το δρώμικο παιχνίδι.

● Τί εκανε όμως για όλα αυτά το επιστημονικό κατεστημένο; Πώς η επιστημονική κοινότητα με τη φιλελεύθερη φήμη της αντέδρασε σ' αυτή την κατάσταση;

Η πρώτη αντίδραση ήταν η ύπερφυγή, που εκφράζεται με τον διαχωρισμό των προβλημάτων. Η επιστήμη και η πολιτική παρουσιάζονται σαν τελείως ξένες μεταξύ τους και ο επιστήμονας σαν μη ειδικός στα πολιτικά ζητήματα. Έτσι το πρόβλημα λύνεται.

Ο Ch. Townes, όταν τόν ρώτησαν για τους βομβαρδισμούς του Βιετνάμ, απάντησε πώς αν και αισθάνεται αντίθετος, δεν θά μπορούσε να πάρει δημόσια θέση γιατί δεν είναι τεχνικά καλά πληροφορημένος.

Με την ίδια περίπου δικαιολογία, η σοβαρή αγγλική επιθεώρηση Nature άρνήθηκε τη δημοσίευση της ανακοίνωσης της Βαρέννας, και συγκεκριμένα με το σκεπτικό ότι οι συνεργάτες της

«δέν έχουν την αναγκαία ειδίκευση για να παρακολουθήσουν τις διακλαδώσεις αυτών των περίπλοκων προβλημάτων...»(*)

Ο καθηγητής Καζιμίρ (πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Έταιρίας Φυσικής) έγραψε σχετικά με το συνέδριο της Τεργέστης:

«Μία ομάδα φυσικών πρέπει να ναι ελεύθερη, αν τό θέλει, να συγκεντρωθεί και να συζητήσει τεχνικά προβλήματα της ειδικότητάς της χωρίς ν' αντιμετωπίζει τα γενικότερα προβλήματα ανθρώπινης συμπεριφοράς». (Με τις λέξεις ανθρώπινη συμπεριφορά υπονοούσε την ευθύννη ορισμένων φυσικών για τη χρησιμοποίηση πλαστικών βομβών στο Βιετνάμ).

Ο διακεκριμένος Αμερικανός φυσικός H. Bethe, βραβείο Nobel, γνωστός για τό φιλελευθερισμό του, έφθασε μέχρι τόν παραλογισμό, ξεχωρίζοντας δύο διαφορετικά πρόσωπα σ' έναν επιστήμονα-σύμβουλο του Πενταγώνου:

«Όσον αφορά τις δόμδες που κατευθύνονται με λήξηρο, φαίνεται πώς κάποιο μέλος του τμήματος JASON

συμβούλεψε τό υπουργείο Άμυνας με την ιδιότητα του ιδιωτικού συμβούλου του υπουργείου και όχι του μέλους του JASON».

Αυτή η σχιζοφρενική δικαιολογία χρησιμοποιήθηκε με χίλιους δυό τρόπους, που σε γενικές γραμμές υποστήριζαν ότι οι επιστήμονες δέν εξέταζαν αν πρέπει να γίνει πόλεμος στο Βιετνάμ ή αν πρέπει να κατασταλούν οι «ταραχές» στην Ταϊλάνδη, αλλά πώς. Ο ρόλος δηλ. των επιστημόνων είναι να απαντούν σε επιστημονικές ερωτήσεις και όχι να ασχολούνται με τις πολιτικές τους ή στρατιωτικές επιπτώσεις. Γι' αυτό «εξ-άλλου υπάρχουν οι κυβερνήσεις, για να τις ελέγχουν» (απάντηση του D. Glaser σε σχετική ερώτηση από μέλη της SE-SPA).

Μία άλλη δικαιολογία έλκυστική, γιατί καλύπτεται από έναν πέπλο ορθολογισμού (διεστραμμένου ορθολογισμού), είναι:

● μία και γίνεται πόλεμος, ως γίνεται επιστημονικά, ή, αν ο JASON δέν πρόσφερε επιστημονική βοήθεια, κάποιος άλλος λιγότερο ικανός θά τό 'κανε.

«Έξυπνοι επιστήμονες κάνουν καλύτερα όπλα από ηλίθιους» (D. Glaser).

«Οί κατευθυνόμενες με λήξηρο δόμδες πετυχαίνουν ακριθέστερα τό στόχο απ' ό,τι οι άλλες. Έτσι, μ' όλο που ναι δύσκολη απόφαση, αισθάνομαι πώς (οί δόμδες αυτές) είναι μία ανθρωπιστική προσφορά» (Ch. Townes, έφευρέτης του λήξηρο).

Πολλές φορές μάλιστα γίνεται δεκτό ότι κάτι κακό έγινε τελικά στο Βιετνάμ, αλλά αυτό υπεραντισταθμίζεται από τό καλά που κάνουν αυτές οι έφευρέσεις άλλου. Μ' άλλα λόγια μίν εκθέτετε ένα χωροφύλακα που έσπασε κάποιον στο ξύλο, επειδή κάποιον άλλου ο χωροφύλακας αυτός βοήθησε μία γριούλα να περάσει τό δρόμο.

Τέλος, αν σκεφτεί κανείς ότι η πρόταση του JASON να σταματήσουν οι βομβαρδισμοί στο Βόρειο Βιετνάμ έγινε επειδή δέν είχαν τό αναμενόμενα αποτελέσματα κι όχι γιατί θά 'ταν προτιμότερο για τούς Βιετναμέζους να ζούν από τό να πεθαίνουν, αντιλαμβάνεται πώς και η θέση: «οί επιστήμονες παλεύουν έναντιον του πολέμου από τό μέσα», δέν είναι παρά δικαιολογία.

● Τί μένει;

Η αλήθεια: Λατρεία για τη δύναμη, τη φήμη, την αίσθηση ότι «γράφεις ιστορία». Προσωπικές φιλοδοξίες θρεμμένες με λίπασμα από σάρκες και αίμα κι ένας αμοραλισμός που περιγράφεται με ειλικρίνεια από τόν Oppenheimer:

«...όταν βλέπεις κάτι που είναι τεχνικά έλκυστικό, προχωράς, τό πραγματοποιείς και μόνο μετά την τεχνική σου επιτυχία αναρωτιέσαι τί πρέπει να κάνεις μ' αυτό. Έτσι έγινε με την ατομική δόμδα. Δέν πιστεύω

«...ότι θά ὑπῆρχε κάποιος πού θ' ἀρ-
νοῦνταν νά τό κάνει».

“Όταν αὐτό πού κάνει κάποιος ἔχει με-
γάλες ἐπιπτώσεις στήν πολιτική, στή ζωή
ἢ τό θάνατο ἀνθρώπων σ' ὅλο τόν κόσμο,
στερεῖται ἀκόμα καί τό δικαίωμα ν'
ἀποφασίζει σύμφωνα μέ τήν προσωπική
του συνείδηση. Κάτω ἀπό τέτοιες συνθή-
κες μιᾶ θέση σάν τή «θά κρίνω τί εἶναι
καλύτερο καί θά πράξω» εἶναι τουλάχισ-
στον ἀλάστονική.

Οἱ ἀνθρώποι αὐτοί (τά μέλη τοῦ JA-
SON καί κάθε ἐπιστήμονας πού δουλεύει
ἄμεσα ἢ ἔμμεσα γιά στρατιωτικούς σκο-
πούς) σάν ἐπιστήμονες ἔχουν πάρει τοὺς
καρπούς ὁλόκληρης τῆς ἐπιστήμης γιά νά
τοὺς χρησιμοποιήσουν στά μυστικά τους
σχέδια γιά στρατιωτικούς σκοπούς, γι'
αὐτό εἶναι ἐπείθηνοι μπροστά σ' ὅλους
τοὺς ἐπιστήμονες τοῦ κόσμου. Σάν καθη-
γητές στά πανεπιστήμια ἔχουν πάρει κύ-
ρος, ὑπόληψη καί ἱκανότητες ἀπό ὁλό-
κληρη τήν ἀκαδημαϊκή κοινότητα, γιά νά
προωθηθοῦν σέ θέσεις μέ ἐπιρροή στήν
κυβέρνηση, γι' αὐτό εἶναι ἐπείθηνοι
μπροστά σ' ὅλους τοὺς δασκάλους, φοι-
τητές, ἐρευνητές. Καί τελικά, καθώς τά
ἀποτελέσματα τῶν ἐργασιῶν τους εἶναι
καθοριστικά γιά τήν πολιτική, καί κάθε
πολιτική εἶναι συχνά ζωτικῆς σημασίας
γιά ὅλους τοὺς λαούς τῆς γῆς, οἱ ἀνθρώ-
ποι αὐτοί εἶναι ἐπείθηνοι μπροστά σ'
ὅλους τοὺς ἀνθρώπους.

Συμπεράσματα

Εἶναι φανερό ὅτι οἱ ἐπιστήμονες ἔχουν
μεγάλη εὐθύνη γιά τίς ἐφαρμογές πού

μποροῦν νά ἔχουν τά ἀποτελέσματα τῶν
ἐργασιῶν τους, ὅπως εἶναι φανερό ὅτι ἡ
πρακτική πού ἔχει γιά στόχο μόνο τήν
ἠθική ἀκεραιότητα ἀτόμων καί ὄχι τό
πολιτικό καί οἰκονομικό σύστημα (τή
ρίζα τοῦ προβλήματος), δέν ἔχει ἀποτέ-
λεσμα.

Σέ καμιά περίπτωση δέν πρέπει νά πι-
στεύουμε πώς τό πρόβλημα εἶναι μόνο οἱ
συγκεκριμένοι 40 ἢ γενικότερα οἱ ἀσυ-
νεῖδητοι ἐπιστήμονες, πού ἐπιτρέπουν
στούς στρατιωτικούς νά κάνουν κακή
χρήση τῶν ἐπιτευγμάτων τῆς ἐρευνας, ἢ
ὅτι λύνεται μέ τίς μεμονωμένες ἀρνήσεις
εὐσυνείδητων ἐπιστημόνων νά συνεχι-
σουν τήν ἐρευνα πού ὁδηγεῖ σ' ἐπικίνδυ-
νους δρόμους. “Ένας ἐπιστήμονας μπορεῖ
πάντα ν' ἀντικατασταθεῖ μ' ἕναν ἄλλο.
Αὐτό λοιπόν πού χρειάζομαστε σήμε-
ρα, δέν εἶναι μιᾶ φιλελεύθερη μεταρρύθμιση
ἢ μιᾶ παραίτηση, ἀλλά μιᾶ ριζοσπαστική
ἀλλαγὴ μέσα ἀπό μιᾶ στρατηγική ἀντί-
στασης στόν (ἰδεολογικό ἢ οἰκονομικό)
πειρασμό τῆς «ἐπιστήμης γιά τήν ἐπιστή-
μη» ἢ τῆς «ἐπιστήμης γιά τόν καπιταλι-
σμό».

1) Καθηγητὴς μαθηματικῶν σπὸ Πα-
νεπιστήμιο τοῦ Παρισιῶ 7.

2) Ἀκόμη θά μπορούσε νά ἀναφέρει
κανεῖς τοὺς F. Dyson, S. Drell, K.
Watson, J. Wheeler. Μιᾶ πλήρης λί-
στα δημοσιεύτηκε τό 1970 σπὸ
«University-Military-Complex: A Di-
rectory and Related Documents» ἀπὸ
τὴ NACLA.

3) Pentagon Papers (New York Times
Version, Quadrangle Books, New
York, 1971).

4) Senator Gravel Edition of the Pen-
tagon Papers, σελ. 120, Beacon
Press, Boston 1971.

5) Βλ. καί πρακτικά Ἀμερικάνικης
Γερουσίας 18, 19 καί 24 Νοέμβριου
1970.

GRAVEL: ἀντιπροσωπική νύχκη
μέ πλαστικά θραύσματα τέτοιας πυ-
κνότητας ὥστε νά μὴ μποροῦν νά ἀνι-
χνευτοῦν μέ ἀκτίνες X.

BLU-26B: ἀντιπροσωπική δόμδα
πού περιέχει 70-300 χαλύβδινα σφαι-
ρίδια πού ἐκτοξεύονται μέ ταχύτητα
1000 μέτρα τό δευτερόλεπτο περίπου
τὴ στιγμή τῆς ἐκρηξῆς.

6) Μιᾶ βασική πηγή εἶναι ἡ ἀναφορά
τῆς Electronic Battlefield Subcommittee
of the Preparedness Investigating
Subcommittee on Armed Services,
U.S. Senate, 92nd Congress First Ses-
sion, Government Printing Office,
Washington 1971.

7) Hearings Before Senate Armed
Services Committee, 14/5/1969 σελ.
1853.

8) Le Monde 30/9/1972.

9) Nature, σελ. 238, τόμος 57, 1972.

● Ἄρτια πληροφοριακά γιά τό
θέμα εἶναι: ἡ εἰδική ἐκδόση τῆς Ber-
keley SESPA, Science Against Peo-
ple, December 1972 (βασική πηγή γιά
τό ἄρθρο μας), τό βιβλίο War Without
End, by M. Klare, Vintage Books,
New York, 1972, καθώς καί τό ἄρθρο
τοῦ Ντ. Σίγγ, «Οἱ ἐπιστημονικοὶ θε-
σμοὶ ἐγγυητές τῆς τάξης», ἀπὸ τό δι-
δλίο (αὐτοκριτική τῆς ἐπιστήμης
(«Βέγγος» 1973).

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙΡΟΥ ΜΑΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΡΑΠΠΑ



Κεντρική διάθεση: Βιβλιοπωλείο ΚΕΔΡΟΣ

Πανεπιστημίου 44 - τηλ. 3248346

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

του Σάκη Πεπονή

ΠΟΙΑ είναι τα κοινά χαρακτηριστικά γνωρίσματα των εντύπων που τ' αποκαλούμε «περιοδικά»; Τό πιά σταθερό, είναι εκείνο που προκύπτει από την ίδια τη λέξη: η κυκλοφορία των κατά όρισμένα χρονικά διαστήματα. Είναι, από κοντά, το σχήμα των και ο αριθμός των σελίδων. Είναι, επίσης, και η διαφορά των απ' τις εφημερίδες κατά τό περιεχόμενο: μία διαφορά που μικραίνει, καθώς ραδιόφωνο και τηλεόραση εμφανίζονται να προσφέρουν την πιο άμεση και πυκνή πληροφόρηση για τα καθημερινά, σπρώχνοντας τις εφημερίδες και προς θέματα ή έρευνες, που άλλοτε τά αφηναν ολότελα στα περιοδικά.

ΜΑ ΟΛΑ αυτά τα γνωρίσματα είναι εξωτερικά. Σχηματίζουν ένα περίγραμμα που ολόένα διαστέλλεται. Μέσα σ' αυτό τό περίγραμμα, συμπλέκονται πλήθος οι διακρίσεις. Και στριμώχνονται σωρός τό είδη.

Κοιτάζοντας τό πλήθος των περιοδικών, διακρίνομε νά κυριαρχούν τό πολύχρωμα εξώφυλλα, τό πολυτελές χαρτί, οι όλοσέλιδες διαφημίσεις, σέ αρκετά μιά* προχειρότητα γραφής, άναγνώσματα φυγής απ' την πραγματικότητα της ζωής - τά ψευτοκατορθώματα και οι ψευτοαισθητισμοί. Έτσι, παρατηρώντας μέσα στό σωρό των περιοδικών, άγγίζομε άμέσως τό συμπέρασμα όπου θά φτάναμε και μεσ' από Ιστορικές άνασκοπήσεις, οικονομικές αναλύσεις, κοινωνική έρευνα και θεωρητικό στοχασμό: Περιοδικό; Ένα προϊόν για κατανάλωση και κέρδος; πίσω απ' αυτό, μία έπιχείρηση που τό παράγει.

ΟΜΩΣ άξίζει νά θυμηθοΰμε τόν κοινωνικό-πολιτικό ρόλο της έντυπης Έπικοινωνίας από τά πρώτα της βήματα.

Τό έντυπο διώχτηκε γιατί λειτούργησε, εύθυσ άμέσως, ως ένα άλλο, ένα καινούριο κέντρο έπικοινωνιακής έξουσίας. Τήν Έπικοινωνία τήν έξουσίαζαν έως τότε, ύλικά και άμεσα, κράτος και εκκλησία. Ήρθε τό νέο μηχανήμα, τό χειροκίνητο τυπογραφείο, τό πήραν άμέσως στό χέριο των ιδιωτών, δηλαδή οι άστοί. Καθώς προχώρησαν στην άναπαραγωγή κειμένων όπως του Λούθηρου, ή και του Έρασμου, και τά κυκλοφόρησαν με δύναμη διάδοσης πρωτοφανέρωτη, κράτος και εκκλησία κινητοποιήθηκαν. Άλλά οι διώξεις έντύπων - κάψιμο, κατασχέσεις - και οι προληπτικοί περιορισμοί έκτύπωσης και κυκλοφορίας, δέν έβixαν μόνο τούς διανοητές συγγραφείς. Έπλητταν και τούς έκδότες, δηλαδή μία νέα μορφή έπιχειρηματικής δραστηριότητας. Τούς έπλητταν, γιατί παρεμπόδιζαν ή περιορίζαν τήν έπιχειρηματική έλευθερία των νά χρησιμοποιήσουν τά εργαλεία των κατά τήν κρίση των και τά συμφέροντά των.

Όταν φτάσαμε στόν 18ο αιώνα, τό δικαίωμα της έκφρασης, που τελικά ένσωματώνεται στό δικαίωμα Έπικοινωνίας, διακηρύχτηκε και άναγνωρίστηκε μαζί με τό δικαίωμα της Ιδιοκτησίας. Άποδεικνύεται έτσι και μία πρόσθετη ειδική συγγένεια των δύο δικαιωμάτων από τή διασταύρωση: της έκφρασης που θέλει νά έπικοινωνήσει, με ιδιότητα μηχανήματα που της εξασφάλιζαν μία Έπικοινωνία καινούριων διαστάσεων.

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΟ Κέντρο του Πειραιά «Έλληνική Στοά» διοργάνωσε μία σειρά από τρεις δημόσιες συζητήσεις κάτω από τόν γενικό τίτλο «Ό ρόλος του περιοδικού τύπου στη διαμόρφωση της έλληνικής πραγματικότητας». Σ' αυτές πήραν μέρος εκπρόσωποι διάφορων περιοδικών (ποικίλης ύλης, κουλτούρας-προβληματισμού και πολιτικής) που μίλησαν για τούς στόχους, τά κυκλοφοριακά προβλήματα, τή μεθοδολογία και τά κριτήρια ιεράρχησης της ύλης όπως και για τήν άλληλεπίδραση κοινού και του περιοδικού που αντιπροσωπεύει ο καθένας.

ΣΤΑ κείμενα που ακολουθούν:

● Ο Σάκης Πεπονής, ό όποιος συντόνιζε τή συζήτηση, γράφει για τήν επίδραση του περιοδικού τύπου στη διαμόρφωση της κοινής γνώμης.

● Ο συνεργάτης μας Νίκος Άγγελής παρουσιάζει τή συζήτηση.

● Ο φίλος του «ΑΝΤΙ» Δημήτριος Κυριαζής (καπετάν - Άστραπόγιαννος) γράφει για τήν αντικειμενικότητα του πολιτικού τύπου.

ΟΤΑΝ ΠΑΝΩ στην τυπογραφία άνιδρύθηκαν δύο Μέσα - Έκδοτικό (βιβλίων) και Τύπου (έφημερίδων) - λειτουργούσαν με έπιχειρήσεις μικρές. Ένας ή δύο άνθρωποι έγραφαν, στοιχειοθετούσαν, τύπωναν, με μία χειροκίνητη μηχανή. Με τήν πάροδο του χρόνου, οι έφαρμογές της έπιστήμης εισάγονται και στην παραγωγή των έντύπων. Στόν 20ο αιώνα, ή τεχνολογία είναι όριστικά εγκαταστημένη στό δύο αυτά Μέσα. Όπως έχει συμβεί στους περισσότερους τομείς τεχνικοοικονομικών έκμεταλλεύσεων, έτσι κι εδώ, μονάδες προσωπικών έπιχειρήσεων με τυπογραφικό έξοπλισμό μεγέθους βιοτεχνικού, μεταβλήθηκαν σέ έπιχειρήσεις μεγάλων κεφαλαίων, με σύνθετο και έκσυγχρονηζόμενο τεχνικό έξοπλισμό, με άναπροσαρμοζόμενες μεθόδους λειτουργίας, με μαζική παραγωγή τεχνικά θελτιωμένων προϊόντων, με όργάνωση μιάς έκτεταμένης διανομής.

Τά νέα μηχανήματα, οι νέες μέθοδοι, χρειάζονται μεγαλύτερα κεφάλαια: ή ύψηλότερη επένδυση ζητά ύψηλότερα κέρδη, τελικά πολύ μεγάλη κατανάλωση.

Ο ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ χαρακτήρας των μονάδων του Τύπου αποκαλύπτει άμέσως τήν οικονομική σημασία της κατανάλωσης των έντυπων προϊόντων, δηλαδή της κυκλοφορίας των. Για πολλά χρόνια, αυτή δήλωνε και τό οικονομικό μέγεθος της έπιχείρησης. Τό κοινό που διάβαζε: τό άρθρο, τίς ειδήσεις, τό χρονογράφημα και τήν κριτική, ήταν έπιχειρησιακό κοινό πελατών απ' τό όποιο άντλούσε ή έκδοτική έπιχείρηση τό αναγκαίο εισόδημα. Έτσι, ή ποσοτική σχέση έπιχειρήσεως Τύπου απ' τή μία μεριά, άναγνωστικού (καταναλωτικού) κοινού απ' τήν άλλη, λειτούργουσε και ως σχέση έπάλληλων εξαρτήσεων: ή Έπικοινωνία ενός άδéseυτου άρθρογράφου π.χ. με τό κοινό της έφημερίδας εξαρτιότανε απ' τίς τάσεις και αποφάσεις του έκδότη της: ταυτόχρονα όμως, ή θωσιμότητα και εισοδηματική απόδοση της έπιχείρησης εξαρτιότανε απ' τό άναγνωστικό κοινό, απ' τήν ικανοποίηση δηλ. των άπαιτήσεων του για άρθρογραφία, ειδήσεις κλπ.

Σήμερα, τά πράγματα δέν είναι άκριβώς έτσι. Ό έπιχειρηματίας Τύπου πουλά άνοιχτά τήν Έπικοινωνιακή του δυνατότητα, προσθέτει μία ξεκάθαρη έμπορική μεσολάθηση άνάμεσα: σέ μία άλλη παραγωγή (ή έμπορία) και στό δικό του άναγνωστικό κοινό. Πελάτης του Τύπου είναι τώρα και ό παραγωγός (ή έμπορας) του άυτόκίνητου, της όδοντοπάστας, του όμαδικού ταξιδιού και άναρίθμητων άλλων πραγμάτων και ύπηρεσιών: ή αυτός που συγκεντρώνει τέτοια πελατεία και τήν προσφέρει μαζί με τή δική του έπεξεργασία, δηλαδή ό Διαφημιστής. Έτσι, ό έπιχειρηματικός χαρακτήρας των μονάδων Τύπου ένισχύεται, ή έκμετάλλευση γίνεται στίς περισσότερες περιπτώσεις καθαρά κερδοσκοπική, οι μορφές και οι μέθοδοι πολλών δημοσιογραφικών οργανισμών τούς έφερνουν πολύ κοντά στίς σύγχρονες μονάδες βιομηχανικής παραγωγής. Άλλά και σ' όσες περιπτώσεις δέν προέχει ό κερδοσκοπικός χαρακτήρας, ή διαφημιζόμενη πελατεία συνυπάρχει, ή επιδιώκεται νά συνυπάρξει, με τήν πελατεία των άναγνωστών.

Ο ΤΥΠΟΣ λοιπόν άνάμεσα σέ δύο πηγές χρηματοδότησης, άνάμεσα σέ δύο πελατείες: στό άναγνωστικό κοινό και στίς διαφημιζόμενες, ή και διαφημιζουσες, έπιχειρήσεις. Άλλά ή δεύτερη, δέν

είναι πελατεία καταναλωτών. Είναι μία *υπερκείμενη* πελατεία με συγκεντρωμένη χρηματοδοτική δύναμη, είναι δηλαδή ένα ανώτερο κέντρο εξάρτησης.

Στην Ελλάδα, το 1976, η Τηλεόραση απορρόφησε το 52% της διαφημιστικής δαπάνης (900.000.000 δρχμ. περίπου), οι εφημερίδες το 23% (395.000.000), τα περιοδικά το 18% (309.000.000), και το Ραδιόφωνο το 7% (104.000.000).

ΜΕΣΑ ΣΤΟ πλήθος των ειδών περιοδικού τύπου, το ελληνικό πολιτικό περιοδικό κυριολεκτικά παλεύει για την επιβίωσή του. Όπως τα περιοδικά πνευματικής καλλιέργειας (λογοτεχνίας, θεάτρου, κιν/φου κλπ.), έτσι και τα πολιτικά, έχουν κυκλοφορία περιορισμένη. Και διαφήμιση περιορισμένη. Θά ήταν χρήσιμο να ερευνηθεί τι ποσοστό από τη συνολική διαφήμιση σε περιοδικά απορροφούν τα πολιτικά, και ποιές είναι αυτές οι ελάχιστες διαφημίσεις που καταφέρνουν να εξασφαλίσουν όρισμένα απ' αυτά.

Το άτομιο πολιτικό περιοδικό δεν είναι στην Ελλάδα, δεν μπορεί να είναι, κερδοσκοπική επιχείρηση. Ορισμένες πολιτικές εκδόσεις καταφέρνουν να εισπράττουν τα έξοδά των, άλλες χρηματοδοτούνται από κόμματα και άλλες πάλι καλύπτουν το παθητικό των με ποικίλες προσωπικές εισφορές.

Πώς εξηγείται αυτή η χαμηλή κυκλοφορία; Πολλοί απαντούν, πως είναι πρόβλημα παιδείας του λαού. Πρόκειται γι' απάντηση που προσφέρεται το ίδιο άνετα και για αρκετά ανάλογα ερωτήματα: για τις καλές ταινίες που δεν έχουν εμπορική επιτυχία, για θεατρικά έργα, για τα λογοτεχνικά βιβλία, για τα βιβλία εκείνα ιστορίας που τη σέβονται και δεν τη μεταβάλουν σε ανάγνωσμα (ή και θέαμα) συνεχείας, και για αρκετές άλλες περιπτώσεις. Πρόκειται λοιπόν για άφηρημένη γενικότητα, που συχνά προδίδει διανοουμενίστικη υπεροψία και ταυτόχρονα παραίτηση από την ευθύνη μπροστά σ' αυτό το πρόβλημα (όπως και μπροστά σε πολλά άλλα).

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ περιοδικό συμπιέζεται, σπρώχνεται στο περιθώριο της ζωής, κι όταν λέμε εδώ ζωή εννοούμε τη ζωή την καθημερινή και, πιο συγκεκριμένα, τις ελεύθερες ώρες του ανθρώπου. Αυτές τις ελεύθερες ώρες χυμάνε να τις αποσπάσουν πλήθος επιχειρηματικές δραστηριότητες, που όλες μεταδίδουν τα μηνύματά των. Άλλες μεταδίδουν μηνύματα για ένα προϊόν υλικό, επιδιώκοντας να προκαλέσουν το αντίστοιχο ενδιαφέρον και την κατανάλωση. Άλλες πάλι, έχουν προϊόν το ίδιο το μήνυμα: περιοδικά, επιθεωρήσεις, ευκολοχώνευτα αναγνώσματα, λεξικά της ανακρίβειας και της προχειρότητας, ακροάματα και θεάματα μέσα στο σπίτι (ραδιόφωνο-τηλεόραση). Ο σύγχρονος άνθρωπος στον τόπο μας, που υφίσταται το επικυρίαρχο καπιταλιστικό σύστημα, είναι ένας ακατάπαυστα *καταιονιζόμενος* άνθρωπος από χιλιάδες διασταυρούμενα μηνύματα. Είναι, ακριβέστερα, μόριο μιας καταιονιζόμενης μάζας. Με πλήθος μηνύματα και πλήθος προϊόντα, αυτό το

σύστημα, που γνήσια σύμβολά του θά εΐταν τα αυτοκίνητα, το τσιμέντο και τα καυσάεiria, απορροφά και άφομοιώνει τούς ανθρώπους. Το πολιτικό έρέθισμα δεν άγγίζει σταθερά και μόνιμα τη μεγάλη πλειοψηφία των ανθρώπων. Μά και οι περισσότεροι απ' όσους αποδέχονται την πολιτική, περιορίζονται σ' αυτά που παίρνουν από την καθημερινή έμπειρία, από ένα βιαστικό κοίταγμα στις έπικεφαλίδες των εφημερίδων και από κάποια δελτία ειδήσεων που περνάνε απ' τα ηλεκτρονικά κουτιά.

ΑΦΟΥ λοιπόν το σύστημα χειραγωγεί το μεγάλο κοινό με τα κατάδικά του μηνύματα και απορροφά τις «ελεύθερες» ώρες του με ποικίλες αναλώσεις, γιατί θά δώσει διαφήμιση-χρηματοδότηση στο πολιτικό περιοδικό; Εμπορικά, είναι άσημαντο.

Άλλά είναι και ένοχλητικό, άκόμα και έπικίνδυνο για το σύστημα το πολιτικό περιοδικό. Κοιτάξτε τα πολιτικά περιοδικά με αυτή την περιορισμένη, ποικίλousa, αλλά πάντως γνήσια κυκλοφορία. Άλλα θεωρητικά, άλλα όργανο συγκεκριμένων πολιτικών τάσεων, άλλα που έπιχειρούν μια ευρύτερη *ένημέρωση*. Άπευθύνονται όλα σ' ένα κοινό που το μεγαλύτερο τμήμα του τοποθετείται πολιτικά από την κεντροαριστερά έως και την κομμουνιστική άριστερά. Είναι ένα κοινό που αντίπαλεύει το σύστημα. Είναι όμως ένα κοινό που συγκροτεί ένα τμήμα της έκλογικής μειοψηφίας του 1974. Για την ώρα λοιπόν, λίγο.

Άλλά αυτό το κοινό, και τα περιοδικά αυτού του κοινού, είναι δυνάμεις αλλαγής; Οι φορείς της αλλαγής καταχτάνε τούς άριθμούς άγωνιστικά.

ΆΛΛΑ, αυτός το άγώνας έχει και τούς άμεσους ειδικούς στόχους. Πρέπει λοιπόν να τεθεί και το πρόβλημα της ένίσχυσης του πολιτικού περιοδικού, όπως και των περιοδικών πνευματικής καλλιέργειας. Ένίσχυσης με γενικά κριτήρια, δημόσια γνωστά: όχι ύπογειες ένισχύσεις μεσ' από κανάλια ενός ύφυπουργείου.

Άλλά οι πολιτικές δυνάμεις της αλλαγής όφειλουν να σκεφτούν και να διατυπώσουν συγκεκριμένες άπόψεις για τη θέση και το ρόλο του πολιτικού περιοδικού σε μια σοσιαλιστική κοινωνία.

Τι θά είναι το πολιτικό περιοδικό; Όργανο μιας κυριαρχούσας ιδεολογίας; άκριβέστερα: μιας κυριαρχούσας *έρμηνείας* και *έφαρμογής* του σοσιαλισμού; Ή θά είναι τα *πολιτικά περιοδικά* όργανα άδέσμευτης έκφρασης και ελεύθερης Έπικοινωνίας; Και πώς θά εξασφαλίζονται οι τεχνικές-οικονομικές προϋποθέσεις έκδοσης και κυκλοφορίας;

Για την ιδιοκτησία και διαχείριση των έγκαταστάσεων παραγωγής υλικών αγαθών γράφονται και προτείνονται αρκετά. Είναι καιρός να συγκεντρώσουμε συγκριμένα στοιχεία από τις έως τώρα έφαρμογές, να σκεφτούμε ύστερα και να διατυπώσουμε προτάσεις για τις έγκαταστάσεις παραγωγής εντύπων: σε ποιόν θά άνήκουν, πώς θά γίνεται η διάθεσή των, ποιοι κανόνες θά διέπουν την Έπικοινωνιακή λειτουργία των.

ΜΙΑ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΤΟΥ «ΑΝΤΙ»



ΣΤΟ ΕΡΧΟΜΕΝΟ: ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΛΕΒΑΡΗ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΟΥ ΜΠΑΝΤΙ

Ο συνεργάτης μας ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΑΛΑΚΟΣ που έπεσκέφθηκε πρόσφατα την Αίθιοπία, αναλύει στο έπόμενο τεύχος τη νέα κατάσταση που διαμορφώθηκε εκεί μετά τις τελευταίες αίματηρές εξελίξεις. (Θά δημοσιευθεί συγχρόνως και άλλο υλικό για την Αίθιοπία-Έρυθραία).

● Στη φωτογραφία-ντοκουμέντο, ο Γ. Τσαλακός ανταλλάσσει χειραψία με τόν σημερινό ισχυρό άνδρα της Αίθιοπίας- συνταγματάρχη Μεγκίστου Χάιλε Άλ Μάριαν, τότε ά αντιπρόεδρο του ΡΜΑC. Δίπλα του (μέ-τά γυαλιά) ο έκτελεσθείς στρατηγός Τεφερί Μπάντ, τότε πρόεδρος του ΡΜΑC και δεξιά ο συνταγματάρχης Άτναφού Άμπάτε, ύπ' άριθ. 2 ισχυρό πρόσωπο σήμερα. Στην άκρη άριστερά ο Γιουσέφ Έλ Ζερμπίι, γεν. γραμματέας της ΑΑΡSΟ.

Ἡ πρωτοβουλία τῶν διοργανωτῶν τῆς συζήτησης γιὰ τὸν περιοδικὸ τύπο εἶναι ὁπωσδήποτε ἐποικοδομητικὴ καὶ ἀξιόπαινη. Οἱ συζητήσεις ὑπῆρξαν διαφωτιστικές, ἀν καὶ περιορίστηκαν στὰ ἐπιφανόμενα τοῦ προβλήματος χωρὶς νὰ ἐπιχειρηθεῖ μιὰ θαυότερη τομὴ στὴν ὑπόσταση καὶ τίς προοπτικές ἀνάπτυξης τοῦ ἑλληνικοῦ περιοδικοῦ τύπου, σέ σχέση μὲ τὸ οἰκονομικὸ καὶ ἰδεολογικὸ ὑπόβαθρό του. Ἡ προσπάθεια τῶν εἰσηγητῶν νὰ προβάλουν καὶ νὰ δικαιώσουν ὁ καθένας τὸ ἐντυπο πού ἀντιπροσώπευε, ἔδωσε σέ πολλές περιπτώσεις στὴ συζήτηση περισσότερο τὸν τόνο τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἀναμέτρησης παρὰ τοῦ προβληματισμοῦ πᾶνω σέ ἓνα σημαντικὸ ζήτημα.

Χαρακτηριστικά, μερικοὶ εἰσηγητές πρόβαλαν σὰν ἀξίωμα τὴν πλήρη ἀντικειμενικότητα τοῦ περιοδικοῦ τους καὶ ἀρνήθηκαν ὁποιαδήποτε σχέση του μὲ τὴν πολιτική. Καίριες παρατηρήσεις καὶ θέσεις τοῦ κ. Α. Πεπονῆ, συντονιστῆ στίς δύο ἀπὸ τίς τρεῖς συζητήσεις, ὅπως καὶ τοῦ ἀκροατηρίου, πού θά ἔπρεπε νὰ ἐξεταστοῦν σέ βάθος, πέρασαν σχεδὸν ἀπαρατήρητες. Συγκεκριμένα, ἡ ἀποψη ὅτι ἓνα σύστημα μεταδόσεων μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει πολιτικὸ χαρακτήρα; ἀλλὰ ἔχει πολιτικὸ ἀποτέλεσμα πού ἐκδηλώνεται μὲ τὴν ἀπολιτικοποίηση τοῦ ἀναγνώστη καὶ τῆ δημιουργία κοινωνίας ἀδιάφορων καταναλωτῶν, ἡ διατύπωση γιὰ τὸ ἀνέφικτο τῆς πλήρους ἀντικειμενικότητας, τὸ πρόβλημα ὑπαρξης γιὰ τὸν ἐκδότη κεφαλαιουχικῆς ὑποδομῆς πού καθορίζει σέ μεγάλο βαθμὸ τὴν κυκλοφορία καὶ τὴν κοινωνικὴ σημασία τοῦ περιοδικοῦ, ὁ ρόλος τῆς διαφήμισης στὸν τύπο καὶ ἄλλες σημαντικές πλευρές τοῦ θέματος πού εὔστοχα ἔθεσε ὁ συντονιστής, δὲν βρήκαν ἀνταπόκριση ἀπὸ τοὺς συζητητές.

Περιοδικὰ ποικίλης ὕλης

Ἡ πρώτη συζήτηση ἔγινε στίς 12 τοῦ

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΥΠΟ

τοῦ Τάσου Ἀγγελῆ

Γενάρη καὶ ἀφορροῦσε τὰ περιοδικὰ ποικίλης ὕλης. Σ' αὐτὴν πῆραν μέρος:

● Ὁ διευθυντὴς τοῦ «Ταχυδρόμου» κ. Ν. Κυριαζίδης καὶ

● Ὁ συνεργάτης τῶν «Ἐπικαίρων» κ. Δ. Σπανδωνῆς.

(Συμμετοχὴ δήλωσαν καὶ τὰ περιοδικὰ «Οἰκογενειακὸς Ὑψαυρός» καὶ «Ντομινόν» ἀλλὰ οἱ ἐκπρόσωποί τους δὲν παρουσιάστηκαν).

Μιλώντας γιὰ τοὺς στόχους τοῦ περιοδικοῦ του ὁ κ. Ν. Κυριαζίδης, εἶπε ὅτι ὁ «Ταχυδρόμος» εἶναι ὁδηγὸς-ἐνημερωτὴς καὶ μέσο ψυχαγωγίας. Ἄν καὶ δὲν εἶναι πολιτικὸ περιοδικὸ ἐκφράζει τὴ μεγάλη κεντρώα παράταξη πού κατὰ τὴ γνώμη τοῦ εἰσηγητῆ, συμπεριλαμβάνει καὶ τὸ ΠΑ.ΣΟ.Κ. Σκοπὸς του εἶναι νὰ βοηθήσει τοὺς ἀναγνώστες του νὰ προσανατολιστοῦν κοινωνικά, παρουσιάζοντάς τους συμπυκνωμένες-τίς κύριες μορφές ἐκδηλώσεων τῆς ζωῆς, μὲ στοιχεῖα γιὰ νὰ σχηματίζει ὁ ἀναγνώστης τὴ δική του ἀποψη. Γιὰ τὴν ἀλληλεπίδραση περιοδικοῦ καὶ κοινοῦ ὁ κ. Κυριαζίδης εἶπε ὅτι τὸ περιοδικὸ δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει ἂν δὲν ἐκφράζει καὶ δὲν ἱκανοποιεῖ τὸ

κοινὸ του κάνοντας ὑποχωρήσεις γιὰ νὰ διαβαστεῖ, ἀλλὰ προπαγανδίζοντας συνέχεια ὁρισμένες σκέψεις καὶ ἀντιλήψεις.

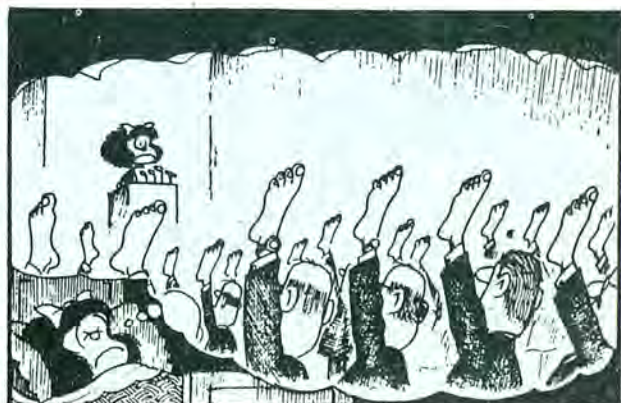
Δίνεται ἰδιαίτερη σημασία στὴν ἐμφάνιση, στὴν ποιότητα τοῦ χαρτιοῦ καὶ τῶν κλισέ, γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ βοηθοῦν καὶ εἰδικοί ἀπὸ τὸ ἐξωτερικόν. Ἡ πολυτελής ἐμφάνιση ἐπιρεάζει τὴν κυκλοφορία, ὅπως καὶ τὸ ἐξώφυλλο, πού ὅταν ἔγινε προσπάθεια νὰ προσαρμωστεῖ μὲ τὴν ἐπικαιρότητα (πορτραῖτα τοῦ Μάο-Τσέ-Τούνγκ καὶ Μπερλίγκουερ) μειώθηκε σημαντικὰ ἡ κυκλοφορία. (Σίγουρα γι' αὐτὸ προτιμοῦνται πιὸ ὥραϊα πρόσωπα καὶ, κυρίως, πιὸ ὥραϊα σώματα ἀπὸ αὐτὰ τοῦ Μάο καὶ τοῦ Μπερλίγκουερ γιὰ ἐξώφυλλο. Κατὰ τὰ ἄλλα ὅπως εἶπαν οἱ εἰσηγητές οἱ ἀσθενέστερες οἰκονομικά τάξεις διαβάζουν τὸ «Ρομάντζο» καὶ παρόμοια περιοδικὰ διότι τὸ μορφωτικὸ τους ἐπίπεδο εἶναι χαμηλὸ καὶ ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ὕλη αὐτοῦ τοῦ εἶδους - Τ.Α.)

Ὁ κ. Σπανδωνῆς εἶπε ὅτι τὰ «Ἐπικαίρα» δὲν κάνουν πολιτική, οὔτε διαμορφώνουν πολιτικές καταστάσεις. Στόχος τους εἶναι ἡ ἐπικαιρότητα, γι' αὐτὸ δίνουν τὰ γεγονότα τῆς ἐβδομάδας κονσερβοποιημένα καὶ χωρὶς σχολιασμό. Ἐπίσης ἐπιδιώκουν νὰ ψυχαγωγήσουν τὸν ἀναγνώστη. Τὸ περιοδικὸ ἀποφεύγει τὴν καλλιτεχνικὴ καὶ λογοτεχνικὴ κριτικὴ γιατί οἱ Ἕλληνες τεχνοκρίτες ναρκισσεύονται καὶ γράφουν μόνο γιὰ τὸν ἑαυτὸ τους.

Ἀφοῦ εἰπώθηκε περεπιπτόντως ὅτι ὁ τύπος στὴν ἀστική κοινωνία εἶναι ὄργανο ἐπικοινωνίας καὶ ἐκφρασης ἀλλὰ πρῶτα ἀπ' ὅλα εἶναι ἐπιχείρηση (ἡ διαφήμιση καλύπτει 24% τῶν σελίδων τοῦ «Ταχυδρόμου» καὶ ὁπωσδήποτε πολὺ μεγαλύτερο ποσοστὸ ἐσόδων), ὁ συντονιστὴς ἔκλεισε τὴ συζήτηση μὲ τὴν παρατήρηση ὅτι οἱ προοπτικές διάδοσης τῶν περιοδικῶν ποικίλης ὕλης εἶναι μεγάλες ὕστερα ἀπὸ τὴν ἐξέλιξη τῆς τηλεόρασης καὶ τοῦ ραδιοφώνου. Πράγμα πού ἀνάγκασε καὶ τίς ἐφημερίδες ἀκόμα νὰ περι-

ἡ ΜΑΦΑΛΝΤΑ καὶ ὁ ΚΟΣΜΟΣ τῆς

τοῦ ΚΟΥΪΝΟ



οδικοποιήσουν σέ μεγάλο βαθμό τό περι-
εχόμενό τους.

Περιοδικά Κουλτούρας καί Προβληματισμού

Στή συζήτηση γιά τόν ρόλο τού περι-
οδικού κουλτούρας καί προβληματισμού
στή διαμόρφωση τής ελληνικής πραγμα-
τικότητας, πού έγινε στίς 19 τού Γενάρη,
πήραν μέρος οί

● Π. Αθανασόπουλος, διευθυντής
τού περιοδικού «Διαβάζω»

● Κ. Ασημακόπουλος, εκπρόσωπος
τής «Νέας Εστίας»

● Κ. Βαλέτας, αρχισυντάκτης τών
«Αιολικών Γραμμάτων»

● Δ. Δούκαρης, εκδότης τού περιοδι-
κού «Τομές»

● Αγγ. Έλεφάντης, από τόν «Πολί-
τη»

● Μ. Κούκιος από τό «Σύγχρονο Κι-
νηματογράφο»

Οί συζητητές καθόρισαν τήν ταυτό-
τητα τού περιοδικού τους ως εξής:

● «Διαβάζω»: Σκοπεύει στό διάλογο
πάνω στά πολιτιστικά πράγματα μέ
στόχο τήν ανανέωση ιδεών.

● «Νέα Έστία»: Προβάλλει καί δια-
δίδει τό Έλληνικό Πνεύμα, τό παντοτι-
νό, τό άξιο, τό κλασικό. Ένημερώνει
τούς άναγνώστες του πάνω σέ ζητήματα
τού ελληνικού καί ξένου πνευματικού
χώρου. Είναι τό πιο πωλιό έντυπο πού
κυκλοφορεί στήν Ελλάδα (51 χρόνια).
Κριτήριο γιά δημοσίευση είναι ή ποιότη-

τα, διαμορφώνει κοινό μέ καλλιιεργημέ-
νες αισθητικές άξίες, έχει νά παρουσιά-
σει έθνική προσφορά καί άδικα τό κατη-
γορούν γιά συντηρητισμό.

● «Αιολικά Γράμματα»: Ξεκίνησε τό
1970 σάν λεσβιακό περιοδικό μέ κέντρο
τή Μυτιλήνη. Έχει νεοελληνική από-
κρυψη άλλα προβάλλει καί τήν παγκό-
σμιά λογοτεχνία.

● «Τομές»: Προσπαθεί νά διαμορ-
φώσει μεθοδολογία σκέψης στους άνα-
γνώστες του καί άν χίλιοι ή δυό χιλιάδες
Έλληνες τήν άποκτήσουν σημαίνει ότι τό
περιοδικό πέτυχε τό στόχο του. Από-
δειξη αύτής τής έλλειψης μεθοδολογίας
τού «σκέπτεσθαι» είναι ότι δέν κλείσαμε
στό φρενοκομείο τούς συνταγματάρχες
όταν παρουσιάστηκαν σάν σωτήρες τής
χώρας (!). Στή Δανία π.χ. κάτι τέτοιο εί-
ναι άδύνατο νά συμβεί. Τό περιοδικό
προβάλλει κείμενα «έλευθέρων ανθρώ-
πων»

● «Πολίτης»: Νέο περιοδικό πού
προσπαθεί νά διαδόσει μιá μεθοδολογία
άντιμετώπισης πολιτιστικών καί αισθη-
τικών θεμάτων νά σπάσει τό μπλοκάρι-
σμα τής πνευματικής δημιουργίας πού
προέρχεται από τόν ήμερήσιο τύπο καί
νά καταργήσει τό χάσμα ανάμεσα στή
μόρφωση καί τήν ήμίμορφωση. Προβάλ-
λει τόσο γνωστούς όσο καί νέους έπιστή-
μονες.

● «Σύγχρονος Κινηματογράφος»:
Ίδρύθηκε τό 1969 από ανθρώπους τού
κινηματογράφου καί έπηρέασε τήν πο-
ρεία τής Κινηματογραφικής Τέχνης στήν

Ελλάδα. Βοήθησε στήν είσαγωγή άγνω-
στων γιά τή χώρα ρευμάτων (σημειολο-
γία, ψυχανάλυση), προσπαθεί νά μετα-
σχηματίσει τήν κρατούσα αντίληψη γιά
τόν κινηματογράφο.

Η κυκλοφορία

Στή συζήτηση πού ακολούθησε γιά τό
πρόβλημα τής χαμηλής κυκλοφορίας
όλων τών περιοδικών κυκλούσας, τά αί-
τια έντοπίστηκαν στό επίπεδο τής παι-
δείας, στόν τρόπο προβολής καί διανο-
μής τών περιοδικών άλλα καί στίς... κλι-
ματολογικές συνθήκες πού επικρατούν
στήν Ελλάδα όπως καί στόν χαρακτήρα
τού Έλληνα πού άντλεί τίς έμπειρίες του
άποκλειστικά σχεδόν από τή ζωή. Έκ-
φράστηκε όμως ή αισιόδοξη άποψη (έκ-
πρόσωπος «Νέας Έστίας») ότι τό πολι-
τιστικό επίπεδο τού Έλληνα άνεβαίνει
(πριν μερικά χρόνια τρώμαζες νά θρείς
σέ χωριό παιδί πού νά πηγαίνει στό δη-
μοτικό, ενώ τώρα τρώμαζεις νά θρείς
παιδί πού δέν πάει στό πανεπιστήμιο!)
καί σ' αυτό βοηθά ή διάδοση τής ελληνι-
κής τηλεόρασης (άκόμα καί τό παιδί τού
εργάτη πλουτίζει μέ τήν τηλεόραση τό
λεξιλόγιό του!).

Βασικά έμειναν άναπάντητες οί έρω-
τήσεις τού άκροατηρίου γιά τόν έσπετι-
σμό τών περιοδικών κυκλούσας, γιά τό
άν οί προβληματισμοί τους πηγαίνουν
(άπό) καί συμπιπτουν μέ τούς προβλη-
ματισμούς τού σύγχρονου Έλληνα, γιά
τόν περιορισμό τού έν δύναμει κοινού
τους στους άπόφοιτους Πανεπιστημίου

— Η ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ —

ΤΙ ΕΙΝΑΙ ή «άντικειμενικότητα»
ένός πολιτικού περιοδικού;
(Π.Π.)

Στήν ένδιαφέρουσα συζήτηση
τής «Στοάς» οί συζητητές, άνέ-
φεραν άλλα πώς τά Περιοδικά
πού εκφρασμπούν είναι «άντι-
κειμενικά». Ο κ. Ζυρίνης, μόνος,
συγκεκριμενοποίησε τήν άποψη
του, κάπως σχηματικά, ίσως από
έλλειψη χρόνου. Ο Συντονιστής,
έχοντας ύπόψη του, όπως δήλω-
σε, τό «άνέφικτο τής αντικειμενι-
κότητας» πρότεινε τόν όρο «πλη-
ρότητα» χωρίς όμως νά αναλύσει
τό περιεχόμενό του.

Γενικά, αντικειμενική κρίση,
πληροφόρηση, είκόνα κλπ., είναι
αυτή πού άντανάκω με άκριβεία
τή δοσμένη πραγματικότητα —
γνωστά αυτά.

● Η γενική τούτη άρχή πώς
έκφράζεται σέ ένα Π.Π.;

Γιά νά άπαντήσει κανείς στό
ερώτημα αυτό, πρέπει νά ξεκα-
θαρίσει πρώτα, νά άπαντήσει,
στό τί είναι ένα Π.Π. Άν καί ό
ίδιος ό τίτλος είναι σαφής, άπο-
καλυπτικός, προσδιοριστικός γιά
τό ζητούμενο, Π.Π., είναι τό έν-

τυπο πού, πρώτον, παρακολου-
θεί, έρευνά, έξηγεί, άποκαλύπτει
κλπ. τό «κοινωνικό γίγνεσθαι»
άπό μιá συγκεκριμένη «πολιτική
σκοπία». Καί, άξεχώριστα από
αυτό, διατυπώνει τήν άποψη του
γιά τό ποιο πρέπει νά είναι τό
κοινωνικό σύστημα, έτσι ώστε ή
παραγωγή τών αναγκαίων άγα-
θών γιά τόν άνθρωπο νά πραγμα-
τοποιείται άνεμπόδιστα, άποτε-
λεσματικά καί ή κοινωνία νά εί-
ναι πιο εύτυχημένη. Καί, δεύτε-
ρον, στίς θεωρητικές του αυτές
πεποιθήσεις προσπαθεί νά κερδί-
σει τίς λαϊκές μάζες πού θά άγω-
νιστούν γιά νά τίς μετατρέψουν
σέ πολιτική πράξη. Είναι, δηλα-
δή, ένα όργανο άγώνα.

Άν δέν ύπάρχουν τά στοιχεία
πού πιο πάνω αναφέραμε, νομί-
ζω, πώς δέν μπορεί νά μιλάμε γιά
Π.Π. (Άλλο τό θέμα ότι κάθε έν-
τυπο, γενικά, μπορεί νά «έπερε-
γεί πολιτικά»).

Στό σημείο όμως τούτο, άνα-
πηδάει ένα άλλο ερώτημα:

● Τί είναι «πολιτική σκοπία»;

Σέ τελευταία άνάλυση, δέν εί-
ναι τίποτα άλλο από τή «σκοπία»

οικονομικών συμφερόντων» καθο-
ρισμένων κοινωνικών ομάδων.
Βήμα γιά τήν υπεράσπιση, προώ-
θηση, προβολή τών οικονομικών
συμφερόντων τούτης τής κοινωνι-
κής ομάδας έναντι κάποιας άλ-
λης. Τήν άποψη, άκόμα, ότι
τούτη ή ίκανοποίηση καί όχι ή
άλλη, συμπορεύεται ή καί είναι
έκ τών «ούκ άνευ» όρος γιά τή
συνγκότηση μιás πιο εύτυχισμέ-
νης κοινωνίας κλπ.

Στήν ιστορική περίοδο πού
διανύουμε, έχουμε, βασικά, δυό
«σκοπιές», συγκροτούνται δυό
κοινωνικές ομάδες:

● Η Έργατική Τάξη καί ή
«σκοπία» τής.

● Η Άστική Τάξη καί ή
«σκοπία» τής.

Υπόκει, βέβαια, μιá όλό-
κληρη γκάμα στρωματώσεων
ανάμεσά τους, πού δέν αλλάζει,
όμως, τή βασική τούτη κοινωνική
άντιπαράταξη.

Η πρώτη άποψη προεβνεί ότι
ή υπερίσπιση κλπ. τών συμφε-
ρόντων τής Ε.Τ. ή καί ή επικρά-
τηση κοινωνικού συστήματος
κατά τά συμφέροντά της (Σοσια-

λισμός), είναι όρος γιά τήν κοι-
νωνική ένημερία, τήν πρόοδο
κλπ.

Η δεύτερη άποψη, αντίθετα,
πιστεύει πώς ή διατήρηση καί
ύπεράσπιση τού καθεστώτος τής
άτομικής (ιδιοκτησίας (καί ιδιω-
τικής πρωτοβουλίας) — Α.Κ.— καί
κατά συνέπεια καί τών κερδών
τού κεφαλαίου (κινήτρων, άνα-
φέρονται, καθωσπρεπικά, τελευ-
ταία), έξασφαλίζει πιο εύτυχι-
σμένη κοινωνία κλπ.

● Σέ ένα Π.Π. πού «φύσει» θά
στέκεται στή μιá ή τήν άλλη
«σκοπία», πώς μπορεί νά εκφρα-
στεί ή «άντικειμενικότητα»; Τί
περιεχόμενο έχει; Μήπως μέ τό
νά δημοσιεύει καί τή μιá καί τήν
αντίθετή της άποψη γιά τό «κοι-
νωνικό γίγνεσθαι», μέ τό νά
υπερασπίζει ταυτόχρονα καί τίς
συμφέροντα τών εργαζομένων
καί τά συμφέροντα τού κεφα-
λαίου; Είναι μωρετό κάτι τέ-
τοιο; Βοηθάει τήν κοινωνική έξ-
έλιξη;

Δέν τό νομίζω.

Κατά τή γνώμη μου, ένα Π.Π.

και τελικά αν παραδέχονται ότι τα μέσα μαζικής ενημέρωσης είναι φορείς ιδεολογίας; Ποιές είναι οι θέσεις που τα περιοδικά τους προωθούν.

Πολιτικά Περιοδικά

Ο κύκλος έκλεισε με τη συζήτηση για τον ρόλο του Πολιτικού Περιοδικού στη διαμόρφωση της ελληνικής πραγματικότητας που έγινε στις 26 του Γενάρη με τη συμμετοχή των:

● Γ. Γιάνναρου, υπεύθυνου της «Κομμουνιστικής Θεωρίας και Πολιτικής»

● Κ. Ζυρίνη, υπεύθυνου της «Λαϊκής Έξουσίας»

● Λ. Θανασέσκου, εκπρόσωπου των «Πολιτικών Θεμάτων»

● Α. Λεντάκι, διευθυντή της «Ελληνικής Άριστεράς»

● Χρ. Παπουτσάκη, εκδότη του «ΑΝΤΙ» και

● Τ. Χριστοδουλάκη, εκδότη των «Προανατολισμών».

Οι εισηγητές παρουσίασαν τα περιοδικά τους ως εξής:

● «ΚΟΜΘΕΠ»: "Όργανο του Κ.Κ.Ε. έσωτ. χωρίς να είναι προπαγανδιστικό. Δεν εκφράζει δοσμένη πολιτική γραμμή αλλά συμβάλλει στη δημιουργία νέας γραμμής με σκοπό τη διαμόρφωση συστηματικής πολιτικής σκέψης με βάση τον Μαρξισμό. Έξετάζει πολιτικά και κοινωνικά φαινόμενα σε τρία επίπεδα: Ποιές είναι και πώς λειτουργούν οι κοινωνικές αντιθέσεις, πώς συνειδητο-

ποιούνται και πώς καθορίζουν το κοινωνικό πιστεύω και πώς διαμορφώνουν τις πολιτικές κινήσεις. Προσπαθεί να εντοπίσει τους παράγοντες που καθορίζουν την πολιτική ζωή της χώρας και τον τρόπο αντιμετώπισής τους.

● «Λαϊκή Έξουσία»: Κάθε έντυπο είναι φορέας κάποιας ιδεολογίας και πολύ περισσότερο τό πολιτικό περιοδικό που είναι τό πιο ταξικά καθορισμένο έντυπο, εξυπηρετεί, εκφράζει και διαμορφώνει συγκεκριμένη κοινωνική τάξη. Η «Λαϊκή Έξουσία» είναι στην υπηρεσία της «εργατικής τάξης».

● «Πολιτικά Θέματα»: Περιοδικό πολιτικό αλλά όχι κομματικό, δεν προβάλλει καμιά ιδεολογία. Δεν έχει δική του γνώμη, παρουσιάζοντας σφαιρικά και αντικειμενικά με φροντισμένη έκφραση και ευχάριστο ύφος έσωτερικά και έξωτερικά θέματα, όχι για να προπαγανδίζει αλλά για να ενημερώσει, αφήνει τον αναγνώστη να δγάλει δικά του συμπεράσματα.

● «Ελληνική Άριστερά»: Σχετίζεται με την ΕΔΑ, αναλύει κοινωνικά και ιδεολογικά θέματα με μαρξιστικό πνεύμα χωρίς όμως να είναι μαρξιστικό (δεν έχει σημασία να έρμηνεύεις μαρξιστικά ή όχι ένα φαινόμενο, σημασία έχει να τό έρμηνεύεις σωστά). Εκφράζει μιάν άριστερά που ζητά έναν άλλο Σοσιαλισμό, σάν σύστημα κοινωνικών και όχι οικονομικών σχέσεων, τό θέμα δεν είναι προκαθορισμένο αλλά έρευνήτέο.

● «ΑΝΤΙ»: Πληροφοριακό καί μαχητικό περιοδικό που δεν είναι ένταγμένο σε κανένα κόμμα ή ομάδα αλλά ανήκει

στον ευρύτερο χώρο της άριστεράς. Παρέχεται σάν δήμα συζήτησης για όλα τα προβλήματα της Άριστεράς. Η πολυδιάσπαση απαιτεί την ύπαρξη ενός τέτοιου έντυπου, φορέα όλων των απόψεων του πολιτικού αυτού χώρου. Πιστεύει ότι καμιά σκοπιμότητα δεν βοηθά τό λαϊκό κίνημα και ότι τίποτε δεν πρέπει να κρύβεται. Παρουσιάζει και σχολιάζει αποκλυπτικά ντοκουμέντα. Είναι τό πρώτο σε κυκλοφορία περιοδικό, παρόλο που γίνονται διακρίσεις σε βάρος του με την κατανομή της διαφήμισης (κρατικής και ιδιωτικής) που είναι και σημαντικό μέσο έλέγχου του τύπου.

● «Προσανατολισμοί»: Ιδεολογικό περιοδικό του Δημοκρατικού Σοσιαλισμού, αλλά όχι κομματικό. Κάνει κριτική ενημέρωση και εκτίμηση από αυτή τη θέση.

Ανακεφαλαιώνοντας ό συντονιστής κ. Άν. Πεπονής, είπε ότι όλοι σχεδόν οι εισηγητές αν και έχουν διαφορετικές απόψεις, επικαλούνται μιάν θέση στό χώρο της άριστεράς, από τον Δημοκρατικό Σοσιαλισμό μέχρι τον Μαρξισμό-Λενινισμό. Οι αναγνώστες των περιοδικών τους είναι τοποθετημένοι λίγο-πολύ προς την ίδια πολιτική απόκλιση. Η οικονομική διάσταση του προβλήματος είναι καίριο σημείο διότι ή κύρια πελατεία του έντυπου δεν είναι οι αναγνώστες αλλά οι διαφημιστές που καθορίζουν αποφασιστικά την τύχη του. Κάθε πολιτικό περιοδικό προσπαθεί να περάσει τις απόψεις του και ή αντικειμενικότητα είναι σχετική και «εντικειμενικά άνεφικτη».

είναι τόσο περισσότερο, πληρέστερα «αντικειμενικό», όσο καλύτερα, αποτελεσματικότερα υπερασπίζει τα συμφέροντα της κοινωνικής ομάδας από τη «σκοπιά» της οποίας δέλεπει τό «κοινωνικό γίγνεσθαι».

Και για να είναι με αυτή την έννοια «αντικειμενικό», πρέπει στις σελίδες του να αντανakλά σωστά την κοινωνική πραγματικότητα στην πολυπλοκότητά της, να διακρίβώνει την πορεία και τον συσχετισμό των κοινωνικών δυνάμεων κλπ. Στο περιεχόμενο, βέβαια, της «αντικειμενικότητας» περιέχεται και ή προσφορά των σελίδων του και στις γνώμες που διαμορφώνονται με βάση την ίδια με αυτό «σκοπιά», αλλά μπορεί να διαφέρουν, σε θέματα ταχτικής π.χ., από τις δικές του. Όσον αφορά τις από την άλλη «σκοπιά» απόψεις, τις ανταγωνιστικές, πρέπει να παρουσιάζονται στις σελίδες του, αλλά για να ανασκευαστούν, να καταπολεμηθούν και να έδραιωθει, έτσι, πιο πολύ ή πίστη της κοινωνικής ομάδας που εκφράζει στό δικό

της υπόθεσής της.

Μετά τις πιο πάνω αποσαφηνίσεις, ως αναφέρουμε μερικά «χοντρά-ακραία» παριδείγματα «αντικειμενικότητας» ή μάλλον μή «αντικειμενικότητας» ενός Π.Π.: Α.χ., αν σήμερα ένα Π.Π., που δέλεπει τό «κοινωνικό γίγνεσθαι» από τη «σκοπιά» των εργαζομένων, τους καλούσε να παλαίψουν, π.χ., για καλύτερο μεροκάματο οχτακόσιες (800) δραχ. ή σε εξέγερση για την κατάληψη της έξουσίας, θά ήταν «αντικειμενικό»; Ασφαλώς όχι! Στην καλύτερη περίπτωση, κάτι τέτοιο θά ήταν τυχοδιωχτισμός. Όμοια, αν ένα Π.Π. που δέλεπει τό κοινωνικό γίγνεσθαι από την άλλη «σκοπιά», του κεφαλαίου, καλούσε την εργοδοσία να αγωνιστεί για την κατάργηση των Κοινωνικών Ασφαλίσεων των εργαζομένων ή για δωδεκάωρη εργασία.

Καταλήγουμε:

● Η «αντικειμενικότητα» ενός Π.Π. είναι σχετική με τα συμφέ-

ροντα της κοινωνικής τάξης που εκφράζει.

Αλλά πέρα από αυτές τις επί μέρους, ως πούμε, «αντικειμενικότητες», υπάρχει, αναμφίβολα, μιάν κυρίαρχη «αντικειμενικότητα» (με την έννοια ότι εκφράζει τις γενικές ανάγκες και δυνατότητες της εποχής), οροθετημένη, βέβαια, χρονικά και τοπικά.

Στην εποχή μας ό Σοσιαλισμός προχωρεί αναπότρεπτα για να καταστεί τό κυρίαρχο κοινωνικό σύστημα. Τό επιβεβαιώνει ή αδυναμία του καπιταλιστικού συστήματος να λύσει προς όφελος της κοινωνίας και της προόδου τα προβλήματα που βάζει ή εποχή μας (ή χρόνια διεθνής νομισματική κρίση, π.χ., δεν είναι τίποτα άλλο παρά έκφραση της δομικής κρίσης του καπιταλισμού) καθώς και ή εγκατάλειψη από τον καπιταλισμό δικών του αρχών ή ή χρησιμοποίηση μεθόδων που ανήκουν στό αντίπαλό του κοινωνικό σύστημα - τό Σοσιαλισμό (άσχετα αν αυτό γίνεται για να παρατείνει τό ζωή του - ή ουσία παραμένει τό ότι δε μπορεί να

επιζήσει στηριγμένος στις δικές του αρχές). Π.χ.: ή εγκατάλειψη του *laissez faire-laissez passer* ή σχεδιοποίηση ή λειτουργία των επιχειρήσεων χωρίς την ανάγκη της προσωπικής συμμετοχής σε αυτή των κατόχων του κεφαλαίου· ή χρηματοδότηση των επιχειρήσεων όχι με ιδιωτικά, αλλά με εκ δανείων κεφάλαια· ή ανάγκη για τη λειτουργία τους έργων ύποδομής που κατασκευάζονται με χρήματα του κοινωνικού συνόλου· κλπ.

Επομένως, τό Π.Π. που δέλεπει τό «κοινωνικό γίγνεσθαι» από τη σκοπιά των εργαζομένων και τάσσεται υπέρ του Σοσιαλισμού, εκφράζει ταιντόχρονα και τη γενική «αντικειμενικότητα» της εποχής.

Σε μιάν σχετική αντικειμενικότητα, δηλαδή, έμπεριέχεται ή δυνατότητα σε κάποιο στάδιο της κοινωνικής πορείας να «συμπεσει» με τη γενική «αντικειμενικότητα» της δοσμένης ιστορικής περιόδου.

Δημήτρης Κυριαζής

ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ

ΕΣΗΕΑ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ

Η 24ωρη προειδοποιητική απεργία των δημοσιογράφων για τη δολοφονική επίθεση κατά του Νίκου Κακαουνάκη (ἀποκορύφωμα σειράς τρομοκρατικών ενεργειών σέ βάρος δημοσιογράφων, μέ πάντοτε τούς ίδιους γνωστούς... «ἀγνωστούς» δράστες) προκάλεσε τή λυσσαλέα αντίδραση του ἀρμόδιου ὑπουργείου πού προσπάθησε νά τή ματαιώσει.

Η δημοσίευση (για πρώτη, κι ἐλπίζουμε ὄχι τελευταία, φορά!) τῶν πρακτικῶν τῆς συνελεύσεως τῶν δημοσιογράφων τήν ἐπομένη τῆς απεργίας, μεγάλωσε τήν αντίθεση ΕΣΗΕΑ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ, καθώς ὁ ἀρμόδιος ὑφυπουργός κ. Π. Λαμπρίας πῆρε προσωπικά τό θέμα, γενικότερα - πέρα ἀπό τήν προσεκτική ἐπίθεση πού δέχτηκε σάν προϊστάμενος τῆς ΕΡΤ γιά τόν τρόπο πού καλύφθηκε ἀπό αὐτήν τό γεγονός. Πρώτη ἀντίδραση: ἄρνηση συμμετοχῆς τοῦ κ. ὑφυπουργοῦ σέ γεῦμα τῆς ΕΣΗΕΑ πρὸς τιμὴ τῆς πολωνικῆς ἀντιπροσωπείας πού βρισκόταν ἐδῶ. Νά μιά «διαμάχη» πού παρουσιάζει ἐνδιαφέρον - ἂν μάλιστα ἐξελεχθεῖ ὅπως μερικοὶ πιστεύουν καί ἤδη διαλαλοῦν. Ὁ χρόνος θά δείξει...

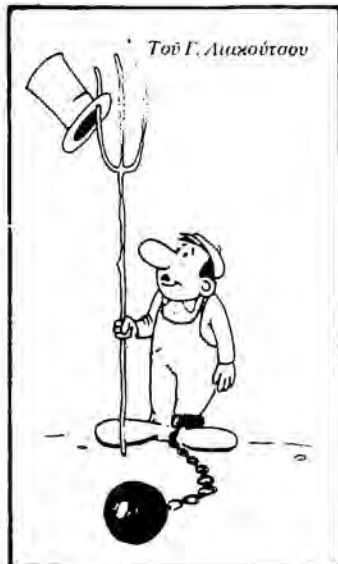
Τό Αὐλωνάρι

Ὁ «Σύλλογος μελέτης τοπικῶν προβλημάτων περιοχῆς Αὐλωναρίου Εὐβοίας» ἰδρύθηκε τό φθινόπωρο τοῦ '75 καί ἐπιδιώκει νά δραστηριοποιήσει ὅλους τούς Αὐλωναρίτες γιά νά ζωντανέψει ὁ τόπος τους. Φέτος, κυκλοφόρησε ἕνα καλοφροντισμένο ἡμερολόγιο τοίχου· περιλαμβάνει ἱστορικά γεγονότα - ὅπως τή μάχη στὰ Βρουάκια ἀπὸ παλιά γκαρδούρα - μέχρι φωτογραφίες καί κείμενα πού ἀναφέρονται σὸ αἰμωράγιομα τῆς μετανάστευσης.

Ἀχρηστογραφίες

Μέ τόν τίτλο «ἀχρηστογραφίες» ἡ «μανιφέστο κόντρα σὸ περιεχόμενο τῆς τέχνης στίς ἀθηναϊκές γκαλερί» ὁργανώθηκε μιά ἐκθεση - ἐκδήλωση στήν Αἴθουσα Γιάννη Σταθά. Παρακινήμενος κι ἀπὸ μίαν ἐρευνα - διαπίστωση πού ἐγινε σὸ «ΑΝΤΙ» (Τεύχος 62, 8 Γενάρη 1977) ὁ καλλιτεχνικός διευθυντής τῆς Αἴθουσας ἐπισημαίνει τούς κινδύνους ἀπὸ τόν κάτι περισσότερο ἀπὸ ὑπερβολικό ἀριθμὸ τῶν ἐκθέσεων πού ὁργανωθήκανε φέτος στίς γκαλερί τῶν Ἀθηνῶν. Ἐνας ἀπὸ τούς μεγαλύτερους κινδύνους ἐδῶ δὲν εἶναι μονάχα ὁ δίχως ἄλλο σκόπιμη, τίς περισσότερες φορές, ἀποπλάνηση καί παραπλάνηση τοῦ αἰσθητικοῦ μας κριτηρίου, τοῦ ὀπτικοῦ μας πεδίου,

καθὼς καί τῆς... τσέπης μας. Εἶναι ἀπάνω ἀπ' ὅλα αὐτά ἕνας βλαβερὸς καί πολὺ ιδιόμορφος νεποτισμός γιά νά μὴν πούμε συσκοτισμός πού καλλιεργεῖ «πλαστές» καλλιτεχνικές ἀξίες. Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ὁ νεποτισμός πού θρῖσκει τὴν ὥρα σέ μιά μεγάλη ἔξαρση δὲν ἀφορᾷ μονάχα μερικοὺς κριτικούς τέχνης καί ἰδιοκτῆτες γκαλερί. Καλλιεργεῖται κι ἀπὸ πολλοὺς «μεγαλοαστοὺς» πού ἔχουν πάρει, δυστυχῶς, στὰ σοβαρά τὸν ρόλο τοῦ μαικῆνα, τώρα δέ, τελευταία προκαλεῖ ἀκόμα καί ὑπουργικές παρεμβάσεις...



Ἐνας «ρωμιός» σὸ Μόντρεαλ...

Ὁ ζωγράφος Κύριλλος Βενιάδης ἐγινε σύντομα γνωστός στήν παροιμία τῶν ὁμογενῶν μας τοῦ Μόντρεαλ κι ἀγαπήθηκε μετὰ ἀπὸ τὴν ἐκθεση 18 πινάκων του ὅπου ἱστοροῦσε μέ ἐνάργεια τό ὁλοκαύτωμα τοῦ Πολυτεχνείου, ἕνα χρόνο πρὶν τὴν ἀλλαγὴ.

Ἀπὸ τότε ὁ Κύριλλος ἐκθέτει στὸν Καναδά, ἔργα του ἐμπνευμένα ἀποκλειστικά σχεδὸν ἀπὸ τούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας ἀπὸ τό 1940 καί ὀψέ. Στὸ τέλος τοῦ '76 ὁ Χιακὸς Σύλλογος τοῦ Μόντρεαλ παρουσίασε τὴν τελευταία δουλειά τοῦ Βενιάδη: σαράντα ἕνα ἔργα του - κυρίως νησιώτικα τοπία ἀπὸ τὴ Χίο.

«Τομές» στὰ βραβεῖα

Τό μηνιαῖο περιοδικὸ «Τομές» μέ τό τεῦχος Γενάρη 1977, ἀφιερώνεται στὸν Κορνήλιο Καστοριάδη, μῆτρε στὸν τρίτο χρόνο τῆς ἐκδόσεώς του. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ ὁ διευθυντὴς τοῦ περιοδικοῦ Δημήτρης Δούκαρης ἀνήγγειλε τὴν καθιέρωση τῶν ἐτήσιων βραβείων «Plotin» γιά ποίηση, πεζογραφία καί δοκίμιο, πού θά ἀπονέμονται ἀπὸ τὸν ποιητὴ Τάκη Ἀντωνίου. Αὐτὰ ὅλα ἀναγγέλθηκαν στὴ δελτίωση πού ἐγινε σὸ ξενοδοχεῖο «Ἀμαλία» στίς 31-1-77.

Βιοτέχνες Λαϊκῆς Τέχνης

Ἀπὸ τὴν ἀνάγκη ν' ἀντιμετωπιστοῦν συνολικά καί πιὸ ἀποτελεσματικά τὰ ποικίλα προβλήματα πού ἀντιμετωπίζει ξεχωριστὰ ὁ κάθε βιοτέχνης δημιουργήθηκε τό Δεκέμβρη τοῦ '75 ἀπὸ μέλη τῆς Ἑνώσεως Βιοτεχνῶν Λαϊκῆς Τέχνης ὁ «Συνεταιρισμός Καλλιτεχνῶν-Βιοτεχνῶν», (Ἀμαλίας 56, Ἀθήνα.) Ὁ συνεταιρισμός καλύπτει ὅλους τούς κλάδους σχεδὸν τῆς καλλιτεχνικῆς βιοτεχνίας καί ἔχει σκοπὸ «τὴ συστηματικὴ προώθησή τους στήν ἐσωτερικὴ καί ἐξωτερικὴ ἀγορά».

Γιά τό σκοπὸ αὐτὸ σκοπεύει, ὅπως μᾶς πληροφοροῦν: -Νά δημιουργήσει πρᾶτῃρα καί

μόνιμα ἐκθετήρια σέ ἐπαρχιακὲς πόλεις καί σὸ ἐξωτερικόν.
- Νά ἰδρύσει πρότυπες σχολὲς λαϊκῆς τέχνης.
- Μὲ διάφορες ἐκδηλώσεις - ἐκθέσεις, διαλέξεις, προβολές - θά δείξουνε τὴ σημερινὴ θέση ἀλλὰ καί τίς προοπτικὲς τῆς σωστῆς λαϊκῆς καλλιτεχνικῆς χειροτεχνίας.

Γιά τὰ μέλη τοῦ Συνεταιρισμοῦ θά ὁργανωθοῦν εἰδικὰ ἐπιμορφωτικά σεμινάρια καί εἰδικές προβολές, γιά νά ἐρθουν σ' ἐπαφὴ μέ τὴ σύγχρονη εὐρωπαϊκὴ λαϊκὴ χειροτεχνία καί τίς καλλιτεχνικές τάσεις, μὰ κυρίως γιά νά γνωρίσουν ὑπεύθυνα τὴν ἑλληνικὴ πολιτιστικὴ κληρονομιά, πού θά πρέπει μέ κάθε τρόπο νά σιτηθῶσιν καί θελπιώσιν.

ΕΡΤ: παράδοση καί λογοκρισία

Τό 1956 μέ κυβερνητικὴ ἀπόφαση ἀπαγορευόταν σὸ Ε.Ι.Ρ. ἡ ἐκτέλεση τῆς κρητικῆς μουσικῆς ἀπὸ λαϊκοὺς ὁργανοπαίτες - βιολιστές. Τό μέτρο αὐτὸ καταργήθηκε τό 1958 καί τό 1959 ἐπανατέθηκε σέ ἰσχὺ. Παρὰ τίς ἀντιδράσεις, τό 1961 ἐπικυρώνεται ἡ ἀπαγόρευση μέ τὴν ὑπ' ἀρ. Α)5519)Γ.Γ.)28 17)61 ἀπόφαση τοῦ Ε.Ι.Ρ. Στὴν ἀπόφασή αὐτὴ ἀντιδικεῖ ὁ ραδιοφωνικὸς σταθμὸς Χανίων μέ τὴν ὑπ' ἀρ. 2050)12-9-61 αἴτησή του, χωρὶς ὅμως ἀποτέλεσμα, ἀφοῦ καί ἡ ὑπ' ἀρ. Α)6213)Γ.Γ. 12-10-61 ἀπόφασή τοῦ Ε.Ι.Ρ. εἶναι κατηγορηματικὰ ἀπαγορευτικὴ, γιά τὴν ἐκτέλεση τῆς κρητικῆς μουσικῆς ἀπὸ λαϊκοὺς βιολιστές.

Τό μέτρο αὐτὸ ἰσχύει μέχρι καί σήμερα, καί μάλιστα, ὅπως σημειώνει ὁ γνωστός καλλιτέχνης τῆς κρητικῆς μουσικῆς Κωνσταντῖνος Παπαδόπουλος ἡ «Ναυτὴς» σέ ἐπιστολὴ του πού ἔστειλε στὴν κυβέρνηση, τούς βουλευτές, τὸ νομάρχην καί τὸ δήμαρχο Χανίων καί δημοσιεύεται στὴν ἐφημερίδα «Ἀλήθεια», νεώτερη διαταγή στίς ὁρδὲς Αὐγούστου '76 ὑπενθύνει τὴν ἀπαγόρευση.

Γιά τὴ δικαίωση τῶν ἀπόψεων του, ὁ κρητικὸς καλλιτέχνης κἀναι μιά ἱστορικὴ ἀναδρομὴ ὑπὸ στήριξή του ὅτι τό βιολί κι ὄχι ἡ λύρα (ἡ ΡΕΜΠΕΚ, ὅπως εἶναι ἡ πραγματικὴ τῆς ὀνομασία) ἀποτελεῖ τό γνήσιο ὄργανο ἑκφράσεως τῆς κρητικῆς μουσικῆς.

Πάντως, σὰ μέσο ἑκφράσεως εἶναι ἀφομοιωμένο ἀπὸ τούς λαϊκοὺς ὁργανοπαίτες - ἡ «τεχνικὴ» τους δὲν ἔχει βέβαια τίποτα νά διεκδικήσει ἀπὸ τούς διρτυνίζοντες τῆς ἐντεχνῆς μουσικῆς - ἀλλὰ στὰ κρητικὰ πανηγύρια ἔχει πάντα τὴ θέση του μαζί μέ τό λαοῦτο καί τὴ λύρα. Γιατί ὄχι καί στὴν ΕΡΤ; Θά λογοκρίνεται τώρα καί ἡ μουσικὴ μας παράδοση;

•ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ•

Της Ντόρας Ήλιοπούλου - Ρογκάν

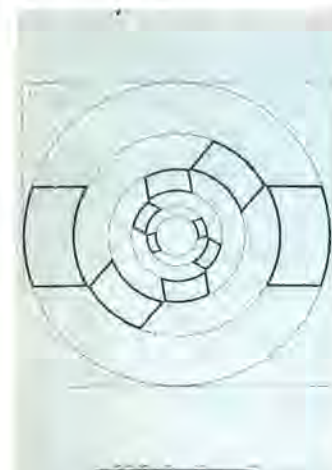
Σύνεκτρον Κύκλος Τετράγωνο

Η γλύπτρια Ναυσικά Πάστρα, πού ζει και εργάζεται στο Παρίσι, παρουσιάζει για πρώτη φορά στην Ελλάδα – μέσ' από σχέδια και τρισδιάστατες εφαρμογές – τη θεωρία της. Σ' αυτή βασίζει από το 1968 και πέρα όλη τη δουλειά της. Όπωςδήποτε ένδεικτικότερο στοιχείο για την ουσιαστική συμβολή της γλύπτριας στο χώρο των με έννοιολογική υπόσταση σύγχρονων ρευμάτων της τέχνης είναι το ότι η πρώτη στο διεθνή στίβο παρουσίαση της μεθόδου της έγινε το Νοέμβριο

σπάνια σε συνέπεια συγκρότησή της από την καλλιτέχνηδα όσο κι οι ανεξάντλητες σε αριθμό δυνατότητες κι εφαρμογές της σ' όλες τις κλίμακες και τις διαστάσεις. Η θεώρηση αυτή θεμελιώνεται πάνω στην αρχή ότι πίσω από ένα έργο τέχνης, πέρα από την ιδέα, υπάρχει και μία μέθοδος. Η τελευταία υλοποιείται μέσ' από τις συνεχείς κι επάλληλες αναλύσεις και συνθέσεις σ' ένα ενεργειακό και δυναμικό, στην τελευταία του φάση, σύστημα, θεμελιωμένο σε μίαν αρχικά δυαδική σχέση, με αποκλειστική βάση το τετράγωνο και τον κύκλο. Ειδικότερα το σύστημα αυτό ενεργοποιείται μέσ' από τις υποταγμένες στη σύγχρονη λογική σχέσεις, παράγωγο των οποίων είναι το σύνεκτρον: μονάδα-κλειδί του συστήματος. Μέ γνώμονα το σύνεκτρον και τις απεριόριστες σε δυναμισμό σχέσεις του με το τετράγωνο και τον κύκλο, η Πάστρα προχωρεί σε τρισδιάστατες και μεγάλες σε κλίμακα εφαρμογές – όπως στην περίπτωση του Έθνικου Λυκείου του Μιρεπουά – καθώς και σε μία, διαρκώς διεξοδικότερη, αντίχρηση των δυνατοτήτων που τροφοδοτούνται άκαταπαντα κι αλυσιδωτά απ' αυτές.

Μέσ' από τη θεώρησή της η γλύπτρια πετυχαίνει μία πολυδιάστατη χροστή τομή. Κατ' αρχήν, εξασφαλίζοντας στη μέθοδό της τη δυνατότητα εναλλακτικών κι «ελαστικών» λύσεων αποφεύγει την παγίδα ενός αρτηριοσκληρωτικά διαρθρωμένου συστήματος, πού θα κατέληγε άργά ή γρήγορα σε κάποιο αδιέξοδο. Ακόμα το σύστημα αυτό έναρμονισμένο πέρα για πέρα με τη γενικότερη έννοιολογική θεώρηση της τέχνης τροφοδοτεί στα πλαίσια της τελευταίας μερικές από τις πιο υποδηλτικές της εφαρμογές.

Κοντολογής, εδώ, δεν πρόκειται απλώς και μόνο για ένα έργο πού η Πάστρα έτυχε να δημιουργήσει στο διάστημα της σταδιοδρομίας της. Η μέθοδος της καλλιτέχνηςδας πολιτογραφημένη σαν μία ουσιαστική προσφορά στη σύγχρονη τέχνη αποτελεί ένα έργο ζωής.



του '76, στη γνωστή για το ρόλο της στην πρωτοποριακή τέχνη παρισινή γκαλερί της Ντενίζ Ρενέ, και προκάλεσε τά θετικά σχόλια των ειδικών. Στην τωρινή παρουσίαση της δουλειάς της στο «Δεσμό» βλέπουμε 21 σχέδια με μολύδι και περί τα 14 γλυπτά (άλουμινιο). Στα έπτά απ' αυτά υλοποιούνται σχέσεις από τις τρεις βασικές συντεταγμένες της θεώρησής της – σύνεκτρον, κύκλος, τετράγωνο – και έπτά, μικρότερα σε διαστάσεις, μονωμένα σύνεκτρα.

Πρόκειται για μία ολοκληρωμένη θεώρηση πού την αυθεντικότητα και την πολυδυναμικότητά της την έγγυώνται τόσο ή

•ΒΙΒΛΙΟ•

Ο Γιάννης Μότσιοις γιά δυό ποιητικές συλλογές του Π. Κουβελάκη

Δυό καινούριες ποιητικές συλλογές ήρθαν νά μάς δώσουν τη χαρά της σύγχρονης γραφής και της ανάκουστης φωνής – απαραίτητες προϋποθέσεις της οποίας επιτυχίας στον τομέα της τέχνης. Έχουμε υπόψη μας «Τά μεταγωγικά σύρουν τον δλεθρο» και την «Περισυλλογή» του Παναγιώτη Κουβελάκη. Έντελως καινούρια λυρικά κομμάτια περιέχει ή τελευταία ποιητική συλλογή, ενώ ή πρώτη, εξαντλημένη από καιρό, κυκλοφορεί σε δεύτερη και θεωρημένη έκδοση. Πράγματι, σύγχρονη ή γραφή: έμεινε πίσω τό λαφύρ χτύπημα των φτερών της μούσας. Πίσω απόμεινε και ή διαρία δουλειά του μεταλλείου απ' όπου με χέρια γυνά – μέ μόνο εργαλείο τά νύχια – έβγαλε μία μία τις λέξεις του ο ποιητής και τις έβαλε στη σειρά, όπως ο λοχαγός τους στρατιώτες του: οί όμάδες έφτιαξαν τη διμοιρία, οί διμοιρίες τό λόχο, κι ο λόχος τον ποιητικό λόγο πού χώρεσε στίς σελίδες των δύο βιβλίων. Άνάκουστη την είπαμε τη φωνή του Παναγιώτη Κουβελάκη. Καί πράγματι ανάκουστη ή πρωτάκουστη είναι, καθώς και του κάθε ποιητή: ο κάθε άνθρωπος έχει και τη δική του, ξεχωριστή γλώσσα πού δέν μοιάζει με τις λαλιές των άλλων κι ως χρησιμοποiei τέ τις ίδιες σχεδόν λέξεις – αλλάζει την «κατάταξη», την ειδική απόχρωση της «στολής», τό κάπως αλλιώτικο «βάδισμα» πού συχνά περνάει σε χορό γιά νά εξαγυρίσει πάλι στο «περπάτημα». Μιά ή καλύτερη παρουσίαση ενός ποιητή δέν είναι άλλη από την πρότροπή πρός τον αναγνώστη με τη θερμή παράκληση νά διαβάσει ο ίδιος τό έργο. Καί μάλιστα, όχι σε ώρες άχαμένες, θέλω νά πώ, αϊφνης, στη στάση του λεωφορείου, νά παρατάς κάθε λεφτό τον ποιητή και μέσα σου νά μουμουρίζεις, νευριάζοντας κιόλας: τόσα πέρασαν και τό δικό μου δέ λεί νά φανεί άκόμα! Ά, τόν... κτλ. Ο ποιητής, ο πεζογράφος, ο μουσικοσυνθέτης, ο ζωγράφος έσκυψε ώρες πολλές πάνω στο άσπρο χαρτί με τό μολύδι στο χέρι: κοπίασε, πόνεσε, αποκαρδιώθηκε, χάρηκε, κυνηγώντας τό δράμα, την καλλιτεχνική εικόνα, νά μπάσει τη λέξη σ' ένα δικό του χορό, τη νότα μέσα σ' ένα πλαίσιο μουσικό πού μόνο εκείνος ξεχώρισε, τό χρώμα

μέσα σε μία σύνθεση πού μαν-λούσε και βίτσιζε μόνο τη δική του αισθαντικότητα. Έδωσε τις πιο καλές του στιγμές, ώρες, μέρες – μάς έδωσε την «άγια γραφή» της ψυχής του, τον άφαντο και παρθενικό κόσμο του σε στιγμές αυτεπίγνωσης και έξομολόγησης, τον πλούτο της καλλιτεχνικής του φαντασίας, μεστής από αισθήματα, σκέψεις, προβληματισμούς, μηνύματα. Θέλει κούραση, και έπιμονή, και γνώση γιά νά μπορέσεις νά περάσεις τους δρόμους πού πήρε ή σκέψη και τό αισθημα στην τέχνη. Κι αν μπορέσεις ή πιο σωστά: δέ θά μπορέσεις – μέ την πρώτη ανάγνωση: κάθε φορά και καινούριες λέξεις ή συνδυασμοί θά χτυπούν μέ μεγαλύτερη σημασία στο αντί σου: κάθε φορά και θά προχωρείς πιο πέρα, πρός τό βάθος και τό πλάτος της ποιητικής φωνής... Άλλιώς, μήν ταιλαιπωρείς τον ποιητή, αναγκάζοντάς τον νά σου μιλήσει, έφ' όσον άλλα έχεις στο νου σου ή δέν έχεις τίποτα και προτιμάς την άοριστία.

«Νύχτα δραπέτευσα/ σκίζοντας/ τις έπιταγές/ μέ τά ιφηνά ποσοστά/ γυρεύοντας πάντα/ έθελοντές/ γιά τά φουρνέλα/ της νιότης/ ρυμουλκώντας/ τραγούδια/ πού πέρανε/ στο χαράκιμα / άνασκαμμένα / απ' τό τρακτέρ...»

Ή άκόμα:
«Πληρώνω / γιά τη θάρκα / πού άνοιξε πανιά / και την κατά-πια / τό πέλαγος / τό φάρο / πού άποκοιμήθηκε/ στην ταραχή/ και τον πίδακα/ πού δέν αξιώθηκε/ νά σηκωθεί/ Πληρώνω/ γιά τους δειλούς/ μπρός στον άνακριτή/ πού φανερώνουν τά μελλούμενα...»

Τό κνηήγμα της λέξης και της ποιητικής εικόνας – είναι ή δύναμη και άδυναμία του Παναγιώτη Κουβελάκη, δηλαδή νά απομονωθεί. Ή όποια άνακάλυψη ή άποκάλυψη στην τέχνη πρέπει νά ναι και μία χειρονομία πού αποδίδει στην έκπληρωση ενός κάποιου σκοπού – στο ξετύλιγμα του θέματος, στην υπογράμμιση μιας ιδέας, μιας σκέψης, ενός αισθήματος, μιας νοουθεσίας. Κι ο καπνός της μεταρρύθμισης μοσκοβολάει άνακούφιση, όταν βλέπεις νά τρώει τά μούτρα του ο λαγός πού σε παίδεψε, όταν καταγής μουγκρίζει τό θεριό, όταν πετυχαίνει τό στόχο σου. Στά περισσότερα λυρικά του κομμάτια ο Παναγιώτης Κουβελάκης τον πετυχαίνει τό στόχο του.

•βιβλίο•

ΡΟΜΠΕΡ ΦΛΑΣΕΡΙΕΡ

‘Ο Έρωτας στήν Άρχαία Ελλάδα. (μεταφρ. Άνδρέα Καραντώνη)

Έκδόσεις «Παπαδόκη». Αθήνα 1976

‘Ο Γάλλος αρχαιοελληνιστής εξετάζει τό έρωτικό φαινόμενο από τήν εποχή του Όμήρου ως τούς αλεξανδρινούς χρόνους. Οί αντίληψεις τών αρχαίων Έλλήνων γιά τόν Έρωτα εξετάζονται εξελικτικά στά ακόλουθα κεφάλαια: Όμηρος. ‘Η Μυθολογία. ‘Ο Έλληνικός Έρως (παιδεραστία). ‘Ο Γάμος καί ή Οίκογένεια. Οί Έταιρες. Οί θεωρητικοί του Έρωτα. ‘Ο μυθιστορηματικός Έρωτας.

Σέ έκτεταμένο επίλογο, ό μεταφραστής, μέ βάση καί κριτήρια του Φλασεριέρ, εξετάζει τόν «Έρωτα στή Νεοελληνική Ποίηση», μέ κύριο έντοπισμό στό Σολωμικό έργο καί τό Δημοτικό Τραγούδι.

Α. Γ.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΓΑΒΑΛΑΣ:

1) Σπονδες. Αθήνα 1973.

2) Ανέλιξη, καί

3) Μετάβαση στό όριο,

Αθήνα 1975

4) Δήλος,

Αθήνα 1976.

Έκπληξη γιά μένα αποτέλεσαν οί τέσσερις ποιητικές συλλογές του Δ. Γαβαλά. Από τούς στίχους του άπορρέει μία υπαρξιακή γνωσιολογία, πού συμβάλλεται μέ μία θρησκευτικής ύψης ενόραση του κόσμου καί του είναι. Τό έπικό άντήχισμα τής μουσικής πού παράγεται από τή θέαση τών πραγμάτων καί τών καταστάσεων, δίνεται από τόν Δ. Γαβαλά σάν αναπόσπαστο μέρος τής όλης μουσικής του σύμπαντος. ‘Η μεταφυσική πραγματογνωσία του ποιητή λειτουργεί μέ τρόπο άρτιο. Δανείζεται σύμβολα από τή σύγχρονη κοινωνική θρησκευτική στιχουργική (Έλιοτ) γιά νά τά αναπλάσει σέ μία, φαινομενικά, άχρονική καί άτοπική καταγραφή του υπαρξιακού καί κοινωνικού άδιέξοδου του σημερινού ανθρώπου. ‘Η προβληματική, θέβαια, του ποιητή γιά τήν άρση αυτού του άδιέξοδου δέν μάς δρίσκει σύμφωνους άλλα οί στίχοι του δέν παύουν νά μαρτυρούν μία φιλοσοφημένη σέ βάθος φύση. Νομίζω ότι ό Δ. Γαβαλάς συνεχίζει τήν παράδοση τής θρησκευόμενης κοινωνικής ποίησης του Γ. Δ. Καχριμάνη, του Ν. Καμβύση, του Μ. Μουντέ καί τής

Όλγας Βότση, ποίηση πού δέν έχουν άνιχνευθεί τά όριά της καί πού έχει άδικα παρασιωπηθεί.

ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΑΝΘΗ: Γνωριμίες (φιλολογικά πορτραίτα) καί Κεφάλαια τής νεοελληνικής λογοτεχνίας έκδ. «Χιωτέλλης» 1976.

‘Ο Μ. Περάνθης, ιδιαίτερα γνωστός από τίσ μυθιστορηματικές του βιογραφίες καί τίσ επιμειλίες άπάντων νεοελλήνων συγγραφέων (Καβάφης, Παπαδιαμάντης, Μητσάκης, Μαβίλης, Κρυστάλλης) είναι ταυτόχρονα καί πεζογράφος (Τό χρώμα τής θάλασσας, 1963) πού έντάσσεται στόν χώρο τής λυρικής καί νατουραλιστικής ήθογραφίας. Τά δύο βιβλία του, πού άνήκουν στή σειρά: Μορφές καί κείμενα τής λογοτεχνίας μας, πραγματεύονται άντίστοιχα: μία σειρά νεοελλήνων συγγραφέων του δέκατου ένατου καί είκοστού αιώνα, τό πρώτο, μέ σύντομες μονογραφίες καί μέ γενική επισκόπηση του έργου τους, καί τούς άναβαθμούς τής σύγχρονης ποίησης καί πεζογραφίας, τό δεύτερο, από τήν Άλωση μέχρι σήμερα. Τόσο στό πρώτο όσο καί στό δεύτερο βιβλίο του, ό Μ. Περάνθης συναρτά τήν πολιτιστική εξέλιξη μέ τούς διαμορφωτικούς μετασχηματισμούς τής νεοελληνικής κοινωνίας καί προσφέρει επιγραμματικές, άν καί διακριδωμένες, έρμηνείες γιά τήν κατανόηση τών προσανατολισμών καί τής πορείας τής έντόπιας (σέ σχέση μέ τίσ ξένες επιδράσεις) γραμματολογίας μας.

ΦΑΝΗΣ ΜΟΥΛΙΟΣ

Ένδοσκόπηση,

Πύλη 1976

Στά πέντε πεζογραφήματα αυτού του βιβλίου ό συγγραφέας προσφέρει τή δική του άνάγνωση σέ σχέση μέ τό πρόβλημα τών ανθρώπινων έπαφών, τό καθεστώς τής κοινωνικής άλλοτρίωσης, τό άγχος καί τή μόνωση, στά όρια μίας σημερινής άπρόσιτης πόλης. Οί καταστάσεις από τίσ όποιες περνούν τά πρόσωπα τών κειμένων του συγγραφέα δρίχονται σέ άμεση συνάρτηση μέ τόν χώρο όπου διώνουν καθημερινά: ‘Η άποξένωση καί ή διαστροφή τής ανθρώπινης φύσης, καταστάσεις σύμφυτες μέ τά σύγχρονα άστικά κέντρα, έπενεργούν στίς κοινωνικές πρακτικές καί διαμορφώνουν τό άδιέξοδο του

άτομικού ψυχισμού. ‘Η γραφή του Φ. Μούλιου, εύρηματική, είναι οργανωμένη σάν έσωτερικός μονόλογος τών προβληματικών προσώπων του, μέ παραχωρήσεις άλλοτε στή ρεαλιστική άπεικόνιση κι άλλοτε σέ φανταστικές υπερέσεις. Έπενδύεται, όμως, πάντα από μία σαρκαστική διάθεση, σάν άπάντηση ύπονομευτικής σ’ ό,τι τείνει νά καταστρατηγήσει τήν ανθρώπινη έλευθερία.

ΜΙΧΑΗΛ ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΚΗ:

Άγις. Πρόλογος: Στάθη Πρωταίου, Αθήνα 1976

Πουητικό, πολιτικό καί κοινωνικό δράμα, πού ό μέν μύθος του άναφέρεται στή Σπάρτη τήν εποχή τής βασιλείας του Άγι, άλλα πού οί προεκτάσεις του προσπαθούν νά άγγίξουν μία προβληματική γύρω από σύγχρονες καταστάσεις. Από τόν συγγραφέα έπιχειρείται μία περιγραφή του κοινωνικού χώρου τής Σπάρτης, μέσα από τά λόγια του ίδιου του Άγι, άλλα καί μία άνάλυση χαρακτήρων, πού συνθέτουν έναν πίνακα άνθρώπινων τύπων, πού οί πρακτικές καί οί διαθέσεις τους δέν διαφέρουν καί πολύ άπ’ αυτές άντίστοιχων σύγχρονών μας.

ΦΕΡΕΝΤΣ ΜΙΟΥΝΝΙΧ: Θνελλώδης όδός, Σύγχρονη Έποχή 1976.

Αυτοβιογραφία του Ούγγρου πολιτικού καί στρατιωτικού ήγέτη Φ. Μιούννιχ, πού κυρίως άναφέρεται στήν περίοδο τών

έπαναστατικών κινήματων τής Σ. Ένωσης του ‘17 καί του Μπέλα Κούν, όπως καί στόν Ίσπανικό εμφύλιο πόλεμο, στόν όποιο συμμετείχε ενεργά. ‘Ο συγγραφέας (1886-1967), μέ τή γλαφυρή του αφήγηση προσφέρει ταυτόχρονα καί στοιχειά ντοκουμέντα γιά τίσ πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, άναφορικά μέ τόν χώρο τής Μεσευρώπης καί, ιδιαίτερα, τής πατρίδας του Ούγγαρίας.

ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ:

Ωριμη Νιότη (Νουβέλα), Διογένους 1974.

Χρονικό κοινωνικής ήθογραφίας, πλαισιωμένο ιστορικά από τά γεγονότα τής Κατοχής καί παράλληλα τής Αντίστασης, σέ μία παραχιακή κατά τά φαινόμενα πόλη. ‘Η έρωτική ιστορία πού περιγράφει ή Β. Παπαγιάννη (άλλα βιβλία της: Καταχνιά, διηγήματα, 1964 - Άνάγνωσμα πριν από τή βραδινή προσευχή, διηγήματα, 1972) εξελίσσεται σέ συνάλληλο επίπεδο μέ τά πολεμικά συμβάντα τής εποχής εκείνης. ‘Η νουβέλα είναι γραμμένη μέ τρόπο ρεαλιστικό, μέ συχνές έντονα λυρικές περιγραφές, καί μιάν άεικίνητη, σχέδόν κινηματογραφική, άναπαράσταση εικών καί διαλόγων. Εύστοχη ή χαρακτηρισιογραφία τών προσώπων, πράγμα πού δείχνει τήν άμεση συγγένεια βιωμάτων καί καταγραφής τους από τή συγγραφέα. Άρμονική δόμηση τής διαλεκτικής αντιπαράθεσης κοινωνικού καί φυσικού χώρου καί άτομικής, συναισθηματικής ζωής.

Α.Ζ.

κυκλοφορεί σέ λίγες μέρες

ΓΙΑΝ ΚΟΤΤ

ΘΕΟΦΑΓΙΑ

δοκίμια γιά τήν αρχαία τραγωδία

Έξάντας

ΚΩΣΤΑΣ ΛΑΖΑΝΑ

Ευέλμος Δίανλος ο Αύλος
Ποίηση

Εκδόσεις Κέδρος

Τό διβλίο αὐτό τοῦ γνωστοῦ ποιητῆ Κ.Λ. περιέχει ἕναν μεγάλο ἀριθμὸ ποιημάτων, πού στὴν πλειονότητά τους χαρακτηρίζονται ἀπὸ τὸ ἀκατασίγαστο πάθος τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐκφραστεῖ. Κάτω ἀπ' αὐτὲς τὶς προϋποθέσεις, τὰ ποιήματά του πρέπει νὰ ἐνταχθοῦν στὴν κατηγορία ἐκείνη τῶν ποιημάτων, ὅπου ἡ ἀνάγκη τῆς ἐκφραστῆς εἶναι πολὺ ἐντονιὴ ἀπὸ τὴν ἐπιδιωκόμενη αἰσθητικὴ τους πραγματώση. Ἀγγιζοντας τὰ ὅρια τοῦ μύθοσοπου. Μνήμες παλιές, συγκαιρινές, ἐμπειρίες, καταστάσεις, συγκινήσεις καὶ συναίσθημα, ὅλα ἐκφράζονται πληθωρικὰ καὶ ἀνεπιτήδευτα, μὲ λέξεις καὶ φράσεις πού ποικίλουν, ἀνάλογα μὲ τὸ τί θέλουν νὰ ἐκφράσουν.

ΕΡΗΣΣ ΛΕΓΚΕ

Ραγιάδες
Σύγχρονη Ἑποχὴ

Φαίνεται πὼς θὰ περάσει ἀκόμη πολὺς καιρὸς, ὥσπου νὰ καταλαγιάσει ἡ μνήμη μας, ἡ ὅλο πληγὴς καὶ χωρὶς ὅρια, γύρω ἀπὸ τὰ δεινὰ τῆς ἐφταετίας καὶ ἰδίως ἡ μνήμη μας τοῦ Πολυτεχνείου. Τὰ διβλία κι οἱ ἀλεπάλληλες ἀναφορές σ' αὐτὸ τὸ διάστημα τῆς σύγχρονης μας ἱστορίας, δὲν κάνουν ἄλλο παρὰ νὰ ἐπιβεβαιώνουν αὐτὴ μας τὴ διαπίστωση. Τὸ ζήτημα λοιπὸν στὶς περιπτώσεις αὐτὲς εἶναι νὰ διαπιστωθεῖ καὶ τὸ κατὰ πόσο παρόμοιες προσπάθειες ἐκφραστῆς αὐτῶν τῶν γεγονότων μποροῦν νὰ σταθοῦν, ὄχι μόνον σὰν ἕνας ἁπλὸς ἱστορικὸς λόγος ἢ σὰν δημαγωγικὴ πρόθεση, ἢ, τέλος, σὰν προσπάθεια κάλυψης τῆς δικῆς μας μετριότητος κάτω ἀπὸ τὸν ἱστικὸν τῶν τραγικῶν γεγονότων. Καὶ μὲ βάση αὐτὲς τὶς σκέψεις, τὸ διβλίον τῆς Ε.Λ., μακριὰ ἀπὸ κάθε λογῆς μεγαλοστομία, ἐπίδειξη, μὲ λόγο ἀρτιμέτοιο πεζογραφικὰ καὶ μὲ ἔντονες ποιητικὲς καταβολές, μὲ μιὰ διάχυτη εὐαισθησία καὶ γνήσια πίστη, μπορεῖ ἀδιάστα νὰ τοποθετηθεῖ στὰ καλύτερα διβλία αὐτοῦ τοῦ εἴδους.

ΣΠΥΡΟΥ ΣΑΡΡΗ

Ἡ Ἑλένη στὰ δωμάτια
τοῦ Ὀχτώβρη
Διογένης, Ἀθήνα, 1976

Τὸ ποιητικὸ αὐτὸ διβλίον τοῦ Σ. Σ. εἶναι χωρισμένο σὲ πέντε συνολικὰ θεματικὲς ἐνότητες, καὶ τὰ ποιήματα πού τὶς ἀπαρτίζουν καλύπτουν περίπου μιὰ δεκαετία (1963-1974). Ἐκεῖνο πού ἀξίζει τὸν κόπο νὰ σημειώσῃ κανεὶς εἶναι ἡ πραγματικὰ ἐνδιαφέρουσα βαθμιαία ἐναλλαγὴ τοῦ ὅρους του, ἀπὸ τὴν ἀρχὴ πρὸς τὸ τέλος,

ἐναλλαγὴ πού δὲν εἶναι μόνον ἀπὸδροια μιᾶς ἐξελικτικῆς, θὰ ἔλεγα, πορείας τοῦ ποιητῆ, ἀλλὰ καὶ τῶν ἀντιστοιχῶν, χρονικὰ, ἱστορικῶν διαδικασιῶν. Καὶ λέω πὼς εἶναι ἀξιοσημείωτη αὕτη ἡ ἐναλλαγὴ, γιατί γίνεται ἀπολύτως φυσιολογικὰ καὶ ἀδιάστα, κάτι σὰν τὴν πορεία ἑνὸς φυτοῦ, κι αὐτὸ εἶναι κάτι πού δὲ συμβαίνει συχνὰ στὴν ποίηση τοῦ καιροῦ μας, ὅπου τὰ πάντα ἐκδιάζονται θαρρεῖς ἀπὸ λογῆς σκοπιμότητες καὶ ἐπιδιώξεις.

ΕΦΗΣ ΠΑΝΣΕΛΗΝΟΥ

Καταχτημένη Χώρα
Μυθιστόρημα
Σύγχρονη Ἑποχὴ

Ἡ γνωστὴ συγγραφεὺς Ε.Π., στὸ νέο της μυθιστόρημα, προσπαθεῖ νὰ ἐμπλέξει κατὰ τρόπο μυθιστορηματικὸ, τὸ βασικὸ της μῦθο μὲ ὅλα τὰ τραγικὰ συμβάντα τῆς πολὺ τελευταίας μας ἱστορίας, ἀπὸ τὸ Δεκέμβριον τοῦ '44 καὶ μέχρι τὴν πτώση τῆς δικτατορίας. Μὲ γλώσσα ἀπλή, στέρεα δομημένη καὶ μὲ ὅλα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα πού τεκμηριώνουν θεματικὰ καὶ ἱστορικὰ ἕνα μυθιστόρημα μὲ ἱστορικὲς προθέσεις, τὸ διβλίον τῆς Ε. Π. ἔχει τελικὰ πολλὰ ἀπὸ τὰ προσόντα πού κάνουν ἕνα ἱστορικὸ μυθιστόρημα εὐπρόσδεκτο.

ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΑΡΟΥΔΗ

Ἡ πορεία
Ἀθήνα, 1976

Πρόκειται γιὰ μιὰν ἱστορικὴ ἀφήγηση, βασισμένη σὲ ζωντανὲς προφορικὲς μαρτυρίες Φωκιανῶν πού σώθηκαν ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία ἢ τὴ σφαγὴ μετὰ τὴ Μικρασιατικὴ καταστροφὴ τοῦ '22. Τὸ ὕλικό ὅλων αὐτῶν τῶν μαρτυριῶν, ὁ συγγραφεὺς κατάφερε μὲ πολλὴν ἀγάπη καὶ πόνο νὰ τὸ συγκροτήσει ἔτσι, ὥστε τὸ διβλίον τοῦ νὰ ξεφεύγῃ ἀπὸ τὰ στενά ὅρια μιᾶς ἀπλῆς ἀφήγησης πραγματικῶν γεγονότων καὶ περιστατικῶν καὶ νὰ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ ἐντάξῃ στὸ χῶρο τῆς ἱστορικῆς λογοτεχνίας.

ΦΙΛΙΠ Κ. ΝΤΙΚ

Ταξίδι μέσα στὸ χῶρο καὶ στὸ χρόνο
Εκδόσεις Ἀντίκοσμοι

Τὸ διβλίον αὐτὸ τοῦ Φ.Κ.Ν., τοῦ σημαντικότερου συγγραφέα ἔργων ἐπιστημονικῆς φαντασίας σήμερα, γραμμένο τὸ 1960, ξεπερνάει κατὰ πολὺ τὰ συνηθισμένα πλαίσια τῶν βιβλίων αὐτοῦ τοῦ εἴδους, καὶ μπορεῖ θανάσιμα νὰ θεωρηθεῖ σὰν ἕνα ἐπίτευγμα τῆς σύγχρονης λογοτεχνίας. Αὐτὸ πού ἐπιδιώκει ὁ Φ.Κ.Ν. δὲν εἶναι ἕνας ἀνώδυνος, προκατασκευασμένος κι ἐλαφρὺς ἐρεθισμὸς τῆς φαντασίας τοῦ ἀναγνώστη, ἀλλὰ νὰ τὸν προβληματίσῃ οὐσιαστικά

πάνω σὲ θέματα πού ἡ ἱστορία ἔχει συνειδητὰ καὶ μὲ ἀντιδραστικὲς προθέσεις διαστρεβλώσει, ὅπως αὐτὸ τῆς κυριαρχίας τῶν λευκῶν σὲ βάρος τῶν Ἰνδιάνων τῆς Ἀμερικῆς, τῆς ἠθικῆς ὑπόστασης τῶν γενναίων, ἐξερευνητῶν, κ.λπ.

Π.Κ.Α.

ΜΠΑΜΠΗ Γ. ΓΚΟΛΕΜΑ: Νεκρὴ Πολιτεία Ἀθήνα 1976.

Ποίηση ρεαλιστικὴ καὶ μὲ ἐντονὸ τὸ στοιχεῖο τῆς πολιτικῆς στράτευσης εἶναι αὕτη τοῦ Μ. Γκολέμα. Οἱ στίχοι του, ἂν καὶ χρειάζονται περισσότερη ἐπεξεργασία, δείχνουν μιὰ συνειδητὴ ρωμαλέα ἀντιμετώπιση κι ἕναν βαθύ ὁδυνηρὸ αἰσθησιασμὸ ἀπέναντι στὴν ἀνθρώπινη κατάσταση. Τὸ ἰδεολογικὸ ὄραμα τοῦ ποιητῆ τὸν κάνει ν' ἀντιστέκεται στὶς ἐπιβουλὲς τῆς αὐταρχικότητος τῆς ἐξουσίας, πού ἐκδηλώνεται μὲ τὶς συγκεκριμένους πρακτικὲς τῆς (ἐξορίες, φυλακὲς, βασανισμοὺς) καὶ ν' ἀνακαλύπτει τὴν ἐλπίδα ἐκεῖ ὅπου ἡ σωματικὴ του κατάσταση τείνει νὰ τοῦ λυγίσει τὸ ἦθικό. Μέσα ἀπὸ τὸ ποίημα, τὸ ἀφιερωμένο στὸν Νερούδα ἢ ἀπὸ κείνο πού ἀφιερώνει στὴν κρατούμενη γυναῖκα του, ὁ Μ. Γκολέμας ἀπωθεῖ τὴν παράσταση τῆς «Νεκρῆς Πολιτείας» (μιας Πολιτείας σὲ κατάσταση πολιορκίας) καὶ προσμένει ν' ἀντικρίσῃ τὸ ὄραμα μιᾶς φύσης ἐλευθερίας καὶ γεμάτης φῶς.

«Κι ἂν, ὅλα γύρω του/φανοῖν πῶς σκοτεινὰ/κι ἀπ' τὸ βαθύ της νύχτας τὸ σκοτάδι/μὴ φοβηθεῖς / δίνε δάκρυ ἕνα φῶς/μιὰ ζωγραφιά τοῦ κόσμου»

Στὸ ὁρὸμο τῆς σοσιαλιστικῆς ὁλοκληρώσεως (Τὸ Συμβούλιο Οἰκονομικῆς Ἀλληλοβοήθειας τῶν Σοσιαλιστικῶν Χωρῶν) Σύγχρονη Ἑποχὴ 1976.

Πρόκειται γιὰ μιὰ συλλογὴ ἄρθρων, πού ἀναλύουν τὶς οἰκονομικὲς σχέσεις συνεργασίας, ἀνάμεσα στὴν Σ. Ἑνωση καὶ τὶς ο. χώρες τῆς κεντρικῆς καὶ νοτιοανατολικῆς Εὐρώπης. Οἱ σχέσεις αὐτὲς ἀπὸ διμερεῖς πού ἦσαν κατὰ τὸ διάστημα 1945-1949 ἤδη ἀναπτύσσονται σὲ πολυμερὴ βάση, πράγμα πού συντείνει στὴ σύσφιξη καὶ στὴν ἀποτελεσματικότερη συνεργασία τους στὸν οἰκονομικοτεχνικὸ τομέα καὶ παράλληλα στὴν ἄνοδο τοῦ βιοτικῆς τοῦ ἐπιπέδου καὶ στὴν αἵθηση τῆς παραγωγικότητος τῆς ἐργασίας. Ἡ μελέτῃ τῆς λειτουργίας τοῦ Συμβουλίου Οἰκονομικῆς Ἀλληλοβοήθειας (Σ.Ο.Α.), πέρα ἀπὸ τὴ σημασία πού ἔχει γιὰ τὶς χώρες-μέλη του, ἐνδιαφέρει καὶ τὶς ὑπόλοιπες χώρες στὸν βαθμὸ πὺ διαθρώνονται καὶ σχεδιάζονται οἱ ἀνταλλα-

γές τους στὸ ἐμπορικὸ καὶ τεχνικὸ ἐπίπεδο.

ΧΡΗΣΤΟΥ Λ. ΡΟΖΑΚΗ: Τὸ Δίκαιο τῆς θάλασσας καὶ ἡ διαμόρφωσή του ἀπὸ τὶς διεκδικήσεις τῶν παράκτιων κρατῶν. Ἐκδόσεις «Παπαζήση», 1976

Τὸ «Δίκαιο τῆς Θάλασσας» τοῦ Χρήστου Λ. Ροζάκη ἀναλύει, χρησιμοποιώντας πρόσφατα στοιχεῖα καὶ πηγές, τοὺς ἀναπορσυναπολισμούς πού ἐγίναν στὶς διεθνεῖς σχέσεις σχετικὰ μὲ τὴ ρύθμιση τῆς ἐκμετάλλευσης τοῦ θαλάσσιου καὶ ὑποθαλάσσιου πλούτου. Ἡ ὀπτικὴ του δὲν περιορίζεται στὴν καταγραφή καὶ τὴν ἐρμηνεία τῶν νομικῶν κανόνων πού θεσπίστηκαν ἀλλὰ προχωρεῖ καὶ στὴν ἀνάλυση τῶν λόγων πού ὁδήγησαν στὴ διαφοροποίηση τῶν διεθνῶν σχέσεων καθὼς καὶ σὲ μιὰ συνολικὴ ἐξήγηση τοῦ περιεχομένου τῶν νέων θεσμῶν καὶ τῶν νέων κανόνων τοῦ Δίκαιου τῆς Θάλασσας (Ἡπειρωτικὴ Ὑφαλοκρηπίδα. Ἀποκλειστικὴ Οἰκονομικὴ Ζώνη, Ζώνες Ἀλιείας, κλπ).

Α.Τ.

τράμ

ΕΝΑ ΟΧΗΜΑ

2

συνεργάζονται

Τάκης Σινόπουλος
Ἀλεξάνδρα Δεληγεώργη
Μάνος Ἐλευθερίου
Κατερίνα Ἀγγελάκη-Ροῦκ
Νίκος Γαζέπης
Μιχαὴλ Μήτρας
Γιάννης Ὑφαντῆς
Δ. Ν. Μαρωνίτης
Γιώργος Χρονᾶς
Ἀλέξης Ἀκριθάκης
Νάνος Βαλαωρίτης
Φώντας Κονδύλης
Ἀλέξης Τραϊανός
Δημήτρης Νόλλας
Ντίνος Σιώτης
Ἡρώ Λάμπρου
Μαρία Κυρτζάκη
Μάρκος Φ. Δραγούμης



• ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ •

‘Ελληνικός κινηματογράφος: τέχνη και βιομηχανία...

Τό 1960, στά έγκαίνια της 1ης Έβδομάδας Έλληνικού Κινηματογράφου, ό ύπουργός Βιομηχανίας και τωρινός ύπουργός Β. Έλλάδας κος Μάρτης δήλωσε ότι: «Ο κινηματογράφος άποτελεί λίαν σημαντική βιομηχανία. Αντιμετωπίζεται δέ υπό τρεις μορφές: 1. ως άμειγώς έλληνική παραγωγή· 2. ως συμπαραγωγή Έλλήνων και ξένων· 3. ως παραγωγή ξένων εν Έλλάδι...». Δηλαδή ό κινηματογράφος αντιμετωπίζεται σάν βιομηχανία αποβλάκωσης. Γιατί, από τή στιγμή πού γίνεται μέσο προσέλευσης συναλλάγματος και έπένδυση (έστω και άμειγώς έλληνική) πού κριτήριά της δέν θάναί άλλα από τήν άπόκτηση υπερέκδους, λειτουργεί αυτόματα σάν μέσο έκφρασης και άναπαγωγής της κυρίαρχης ιδεολογίας.

‘Από τήν άλλη μεριά, ό πρόεδρος της κριτικής επιτροπής, ακαδημαϊκός Στρ. Μυριθήλης, πρόσθεσε «τήν σημασία του κινηματογράφου ως προς τήν πνευματικήν και μορφωτικήν ανάπτυξιν των ευρύτερων μαζών» και τόνισε ότι «είναι ευχάριστον ότι έσχάτως τό κράτος ήσθάνθη τήν ανάγκην νά προστατεύση τήν έλληνικήν κινηματογραφίαν».

Δηλαδή, ή «προστασία» του κράτους δέν σήμαινε τίποτε άλλο από τήν ένίσχυση της συγκεκριμένης παραγωγής εκείνης της περιόδου. Της παραγωγής ταινιών «φουστανέλλας», «μελό», «φαρσοκωμωδίας», «μιούζικαλ», και «ρεαλιστικών» ταινιών άπομιμήσεις του χολυγουντιανού μοντέλου, πού σάν τέτοιες δέν κáναν τίποτ’ άλλο παρά νά αποκοιμίζουν τό λαό και νά τόν απομακρύνουν από τά πραγματικά του προβλήματα. Γιά νά τό πετύχουν αυτό δέβαινα, οι κινηματογραφιστές και παραγωγοί χρησιμοποίησαν όλο τό δοκιμασμένο χολυγουντιανό μηχανισμό κατασκευής και έπιβολής «αυθεντιών» (θενέτες, σκηνοθέτες, παραγωγοί, κριτικοί...).

Έτσι ή λειτουργία του κινηματογράφου σάν παιδεία - κουλτούρα, κάτω άπ’ αυτές τις συνθήκες, δέν ήταν τίποτ’ άλλο από διαδικασία έδραίωσης του καλλιτεχνικού ήμπεριαλισμού των μητροπόλεων (κύρια ΗΠΑ, Άγγλία).

Και πραγματικά ήταν «λίαν σημαντική και προσοδοφόρος ή μέχρι τότε άνάπτυξιν της έλληνικής κινηματογραφίας». Έτσι και ό λαός πλήρωνε τό σκοταδισμό του εις «όμιλούσαν έλληνικήν» και ό σκύλος ήταν χορτάτος. Και όλα αυτά έγιναν «... διά τήν πνευματικήν και μορφωτικήν ανάπτυξιν των ευρύτερων μαζών».

‘Η μέχρι τότε κρατική πολιτική στο χώρο του κινηματογράφου,

περιοριζόταν σε διατάξεις γιά τή φορολογία και τή λογοκρισία. Έκείνη τή στιγμή, μία και τό κράτος «ήσθάνθη τήν ανάγκην νά προστατεύση», έγκαινιάζεται ή σύμφυση των συμφερόντων κινηματογραφικών μονοπωλίων - κράτους. Μέ μία σειρά διοικητικά, άστυνομικά και νομοθετικά μέτρα, μέ τό σύστημα παραγωγής διανομής - έκμεταλλεύσης, μεγάλης φορολογίας, λογοκρισίας, κανονισμού φεστιβάλ, επιτροπών κ.λπ. τό κράτος έπλεξε τήν προστατευτική του όμπρέλα, ένω ταυτόχρονα μέσα στά ίδια πλαίσια έβαλε και τούς κανόνες του παιχνιδιού της συμβίωσης. Έτσι άρχισε, και συνεχίζεται μέχρι σήμερα στα πλαίσια αυτά, ή πάλη διαφόρων κυκλωμάτων γιά μία καλύτερη θέση κάτω από τήν όμπρέλα, χωρίς νά άρνούνται ούτε τά δοσμένα πλαίσια ούτε τις παραπάνω αναφερόμενες σχέσεις και έξαρτήσεις.

‘Ο θεσμός του φεστιβάλ, μέ τά βραβεία του, τις δεξιώσεις και τά παρασκήνιά του, φτιάχτηκε από μία τάξη πού κυριαρχεί και έπόμεινα, από τή φύση του, δέν μπορεί παρά και σ’ αυτόν τόν τομέα νά έξυπηρετεί τά συμφέροντα και τή διαιώνιση της κυριαρχίας της τάξης πού τόν καθιέρωσε, γι’ αυτό ήρθε νά:

- ένισχύσει και νά προβάλει (διαφημίσει) τά προϊόντα της λεγόμενης έμπορικώς παραγωγής γιά τήν έσωτερική και έξωτερική κατανάλωση.

- προσελκύσει, μέ τό κίνητρο των χρηματικών βραβείων, όλο και περισσότερους νέους κινηματογραφιστές, μέ σκοπό τή στελέχωση της κινηματογραφικής βιομηχανίας.

Έτσι τό κράτος, χωρίς νά κάνει επενδύσεις ύποδομής σ’ αυτόν τόν τομέα (έργαστήρια, πρώτες ύλες, σχολές, είσαγωγή του κινηματογράφου στή μέση εκπαίδευση, λέσχες, κ.ά.) γιά τή διαμόρφωση στελεχών, καθιέρωσε τό

φεστιβάλ γιά νά καλύψει αυτό τό κενό.

‘Η άπόκτηση των βραβείων από τούς νέους σκηνοθέτες, σήμαινε και κάτι άλλο. ‘Από τή μία σήμαινε τό πέρασμα στο πάνθεον των «άναγνωρισμένων», πιστοποιητικό κύρους και επαγγελματικής προοπτικής στους χώρους του έμπορικου κινηματογράφου, της τηλεόρασης και της διαφήμισης. ‘Από τήν άλλη δημιουργούσε μία άναγνωρισμένη έλίτ πού αυτοϊκανοποιούνταν παίζοντας τό ρόλο των πρωτοποριακών και προσοδευτικών διανοούμενων των άναγνωρισμένων από τό ίδιο τό σύστημα.

Τό κράτος, πετώντας μερικά ψίχουλα - βραβεία - και δημιουργώντας «περί βοηθείας» γιά τήν άνάπτυξη του έλληνικού κινηματογράφου, δημιουργούσε ευνοϊκότερες συνθήκες γιά τή διατήρηση του θεσμού και των σχέσεων στην παραγωγή άλλο-τήνοντας ταυτόχρονα και τό χώρο των κινηματογραφιστών.

‘Αλλά ή άνάπτυξη του έλληνικού κινηματογράφου άπασχόλησε και τό ίδρυμα ΦΟΡΝΤ, πού, όπως είναι γνωστό, έχει παίξει σημαντικό ρόλο στή διασφάλιση των συμφερόντων του άμερικάνικου ήμπεριαλισμού. Τό πολιτιστικό αυτό τμήμα της άμερικάνικης πολιτικής, έδειξε ιδιαίτερο ένδιαφέρον γιά τήν τύχη πολλών προσοδευτικών διανοούμενων και καλλιτεχνών, σκοπεύοντας στην ούδετεροποίηση ή και στην άφομοίωσή τους. Προσφέροντας λύση στα προβλήματά τους σε άτομικό επίπεδο - δίνοντας χρήματα - πετύχαινε μία πρώτη πολιτική νίκη άπέναντί τους.

ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΥ

‘Ο κινηματογράφος είναι βιομηχανία και τέχνη μαζί, πού σ’ αυτήν αντικαθερφετίζεται μοιραία ή κοινωνική πραγματικότητα του χώρου όπου παράγεται. Σάν άπόλυτα ικανός νά άναπαράγει μία ιδεολογία και νά τήν επιβάλει, άποσπά άμεσα τό ένδιαφέρον της κρατούσας κατάστασης. Έτσι τό κράτος, και συγκεκριμένα ή κυβέρνηση Καραμανλή στα πλαίσια της επίθεσής της ένάντια σε κάθε λαϊκό άγώνα είτε μέ νομοθετικές και θεσμικές αλλαγές είτε μέ άμεση βίαιη καταστολή κάθε λαϊκής κινητοποίησης, έπεμβαίνει και στο χώρο του κινηματογράφου γιά νά τόν χρησιμοποιήσει γιά τήν όμαλή άναπαγωγή των παραγωγικών και κοινωνικών μοντέλων πού συντηρούν τήν κυριαρχία της άστικής τάξης.

‘Η κυβερνητική πολιτική δέν θέλει και δέν μπορεί νά άναπτύ-

ξει τόν κινηματογράφο σάν έναν τομέα έθνικής κουλτούρας, πού δέ θά ‘ταν άλλο από λαϊκή κουλτούρα. Τόν αντιμετώπιζει σάν βιομηχανία - μονοπώλιο πού θά τό έλέγχει σάν πηγή συναλλάγματος και σάν μέσο αποβλάκωσης και άλλοτρίωσης των λαϊκών στρωμάτων. Έτσι όλα τά μέτρα πού παίρνει προσπαθούν νά θεμελιώσουν και νά άναπτύξουν τό μοντέλο:

ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Προϊόντων κέρδους - είσοδής συναλλάγματος
Προϊόντων αποβλάκωσης - άποπροσανατολισμού
(ναρκωτικό ένουχιτισμό των μαζών).

Τόσο τά νομοθετήματα όσο και οι θεσμοί πού τό κράτος έντεχνα καθιερώνει «υπό σκιάν», άργά και μεθοδικά γιά νά μή συναντά αντίδράσεις, δέν άποσκοπούν παρά:

1. Στή μονοπώληση της κινηματογραφικής παραγωγής.

2. Στήν ένίσχυση των ύπαρχόντων μονοπωλίων παραγωγής, είσαγωγής κι έκμεταλλεύσης ταινιών.

3. Στήν προσέλευση ξένων μονοπωλίων.

4. Στό νά προετοιμάσουν τούς κινηματογραφιστές γιά εργάτες αυτών των μονοπωλίων.

5. Στό χτύπημα ένάντια στή μικρή άνεξάρτητη παραγωγή και τήν αυτοχρηματοδοτούμενη από τούς κινηματογραφιστές παραγωγή.

1. Μονοπώληση της κινηματογραφικής παραγωγής. Αυτή άρχισε μέ τήν ίδρυση της Γενικής Κινηματογραφικής Επιχειρήσεως από τήν ΕΤΒΑ. ‘Η Γ.Κ.Ε. ιδρύθηκε στή διάρκεια της δικτατορίας και χρηματοδοτούσε όλα τά ντοκιμανταίρ της χώντας και παραγωγούς όπως τόν Τζαίημς Πάρις. ‘Η ένίσχυση αυτού του είδους της παραγωγής, συμπεριλάμβανε και τήν παροχή όλων των άπαιτούμενων μέσων σε υπεραποδοτικές όπως τό «ΟΧΙ» και τόν «Παπαφλέσσα» και καθιέρωσε γιά πρώτη φορά έναν ισχυρό κρατικό παρεμβατισμό στην εξέλιξη των κινηματογραφικών μάς πραγμάτων, πλάι στα πιο δυνατά κινηματογραφικά μονοπώλια. Μέ τή μεταπολίτευση «έκδημοκρατίζεται» και ή Γ.Κ.Ε. Μετατρέπεται σε Κέντρο Κινηματογράφου πού άναλαμβάνει κάτω από καινούργια διοίκηση νά συνεχίσει τις έπιχορηγήσεις, μέ πιο «φιλελεύθερα» δέβαινα κριτήρια. Τό Κέντρο Κινηματογράφου γίνεται τό ίδιο μονοπώλιο και παράγει ταινίες πού τις διοχετεύει μέσα από τό κύκλωμα ή τις πλάσσει κι άπ’ τήν τηλεόραση.

2. Ενίσχυση των υπαρχόντων μονοπωλίων παραγωγής, εισαγωγής κι εκμετάλλευσης ταινιών. Τά υπάρχοντα μονοπώλια (Μιχαηλίδης, Φίνος, Καραγιάννης κ.ά.) ασκούν πλήρη έλεγχο πάνω στην εισαγωγή ταινιών, ιδιαίτερα πάνω στο κύκλωμα εκμετάλλευσης και διανομής. Καμιά ανεξάρτητη παραγωγή δεν μπορεί να συναγωνιστεί τη δυνατότητα έλεγχου τους πάνω στην αγορά. Τό κράτος, με τη συνεχή αύξηση της υφολογίας (με την ίση μεταχείριση ντόπιας και ξένης παραγωγής), την παντελή έλλειψη προστατευτικής νομοθεσίας της ελληνικής κινηματογραφίας, ενισχύει όλο και περισσότερο τα ισχυρά κυκλώματα, που μπορούν και μονοπωλούν τη διανομή στηριζόμενα στην ανεξέλεχτη εισαγωγή ξένων παραγωγών.

3. Προσέλκυση ξένων μονοπωλίων. Από τη δεκαετία του '50 το όνειρο του τμήματος κινηματογραφίας του υπουργείου Βιομηχανίας, ήταν η προσέλκυση ξένων κεφαλαίων για την παραγωγή ταινιών στην Ελλάδα (δηλώσεις του κ. Μάρτη τό '60). Αυτό άλλωστε δεν αποτελεί παραφροσύνη για ένα καθεστώς εξάρτησης και σύμπλευσης ντόπιων και ξένων μονοπωλίων. Στά πλαίσια αυτά θεσμοθετούνται σκανδαλώδεις διευκολύνσεις για τα ξένα μονοπώλια και ξοδεύονται αξιοσημείωτα ποσά (γιορτές, φιλοξενία ξένων προσκεκλημένων) ώστε να προσελκυστούν στη νέα διομηχανική και τουριστική επιχείρηση.

4. Προτιμιαία των κινηματογραφιστών για εργάτες αυτών των μονοπωλίων. Στά πλαίσια αυτά δημιουργεί τό θεσμικό πλαίσιο της λειτουργίας γραφείων παραγωγής ξένων ταινιών καθορίζοντας τό προσωπικό και τόν τρόπο λειτουργίας τους, τούς μισθούς και τις συμβάσεις. Εντάσσει έτσι τούς ειδικευμένους τεχνικούς, ποδών οι τεχνικοί κινηματογράφου, πλήρως στο σύστημα, αφού τούς εξασφαλίζει ψηλά ήμερομίσθια, για τα ελληνικά δεδομένα, κάνοντάς τους υπηρέτες των ξένων μονοπωλίων που βρίσκουν στην Ελλάδα ιφτηνά εργατικά χέρια. Τό ίδιο και η κινηματογραφική εκπαίδευση που η κυβέρνηση έτοιμάζε-

Γι' αυτό τό κείμενο δούλεψαν οι: ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΝΙΚΟΣ ΒΕΡΓΙΤΣΗΣ, ΝΙΚΟΣ ΖΕΡΒΟΣ, ΣΥΜΕΩΝ ΚΑΠΕΤΑΝΑΚΗΣ, ΘΕΚΛΑ ΚΙΤΤΟΥ, ΑΝΤΑ Κ.ΙΑΜΠΑΤΣΕΑ, ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΜΑΝΟΠΟΥΛΟΥ, ΛΑΜΠΡΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΑΚΗΣ, ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗΣ.

ται να εφαρμόσει αποδίδει στο φτιάξιμο ελληνικών τεχνικών και τεχνοκρατών που θά μπορούν να έχουν στη διάθεσή τους οι ξένοι.

5. Χτύπημα ενάντια στην ανεξάρτητη και αυτοχρηματοδοτούμενη παραγωγή. Σε μία χώρα όπου η άνευρεση ιδιωτικού κεφαλαίου για την παραγωγή μιάς ταινίας γίνεται όλο και πιο αδύνατη, με αποτέλεσμα οι λεγόμενες ταινίες ποιότητας να γίνονται με λεφτά των δημιουργών τους, τό κράτος και συγκεκριμένα η κυβέρνηση Καραμανλή μείωσε σημαντικά τις επιδοτήσεις και τά θραβεία και καταδικάζει τις ταινίες να μένουν στά κουτιά. Τίς θραβεία, τίς χαρακτηρίζει προστατευόμενες, ενισχυόμενες, όμως δεν κάνει τίποτε για να τίς προβάλλει, όπως προβλέπει ό νόμος. Σά συμπλήρωμα αυτής της αντιμετώπισης έρχεται τό νομοσχέδιο για τόν κινηματογράφο να επιβάλλει τό πολυάνθρωπο συνεργείο σε κάθε παραγωγή. Ακόμα και σε ταινίες 16 χιλ., χωρίς νάχουν στο μεταξύ παρθεί κανενός είδους μέτρα για την προστασία της φτωχής ανεξάρτητης παραγωγής. Με αυτό τόν τρόπο η τελευταία συνθλίβεται μέσα στις ανάγκες ανάπτυξης του μονοπωλιακού καπιταλισμού, που αυτή τη στιγμή, δέβαια, μέσα στις σκοπιμότητές του συμπεριέλαβε τό αίτημα των τεχνικών κινηματογράφου και τηλεόρασης για την υποχρεωτική απασχόλησή τους σε κάθε παραγωγή που γίνεται στην Ελλάδα.

Αναφέρουμε ένδεικτικά τίς δηλώσεις που έγιναν στις 10-11-76, στά πλαίσια της εβδομάδας γαλλικού κινηματογράφου στο Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, που έκαναν γνωστό πώς η κυβέρνηση προτίθεται να εγκαινιάσει νέα πολιτική στόν τομέα του κινηματογράφου, με την παροχή δανείων τόσο πρός τούς ξένους παραγωγούς όσο και πρός τούς Έλληνες. Για τούς ξένους οι όροι που προβάλλονται θά είναι ή εξόφληση εντός τριετίας, με επιτόκιο 4% και εγγύηση ξένης τράπεζας. Για τούς Έλληνες θά απαιτείται ή παρουσία μιάς οικονομικής επιφάνειας και σάν εγγύηση θά θεωρείται τό ίδιο τό άρνητικό του φίλμ... Έτσι ή κυβέρνηση δίνει δάνεια στους ήδη ισχυρούς της ελληνικής κινηματογραφίας.

Σπύρου Κ. Θεοδωρόπουλου

«ΑΠΟ ΤΟ ΔΟΓΜΑ ΤΡΟΥΜΑΝ ΣΤΟ ΔΟΓΜΑ ΧΟΥΝΤΑ»

Η «Πάξ Αμερικάνα» στραγγαλίζει την Ελλάδα

Όλόκληρη ή αλήθεια για την αμερικανοκρατία που κυριάρχησε στά έσωτερικά της Ελλάδας, από τό τέλος του πολέμου ως σήμερα.

ΑΝΤΙ

Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ ΤΟΜΟΣ είναι έτοιμος

Προστέθηκε στους άλλους τρεις και περιλαμβάνει τά τεύχη 36 έως και 48 (α' έξάμηνο του 1976). Διατίθεται από τά γραφεία μας με 300 δρχ.



Οί τόμοι του «ΑΝΤΙ», πανόδετοι, με πλήρη πίνακα περιεχομένων προσφέρονται για τη μελέτη:

- της πολιτικής ζωής του τόπου, με αναλυτικές και αποκαλυπτικές έρευνες
- της σύγχρονης ιστορίας μας και της Αντίστασης
- της οικονομίας, της παιδείας, της κοινωνικής ζωής
- της διεθνούς επικαιρότητας
- των προβλημάτων ιδεολογίας και της πνευματικής ζωής

ό φλίτ πάει για ψάρεμα

Σοφία Ζαχαροπούλου



•μουσική•

Ἐθνική Λυρική Σκηνή ἡ μέθοδος τῆς «σαντιγύ»

τοῦ Γ. Λαυτσάκου

Οἱ PENTE τελευταῖες προεμίρες συνδρομητῶν τῆς Ἐθνικῆς Λυρικῆς Σκηνῆς ἐμφανίζουν πιά περισσότερο ἀνάγλυφα καὶ στερεότυπα παρὰ ποτέ ἄλλοτε τὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα μᾶς προσφορᾶς πού μέ τή σημερινή καλλιτεχνική – διοικητική πολιτική τοῦ ὁργανισμοῦ θά ἦταν ἀδύνατο νά εἶναι διαφορετικά: παραστάσεις «διτρίνας», συνήθως δί-χωρς ρεπερτοριακήν ἐπαύριο, πού μέ τήν ἑκτακτὴ συμμετοχὴ μικρότε-ρων ἢ μεγαλύτερων ἀριθμοῦ «κεκλημένων» παραγόντων (τραγουδι-στῶν, μαέστρων, σκηνοθετῶν κ.τ.λ.) δημιουργοῦν σέ ἀρκετοὺς θαμῶνες τῶν «Ὀλυμπίων» τὴν ψευδαίσθησι μᾶς βελτίωσης. Κάτω ὅμως ἀπὸ αὐτὴ τὴν πολιτική τῆς «σαντιγύ», πού ἀναστέλλει συνεχῶς τὴν ἀνα-διοργάνωσι τῆς κρατικῆς μᾶς δπερας καὶ τὴ δημιουργία ὑποδομῆς, ἐπάρχει ἕνα ὅλο καὶ περισσότερο ἀνθεκτικὸ ὑπόστρωμα τοπικῶν προσφορῶν, ἀνομοιογενῶν ποιοτικῶν, πού μόνο σ' ἐλάχιστες περιπτώ-σεις συγκρίνεται μέ διεθνῶς καθιερωμένα ποιοτικὰ κριτήρια: στίς περισσότερες διακρινεῖται μιά παλαιγενὴ φθορὰ καὶ παρακμῇ.

Εἶναι πιά, νομίζομε, *καιρὸς νά δοῦμε αὐτὴ τὴ μέθοδο τῆς «σαντιγύ» πάνω στὴ μούχλα ὅχι σέ συνάρτησι μέ τὸ γενικὸ διευ-θυντὴ τῆς Ε.Λ.Σ. κ. Δημήτρη Χωροφᾶ ἢ καὶ μέ τὴν ἴδια, τὴν κρατικὴ ὅπερα, ἀλλὰ σάν κοινω-νικὸ σύμπτωμα πού ἀπαντᾷ καὶ σέ ἄλλους τομεῖς τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ μᾶς βίου. Σύμπτωμα παρακμιακὸ καὶ τόσο πιὸ ἀνησυχητικὸ ὅσο περισσότερο μᾶς ἀναγκάζει νά διερωτηθοῦμε μήπως ἀποτελεῖ ἕνα ἀπὸ τὰ γνωρίσματα ὅχι μόνο μᾶς κοινωνικῆς τάξεως ἀλλ' αὐτῆς τῆς ἰδίας τῆς μεσογειακῆς ψυχο-κοινωνικῆς μᾶς ταυτότητος. Τό ξανάλεμε, δέ μᾶς ἀπασχολεῖ μόνο ἡ Ε.Λ.Σ. Μᾶς προβληματίζει καὶ μᾶς πονᾷ τό ὅτι ἡ «ἐπίσημη» Ἑλ-λάδα δρᾷ σέ ὁρισμένες περιπτώ-σεις μ' αὐτό τὸν τρόπο.

Ἄλλ' ἂς ξαναγυρίσουμε στὴ Λυρική. Στον ἡμερησίον Τύπο δη-μοσιεύτηκαν οἱ ἐπὶ μέρους κρί-σεις γιὰ τὶς «προεμίρες» αὐτές, ἀπὸ τὶς ὁποῖες ἐδῶ ἀπλῶς θά ἐν-τοπίσουμε τὴ «σαντιγύ» – ἐνδει-κτικά, θέβαια, κι ὅχι γιὰ νά τὴ σεργιόνομε στοὺς ἀναγνώστες τοῦ «Ἀντί».

1) «Ριγολέττος» (12.12.1976). Ἀπόπειρα σκηνοθετικῆς ἀνα-νέωσης μέ τὸ Σπύρο Εὐαγγελάτο, τόσο πιὸ ἀπογοητευτικὴ ὅσο τὰ νεότεροτὰ στοιχεῖα τῆς ἀντιπαρα-βάλλονταν μέ τὶς ἀμετακίνητες κακοτεχνίες, τὶς ἐλλείψεις καὶ τὴν παλαιότητα τῆς ὅλης μουσικῆς διδασκαλίας.

2) «Τὸ Δαχτυλίδι τῆς Μάνας» (28.12.1976). Τὴ «σαντιγύ» ἀντι-προσώπευε ἐδῶ ὁ λαμπρὸς μαέ-στρος Ὀδυσσεὺς Δημητριάδης ἐνῶ ἡ διανομή, ὅπου διακρίθη-καν μόνο ἡ Κική Μορφονιοῦ (Μάνα) καί, ἐν μέρει, ἡ Φώφη Σαραντοπούλου ἦταν ἀπαράδε-

κτα καὶ ὑποτιμητικὰ χαμηλὴ γιὰ ἕνα ἐλληνικὸ ἔργο – καὶ μάλιστα τό ἀριστοῦργημα τοῦ ἐλληνικοῦ λυρικοῦ θεάτρου.

3) «Εὐγένιος Ὀνιέγκιν»: (9.1.1977) Ξανά ὁ Ὀδυσσεὺς Δημητριάδης, αὐτὴ τὴ φορὰ μέ τρεῖς σολιστικούς κολοσσούς τοῦ «Μπολσόι»: Ταμάρα Μιλάσκιν (Τατιάνα), Γιούρι Μαζούροκ (Ὀνιέγκιν) καὶ Ἀτλάντωφ (Λέν-σκι) πού στήν προεμίρα, λόγω ἀσθενείας, ἀντικαταστάθηκε ἀπὸ τό Γιουγκοσλάβο Ζβονιμίρ Κρνέ-τιτς. Καμιά ἄλλη παράστασις ἴσως δέν εἰκονογραφοῦσε καλύ-τερα αὐτὴν τὴν πολιτικὴ τῆς «σαντιγύ». Ὁ Δημητριάδης καὶ οἱ τρεῖς ἐκλεκτοὶ «κεκλημένοι» ἔρχονταν σέ ἀδρὴ ποιοτικὴ ἀντί-θεση μέ τὰ περισσότερα ἀπὸ τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τῆς διδασκαλίας.

4) Νταλλαπύκκολα: «Ὁ Φυ-λακισμένος» καὶ Ντονιτζέττι: «Τὸ Μπουλούκι» (23.1.1977). Τό ἀξιέπαινο αὐτὸ ἀνοιγμα πρὸς τό νεότερο λυρικὸ θέατρο (ἐννοοῦ-με, φυσικά, τὸ Νταλλαπύκκολα) πού γιὰ τὴ γνωριμία μᾶς μαζί του δέν ἔχει γίνῃ καμιά συστηματο-ποιημένη προσπάθεια, πραγμα-τοποιήθηκε μέ «κεκλημένους»: Τό συνθέτη Θ. Ἀντωνίου σά διευθυντὴ-ὀρχήστρας, τό θαρύ-τονο Σπύρο Σακκά καὶ τὸ σκηνο-θέτη Σπύρο Εὐαγγελάτο.

5) Ροσσίνι: «Σταχτοπούτα» (4.2.1977). Καὶ ἐδῶ «κεκλημέ-νοι», τέσσερις τὸν ἀριθμὸ, ὁ μαέστρος Γιώλ Καπολονγκό, ὁ σκηνοθέτης Γκρίσια Ἀζαγκάρωφ καὶ οἱ τραγουδιστὲς Μπάμπαρα Τζαρντίνι-Μισέλ (Σταχτοπούτα) καὶ Γιόργος Παππᾶς (Ντόν Μα-νίφικο).

Ἡ δίχως ἐπαύριο πολιτικὴ αὐτῆς τῆς «σαντιγύ» δέν εἶναι ἄσχετη μέ ὅσα ὀρθότατα παρατη-ροῦσε γιὰ τὴν Ε.Λ.Σ. σέ ἐκτενέ-

στατο κείμενό του μέ τίτλο «Ἡ μετάβασις τῆς Λυρικῆς στὴ Μό-σχα» («Καθημερινή», Σάββατο 22.1.1977, σελ. 9) ὁ πολὺπειρος Νίκος Συνοδινός, ἐμπυχωτῆς τοῦ Φεστιβάλ Ἀθηνῶν κατὰ τὴν περίοδο 1964-66, πού εἶναι ἐκεῖνῃ τῆς μεγαλύτερης ποιοτικῆς ἀνόδου τοῦ θεσμοῦ σ' ὅλη τὴ δι-άρκεια τῆς ἱστορίας του, ἀπὸ τό 1955 ὡς σήμερα. Στό ὀξυδερκέ-στατο καὶ ὑψηλὸ πνευματικὸ ἦθος κείμενο αὐτό, σέ συνάρ-τησι μέ τό θέμα τοῦ τίτλου τίθε-ται καὶ τό ὅλο πρόβλημα τῆς συν-εχιζόμενης ἑλλειψης ὑποδομῆς καὶ τῆς ἀδυναμίας τοῦ κρατικοῦ λυρικοῦ θεάτρου νά στηριχτεῖ, ὀργανώνοντας, βελτιώνοντας καὶ προωθώντας τὶς, στίς ντόπιες δι-νάμεις. Ἐπίσης τίθεται καὶ τό πρόβλημα τῶν ἐλληνικῶν ἔργων: αὐτῶν, ἐννοεῖται, κυρίως ἡ προ-βολὴ ἔχει νόημα – καὶ ὅχι μόνο μέ τό σημερινὸ ποιοτικὸ ἐπίπεδο τῆς Ε.Λ.Σ. Κάτι ὅμως πού δέν ἀνα-φέρεται στήν ἐπιστολή εἶναι καὶ τό ὅτι τό ταξίδι στὴ Ρωσία ἐξ-υπηρετεῖ τό καθεστῶς τῆς Ε.Λ.Σ. καὶ κατὰ ἕναν ἄλλο τρόπο: ὅτι καὶ νά παρουσιάσει καὶ ὅπως νά

τό παρουσιάσει εἶναι σχεδόν θέ-βαιο ὅτι θά δεχτεῖ ἀπὸ τὴ σοβιε-τικὴ κριτικὴ τό καθιερωμένον σέ πολλὰ σοσιαλιστικὰ κράτη «προστατευτικὸ χτύπημα στόν ὅμο» πρὸς τοὺς «ὑπὸ ἀνάπτυ-ξιν». Καὶ τό «χτύπημα» αὐτὸ θά διογκωθεῖ εὐκόλῃ σέ «θρίαιβο», προσορισμένο νά θαμπώνει τοὺς ἀφελεῖς καὶ νά «ἀποστομώσει» ὅλους ὅσους πονοῦν πραγματικά γιὰ τὰ μουσικὰ μᾶς πράγματα καὶ χαρακτηρίζονται συχνά σάν «γκρινιάρηδες», ἐπειδὴ, προφα-νῶς, εἶναι δύσκολο νά βρεθεῖ κάτι οὐσιαστικότερο πού ν' ἀντι-κρούει τὶς δίκαιες αἰτιάσεις τους.

Υ.Γ. Μεταφέρομε ἐδῶ, ὀπισθογραφώντας τα πέρα γιὰ πέρα, τὰ δίκαια παράπονα πολλῶν φιλό-μουσων γιὰ τό ὅτι δυὸ ἀπὸ τὶς προεμίρες πού σχολιάζομε παραπάνω («Ὀνιέγκιν», «Φυλακι-σμένος» / «Μπουλούκι») δόθηκαν Κυριακὴ ἀντὶ γιὰ τὴν καθιερωμένη Παρα-σκευή.

σπυρο ἠιναρδατου

ο πολεμος του 1940-41 και η μαχη της κρητης

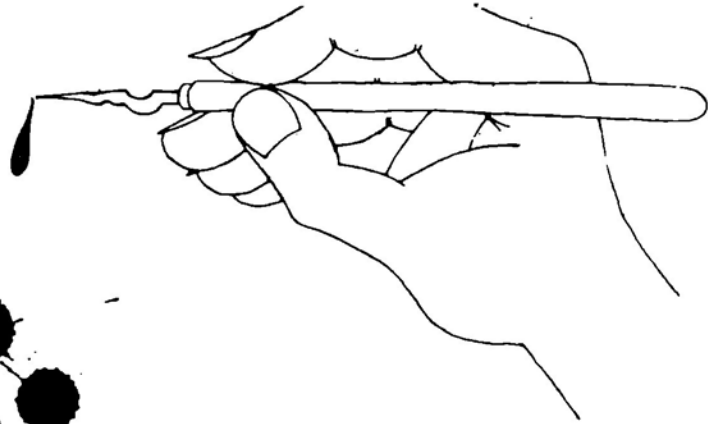


Τό τέταρτο βιβλίο τῆς σειρᾶς, πού καλύπτει τὴν περὶ-οδο ἀπὸ τό 1935 ὡς τὸν Ἰούνιο τοῦ 1941.

ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ἈΛΛΑ ΒΙΒΛΙΑ:

- «Πῶς ἐφθάσαμε στήν 4η Αὐγούστου».
- «Ἡ 4η Αὐγούστου – ἔργο καὶ πολιτεία».
- «Ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ τῆς 4ης Αὐγούστου».

ΜΗ ΧΑΣΕΤΕ ΤΗ ΜΟΝΑΔΙΚΗ ΑΥΤΗ ΣΕΙΡΑ



(1) συνεργάτης μας 'Αλέξης Ζήρας έγραψε ένα σημείωμα για τó «φαινόμενο Καστοριάδη» και τόν τρόπο πού αντιμετώπισε τó θέμα ó Ν. Πουλαντζάς. Πάνω σ' αυτό ακριβώς τó ζήτημα λάβαμε και μιά έπιστολή τού φοιτητή Γ. Νικολάου. Δημοσιεύουμε μαζί και τά δυό κείμενα.

● Τό σημείωμα τού 'Αλ. Ζήρα έχει ως εξής:

'Αντί εισαγωγής: Οί λέξεις πού καταλήγουν σέ «-ισμός» μπήκαν στό λεξιλόγιο τής επιστημονικής όρολογίας μετά τόν Κάντ. 'Από τότε και στό έξής δέν ύπήρχε πρόβλημα άποδοχής ή άνάλυσης μιάς επιστημονικής - και στήν περίπτωση μας φιλοσοφικής - θεωρίας. 'Αρκούσε μιά άλλη διάγνωση τής λεκτικής της κατάληξης. 'Αντί, δηλαδή, ν' ασχολούμαστε μέ τή σκέψη τού φιλοσόφου και νά τήν εξετάζουμε κάτω από τó φώς μιάς μεθόδου, τής προσθέταμε στό τέλος έναν «-ισμό» και ήσυχάζαμε άπ' αυτήν. 'Ετσι ή φιλοσοφία έγινε ένα είδος πυθμεγορείου πίνακα διαφόρων «-ισμών» πού διευκόλυνε άφάνταστα κάθε ήμιαθη φιλοσοφούντα, ήπως διευκόλυνε, στά νεότερα χρόνια, τίς πάμπολλες αυθαιρεσίες τής «μεταμαρξιστικής» φιλοσοφίας.

'Η έμφάνιση, πάντως, όλων αυτών των «-ισμών», προϋποθέτει ουσιαστικά τήν άρχική ύπαρξη ενός και μοναδικού «-ισμού», από τόν όποιο έκπορεύονται οί υπόλοιποι και για τήν διαδοχή τού όποιου άφορίζουν ó ένας τόν άλλον. Τί άποδειχνει, όμως, ή κατάσταση αυτή άλλο από τή φθορά και τόν κατακερματισμό τής φιλοσοφικής ιδέας; 'Αφού τόν όποιο «-ισμό» μπορεί και τόν οικειώνεται ó οίσοδήποτε, χωρίς νά έχει έμβαθύνει ιδιαίτερα στό νόημα του και χωρίς νά έχει διασαφήσει τó περιεχόμενό του, ποιές είναι, τότε, οί διαλεκτικές σχέσεις θεωρίας και κοινωνίας; Σήμερα έχουμε πέσει σ' ένα φαύλο κύκλο: μιλάμε μέ τσιτάτα τού άλφα ή τού δείνα «-ισμού» άγνωώντας έντελώς τó κοινωνικό αντίκρισμα μέ τó όποιο όφείλει νά δράσεται σέ συνεχή διάλογο ή θεωρία. Δικαίωμα για τήν οικειοποίηση τού κάθε «-ισμού» έχουμε όλοι, δέν έχουμε όμως δικαίωμα νά μή διευκρινίζουμε μέ

σαφήνεια αυτό πού έννοούμε: τó σημαίνουν τó «-ισμού». 'Αλλωστε ή μαρξιστική πρακτική μäs τó επιβεβαίωσε ίστορικά. 'Αν ó Μάρξ δέν ήταν - κατά τά λεγόμενά του - μαρξιστής, έντούτοις ó Λένιν ήταν εκείνος πού έδωσε ένα διακριδωμένο νόημα στόν όρο «μαρξ-ισμός». Καί σάν δαιμόνιος και θαύς πολιτικός πού ήταν, ποτέ δέν παρέλειψε στά έρμηνευτικά κείμενά του, γύρω από τή θεωρία τού Μάρξ, νά είναι σαφής και άναλυτικός. Καί δέν ήταν τυχαίο πώς αυτή ακριβώς ή οικείωση τού μαρξισμού επέτρεψε, στή συνέχεια, στόν Στάλιν, νά έξολοθρέψει κάθε έσωτερική άντιγνωμία για τίς πρακτικές τής θεωρίας (Τρότσκι, Μπουχάριν).

Καί ένώ, στήν 'Ελλάδα, έπαναπαύομαστε τόν τελευταίο καιρό γύρω από τó φαινόμενο τού μαρξιστικού διανοητού (δυό Κ.Κ.Ε., άρα διπλά κατοχυρωμένος ó μαρξισμός!!) ó Ν. Πουλαντζάς, μέ τó πρωτοχρονιάτικο άρθρο τού στήν «Αυγή» («'Η χρονιά 1976 στόν τομέα τής έπιστήμης και τής διανόησης») διακήρυξε τó ιδεολογικό του μένος, μέ τρόπο περίεργα άκράϊας πολεμικής, όχι όμως και πειστικής. Διαβάζοντας κανείς τó κείμενό του, καταλαβαίνει εύκολα ότι, για τόν Ν. Πουλαντζά, «έπιστήμη και διανόηση» ταυτίζονται στόν τόπο μας, μέ τόν κίνδυνο πού διατρέχει ó μαρξισμός... από τόν μαρξισμό. Καί ενεργώντας σάν «δικαιος κριτής» εμφανίζεται σάν ó μοναδικός σωστός έρμηνευτής και κληρονόμος τής μαρξιστικής σκέψης. Ποιά, όμως, είναι ή αίτία αυτού τού υπερβολικού μένους; ή εύλάβεια πρός τó μαρξιστικό γράμμα ή κάτι άλλο πού δέν μπορεί νά κατονομαστεί εύκολα; (έννοώ τó άρθρο τού Π.Γ. Βατικιώτη στό «Βήμα» τής 12.12.76: «Μιά ρεαλιστική θεώρηση τής έλληνικής κοινωνίας»).

Είναι γνωστό πώς οί μόνοι πού δέν κατάλαβαν ποτέ τους τόν 'Αριστοτέλη ήταν οί σχολαστικοί τού Μεσαίωνα, πού έπί χίλια τόσα χρόνια δέν έκαναν τίποτα άλλο από τó νά διαβάζουν. 'Αριστοτέλη. Γνώρίζαν, βέβαια, πόσες έκαιοντάδες φορές συναντιέται,

π.χ., ή λέξη «λόγος» στά άριστοτελικά κείμενα, ήταν όμως άνίκανοι νά έρμηνέψουν τó νόημα τής λέξης. Γιατί, όπωσδήποτε, τó νά ξέρει κάποιος τά γραφτά ενός φιλόσοφου, δέν σημαίνει και τó ότι γνωρίζει τόν τρόπο πού ó φιλόσοφος σκεπτόταν. 'Αντίθετα τόν τρόπο αυτό τής σκέψης μπορεί και νά τόν έχει κάποιος πού ποτέ του δέν έχει διαβάσει τ' αντίστοιχα κείμενα.

'Ολοι οί μεγάλοι στοχαστές είχαν τούς σχολιαστές τους. Σήμερα μπορούμε νά πούμε πώς ένα μεγάλο μέρος τής διεθνούς κοινωνικής σκέψης διέρχεται τήν περίοδο τού μαρξιστικού σχολαστικισμού. 'Οπως οί χιλιάδες αίρέσεις τού Μεσαίωνα δέν ήταν παρά ό άποτέλεσμα τού σχολαστικισμού, έτσι και οί σύγχρονες αναρίθμητες αίρέσεις τού μαρξισμού (πού όλες θέλουν νά οικειοποιηθούν τόν Μάρξ για τόν έαυτό τους) δέν είναι παρά συνέπεια τού μαρξιστικού σχολαστικισμού. 'Εχουμε προβληματιστεί ποτέ για τó ότι δέν ύπάρχει, στήν εποχή μας, κανένας μεγάλος μαρξιστής, κοινά άποδεκτός; Είναι ή δέν είναι αυτό ένα από τά συμ-

μενα. Δυό ή περισσότεροι στοχαστές μπορεί νά συμπιπτουν στήν έκτίμηση ενός πολιτικού γεγονότος, αυτό, όμως, πού διαφοροποιεί ένα μαρξιστή από ένα μή μαρξιστή είναι ή μέθοδος πού μεταχειρίστηκε για νά φτάσει στό συμπεράσμά του.

Τώρα, ίσως, μπορούμε νά κάνουμε μιάν έρώτηση στόν Ν. Πουλαντζά: πώς έρμηνεύει μαρξιστικά και πώς έχει κατανοήσει τή σημασία τού «φαινομένου Καστοριάδη»; Καί πώς αιτιολογεί, μέ κοινωνικούς όρους, τήν εμφάνιση αυτού τού «φαινομένου» στόν ελληνικό χώρο; Δέν άρκει ή διατύπωση άφορισμών για τήν καταστροφική άπώληξη πού θά έχει για τόν τόπο μας ή είσοδος τής προβληματικής τού Καστοριάδη. Πρέπει νά μäs μιλήσει για τούς λόγους τής εμφάνισής της. Καί άν τó «φαινόμενο Καστοριάδη» έχει κάποιους λόγους εμφάνισης και δημιουργίας καταστάσεων, επιβάλλεται, από τά πράγματα, μιά σαφής και έμπεριστατωμένη έρμηνεία του. Γιατί, άσφαλώς, οί «σφίγγες» περί πρακτοριακής επαγγελματικής άσχο-

Ο ΝΙΚΟΣ ΠΟΥΛΑΝΤΖΑΣ ΚΑΙ ΤΟ «ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ»

πτώματα τής σχολαστικής περιόδου πού διανύουμε; 'Ενώ, λοιπόν, ή ίστορία άκολουθά τήν πορεία της, άγνοώντας γενικά τους σχολιαστές, αυτοί έξακολουθούν νά έπιμένουν, άνάγοντας τόν μαρξισμό σέ προσωπική τους, τελικά, ύπόθεση.

Γιά ένα σπουδαστή είναι λογικό ν' ασχολείται μέ τούς σχολιαστές τού Μάρξ. Πώς, όμως, μπορεί νά δικαιολογηθεί εκείνος πού μεταποιεί τόν σχολαστισμό σέ αυθεντική πολιτική έρμηνεία; Αυτό πού ένας νοήμων άναγνώστης θέλει νά διακρίνει στά πολιτικά θεωρητικά έρείσματα ενός μαρξιστή είναι τó κατά πόσο έχει άφομοιώσει και εφαρμόσει τόν μαρξισμό μεθοδικά, για νά άν-

τώς τού Κ. Καστοριάδη, ύπέρ των άμερικανικών συμφερόντων, είναι τó λιγότερο άνεπαρκές. 'Ας αυτοερωτηθεί ó Ν. Πουλαντζάς: μέχρι ποιο σημείο, άραγε, μπορεί νά νοηθεί ή δράση ενός μαρξιστή μέσα στή σύγχρονη καπιταλιστική παραγωγή; 'Υπάρχουν διαβαθμίσεις για τή δράση αυτή; Καί ποιές είναι; 'Ο νοών νοήτω. Μέ λίγα λόγια, τó άρθρο τού Ν. Πουλαντζά δέν είχε πρόθεση ν' άποτιμήσει τήν «έλληνική έπιστήμη και διανόηση κατά τó '76», αλλά νά διατυπώσει όρισμένες - ώστόσο αντιφατικές - σκέψεις για τήν κατάσταση πού τόν φόβισαν. Δέν είναι, μάλλον, σκόπιμο ν' άσχοληθούμε έδώ για τó ά-πείρι- νόημα πού δίνει στό άρθρο τού ό Ν. Πουλαντζάς γύρω από τόν

«μὴ ὀρθολογικό» χώρο τῆς διανοήσεως, ὅπου παρουσιάζονται ἔργα σάν τοῦ Κ. Καστοριάδη (Πρὸς Θεοῦ! Ἀς μὴ νομιστοῦμε ὁπαδοί του). Οὐτὲ νὰ ἐξηγήσουμε μέχρι ποῖο βαθμὸ τὸ «μὴ ὀρθολογικό» εἶναι προϋπόθεση γιὰ τὴν ἐπιστημονικὴ ἔρευνα. Κινδυνεύουμε νὰ χαρακτηριστοῦμε σάν «μὴ μαρξιστές». ἀφοῦ γιὰ τὸν συγγραφέα τοῦ ἄρθρου, ὅπως καὶ γιὰ ἕναν πρωτοετὴ σπουδαστὴ, «τὸ μὴ ὀρθολογικό» ταυτίζεται μὲ τὸ φληνάφημα. Ἐνῶ ὅμως παραδέχεται πὼς ἡ σύγχρονη ἐλληνικὴ διανοήση εἶναι σαφὴς ἢ ἐμφανῶς μαρξιστικὴ, ἔτσι πού ἡ ἔρευνα, κάτω ἀπ' αὐτὴν, δὲν «ἐγχαράσσεται» ἀλλὰ γίνεται μὲ τρόπο «διακραδικο», σὲ τέλος τοῦ ἄρθρου σημειώνει τὴν «ἀπουσία μαρξιστικῆς σκέψεως ἀπὸ τὸ ἰδεολογικὸ μέτωπο ἀντίκρουσης τῶν διαφόρων νεοϊδεολιστικῶν ἰδεολογιῶν». Πῶς, ὅμως, ἐνῶ ἡ ἐπιστημονικὴ ἔρευνα εἶναι μαρξιστικὴ, ἐμφανίζονται «νεοϊδεολιστικὲς ἰδεολογίες»; Μήπως ἡ ἰδεολογία θγαίνει «οἰκεία βουλήσει» ἀπὸ τὰ κεφάλια τῶν διανοητῶν; Κι ἔπειτα τί σημαίνει «νεοϊδεολισμός»; Ἐχε κανένα ἰδιαίτερο νόημα ὁ ὅρος αὐτός καὶ ποῖο πρόβλημα εἰσάγει; Ἀφοῦ ὁ Καστοριάδης εἶναι νεοϊδεολιστής, τότε ὁ Χέγκελ εἶναι παλαιοϊδεολιστής καὶ ὁ Πλάτωνας ... ἀρχαιοϊδεολιστής;

Πάντως (ἂς ἀφήσουμε τ' ἀστεία) τὸ πρόβλημα γιὰ τὸν ἐλληνικὸν χώρο δὲν ὁρίζεται, κατὰ τὴ γνώμη μας, στὴν ὑπαρξὴ ἢ ὄχι καινοφανῶν ὄρων τῆς διανοητικῆς παραγωγῆς. Ἡ ἱστορία ἔχει τὶς δικῆς τῆς ἀπαντήσεις γιὰ ὅλ' αὐτά. Ἐκεῖνο πού θεωροῦμε ἐνδιαφέρον εἶναι τὸ πὼς μπορεῖ νὰ ἰδεολογικοποιηθεῖ καὶ νὰ γίνει συνειδητὴ ἡ ἐλληνικὴ πραγματικότητα. Καὶ μέσα ἀπ' αὐτά, τὸ πὼς μπορεῖ νὰ δημιουργηθεῖ πολιτικὴ ἡγεσία σ' ἕναν τόπο, ὅπου ἀπὸ χρόνια κυριαρχεῖ τὸ πολιτικὸ κενό. Ἡγεσία πού νὰ μὴν προσφέρει γῆν καὶ ὕδωρ στίς ξένες «προστασίες» ἀλλὰ πού νὰ δημιουργήσει δομές στὸν ἐλλαδικὸν χώρο, σ' ἕνα χώρο πού τώρα μοιάζει μὲ τὴν «παράγκα τοῦ καραγκιόζη». Καὶ ἂν εἴχαμε πειστεῖ ὅτι οἱ ἐκδομένες πολιτικὲς πραγματείες στὴν τελευταία διετία εἶχαν κάποια παρόμοια λειτουργία στὸ κοινωνικὸ σῶμα, δὲν θὰ ὑπῆρχε κανὼν λόγος νὰ γράψουμε αὐτὸ τὸ κείμενο.

Παραμένει, ἐντούτοις, ἡ ἐπιθυμία μας γιὰ διάλογο. Ἴσως δὲν εἶναι καὶ τόσο ἄσκοπος.

● Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ φοιτητῆ Γ. Νικολάου ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ὁδυνηρὴ ἐκπληξὴ ὑπῆρξε γιὰ πολλοὺς τὸ πρωτοχρονιάτικο κείμενο τοῦ καθηγητῆ Ν. Πουλαντζᾶ στὴν «Αὐγή» σχετικά μὲ

τὴ χρονιά 1976 στὸν τομέα τῆς ἐπιστήμης καὶ διανοήσεως. Ἐνῶ θὰ περίμενε κανεὶς κατὰ ὑπεύθυνο καὶ ἀντάξιο τῆς συγκρότησης καὶ τῆς ἀναλυτικῆς ἱκανότητος τοῦ συγγραφέα τοῦ «Πολιτικῆς ἐξουσίας καὶ κοινωνικῆς τάξεως», τελικὰ δὲν συναντᾷ παρά ἕνα προχειρογραμμένο καὶ ἀτεκμηρίωτο σημείωμα πού δυστυχῶς οὐτε τὸν πανεπιστημιακὸ τοῦ Παρισιῦ τιμᾷ ἀλλὰ οὐτε καὶ τὴν κατατοπιστικὴ σαφήνεια τοῦ δημοσιογραφικοῦ λόγου διαθέτει. Βαθιά ἡ ἀπογοήτευση καὶ δὲν μπορεῖ νὰ παρηγορηθεῖ ἡ ὑπόθεση ὅτι ἐδῶ ὁ Ν. Πουλαντζᾶς μιλά μὲ λίγες λέξεις γιὰ ἡδὴ γνωστά καὶ καταξιωμένα πράγματα στὴ συνείδηση τοῦ νεοέλληνα, καὶ ἰδιαίτερα τῶν νέων.

Πειστήριο τῆς ἀτυχεστάτης αὐτῆς προσπάθειας, ὅπου τὰ πάντα λέγονται καὶ γιὰ τοὺς πάντες ἀλλὰ σχεδὸν τίποτα δὲν αἰτιολογεῖται ξεκάθαρα, ἀποτελεῖ ἡ ποιότητα τῆς πολεμικῆς τοῦ ἀρθρογράφου κατὰ τὸν προσώπου καὶ τοῦ ἔργου τοῦ Κ. Καστοριάδη (Ρ. Cardan). Παραλείποντας κάθε ἀναφορά σὲ συγκεκριμένα ἔργα (παλιότερα καὶ νεότερα) τοῦ θεωρητικοῦ τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ «Σοσιαλισμός ἢ Βαρβαρότητα», ὁ Ν. Πουλαντζᾶς προτιμᾷ νὰ ἀμφισβητήσει τὸ πο-

Τρία γράμματα ἀπὸ τὴν Κύπρο καὶ ἕνα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, λάβαμε μ' ἀφορμὴ τὸ ἀποκαλυπτικὸ δημοσίευμα τοῦ Γιώργου Τσαλακού γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν τῆς Κύπρου. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ξεχωρίζει τὸ γράμμα ἐνὸς ὑπάλληλου τῆς Κυπριακῆς Πρεσβείας στὴν Ἀθήνα, μὲ βαθμὸ πληρεξουσίου ὑπουργοῦ, τοῦ Φοῖβου Βράχα, πού ἀναφέρεται στὰ ὅσα γιὰ τὸ πρόσωπό του γράφθηκαν.

● Τὸ γράμμα τοῦ Φ. Βράχα πρὸς τὸν διευθυντὴ τοῦ «ΑΝΤΙ» ἔχει ὡς ἑξῆς:

Ἀξιότιμε Κύριε,

Στὸ τεῦχος 62 (8.1.1977) τοῦ ἐγκρίτου περιοδικοῦ σας δημοσιεύεται, γιὰ τὸ Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν Κύπρου, ἕνα ὑπὸ ἀμφισβήτησης, ὡς πρὸς διάφορες αἰχμές τοῦ κείμενου συνεργάτη σας, πού, ὅμως, καμιά ἐξουσιοδότηση δὲν ἔχω γιὰ νὰ σχολιάσω. Θὰ περιορισθῶ μονάχα σ' ὅτι σημειώνεται γιὰ τὸ πρόσωπό μου:

α) Ἡ θητεία μου στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν καμιά ἀπολύτως σχέση μὲ τὸ πραξικόπημα δὲν εἶχε. Ὅσο γιὰ τὴν περίοδο τῆς πραξικοπηματικῆς «ἐξουσίας» ἀναφέρω μονάχα πὼς, μολονότι ἤμουν ὁ ἀνώτερος, σὲ βαθμὸ, ὑπάλληλος τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν πουθενὰ δὲν ἀναμείχθηκα. πουθενὰ δὲν ἐμφανίστηκα καὶ πουθενὰ δὲν χρησι-

λιτικό ἦθος τοῦ Καστοριάδη, τοῦ «ὑπερεπαναστάτη» αὐτοῦ ἀντιμαρξιστῆ. μὲ τὸ νὰ τὸν καταγγεῖλει λίγο πολὺ σὲ πανελλήνιον σάν πράκτορα καὶ διευθυντικὸ ὄργανο τοῦ ἀμερικάνικοῦ ἱμπεριαλισμοῦ. Τί συμβαίνει λοιπόν; Γιατί ὁ ἀρθρογράφος διέλεξε βασικά αὐτὸν τὸν δρόμο καὶ προτίμησε ἀντὶ τῆς θεμελιωμένης κριτικῆς τῶν ἔργων τοῦ Καστοριάδη τὴν προκαταβολικὴ συνταγὴ στοὺς ἀναγνώστες του ν' ἀγνοήσουν τὸν κρινόμενο; Καὶ πὼς ἐξηγεῖται ὁ ἀφοριστικὸς τόνος γιὰ τὸ καστοριαδικὸ «ἐκλακτικὸ ἐκλεκτικὸ φληνάφημα»; Ἡ μήπως τὸ γεγονός ὅτι ἕνας «νεοχριστιανός» θεολόγος ἐνδιαφέρεται γιὰ τὸ ἔργο τοῦ Καστοριάδη εἶναι αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ὁποῖτο; Κι εἶναι νὰ ἀπορεῖ κανεὶς γιατί ὁ Νίκος Πουλαντζᾶς προτιμᾷ ν' ἀφιερῶσει πολὺ περισσότερες γραμμὲς στὸν ἰδιωτικὸ διορισμὸ τοῦ Καστοριάδη (καὶ στὴν «παθητικὴ» θέση τοῦ ἀπέναντι στὴ χούντα) ἀπὸ τὴν ἀνάλυση καὶ διαικιολόγηση τοῦ «ἰσραελοκρατικοῦ καὶ ἀντιμαρξιστικοῦ» χαρακτήρα τοῦ «χαμηλῆς ποιότητος» ἔργου του. Ἐκτός κι ἂν ἡ ἀπλή παράθεση μιᾶς φράσης τοῦ Καστοριάδη πού καταδικάζει ἕναν -ισμό - ἐδῶ τὸν μαρξισμό -

μοιποῖθηκα. Πράγμα πού ἀπὸ κανένα δὲν μπορεῖ νὰ διαφευθεῖ καὶ πού ἐπράξα, φυσικά, ἀπὸ ἰδιοσυγκρασία καὶ μὲ βάση τὴν πεποιθήσει μου, τίς ὁποῖες ἐπίσης κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ ἀμφισβητήσει, γιατί ἀπὸ πάντα καὶ συνεχῶς - καὶ πρὶν καὶ κατὰ, καὶ μετὰ τὸ πραξικόπημα - δημόσια

γιὰ χάρι τῆς ἐπανάστασης, ἀρκεῖ γιὰ νὰ ξεσκεπάσουμε τὴν ἀντίδραση. Πιθανὸ ὅμως εἶναι περὶ ἔργο, καὶ ξυπνὰ ἐφιάλτες, πὼς ὁ Ν. Πουλαντζᾶς, κηρυγμένος ὁπαδὸς τοῦ «ἀδωγράτιστου μαρξισμοῦ», πετυχαίνει ταυτόχρονα μὲ τὴν ἐπισήμανση τοῦ κινδύνου Καστοριάδη νὰ χαρίζεται σ' ἀλλοδαποὺς ἀντιμαρξιστὲς στοχαστὲς «ποιότητες», λ.χ. σάν τὸν Γάλλο Μ. Φουκώ, ὁ ὁποῖος ὅμως ἐκτιμᾷ - παραδόξως - τὸν Καστοριάδη; (Βλ. «Ἱστορία τῆς τρέλας», σελ. 26, ἑλλην. ἐκδ. Ἡριδανός).

Κλείνουμε τοῦτες τίς γραμμὲς ἐλπίζοντας ὅτι κάποτε σ' αὐτὸν τὸν τόπο, ὅπως ἄλλωστε τὸ ἐπιθυμεῖ καὶ ὁ ἀρθρογράφος, ὁ ὑπεύθυνος διάλογος καὶ ὁ αἰτιολογημένος ἔλεγχος θ' ἀντικαταστήσει τὴν προαποφασισμένη καταδίκη καὶ τίς κινδυνολογικὲς ντιρεκτίβες, ἀπὸ ἀνθρώπους μάλιστα κάθε ἄλλο παρά τυχαίους, πού μποροῦν καὶ ξέρουν ν' ἀσκοῦν τὴν ἐπιβολή (Autorité).

Φιλικά

Γιώργος Νικολάου
φοιτητῆς

ΣΗΜ: Τὰ κείμενα αὐτὰ ληφθήκαν πρὶν ἀπὸ τὴ δημοσίευσή στὴν «Αὐγή». (6/2) ἐνὸς κειμένου τοῦ Ν. Πουλαντζᾶ γιὰ τὸ θέμα αὐτό.

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ: ΑΠΟΦΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΚΡΙΝΙΣΕΙΣ

(μὲ ἄπειρα δημοσιεύματα καὶ ὁμιλίες) ἐλαλοῦσα.

β) Στὸ Γραφεῖο Δημοσίων Πληροφοριῶν τοποθετήθηκε ὑπηρεσιακῶς (κι ὄχι σάν πολιτικὸ πρόσωπο) μιὰ δομάδα μετὰ τὴν πτώση τῆς δικτατορίας καὶ τὴ διακηρυχθεῖσα ἐπισήμως ἐναρξὴ ἀποκατάστασης τῆς συνταγματικῆς τάξεως, δηλαδὴ στίς 29 Ἰουλίου - σὲ μέρες μαῦρες κι ὅταν τὸ 1/3 τῆς Κύπρου (περιλαμβανομένης καὶ τῆς ἰδιαίτερης πατριδᾶς μου, τῆς Κερύνιας) βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὴν τουρκικὴ μπότα, ἐνῶ ὁ Ἀττίλας, πού ἐτοιμαζόταν γιὰ νέα ἐνέργεια, καταλάμβανε (σὲ περίοδο ἀνακαυχῆς) τὴ Λάτση καὶ τὸν Καραβᾶ.

γ) Λογοκρισία οὐδέποτε (κατὰ τὴν περίοδο τῆς ὑπηρεσίας μου),

κὴς δξύτητος, μὲ βάση συγκεκριμένες ἀρχές πού ἴδιοι, ἀπὸ μόνοι τους, ἔθεσαν σὲ κοινὴ τους σύσκεψη. Τίποτα δὲν ἐπιβαλλόταν καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ ὑπάρχουν συμφωνητικά, ἐνυπόγραφες ἐπιστολές, δημοσιεύματα. Τὸ Ρ.Ι.Κ. (ραδιοφωνο - τηλεόραση), ἐξ ἄλλου, δὲν ὑπαγόταν σὲ Γ.Δ.Π. Ἀλλὰ, γιὰ νὰ συμπληρωθεῖ ἡ εἰκόνα, ἀναφέρω καὶ τοῦτο: Λόγω τοῦ σεβασμοῦ μὲ τὸν ὁποῖον, ἀπὸ τῆς θέσεως μου, ἀναφερόμουν (γιατὶ ἔτσι πάντα ἐνωθα) σὲ πρόσωπο τοῦ Μακαριωτάτου, πολλὲς φορὲς ἀντιμετώπισα τὴν μὴνιν διαφορῶν ἐφημερίδων, ἀλλὰ, καὶ ἐκινδύνευσα, ὑποστάς καὶ ἐπίθεση ἀπὸ ἀφηνιασμένους ἐνόπλους μέσα σὲ γραφεῖο μου.

δ) Σ' ὅλη τὴ θητεία μου σὲ

Γ.Δ.Π. μοναδική φροντίδα είχα τον παροπλισμό από τὰ πάθη και τήν όμολογηση της καταστάσεως, δουλεύοντας, και σέ ώρες συνεχούς δομολογισμού, από αργής μέχρι μεσάνυχτα. Καί προκαλώ όποιονδήποτε νά ανακαλύψει μέσα στίς έπίσημες άνακοινώσεις μου έστω και μίαν άμαρτωλή γραμμή, έπικαλούμενος, για τήν όλη στάση μου, και τή μαρτυρία του συνόλου των δημοσιογράφων με τους όποιους θροσκόμουν σέ καθημερινή έπαφση.

ε) Σ' όλη μου τή ζωή ύπηρετησα τον τόπο μου, με τίς ταπεινές μου δυνάμεις - με νομιμοφροσύνη και μ' όση αὐταπάρνηση διέθετα - και χωρίς νά πολυενδιαφέρομαι για τον έαυτόν μου, ούτε και για τίς προαγωγές που ύπαινίττεται τό κείμενο του συνεργάτη σας.

Αὐτά για τήν τάξη.

Μ' εκτίμηση,
Φρ. Π. Βράχας
Ήροδότου 16
Αθήναι

● 'Ο συνεργάτης μας Γιώργος Τσαλακός άπαντά:

'Ο κ. Β. με τήν έπιστολή του επιχειρεί καθώς λέει «ν' άποκαταστήσει τήν τάξη» τήν όποια είχα διασαλεύσει με τό άρθρο μου για τό κυπριακό ύπουργείο 'Εξωτερικών. Πρέπει νά πώ ειλικρινά ότι δέν περίμενα ότι ό κ. Β. θά άπαντούσε - νά πει τί άλλωστε - πολύ περισσότερο δέν περίμενα ότι θά συμφωνούσε με τά όσα καταγγέλονταν μέσα σέ κείνο τό άρθρο μου, δεδομένου ότι και ό ίδιος είχε θρεγμένη τή φωλιά του. 'Ετσι λοιπόν ή έπιστολή του δέν έχει κανένα άλλο νόημα παρά ν' άποκαταστήσει - όχι δέδαια τήν τάξη - αλλά τή «θιγείσα άξιοπρέπεια του». 'Ας δούμε όμως πώς τό επιτυγχάνει:

α. Λέει στην έπιστολή του ό κ. Β. «καμιάν άπολύτως σχέση με τό πραξικοπήμα δέν έχει» και ότι στο Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών τοποθετήθηκε «ύπηρεσιακώς». 'Ο προϊστάμενός του στο ύπουργείο 'Εξωτερικών ήταν ό κ. Ντίμης Δημητρίου και μάλιστα προτιμούσε τον κ. Β. πρώτο άπ' όλους τους ύπαλλήλους του ύπουργείου όπως φαίνεται και στον ύπ' αριθμ. 1358/69-26-7-74 έγγραφο με τον τίτλο «όδηγίες ύπουργού» ενώ σέ άλλους ύπαλλήλους - προφανώς... πραξικοπηματίες - έδωσε «έπ' άδριστον άδεια»... Πλάι στο όνομα του κ. Βράχα φιγουράρουν και μερικά άλλα που είχαμε αναφέρει στο σχετικό άρθρο όπως του Κ. Πηλαδάκη, βοηθού του κ. Βράχα στο Γ.Δ.Π., του Χρ. Πασιαρδή. Στο άρθρο είχαμε αναφέρει ότι άπαγορεύεται ή δημοσίευση του όνόματος ή φωτογραφίας του προέδρου Μακαρίου, ό κ. Β. δέν

άπαντά. 'Αληθεύει, ναι ή όχι; Κι άν ναι γιατί ό κ. Β. δέχθηκε νά ύπηρετήσει μιά τέτοια «δημοκρατική ύπηρεσία»; Έστω και «ύπηρεσιακώς»;

β. Στή συνέχεια ό κ. Β. μάς διαβεβαιώνει ότι «λογοκρισία ούδέποτε έπεδλήθη» και ότι «άπλως-για λίγες μέρες στίς αρχές Αυγούστου και με έπίμονη άξίωση των ύπευθύνων των έφημερίδων καθιερώθηκε ό θεσμός της συμβουλευτικής συζητήσεως...» Δέν ξερω δέβαια τίνος τό μυαλό ύποτιμά αυτό τό επιχείρημα. Πάντως ό λογοκριτής του Μεταξά Θεολόγος Νικολούδης φάνηκε πολύ πιο πρόνοητικός από τον κ. Β. άπαγορεύοντας τά κενά διαστήματα στίς έφημερίδες πράγμα που φανέρωνε τήν άσκηση λογοκρισίας. 'Αν ό κ. Β. διδασκόταν λίγο από τό παρελθόν θά μπορούσε νά ίσχυρίζεται άνετα σήμερα ότι «λογοκρισία ούδέποτε έπεδλήθη». Δυστυχώς όμως για τον κ. Β. ύπάρχουν σήμερα τεκμήρια. 'Η έφημερίδα της Λευκωσίας «ΤΑ ΝΕΑ» έβγαίνει σχεδόν κάθε μέρα με «λευκά διαστήματα». 'Υπάρχουν και σχετικά έγγραφα με τήν ύπογραφή του που άπαγορεύουν όρισμένες ειδήσεις. 'Αν ό κ. Β. επιμένει ή επιθυμεί δέν έχει παρά νά άπαντήσει και ύποσχόμαστε ότι θά τά δημοσιεύσουμε.

γ. Αυτή ή «συμβουλευτική συζήτηση» λέει ό κ. Β. καθιερώθηκε ύστερα από κοινή σύσκεψη με τους εκδότες των έφημερίδων και ότι ύπάρχουν συμφωνητικά και ένυπόγραφες δηλώσεις και έπιστολές. Καλούμε τον κ. Β. νά τά δώσει στην δημοσιότητα για νά δούμε τελικά ποιές έφημερίδες δέχθηκαν νά ύποβληθούν σέ... «αὐτολογοκρισία». Θά 'ταν σύγυρα μιά πολύ καλή ύπηρεσία που θά μπορούσε νά προσφέρει ό κ. Β.

δ. 'Επικαλείται όμως ό κ. Β. και τήν «έξωθεν καλή μαρτυρία» του συνόλου μάλιστα των δημοσιογράφων με τους όποιους θροσκόταν καθημερινά σέ έπαφή. Θά θυμίσουμε στον κ. Β. τά δνόματα δύο δημοσιογράφων κι άν επιμένει νά τους ρωτήσουμε. 'Ο ένας είναι ό Τάκης Κουνναφής, αρχισυντάκτης της έφημερίδας της Λευκωσίας «ΤΑ ΝΕΑ» και άνταποκριτής σήμερα των αθηναϊκών ΝΕΩΝ. 'Επαιζε κάθε μέρα με τή ζωή του για νά κυκλοφορήσουν «ΤΑ ΝΕΑ». 'Ο άλλος είναι ό Ρένος Πρέντζας, συντάκτης των ΝΕΩΝ και εκδότης της έβδομαδιαίας έφημερίδας ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ. Αυτοί οι δύο και κακή τύχη του κ. Β. κράτησαν για τήν ιστορία τά σημάδια της... «συμβουλευτικής συζητήσεως» όπως θέλει ν' άποκαλεί τήν λογοκρισία ό κ. Β.

Λυπούμαι δέβαια γιατί τό θέμα

παίρνει με τήν έπιστολή του κ. Β. ένα προσωπικό τόνο. Σέ καμιά περίπτωση δέν πρόκειται για κάτι τέτοιο. Τό θέμα είναι κατά πολύ ευρύτερο και έντοπίζεται στην πρωταρχική αναγκαιότητα της κ ά θ α ρ σ η ς της διπλωματικής ύπηρεσίας και γενικότερα του κυπριακού κρατικού μηχανισμού, άν πραγματικά θέλουμε νά ακολουθήσουμε μιά πορεία μακροχρόνιου άγώνα για τήν τελική δικαίωση του κυπριακού λαού.

Αὐτά για τήν ώρα. Τά διάφορα άλλα «μελό» που περιέχονται στην έπιστολή του κ. Β. όπως... «με τίς ταπεινές μου δυνάμεις... σέ μέρες μαύρες... αὐταπάρνηση...» κλπ. δέν νομίζω ότι χρειάζονται όποιοδήποτε σχόλιο. Είναι όμως θλιβερό ένας άνώτερος ύπάλληλος του ύπουργείου έξωτερικών νά μή μπορεί νά γράψει σέ ενιαία ελληνική γλώσσα και νά καταφεύγει σέ «... άποκαταστάσεις της συνταγματικής τάξης» ή «συμβουλευτικής συζητήσεως» κλπ.

Οί τρεις άλλες έπιστολές είναι σταλμένες από τήν Λευκωσία:

● 'Ο Μιχ. Πικής, γράφει:

'Αξιότιμε Κύριε Διευθυντά,

'Ανάγνωσα εις τό τεύχος της 8ης 'Ιανουαρίου 1977 τό άρθρο συνεργάτου σας διά τό ύπουργείο έξωτερικών της Κύπρου και παρακαλώ νά σημειώσετε τά κάτωθι:

1. 'Όσα έγραψε εις τό περιοδικόν σας είναι ίσως όρθά πλην όμως αφήνουν άθώους πολλούς άλλους πραξικοπηματίες, όπως τους άποκαλείτε. Καί διερωτώμαι, διατί άραγε έσείς οι «δημοκράτες» κάνετε διακρίσεις. 'Επί παραδείγματι πώς άπαλλάσσετε τον κ. Πελαγία, νύν Γενικό Διευθυντή του ύπουργείου, ό όποιος μία ή δύο ήμέρας πρό του πραξικοπήματος της 15/7/74 ευρέθη αίφνιδίως εις τό έξωτερικόν; Καί άν θεωρήσουμε αυτό τό γεγονός ως τυχαίον, πώς έξηγείτε τό ότι ό κύριος αυτός εις μέν τό έξωτερικόν έπαρίστανε τον αντίστασιακόν, ακολουθών κατά πόδας τον Μακάριο, εις δέ τό έσωτερικόν (εις τό γραφείον του) είχε τό σημά της 21ης 'Απριλίου άνηρημένον; Μήπως και αυτός όπως πολλοί άλλοι φιλοκυβερνητικοί άφού ύψωσε σημαία ευκαιρίας έπερίμενε νά κλίνη ή πλάστιγγα διά νά άποφασίση εκ του άσφαλούς ποιά είναι τά φρονήματά του και ποιόν ύποστηρίζει;

2. 'Αφού ό κ. Πελαγίας αλλά και ό κ. Χριστοφίδης, ό όποιος ως γνωστόν έπήγαγε εις τό ύπουργείον - διατί άραγε - και επί Ντίμη Δημητρίου, είναι τώρα Δημοκράτες άραφινείς διατί δέν προωθούν τους λεγόμενους δημοκρατικούς, αλλά μόνο τους φι-

λους τους, οι όποιοι θεβαίως - είναι κοινό μυστικό - ούτε οι καλύτεροι είναι ούτε όλιγώτερον πραξικοπηματίαι από άλλους ύπηρεξαν. Γνωρίζετε έν προκειμένω ότι και ό περιδότης κατάλογος των πρέσβων είχε τεχνικέντως άντικατασταθ ή διά νά άπαλλάγουν οι «ήμετεροι» και νά θυματοποιηθούν όσοι δέν είχαν ύψηλούς προστάτας;

3. Διατί ούδεμία βασικώς ευθύνην επιρρίπτετε εις τον 'Αρχιεπίσκοπο Μακάριο και τήν κυδέρνησή του; Δέν είναι αυτός και οι ύπουργοί του οι όποιοι συνεργάστηκαν επί έτη (έν άγαστή συμποια. ως διατυμπάνιζε ό τύπος και τό ραδιόφωνόν μας) με αυτούς τους όποιους άποκαλούν σήμερα δικτάτορας; Τό ύπουργείον έξωτερικών δέν είναι καθαρόν δημιούργημα του;

4. Τέλος και βάσει των ανωτέρω, δέν νομίζετε ότι άπαξ και ό Μακάριος παρέβη τήν ύπόσχεσή του δι' άμνηστία πρέπει νά τιμωρήση όλους όσους έσφαλαν τήν 15/7/74 και όχι μόνο μερικούς οι όποιοι ίσως νά έσφαλαν (όπως και οι άλλοι) αλλά διατηρούν τουλάχιστον τό θάρρος της γνώμης των και τό παραδέχονται;

Διατελώ μετά τιμής
Μιχάλης Πικής

● 'Ο Γ. Κλεόπας γράφει:

'Αξιότιμε Κύριε διευθυντά.

'Ανέγνωσα τό άρθρον του συνεργάτου σας κ. Γ. Τσαλακού για τό 'Υπουργείον 'Εξωτερικών της Κύπρου και νομίζω πως του αξίζει κάθε έπαινος για τήν προσπάθειά του νά συμβάλη στην έξυγίανση που άλλοιόμονον κατήντησε ό μύθος του Σίσυφου.

Τό δυστύχημα είναι ότι ύπάρχουν και χειρότερα άπ' αυτά που γράφετε στο περιοδικόν σας, άν δέβαια οι πληροφορίες μου είναι σωστές. Συγκεκριμένα πληροφορούμαι ότι όχι μόνο οι χουντικοί και οι πραξικοπηματίες είναι τόσοι πολλοί στο 'Υπουργείο 'Εξωτερικών (είναι οι περισσότεροι) αλλά ευνοούμενοι και από τον 'Υπουργόν και από τον Γενικόν Διευθυντή αποτελούν ήδη 3-4 άπ' αυτούς, τό δεσμείν και τό λύνει της ύπηρεσίας τους και άποφασίζουν και για προαγωγές και για μεταθέσεις. Καί τό πιο έκπληκτικό είναι πως ή κατάσταση αυτή έγινε μόνιμο θέμα συζητήσεως χωρίς ούδεις νά ενοχλείται.

Τό μαχαίρι λοιπόν έχει φτάσει στο κόκκαλο. Μόνη λύσις είναι νά έγκαταλείνουμε τήν έξυγίανση και τήν κάθαρση από τό 'Υπουργείο 'Εξωτερικών. Νομίζω ότι ό Μακαριώτατος κάτι προγραμματίζει ήδη. Νά του συμπαρασταθούμε όλοι; Βουλή, όργανώσεις, και απλός λαός, για νά

μπορέσει να δώσει τάξιν εις τό δασικώτερο σήμερα ύπουργείο.

Διατελώ εύχαρίστως
Γιαννάκης Κλεόπας

● *Η 'Αθηνούλα Κωνσταντίνου γράφει:*

'Αγαπητή Σύνταξη.

Θερώμα συγχαρητήρια άξιζουν στό συνεργάτη σας κ. Γ. Τσαλακό για τό άρθρο - τομή πού έγγραψε για τό άμαρτωλό 'Υπουργείο τών έξωτερικών μας. 'Από καιρό έπρεπε νά γίνει ή έρευνα αυτή και μάλιστα από τόν κυπριακό τύπο πού άφού προσπάθησε δυό τρείς φορές νά ταράξει τό δοϋκο της «έν πολλαίς άμαρτίαις» Διπλωματικής μας 'Υπηρεσίας, τελικά μάς άφησε μισοπέλαγα... είτε για λόγους «έθνικης κοινομότητας» πού τόσο πρόχειρα επικαλούμαστε για νά μήν κάνουμε αυτό πού πρέπει, είτε για νά μήν στεναχωρήσουμε τούς ένόχους και όσους αδιάντροπα τούς προστατεύουν.

Είναι παλιές οι άμαρτίες βέβαια, αλλά θά περίμενε κανείς ότι μετά από τόση προδοσία, μετά από τόση καταστροφή θά βλέπαμε τουλάχιστο μερικώς άνακατάξεις έτσι πού οι έννοχοι του 'Υπουργείου 'Εξωτερικών νά μήν θρίσκονται και σέ θέσεις κλειδιά και νά θλάφτουν άκόμα περισσότερο τόν τόπο τους. 'Αντί γ' αυτό είδαμε προαγωγές τών ένόχων της καταστροφής μας και προώθησή τους σέ άκόμα καλύτερα πόστα. Φτάσαμε μάλιστα στό σημείο ό 'Ιδιαίτερος του 'Υπουργού νά είναι πραξικοπηματίας διαπρεπής, πού φαίνεται

νά προτιμήθηκε για τήν πείρα του στην ύπηρεσία άλλης «έξεχούσης προσωπικότητας». 'Ηταν βλέπετε 'Ιδιαίτερος και του έλέω πραξικοπήματος προέδρου μας Νικολάου του Α'. Καί όμως κανείς δέν ένοχλείται. Ούτε και ό κ. Χριστοφίδης πού φαίνεται νά μήν έχει μάθει άκόμα ότι ή άλφαβήτα της πολιτικής και όσων φιλοδοξούν νά ύπηρετήσουν τά κοινά είναι ή πολιτική εύθιξία.

'Αλλά επιτέλους μέχρι πότε θά συνεχίζονται αυτά τά μασκαράλίκια; Ποιός είναι αυτός ό μηχανισμός πού δίνει δύναμη σ' αυτούς τούς κυρίους αντί νά τιμωρούν νά προωθούν προκλητικότητας πραξικοπηματίες σέ μία τόσο νευραλγική θέση και ένώ λέγομε πως κάνομε άγώνα; Πού βρίσκουν τόσο θράσος και τόση παχυδεμμία. Δέν ύπόχουν μήπως δημοκρατικοί στό ύπουργείο; Τότε γιατί δέ δάζουμε άπ' έξω; Κι άν ό κ. ύπουργός θεωρεί αυτές τίς βρωμιές «φυσιολογικά πράγματα», τί θά λένε τά κόμματά μας; Πού είναι οι αντίστασιακές όργανώσεις και ή όργάνωση τών προσφύγων, τά θύματα του ξεριζωμού; Τί λέει άκόμα ό 'Αρχιεπίσκοπος Μακάριος; Πότε θά αντίληφθει επιτέλους πού μάς κατάντησε ή πολιτική της έλαίας;

Σήμερα πού ή Κύπρος καταβάλλει τήν ύστατη προσπάθειά της για επιδίωση, οι κύριοι αυτοί δέν είναι μόνο άπλώς άνεπαρκείς, είναι και επικίνδυνοι. Καί άφού δέν έχουν ούτε τήν στοιχειώδη πολιτική εύθιξία και προωθούν σέ δάρος τών Ικανών και τών νομιμοφρόνων ύπαλλήλων, πραξικοπηματίες - γελοιο-

ποιώντας έτσι και τόν κλάδο έλαίας του προέδρου της Δημοκρατίας - είναι άπαράδεχτοι. Καί άφού δέν έχουν τό φιλότιμο νά μάς απαλλάξουν οι ίδιοι από τήν παρουσία τους πρέπει νά τούς τό ύποδείξει ό ίδιος ό Μακάριος. Κάποτε έκανε τό λάθος νά τούς τοποθετήσει εκεί πού είναι. 'Ας τό διορθώσει όσο είναι άκόμα καιρός.

Διατελώ μέ κάθε έκτίμηση

'Ανθούλα Κωνσταντίνου

● *Στό Κυπριακό αναφέρεται και μιá άκόμα επιστολή «πρόσφυγα από τήν Κύπρο». Γράφει:*

Ός τακτικός άναγνώστης του περιοδικού σας ΑΝΤΙ διάβασα και τό άρθρο του Γ. Μακεδονίτη (τ.61) για τήν Κύπρο.

Θά ήθελα, άν μου επιτραπεί, νά προσθέσω ότι τό Κυπριακό είναι κατ' αρχήν πρόβλημα ταξικό, μόνο έτσι μπορεί νά μελετηθεί και νά μπει στή σωστή του βάση και λύση.

Γιά νά εξηγούμαι ή Κύπρος άποτελεί τά τελευταία 30-40 χρόνια τό πεδίο μάχης του έπεκτατισμού τόσο της έλληνικής άστικής τάξης (Μεγάλη 'Ιδέα = 'Ενωση), όσο και της τουρκικής (ανάβιωση της 'Οθωμανικής αυτοκρατορίας = κατάκτηση), μέ θύμα τόν κυπριακό λαό 'Ελληνες και Τούρκους.

Τό Κυπριακό δέν άποτελεί έλληνική ύπόθεση, άλλωστε όποτεδήποτε τό άστικό κατεστημένο της 'Ελλάδας προσπάθησε νά «δοηθήσει», δέν είδαμε παρά νέες καταστροφές. Είναι μιá ύπόθεση άπελευθερώσεως του κυπριακού λαού από ξένες επιδράσεις και επανενώσεώς του σέ μιá άνεξάρτητη Κύπρο.

Ό κυπριακός λαός μόνος του θά πρέπει νά αναλάβει μιá μέρα τήν εύθύνη για τήν άπελευθέρωσή του, παίρνοντας τό παράδειγμα άλλων λαών.

Δυστυχώς επί του παρόντος ή Κύπρος έξακολουθεί νά ζει κάτω από τίς ίδιες συνθήκες άστικής νοστορίας και νωχέλειας και υπό τήν ίδια άστική διακυβέρνηση πού δημιούργησε τίς προϋποθέσεις για τά τόσα δεινά πού ύποφέρουμε.

Έφ' όσον λοιπόν ή άστική τάξη έξακολουθεί νά όρίζει τόσο στόν έλεύθερο Νότο όσο και στόν κατεχόμενο Βορρά, ή Κύπρος θά παραμένει διχασμένη άν όχι και χειρότερα. Μιά εύκαιρία για τήν άνατροπή του κατεστημένου άμέσως μετά τόν πόλεμο του '74 χάθηκε γιατί τά κόμματα της 'Αριστεράς και οι Φιλελεύθεροι δέν ήταν προετοιμασμένοι.

Τέλος θά ήθελα νά συγχαρώ τό περιοδικό για τήν άξιόλογή του ύλη.

Κύριος Πρόσφυγας
Λευκωσία

ΑΝΤΙ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
'Αθήνα 601.
Τηλ: 732.713 - 732.819

● Έκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ Γ. ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
● Υπεύθυνος Τυπογραφείου:
ΤΡΥΦΩΝ ΛΥΓΟΥΡΑΣ
Βασ. 'Αλεξάνδρου 26
'Αγ. 'Ανάργυροι.
● Άτελιέ:
ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΝΔΟΥΡΑΚΗΣ
Πετσόδου 12, τηλ. 3622383
● Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΦΩΤΟΚΥΤΤΑΡΟ» ΕΠΕ
Βασ. 'Αλεξάνδρου 2, Χίλτον.
Τηλ. 748.314 - 713.604
● Έκτύπωση:
'Εργαστ. Γραφικών Τεχνών
Γ. ΑΝΕΜΟΔΟΥΡΑΣ
'Ιασιού 5, Περιστέρι.

● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
'Εξάμ. 260 δρχ. - 'Ετήσια 520
'Ετήσια 'Οργανισμών,
Τραπεζών, κ.λπ: 1.200 δρχ.
Για φοιτητές έκπτωση 15%.
● ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ:
Εύρώπη - Μεσογ. χώρες:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 13
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 25
Η.Π.Α. - Καναδάς - 'Αν. 'Ασία:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 17
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 34
Αυστραλία - 'Οκεανία:
έξάμηνη: άπλή δολ. 10
άεροπ. δολ. 24
έτήσια: άπλή δολ. 20
άεροπ. δολ. 47
● 'Εμβόματα, έπιταγές:
ΧΡΗΣΤΟ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601.
● ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ δρχ. 20

Κεντρική διάθεση:
● για τά βιβλιοπωλεία της 'Αθήνας:
Στά γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 732-713
● για τά βιβλιοπωλεία του Πειραιά:
Πραξιτέλους και Μπουμπουλίνας 169
«Στοά» τηλ. 411.66.34
● για τά βιβλιοπωλεία Β. 'Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο «Ξένος Τύπος»
Ν. Κοτζιάς και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720,
Θεσ/νίκη

Ο ΠΟΛΙΤΗΣ

τεύχ. 8 • Ιανουάριος 1977

Γ. Μ. Σηφάκης	: «'Ο Πολίτης» στην άρχή της δεύτερης χρονιάς του
Γιώργος Καραός	: Κυβέρνηση και 'Αστυνομία: έιρηνική συνύπαρξη;
Μιχ. Παπαγιαννάκης	: 'Η πρόταση του ΠΑΣΟΚ για δημοκρατική «συνεργασία»
Μάκης Καβουριάς	: Γαλλία: ή έξπωση κρίση του κυβερνητικού αιμαστισμού
Δημ. Μηλιάκης	: 'Η άμερικανογερμανική ήγεμονία στην Εύρώπη
Κάρολ Μοτζελέφσκι	: [Εργατικές κινητοποιήσεις στην Πολωνία] 'Ανοιχτή επιστολή στον Ε. Γκιέρεκ
Χάινριχ Μπέλ	: 'Επικοινωνία τών Ιδεών στις δύο Γερμανίες (συνέντευξη στην έφημ. «Le Monde»)
'Αγγ. 'Ελεφάντης	: Πολιτιστικό κίνημα και λαϊκή πρωτοβουλία
Δ. Ν. Μαρονίτης	: Οι μεταφράσεις της «'Οδύσσειας», Μιά επείγουσα πρόταση
Mario Vitti	: 'Ο «παράξενος καθηγητής» του Μ. Καραγάτση ('Ο Συναγματοέχτης Λιάπκιν)
Σπ. Ι. 'Ασδραχάς	: Έρευνες γύρω από τά αγροτικά είσοδήματα στην τουρκοκρατία (15ος - 16ος α.)
Παν. Χρ. Νούτσος	: 'Ο G. Vico και ή εμφάνιση του νεοελληνικού ιστορισμού
Étienne Balibar	: 'Εν όνόματι του όρθου λόγου; Μαρξισμός, ρασιοναλισμός, Ιρασιοναλισμός
'Αγγ. 'Ελεφάντης	: «Δημοτικισμός και κοινωνικό πρόβλημα. 'Η συζήτηση στον Νομιά 1907-1909»
'Αννα Φραγκουδάκη	: «Μπρόνους» του 'Αλ. Πάλλη

Κυκλοφορεί

Στά περίπτερα και τά βιβλιοπωλεία

GAST

Φοιτητές ταξιδεύετε μαζί μας

- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΠΤΗΣΕΙΣ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΚΔΡΟΜΕΣ
- ΦΘΗΝΑ ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ σε
αεροπλάνα
πλοία
τραίνα
- EXPRESS ΠΟΥΛΜΑΝ ΓΙΑ ΛΟΝΔΙΝΟ
- ΦΟΙΤΗΤΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΟΔΗΓΟ
δωρεάν από τα γραφεία μας
- Έκδίδουμε την
ΔΙΕΘΝΗ ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

GAST HELLAS

- ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 2 ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΓΩ-
ΝΙΑ 6' δροφος. Τηλ. 600.233 - 604.777
- ΣΟΛΩΝΟΣ 68, ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΝΟ-
ΜΙΚΗ ΤΗΛ. 613.087 - 629.095.

Η ΑΥΓΗ
κάθε πρωί
• ζωντανή ενημέρωση
• αδέσμευτη έρευνα • ελεύθερη κριτική

Η ΑΥΓΗ

κάθε Κυριακή
16 σελίδες

- με πλούσιο περιεχόμενο
- με νέο έπιτελείο συνεργατών

Η ΑΥΓΗ
στην πρώτη γραμμή της πάλης
για τη δημοκρατία και την ανεξαρτησία
της Χώρας
για την ενότητα και την ανανέωση
του κομμουνιστικού κινήματος

αγοράζετε
διαδίδετε
την

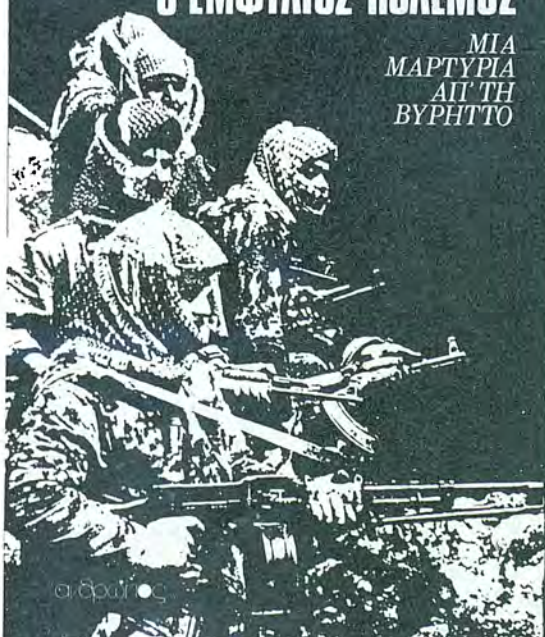
ΑΥΓΗ

σελίμ ακουσί-μαγκιντα σάλμαν

ΛΙΒΑΝΟΣ

Ο ΕΜΦΥΛΙΟΣ ΠΟΛΕΜΟΣ

ΜΙΑ
ΜΑΡΤΥΡΙΑ
ΑΠ' ΤΗ
ΒΥΡΗΤΤΟ

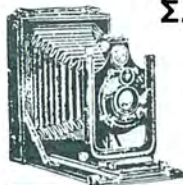


κυκλοφορεί

ΑΤΕΛΙΕ

ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

Σ. ΚΟΥΝΔΟΥΡΑΚΗ



ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ
ΚΑΙ ΠΕΤΣΟΒΟΥ 12
ΤΗΛ. 3622 383

Αναπαραγωγή εγχρώμων
και ασπρόμαυρων εντύπων offset.

ΒΙΒΛΙΑ - ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΔΙΑΤΡΙΒΕΣ
ΔΙΑΦΗΜΗΣΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑΔΙΑ
ΚΑΡΤ ΠΟΣΤΑΛ - ΑΦΙΣΣΕΣ

ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

κυκλοφορεῖ
ἐντὸς τοῦ μηνὸς

ΠΕΤΡΟΣ ΑΝΤΑΙΟΣ
συμβολὴ στὴν ἱστορία
τῆς **ΕΠΟΝ**
τόμος πρῶτος

κυκλοφόρησαν



ΓΙΩΡΓΗ ΜΠΛΑΝΑ «ΚΙΣΣΑΒΟΣ»
**ΕΜΦΥΛΙΟΣ
ΠΟΛΕΜΟΣ**
1946-1949
ΟΠΩΣ ΤΑ ΕΖΗΣΑ

**Τὰ ἀντάρτικα
τραγούδια**



-Οι στίχοι 111 τραγουδιῶν
-Ἀρθρα καὶ γνώμες πνευματικῶν
ἀνθρώπων
-Ἡ μουσικὴ δεκαεφτά τραγουδιῶν

ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΤΖΗ

**τό
διπλό βιβλίο**

μυθιστόρημα

δεύτερη ἐκδόσι ζαντακοιταγμένη

„ΚΕΙΜΕΝΑ”



ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ

Ζ. ΠΗΓΗΣ 3 ΑΘΗΝΑ Τηλ. 360.32.34